PRINŢUL VLADIMIR I. GHIKA
DOCTOR IN TEOLOGIE
*

GÂNDURI
PENTRU ZILELE CE VIN

în româneşte de DOINA CORNEA

CONVORBIRI SPIRITUALE

în româneşte de
GIIEORGIIE LASCU şi VIORICA LASCU

BCU Cluj-Napoca

EDITURA DACIA Cluj-Napoca, 1995
Cop"rla do CALIN STEGEREAN

i'iMN *17:1 r» o inc» r.

GÂNDDUI PENTlît ZILELE CE VIN

în româneşte de DOINA CORNEA

CUVÂNT ÎNAINTE AL AUTORULUI

în volumul de față vor putea fi găsite, reunite:

I. Reproducerea primei ediții de Gânduri pentru zilele ce vin (1923).
II. Seria de „Gânduri“ publicată în Trestia de aur (Cronici, voi. 8, 1928).
III. Seria de „Gânduri^ publicată în Vigile (caietul 4 din 1930).
IV. Un număr mare de „Gănduri“ inedite.

*Totul reluat într-o nouă ordine. O ordine abia perceptibilă, dar care, subtilă şi discretă, ne-a părut preferabilă * oricărei alte prezentări, de îndată ce am constatat că numărul meditațiilor desprinse depăşeşte o anumită limită. E adevărat că pentru un număr restrâns e poate mai potrivit neprevăzutul dezordinei — golirea coşului cu hârtii pe masă, la întâmplare, cu farmecul surprizei, contrast sau armonie între elementele fortuit alăturate. Când însă numărul creşte, condițiile se schimbă: dacă cititorul parcurge cartea în ordinea ei riguroasă, permanența unei dezordini poate să obosească; dacă însă face parte dintre aceia care caută ceva, deschizând volumul la întâmplare (lucru practicat adesea, cu succes, când e vorba de „cărți de căpătâi“), suprapunerea neprevăzutului, prea des acumulat, poate dăuna scopului urmărit.*

Aşadar, aici, un fir su.bțire, fie el cât de capricios, adesea adăugit şi readăugit, făcând meandre, leagă totuşi între ele gândurile aduse sub ochii cititorului puțin mai mult decât o făcea în trecut. Le leagă, mai ales, pe grupări de afinități, pe „familii“ şi „nivele“, dar fără rigoarea unui plan prestabilit. Iar ordinea care se întrezăreşte aici, nu se vrea nici rectilinie, nici didactică, chiar dacă se face mai adânc simțită şi mai deliberat decât în primele serii apărute. Ea se strecoară mai degrabă în interiorul

iinijMiilor de cugetări decât în ansambhd lor, astfel încât acestea reuşesc să se lămurească şi să se echilibreze unele pe altele.

După acest cuvânt explicativ, urmează prefeţele succesive ale primelor serii, prefeţe pe care le datorăm poetului Francis Jammes şi filozofului Jacques Maritain, prieteniei şi talentului lor. Aceste prefeţe acordă autorului „deja numit[u] un prea mare loc. Fapt pe care autorul îl regretă. în pragid unei astfel de cărţi i se pare penibil şi aproape şocant să nu fie intru totul un anonim (spun: „să nu fie întru totul[u], pentru că orice cititor din categoria celor pe care mi-i doresc va simţi că ceea ce e mai bun în această carte nu este de la mine, ci de la Dumnezeu şi de la el însuşi). In aceste condiţii, autorul ar vrea să fie considerat, cât mai puţin cu putinţă, ca autor. El ar vrea să rămână ceea ce şi este întru câtva şi se străduieşte din răsputeri să fie, „un martor al adevărului^, un martor golit de tot ce-i poate contura individualitatea şi clasa persoana, un martor hotărât de-a nu lăsa să traris- jxiră, în persoană, decât ceea ce poate veni de la Dumnezeu ca un dar gratidt.

Şi toate acestea, pentru a pătrunde, fără nume şi fără formă, cât mai adânc, în cea mai bună intimitate a fiecăruia — „cu toate uşile închise“ —; pentru a se apropia de sufletul cititorilor, aşci cum fac îngerii, într-o tăcere mutuală, plină de taină; pentru a se strecura în adănCid acelui suflet, foarte aproape de locul de unde-i vorbeşte Dumnezeu şi pentru a-l face să-I audă mai bine vocea . . . Este soarta pe care o visez pentru aceste pagini şi care, ■în ultimul timp, s-a împlinit pentru unele dintre ele, în felul cel mai ciudat şi mai mişcător, în cursul „zilelor ce au venit[u].

Cel mai dorit elogiu care s-ar putea acorda acestui volum, o spun din nou, ar fi oarecum încredinţarea că, parcurgănău-l, cititorul m-a uitat.

V. G.

PREFAŢĂ

>

LA PRIMA SERIE DE „GÂNDURI PENTRU ZILELE CE VIN[a]

într-o zi, când mă aflam la Paris, într-o prăvălie, un bărbat, necunoscut mie până atunci, mi-a întins cartea mea despre Sfântul Iosif rugându-mă să-i dau un autograf. Stătea intr-un con de umbră, iar vocea îi era învăluită de o stranie blândeţe. Era ca şi cum o viorea ar fi vorbit din singurătatea ei. Am înţeles că pe carte nu dorea altceva decât semnătura mea şi că ar fi bucuros să nu-şi rostească numele pe care, cu toate acestea, i l-am solicitat. Mi-a răspuns, şoväind: „Sunt Prinţul Vladimir Ghika Mi-a mulţumit printr-o plecăciune a cărei smerenie adâncă dovedea mai degrabă un izvor divin decât o origine regală, acel izvor lângă care, obosit şi însetat, s-a aşezat isus. Apoi a dispărut.

Azi ştiu că acel trecător, purtând semnul ce-i face invizibilă coroana, precum era inelul lui Gyges, a trăit tocmai la antipodul unui oriental a cărui istorie ne-a fost povestită în copilărie. Ciobamd a devenit monarh. Dar, ajuns în culmea gloriei şi a bogăţiei — acestea devenin- du-i o foarte grea povară —, el obişnuia să se retragă într-un colţ al palatului, ştiut numai de el, ca să contemple acolo un biet surtuc grosolan, un toiag ciobănesc, opincile şi acel fluier care, cu toată sărăcia lor, fuseseră singura lui bucurie, pe vremea când purta de grijă Urmelor, asemenea lui David — copil. Şi rămânea neman- găiiat că nu putea să abdice, renunţând la putere, în schimbid sărăciei sale dintâi.

Cu Vladimir Ghika nu a fost să fie aşa. Prinţ fiind, el a fost făcut păstor de £> mână mai puternică decât aceea care l-a înălţat pe Psalmi st la demnitatea supremă. Cc răsturnare a lucrurilor, în această lumeI E de bună seamă una din isprăvile tale, Ucenice din Nazarct, că ai permis aceştia ilustru român să ocupe ultimul loc, dar în aşa fel încât să domnească peste cei ce sunteţi gata să veniţi la chemarea lui.

în ce ne priveşte pe noi, simple mioare, am recunoscut, în acel fluier, vocea care ne adună în valea catolică, voce purificată ca lumina unei stele sau ca apa ce izvorăşte din stânci.

Se spune că în India, când localnicii cântă dintr-o trompetă demoniacă, la picioare li se năluceşte un man- ghier, cu frunze, cu flori şi cu fructe, strălucind de rouă.

Dar, Prințe, despuiat intru Christos, geniul tău nu cheamă la viață o imagine deşartă, ci o prezență reală. Noi îți dăm ascidtare, iar inima ni se umple pe măsura holdelor şi a viilor din Canaan.

FRANCIS JAMMES

PREFAȚĂ

LA A DOUA SERIE DE „GÂNDURI PENTRU ZILELE CE VIN"

Disponibil la toate chemările care îl invită în slujba sufletelor, Monseniorul Gliika e mereu pe drum: dimineața, în Congo; la prânz, la Buenos Aires; pentru ceaml de la orele cinci, la Tokio; — dar ce spun? iată-l şi la Calcutta; apoi la Melburn. Şi, cu inima, mereu la Paris. Această uimitoare disponibilitate e doar aparența mobilă a unei bunătăți fără granițe. Cu lungile-i plete albe şi chipul de fildeş, acest nepot al ultimului domnitor din Moldova, adăpat la literele franceze, devenit preot al Bisericii Catolice Romane şi comisionar al tuturor operelor pioase, este întruchiparea unui Sfânt Nicolae de stil modern, țyrezent la toate răspântiile milei, rezistând tuturor intemperiilor, curios de toate lucrurile şi informat de toate, trecând cu seninătate, în numele sărmanilor lui Christos, peste regulamentele şi barierele sistemelor şi ale egoismelor omeneşti, aspru cu sine însuşi şi grăbit să aducă o vindecare potrivită celor nenorociți.

Iată cum se face că, asistând marile dureri şi auzind micile istorisiri, venite de la Unii şi de la alții, meditațiilor sale nu le-a lipsit nici substanța, nici experiența. Atât la unii cât şi la ceilalți, el caută să desluşească acel punct secret unde sufletul se întâlneşte cu Dumnezeu. O imaginație neobişnuit de vie şi precisă îl îndeamnă să-şi tivească gândul cu un contur verbal migălos şi inconfun- dabil, înveşmântând uneori cu o anumită prețiozitate o spiritualitate înaltă şi exigentă, o credință mereu în stare de veghe.

în parte inedite, în parte deja publicate prin diverse periodice precum şi într-o carte mică, actualmente epuizată, reunite acum în această prețioasă culegere, meditațiile s-ar vrea primite ca nişte prietene săritoare care nu fac prea mult zgomot în jurul lor, în casă, dar care-i

ajută pe toți să-şi ducă la capăt truda de fiecare zi. Subtilitatea lor îngemănată cu simplitatea, le permit să jMtrundă în gândul celuilalt, să-l susțină, să-l purifice, să-l facă să-şi descopere în el însuşi propriilc-i comori — şi tot ele le permit să se adapteze astfel încât să colaboreze, sub harul momentului, în fluxul zilelor şi-ol anotimpurilor.
JACQUES MAR1TA1N

GÂNDURI PENTRU ZILELE CE VIN

Fericiți cei ce caută, pentru că aceia au şi găsit; ei chiar de două ori vor fi găsit.

Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din adevăr.

Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din propria lor bucurie.

Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din propriile lor suferințe.

Fericiți cei ce îl iubesc pe Dumnezeu, că aceia nici nu se gândesc să se mai întrebe dacă sunt fericiți sau nu.

*

Vai ție, dacă fratele tău îşi poate reprezenta Cerul ca pe un loc unde îi este cald şi unde nu-i mai este foame.

*

Pentru a-ți aduce aminte de grijile fraților tăi, fie ca flacăra vetrei tale precum Rugul Aprins să te îndrume — pentru a ieşi în calea nevoilor lor, fie ca acoperişul tău cu Corabia lui Noe să poată fi asemuit.

*

Fiți fericiți, unii prin ceilalți.

*

Cel ce se despoaie pentru ceilalți, se îmbracă întru Christos.

*

Când fratele tău te obideşte pe nedrept, ar trebui să suferi mai mult pentru el decât pentru tine. Obida cunău
ol te supune nu va întrece nicicum răul pe care şi-l face sieşi — căci ea îi vatămă sufletul fără să-l atingă pe al tău, iar faptul acesta, dacă-i eşti frate cu adevărat;, te va mâhni mai mult decât nedreptatea pe care ți-o face.

*

Fericiți sunt cei care au dorit să iubească mai mult şi care au vrut să iubească tot ce e greu de iubit, căci, pentru ei, pământul va fi mai puțin mic, iar cerul mai mare le va fi.

*

Un rănit, un bolnav, prin suferințele lor, încetează să fie ei înşişi; ei nu mai sunt decât rănitul, decât bolnavul, în cazul lor, mai mult decât oriunde, e uşor să-l vedem pe Christos în toți şi în toate.

•

Dumnezeu dăruieşte celor care dăruiesc.

Dumnezeu se dăruieşte celor care se dăruiesc.

*

în lumea aceasta pedepsele lui Dumnezeu sunt lecții şi nicidecum nenorociri.

uf

Discreția ce le însoțeşte prezența este pudoarea îngerilor.

*

Caută-l pe cel ce nu îndrăznea să te oprească.

Dă celui ce nu-ți cere.

Iubeşte-l pe cel care te respinge. ^

•*

A consola este putința noastră de a da celuilalt ceva care să fie mai adevărat decât durerea sa.

A consola înseamnă să-l faci pe deznădăjduit să trăim i o speranță.

A consola înseamnă a permite celui ce suferă să vadă în noi iubirea lui Dumnezeu pentru el.
*
Nimic nu ni-l apropie mai mult pe Dumnezeu decât aproapele.
*
Pentru cel care îl vede pe Dumnezeu departe, aproapele nu va fi niciodată foarte aproape; pentru cel care nu-şi vede aproapele foarte aproape, Dumnezeu va rămîne mereu departe.
*
Să nu uiți cumva că cele mai frumoase zile nu sunt niciodată frumoase pentru toți.
*
Singura posesie din viața noastră de care putem fi siguri că nu deposedează pe nimeni este posesia lui Dumnezeu; dimpotrivă, ea îi îmbogățeşte şi pe ceilalți.
*
Fie ca bucuriile să nu-mi vină niciodată prin suferința celuilalt! Fie ca suferințele mele, toate, să aducă vreo bucurie celorlalți! Fie ca destinul meu să nu zdrobească nimic in calea lui!
*
Pentru cei ce nu le-au văzut curgând pe obraji, lacrimile pot părea doar nişte picături de apă.
Răzbună-te pe încercările al căror sens nu-l poți pricepe, aducând fericire unor ființe care nici măcar nu ştiu că exişti.
i*
Setea rădăcinilor este mai mare decât setea frunzelor.

îmi veți fi mai recunoscători pentru îndemnul ce v-ar permite o atitudine generoasă decât pentru darul cel mai bogat pe care vi l-aş putea oferi. Pentru că cel mai îmbucurător dar ce se poate face unui suflet este de a-i cere să îndeplinească o faptă bună.

*

Cea mai bună pregătii'e în vederea agoniei e umilința.

Cel ce nu se mortifică, nu va şti să moară.

*

Un singur lucru e necesar. Dacă l-ai dobândit, nimic nu-ți va lipsi, nici chiar atunci când îți va lipsi totul. Dacă însă nu l-ai dobândit, chiar toate celelalte de le-ai- avea, nimic nu te va îndestula. .

*

Mai ales atunci când te simți nimicit sub povara unei mari dureri, e bine să consolezi durerile celorlalți. A te dărui în asemenea cazuri, când nu mai eşti nimic, când în tine însuți nu mai ai nimic, înseamnă că dai, cu adevărat, un pic din Dumnezeu ... şi îl găseşti.

*

Nu trebuie să ne mirăm, nici să ne plângem de nerecunoştința semenilor. Recunoştința este mai rară decât binefacerea şi mai presus de ea. Când cineva ne dovedeşte recunoştință, el ne dăruieşte mai mult decât i-am dat.

*

în loc să împartă săracilor el însuşi bunurile de care dispune, părintele preferă să se servească de mâna copiilor săi, sub privirile sale; inima îi va tresălta de o nouă bucurie.

Astfel, şi Dumnezeu preferă să facă tot binele în "i iii.i lume prin intermediul nostru. Simțim atunci,

■ "lud dlir pi i« t',1, ca o îndoită bucurie.

Di

Iıı

Dacă vei şti să iei asupră-ți durerea celuilalt, Domnul nostru va lua asupră-Şi durerea ta, făcând-o a Sa; astfel, lucrare de mântuire ea va deveni.

Dacă vei şti să iei asupră-ți durerea celuilalt, Domnul nostru va lua asupră-Şi acea durere, *în tine,* şi o va face a Sa; astfel, lucrare de mântuire ea va deveni. Bunătatea cu care Domnul o va lua asupră-Şi este cu atât mai mare cu cât o găseşte deja ca smulsă din rădăcina ei şi răsădită în inima ta.

Iar atunci când El o va găsi în tine purificată de orice egoism, transfigurată prin milă, sfințită de dragostea creştinească, mângâierea va fi mai puternică în celălalt, iar binecuvântarea, mai vie în tine, şi bucuria de mâine, mai mare în amândoi.

*

Universul ştie să practice meşteşugul plin de mister al tăcerii. *Hăurile,* asemenea unor buni duhovnici, au păstrat t<u'na lucrurilor ce li s-au spovedit.

*

Cel ce nu ştie să respecte, nu va învăța nici să se sacrifice.

te

Respectul îndepărtează şi apropie totodată de obiectul său — îndepărtează prin toate distanțele pe care suntem obligați să le recunoaştem — apropie de cea mai bună, de cea mai aleasă parte a sufletelor noastre, printr-o asimilare secretă, dar reală.

te

Nu există ştiință fără respect — un respect al ființelor, al lucrurilor, al adevărurilor. Studiul trebuie să fie o muncă pe cât de răbdătoare, pe atât de respectuoasă. Iar o străfulgerare de iubire în acel respect îi va da genialitate.

❖

începi să devii om doar atunci când ai învățat să-ți comanzi ție însuți ca şi cum ai fi un altul, şi când, mai bine chiar decât un altul, ai învățat să asculți de tine însuți.

te

Şi curajul este o singurătate.

*

Deprinderea sacrificiului ne învață să ne fixăm mai bine reşedința sufletului.

*

Noblețea e adesea timidă pentru că e stingheră.

©î=

Cuvântul nu se declamă.

*

A-L cunoaşte pe Dumnezeu înseamnă să-I poți reuni Atributele, în suflet şi în viață.

Orice lucru aduce cu sine o revelație şi o enigmă; revelația prezenței sale şi enigma destinului său.

*

Adevărata egalitate nu trebuie să spună: „sunt egal cu tine“, ci: „eşti egal cu mine“.

*

Mâinile celor ce trudesc văd mai limpede decât ochii celor care dorm.

*

v

< hnlare,i Treptelor. . . Dă-ne, Doamne, să ştim ce vrei, ' vi i-m ee vrei, — să facem ce vrei, — să facem bine ■ m <i ee vrei,

*

I 'Im (la Tiıı l**111** firii

|H|

Divine în Eternitate se cheamă vii-

Strania înfățişare a acestei lumi este produsul greşelilor şi al rugăciunilor.
Mc

Ia drept model de umilință inima ta de carne. Ascunsă privirilor, ea este totuşi, de-a lungul vieții, cea mai de seamă făuritoare a ființei tale. După moarte, ea se grăbeşte să dispară, putrezind repede după gratiile carcerei sale.
*

Gel ce iubeşte mai mult este cel care iubeşte mai bine; iar cel ce iubeşte mai bine este, într-un fel şi de fapt, cel ce iubeşte mai mult.
Mc

Ascunde-ți sacrificiile, ca Stăpânul tău, în pâinea vieții.
*

Lacrimile sunt de esența sângelui; ar fi nedemn să le vărsăm pentru nişte lucruri pe care nu le-am plăti cu sângele nostru.
*

înainte de toate, plictisul e laş. — Este una dintre formele laşității.
*

Nu te plânge când îți simți inima atât de mică. Dumnezeu i-a îngăduit poate să fie aşa, numai pentru a-i da putința să-şi reverse mai iute bucuria.
*

Biruințele sufletului lasă **în** urma **lor** cuvintele **vieiu** care vor dăinui.

„Mulțumesc" este un cuvânt pe care trebuie să ştim să-l dovedim; nu ajunge doar să-l rostim.
*

Cel mai oropsit, de îndată ce-l vezi, devine cel mai apropiat printre ai tăi; el nu te are decât pe (tine; îi aparții deci mai mult decât oricine.
*

Ariditate. — Aşadar, dacă inima mea e seacă şi grea ca o piatră, ruga ei va fi frumoasă, va fi o minune, exact cum ar fi rugăciunea unei pietre.
0

Mai gelos decât moartea e numai Dumnezeu.
*

Dumnezeu ne dă adesea să facem ceea ce ne displace cel mai mult numai pentru a ne îmbogăți prin această activitate pe care n-am fi cunoscut-o altfel.
*

Adesea e la fel de plăcut să *te ştii auzit,* pe cât e de plăcut să-ți vezi împlinită ruga.
*

Singurătatea e bună şi sfântă doar după ce a fost eliberată de Eli
❖

Nu-ți opri mila la jumătatea drumului: Sunt încă destui nevoiaşi care nu mai au ochi să vadă, dar mai au ca să plângă cu ei.
❖

O ispită a descurajării: „La ce mai pot fi bun?“ Răspunsul: „în orice caz, pentru a fi bun“.

Poate cel mai bun mijloc de a ne cunoaşte e să no privim ascultând.

Cel ce se îndoieşte în teorie alege în practică.

*

A te dispreţui e bine, a te uita e şi mai bine.

oj:

Occidentul trezeşte dorul de neprevăzut. Orientul aşteaptă surpriza miraculoasă. Soarele îl îndeamnă pe linul: ,,Vino după mine, spre Necunoscut[11]. Pragul misterios, Izvor al aştrilor, îi spune celuilalt: „Ce se va înfăţişa oare la orizont?"

Amintirea de Dumnezeu şi uitarea de sine ... una o aduce pe cealaltă.

*

înaintarea spirituală are loc atunci când facem din dragoste ceea ce am fi făcut din datorie.

Pleoapele închise în somn ţi-ar rămâne deschise în moarte dacă vreo mână evlavioasă nu s-ar ivi să le închidă; acest semn nu e lipsit de înţeles.

*

„Şi firele de păr de pe creştet îţi sunt numărate. Cum crezi că aş putea Eu pierde fie şi cea mai măruntă din lacrimile (tale?"

*

„Eu Ştiu tot despre tine, Văd totul. Deşi nu te Pândesc. Te Urmez".

In casa Tatălui sunt multe încăperi, multă bucurie în aceste încăperi şi multă duioşie în bucuria aceasta.

*

în limbajul şi ştiința omenească o imagine devine curând un idol. Cu toate acestea, ea nu va avea mai multe virtuți active, dimpotrivă.

*

Să dorim sfințenia, nu pentru a ne plăcea nouă înşine, ci pentru a plăcea lui Dumnezeu.

Calea spre Cer este strâmtă, dar Cerni e larg. Calea spre Cer ieste strâmtă, dar e mult mai uşor să nu te abați din drum mergând pe o cărare decât printr-o câmpie.

*

Pătrunde cu mintea Indulgența lui Dumnezeu •— ea nu e nici confuzie, nici toleranță, nici pierdere din. vedere, nici ficțiune. Ea este o Răscumpărare înfăptuită pretutindeni şi'în profunzimea fiecărui lucru în parte. Nu uita că în El îndurarea însăşi e Virgină, că îndurarea divină e Virginitate.

*

Când mergem spre lumină, umbra ne urmează; când ne îndepărtăm de ea, umbra ne precede.

*

Dacă vei şti să-l pui pe Dumnezeu în tot ce faci, îl vei regăsi în# toate câte ți se vor întâmpla.

*

Pentru a fi perfecte, rugăciunile tale trebuie să devină adevărate fapte, iar faptele tale — adevărate rugăciuni.

îndurarea Divină va fi mereu mai mare decât suferinţele, iar bucuria de mâine, mai mare decât durerea de azi.
*

Nu vom avea o revelaţie mai stranie şi, uneori, mai neplăcută asupra caracterului nostru decât cercetând „ce anume ştim să facem bine“ şi de ce.
*

Cerul, în întregimea sa, e calea aripilor.
*

A raţiona este poate operaţia care ne cere cea mai mare onestitate.

Istoria necunoscută a lumii se află în comuniunea Sfinţilor şi în răspândirea Harului. Acolo se stabilesc suveranele genealogii ale destinelor — acolo se înalţă, fre- mătând spre Suprema Armonie, Arborii lui Jesia a căror sevă este sângele lui Christos.
*

în judecăţile omului despre Univers şi despre el însuşi, o opinie care nu prea este luată în seamă: aceea a Abisurilor,
*i**

Inimile curate care îl vor vedea pe Dumnezeu sunt singurele care deja în această lume *văd* cu adevărat lucrurile acestei lumi.

Spiritul dă sufletului sensul Cuvântului.
*

Primul nimb al legii celei noi: talgerul strălucitor în care dansatoarea a pus capul tăiat al sfântului Ioan.

*

Să nu trecem cu vederea că pentru mulți oameni această zi încărcată de atâtea lucruri, de morți şi de naşteri, do forțe în veşnică mişcare, nu e altceva decât forma vio şi naivă a uneia dintre bucuriile lor!
Toate lucrurile sunt pătrunse de o sevă de rugăciuni.
*

Pentru ca teama de Dumnezeu să fie în noi rodnică, Fiul lui Dumnezeu a voit să-şi însuşească până şi teama de om.
*

Cei mai mari profeți îşi fac, pentru ei înşişi, proiecte aleatorii, variate şi dezamăgitoare.
i*

Pământul, vale a plângerii — vale, nu pisc, nici abis. Vale a lacrimilor venite din norii cerului, din cutele înălțimilor, din asprimile semețe, din crăpăturile ascunse ale stâncilor.
*
Aceste văduve vesele ... problemele nerecunoştinței.
*

I'HICI.M se simte acasă printre noi, dar ca o străină nalui all/.ntâ, i*
*

II ..... fllnț i creşte m umbra unor nenumărate des-
iim (i i mi iu. i **II** nu se poate socoti singur.
♦

i' i [1] "iu ..... l ivont'e dumnezeiască acor-
i .... i i.. iu 1**.1111** li , i.M'oare |roditoare şi con-

diționată, acordată, dar la un alt nivel, condamnatului la moarte în care ne regăsim cu toții.

*

în loc de a te strădui să sculptezi mereu şi mai bine un idol, caută fără încetare să dezvălui tot mai mult o
splendoare.

*

Adevărul este ceva ce se cere eliberat şi care eliberează.

Tocmai cei ce nu mai au vedere pot avea viziuni.

t.

Cred în bunătatea Ta mai mult decât în însăşi realitatea care mă face să sufăr, mai mult decât în chinul meu.

Ho

Lumina, prima mărturie a hăurilor, prima taină spusă de acestea celeilalte.

Ceea ce înfăptuim repede pentru a plăcea lui Dumnezeu are ceva din natura luminii care şi ea odinioară fusese supusă, rămâne iute şi îşi dezvăluie splendoarea
esenței, tuturor.

Hi

într-un sens, orice realitate este şi o pace şi o tranzacție.

*

Cea mai sigură nemişcare este aceea a două roți la fel de puternice, făcute să alerge şi care îşi contracarează efortul.

*

Orice lucru are un nume de har, totul e să ştii să-l găseşti.

Dacă umbra umple imensitatea e numai pentru că imensitatea e prea mare chiar şi față de avântul luminii.

*

Am crezut, din iubire, toate câte Tu mi-ai revelat din iubire; şi am crezut că mi le-ai revelat din iubire.

* *

Rugăciunile sunt chiar mai ascunse decât ticăloşiile . .. şi le zădărnicesc.

*

Cel ce a făcut din muncă o lege, a făcut din odihnă o regulă de conduită, o regulă mai riguros sancționată decât legea însăşi.

*

Ce importanță are prilejul, fie el cât de mărunt, când gestul e curat şi frumos, când iubirea din care izvorăşte e mare?

Memoria eforturilor se face putere în inconştient şi şlllnță, in conştiință.

*

l'ii.'iila pământului e de sute de feluri; există muțe-
.... lai i i ilor pe care el le cuprinde, a tuturor dis-
....ii' il alcătuiesc. Căci pământ numim ingrămă-
1**11**• .• i ..... . i . i roditoare a tot ce putrezeşte.

Numele propriu al acestei lumi e: „Goană“. E locul unde totul aleargă deşuchiat, cât mai departe de sine — şi acest gest oribil o defineşte mai mult decât orice.

Fie ca iertarea în Cer să fie atât de profundă pe cât este uitarea față de noi pe pământlt. Fie ca puțin din această indiferență, din această ignorare, din absența față de noi înşine să intre în ceea ce ne va întâmpina din toate părțile pe unde am greşit; atunci, această anihilare, atât de greu de contemplat altfel, devine ceva blând.

Ha

Timpul se roagă şi *Eternitatea* laudă.

*

Sfârşitul n-a fost creat pentru legi, ci legile pentru sfârşit; aceasta ne ajută să înțelegem mai bine întreaga ordine a minunii.

*

în ordinea ei, omenirea merge de la familie la familie. De la familia în care te afli la familia pe care ți-o alegi sau ți-o creezi.

**

în orice distrugere există o calomnie.

Ce aspru mister — orice început!

*

Spiritul mijlocului — prezentul.

*

Eternitatea nu suprimă timpul, ci, într-un fel, îl comprimă.

*

Nimic mai umilitor decât uşurința ce ar exista pentru **.1** deveni sfinți şi, totuşi, dificultățile pe care le avem pentru a o face ... Ce straniu şi jalnic e tabloul „piedicilor **noastre"!**

*

Orice eroare piere în timp prin conținutul ei înşelător, iar în desfăşurarea activităților umane — prin conținutul ei de adevăr, care nu va pregeta să se întoarcă împotriva ei însăşi. Astfel eroarea moare prin ceea ce ea poate conține ca iluzie de forță şi, totodată, ca forță reală.

*

Cel ce peregrinează* prin oglindiri de ape trebuie să stea, asemenea lor, cu capul în jos.

*

Inefabilul nu este *Nenumitul,* dar nici un nume nu reuşeşte să-l numească cu adevărat; toate îl strigă, ll c'heamă, îl cântă, îl binecuvântează, îl vor, îl recunosc, II dovedesc, îl aşteaptă, îl desfăşoară, îl poartă, îl caută, 11 găsesc, îl ştiu; fiecare nume, altfel; şi toate, la fel.

❖

Toate cele prin care *suntem* înseamnă Infinitul, toate cele prin care *nu suntem* îl implică şi îl cheamă.

Sunt sigur de Tine, nu sunt sigur de mine. Singurul meu mod de a fi sigur de mine este să fiu destul de sigur du Tine.

Cel mai bun mijloc pe care-l am de a conta pe Bunătatea T i este să caut în ea mai multă lumină şi căldură dee.il Indulgența. Această indulgență, ştiu bine, c n< tu."ginită **,1** tocmai de aceea ştiu că este departe, atât d *r* nulul care o reduce sau o falsifică, cât şi de inima i ate o olileşte iar felul cel mai gingaş, cel mai discret,
cel mai potrivit de a recurge la ea este, într-un fel, să-i simt prezența fără să fac apel la ea şi să caut în Tine mereu altceva decât pe mine însumi.

Oare nu înseamnă nimic să avem ca *unic judecător* al fericirii noastre veşnice pe cineva care a păşit până şi în moarte pentru noi?

Purtătoare de far este adesea stânca primejdioasă.

*

într-un anumit sens, cu cât Dumnezeu se arată mai mult, cu atât mai mult se ascunde; cu cât consimte mai mult să-L privim aşa cum este, cu atât ni se relevă a fi mai inaccesibil — sau, mai degrabă, ne face să-L simțim şi să-L cunoaştem ca inaccesibil, pentru că tocmai atunci îşi face El accesul nostru spre El însuşi.

Orice pace se sprijină pe o armonie şi orice armonie, pe un mister.

Cea mai mare îndărătnică: Justiția.

Fie ca rugăciunea ta să circule în toate, ascunsă, puternică şi vie, ca sângele.

E bine să pretindem mult de la ceilalți, ca de la noi înşine, pentru progresul lor şi pentru a vădi stima pe care le-o purtăm; dar este rău să le purtăm pică dacă s-ar întâmpla să ne înşele mai mult sau mai puțin aşteptările.

K.ispunde Inimii sacre printr-o inimă consacrată.

Universul e un secret şi acest secret se vădeşte a fi însoțitorul de necuprins al fiecăruia dintre gesturile tale.

A face pe cineva să gândească înseamnă a pătrunde nu numai în inteligența, dar şi în voința celuilalt.

*1

Dumnezeu este Cel ce nu are nevoie de ghid ori de vreun artificiu pentru a şti cum să intre într-o inimă.

4

*

Lumea cunoaşte o singură comuniune adevărată: aceea a țărânei.

Cel ce „va reveni ca un fur“ plecase strângându-şi cu grijă până şi veşmintele mortuare.

învățăturile lui Dumnezeu apasă pe umerii noştri, dar cu greutatea unor aripi.

*

Cărțile uşurează mâhnirile venite de la oameni, oamenii, pe cele venite de la cărți.

O milă mereu reînnoită față de păcătoşi, iată primul miracol care le explică pe toate celelalte.

Lacrimi îngăduite: Isus a plâns la mormântul lui Lazăr şi în faţa Ierusalimului; dar n-a plâns nici în Grădina Măslinilor, nici pe Drumul Crucii.

Adevărurile sunt crude precum chirurgii.

*

Iarba creşte pe pământ şi nu în praf.

*

Cerul nu face umbră.

Pentru noi, timpul are uşurinţa unui pas de hoţ, iscusinţa mâinii sale şi eficacitatea gestului său; el seamănă în jur descumpănită jale a aceluiaşi ireparabil jaf.

*

Prezentul[1] are un nume de o stranie elocinţă. El este înainte de toate un cadou, un dar de la Dumnezeu, care ne aminteşte, înaintea oricărei alte acţiuni, acţiunea harului.

*/

Cu mâna lui, Domnul-Nostru Isus n-a scris decât pe nisip, acele cuvinte pierdute, în faţa călăilor femeii adultere.

*

Binefaceri făcute pe ascuns faţă de ticăloşi, ce blânde sunt răzbunările milei!

„Nu răscumpăr păcatele, ci păcătoşii*[1].

„Nu şterg din lume păcătoşii, ci păcatele*.

*

Calea spre Paradis are doar lărgimea unei persoane şi înălţimea unei cruci.

Deschise sau împreunate: o frumoasă deviză călăuzitoare pentru mâini.

Pe scara disprețului nu se ajunge niciodată prea sus.

*

In ştiinţa autentică există o adevărată muncă de dreptate faţă de lucruri şi* un fel de restituire esenţială.

Importanţă are nu atât ceea ce facem, ci felul în care facem ceva, nu atât ceea ce ni se întâmplă, ci felul cum întâmpinăm ceea ce ni se întâmplă. *

*

Cu cât apa reflectă mai multe lucruri, cu atât permite mai puţin să i se ghicească enigma adâncurilor.

Fii omul sufletului tău.

*

Dacă socoteşti că ţi-ai sfârşit viaţa, înseamnă că nici nu ţi-ai început-o încă.

Nu încerca să faci din tine o capodoperă, ci un instrument de fericire.

[1] Joc de cuvinte: în franceză, *present* înseamnă în acelaşi timp *prezent* şi *cadou.* (Nota traducătorului).

Din ultimul vin a ținut să facă Isus primul sânge.
*>
Moartea este şi ea o datorie pe care trebuie s-o îndeplinim; n-o îndeplinim totdeauna cum se cuvine.
*
Florile ajung să parfumeze însăşi mâna care le striveşte.
Viața, o colecție de alegeri.
El a făcut astfel încât suprema dragoste de sine şi suprema uitare de sine să fie unul şi acelaşi lucru în această iubire față de Cel Infinit de Bun, prin ea voind să fim, deopotrivă, veşnic pierduți în elanul nostru şi veşnic afirmați de el mai presus de orice.
*
Dumnezeu este singurul care nu uită să iubească nici în mânia sa.
*
Judecata din urmă ... de ce din urmă? nu numai pentru că ea vine să încheie o eră, ci şi pentru că, în ordinea zilelor, ultima zi va fi cea a Dreptății. Până atunci toate amânările vor fi acordate şi produse de nețărmurita indurare şi prodigioasa iscusință a iubirii divine. Dreptatea îşi va atinge desăvârşirea doar după ce va fi fost însoțită, în drum, de toate indulgențele.
Misterul ispitei învinse în noi este una din bucuriile ascunse ale Omului-Dumnezeu. A fi ispitit şi a nu cădea

înseamnă că II facem pe Cel ce n-a putut cunoaşte răul, să-l învingă, putând, astfel, să-l depăşească triumfător în noi.
*
Dacă legile servesc la slăvirea minunilor, minunile servesc şi ele la slăvirea legilor.
*
Libertatea creaturilor e un fel de răbdare a Eternității.
Jurământul şi votul monahal au ceva din lucrarea îngerilor şi ne dau o înrudire mai apropiată cu ei.
*
»
Timpul în Univers vădeşte deopotrivă o teamă sacră şi o sfântă dorință.
A spune adevărul înseamnă fi, aproape pe gratis, dar cu siguranță, profet.
*
Numim datorie, restanța care mereu însoțeşte achiziționarea acestei proprietăți care este persoana.
*
Singura moştenire pe care Sfânta Fecioară a putut-o găsi şi păstra de la fiul său: Coroana de spini.
Ne
Realitățile sunt semințe de vise, iar visele, la rândul lor, semințe de realități.

Vei şti că începi să înaintezi, atunci când vei vedea în jurul tău înfăptuindu-se Transformarea Tăcerilor; când Tăcerile pământului — întunecate, aspre şi închise — vor deveni Tăceri deschise, însufleţite, care se roagă şi care aşteaptă.

Drumul e urât — cu atât mai urât şi mai monoton cu cât acest drum e mai bun — dar duce la ţintă şi câte lucruri minunate nu ne dezvăluie uneori, în mers, de fiecare parte.

*

Dacă îl oauţi pe Dumnezeu înseamnă că Dumnezeu te-a căutat; şi nu te mira dacă El — fiind Dumnezeu — te găseşte înainte ca tu să-L fi găsit.

*

De-am putea să ne amintim — întrucât din acest sentiment izvorăşte o nespusă lumină pentru noi —: toate realităţile credinţei nu ne sunt prezentate decât cu gravitatea, forţa, importanţa — şi preţul — unei morţi reale, străbătute.

Hs

Numai Fiinţa nesfârşită poate face o fiinţă liberă.

*

Orice imensitate odihneşte şi se odihneşte.

Obligaţi să populăm cerul pustiu al zilei, suntem noi.

*

Ce uluitoare, bucuria de a constata că suprema *Cauză este o* îndurare!

Ceea cp noi numim lumea în care ne e dat să trăim **este** cclipsarea temporară a cerului de către umbra mişcă**toare** a destinului nostru.

Spre Bucurie: întreaga mişcare a cerului tinde spre ea.

iS

Dumnezeu ne caută în josnicie precum îl căutăm şi noi în transcendență şi o face cu o pasiune ce ține de aceeaşi ordine dar cu o intensitate divină.

Nu le poți cere vulturilor să mângâie.

Chipul Său, nu l-a zugrăvit niciodată nimeni, atâta vreme cât a trăit; dar el s-a întipărit de la sine pe biata năframă — pe care îşi odihnise o clipă ultima oboseală — prin linii de sudoare şi de sânge pe care le ştergeau mâinile tremurânde ale unei femei.

Fără Dumnezeu nu avem o adevărată intimitate cu realul. In afara Lui, nu vom descoperi decât suprafețe sau ostilități.

Numele poporului *ales* cuprinde însăşi rațiunea alegerii sale. Israel: cel ce a învins pe Dumnezeu. A învinge pe Dumnezeu înseamnă să înțelegi mai bine, înseamnă să atingi ceea ce îi este cel mai adânc rezervat, înseamnă să fii cu adevărat după *dorința inimii* Sale; iar aceasta se face printr-un fel de luptă în care Dumnezeu dă celui care pare să-L combată cu o forță suverană acea comunicare intimă a intențiilor Sale cele mai ascunse.

Aştrii nu-i văd pe cei pe care îi luminează.

*

Ştiința umană este, în fond, o cercetare asupra paternității divine — o anchetă asupra înrudirii lucrurilor între **ele** şi cu noi.

Libertatea actului creator, cauza profundă a. libertății creaturii.

„Pentru a te mântui. Eu am luat înfățişarea ta. Acum ia-o tu pe a Mea, e rândul tău".

Spiritul e exigent în aşa măsură încât nu cere numai bune argumente[1], ci şi *temeiuri bune* ființării tuturor lucrurilor.

*

Una din denumirile date lui Dumnezeu: *„Singurul* care nu uită[11].

*

Toamna despoaie desişurile, ea pare să despoaie în acelaşi timp şi în acelaşi fel şi gândurile noastre asupra vieții, semănând printre ele ca pritre frunze un fel de dezordine sărăcăcioasă şi de părăsire. Se produce în noi ca o dezgolire vlăguită şi rece făcând loc unor netezimi dezolante.

*

Faptele de azi nu sunt decât ideile de ieri.

' Joc de cuvinte: de bonnes raisons — arpumonte, explicații, des raisons bonnes — temeiuri, motive (nota traducătorului).

Ziua nu este cu adevărat zi dacă nu-ți aduci aminte de stele, iar noaptea nu este cu adevărat noapte dacă nu-ți aminteşti de soare.

*

încearcă să răspândeşti o lumină calmă, egală şi oarecum încrezătoare, asemenea unei lumânări. Imită lumânarea a cărei flacără nu descreşte până când aceasta nu e în întregime consumată.

44

E frumos şi mângâietor să vezi un suflet simplu care marge la Dumnezeu pentru că Dumnezeu este Dumnezeu, iar el, acel suflet, nici nu visează să fie altceva decât el însuşi.

*

înainte de orice, eul nostru este un depozit.

**

Doamne, fie ca răul pe care l-am făcut să nu poată Împiedica binele pe care vreau să-l fac.

Doamne, eşti atât de aproape de mine, — iar eu, de Tine, atât de departe!

Doamne, mă simt trist că sunt ceea ce sunt, dar în acelaşi timp mă simt fericit că Tu eşti ceea ce şeti.

Doamne, Te primesc în întregime, primeşte-mă şi ia-mă in întregime.

Doamne, ia-mi inima şi nu mi-o mai da înapoi.

Doamne, m-am născut oare numai pentru a nu Te iubi îndeajuns?

In Eternitate, „eu[411] nu mai e decât numele unei bucurii personale, pentru că tot restul a devenit, ca să spunem aşa. Dumnezeu.

Rănile morții permit chiar celor mai răi să verse nişte lacrimi bune.

Lumea aceasta, un amestec de semne.

*

Există printre noi două feluri de orbi: cei care privesc fără să vadă şi cei care văd fără să privească.

Fiecare om are mai multe rudenii printre morți decât printre cei vii.

Cuvintele sunt acte de fidelitate; cuvintele trebuie luate în sensul cuvintelor date. *A* vorbi înseamnă, într-un fel, a-ți „da cuvântul*.

:fa

Fie ca Creatorul, în fața ticăloşiei mele, să-şi aducă aminte de bucuria Sa de-a crea, pornind de la neant.

Fie ca Mântuitorul, în fața ticăloşiei mele, să-şi aducă aminte că a coborît printre noi tocmai datorită ticăloşiei noastre şi a regăsit ceea ce era pierdut.

Fie ca Cel ce sfințeşte, în fața ticăloşiei mele, să-şi aducă aminte că El este Darul, Darul nemăsurat, Darul etern, Darul care împlineşte . ..

*

Te-ai gândit vreodată ce poate însemna să regăseşti tot „ce a fost* în „Cel care Este“?

*

în Cetatea Domnului, extazul se va crampona de tine ca o remuşcare, bucuria va fi la fel de neclintită în adâncul tău ca rămăşițele-ți nemişcate în mormânt.

*

E frumos să ai drept centru al vieții un jurământ.
#
Cel care consultă numai cauzele naturale pentru a se îndrepta spre previziuni utile seamănă cu cei care căutau taina viitorului în măruntaiele animalelor.
•sfc-
Lucru ciudat, numai libertatea poate să „determine* cu adevărat; toate celelalte permit, cel mult, ivirea unei determinări deja suferite.
*
Inteligența divină e singura care nu răpeşte nimic lucrurilor prin înțelegerea lor.
Cel Necuprins, cu toată infinitatea sa, nu apasă pe nimic, niciunde; finit, oricât de mare, oricât de imens ar fi, ar apăsa.
♦
Minunatele înțelepciuni ale instinctului le dictează animalelor cel mai bun destin;'iar oamenilor, o lecție profundă.
Precum Isus este Dumnezeu adevărat şi om adevărat, — itu trebuie s;1*fii cu adevărat un om al lui Dumnezeu şi cu adevărat un om, chiar cu riscul de a cădea în erezia propriului tău destin — şi să fii față de tine însuți o anatemă, în numele a ceea ce lumea şi Dumnezeu pot aştepta de la persoana ta.
Voluptăți sfinte, voluptăți ale răbdării... a poseda ceea ce izbeşte, supără, zgâlțâie, zdrobeşte, îndepărtează ...
In orice nume — de lucru sau de ființă — există un ordin păstrat şi un ordin dat.
Un Proiect, nicidecum un Destin. în felul aceesta ne-am însuşit temeiul tuturor lucrurilor. Iar de la Isus încoace ştim că nu există alt Destin decât Iubirea.
Când îi solicităm Mila, El îşi aduce aminte de a Sa Iubire.
*
Vocea lui Isus l-a scos pe Lazăr din mormânt; nu ne este oare îngăduit să credem că deja lacrimile lui Isus îl ridicaseră pe mort în capul oaselor?
#
Teama de Dumnezeu are asemănare şi față de aproape: amestec de respect, de afecțiune neliniştită, de înfricoşătoare întrebări asupra destinului, asupra sensului unei datorii de plătit şi al unei certe datorii de împlinit.
¥
Fii blând față de nenorocirea ta, cum ai fi față de un frate mai mic .. .
&
A se uita pe sine înseamnă, în general, a se pune la locul său.
Dacă Domnul nostru refuză să se oprească şi să te asculte atunci când vreme prea îndelungată I-ai greşit, cheamă-L *în numele sărutului înapoiat lui Iuda.* — El se va opri,
Toate lucrurile sunt „cărți scrise pe dinăuntru şi pe din afară[1]".
Soarelui, îi pare oare rău de razele sale?
Cele mai multe ispite izvorăsc din lupta orelor împotriva Eternității.
*
Rugăciunea descrețeşte fruntea şi dă mâinilor tulburate odihna în comun, elanul liniştit şi curat către un cer aşteptat.
Nu imita decât pe Cel Inimitabil.
*
Unele fiori cresc numai acolo unde au căzut lacrimi.
In fiecare nerecunoştință zace, ascuns în adâncul ei, un secret ruşinos.
*
Dumnezeu îngăduie numai o singură Violență, cea pe care I-o putem face Lui servindu-ne tot de El.
*
Carne a Omului, adu-ți aminte că eşti țărână şi te vei întoarce în țărână.
Țărână, adu-ți aminte că ai fost nor şi te vei întoarce în nor.
Nor, adu-ți aminte că ai fost fantomă şi vei deveni din nou fantomă.
Fantomă adu-ți aminte că ai fost nimic şi vei adulmeca nimicul.
Nimic, adu-ți aminte că totul a ieşit din nimic la Cuvântul lui Dumnezeu.
*
Umilința, care aşează lucrurile la scara lui Dumnezeu, este totodată scara ce ne permite să urcăm la Dumnezeu.
Până şi în imperfecțiunile noastre suntem o dovadă a lui Dumnezeu.
*
Dacă fibra lor e generoasă şi nobilă, orgolioşii vor trebui să-şi pună în joc tot orgoliul ca să nu mai fie orgolioşi.
*!
Unită cu suferințele Tale, Doamne, şi transformată prin virtutea Lor, fie ca durerea mea să se vindece şi să binecuvânteze pe chiar aceia care mi-au pricinuit această durere ce prin ei mi-a

*

fost făcută.
*

„O preotul meu, cum vei cuteza să Mă sacrifici cu adevărat şi în întregime, dacă mai înainte nu te-ai sacrificat pe tine însuți cu adevărat şi în întregime?'[4]
*

Imensa bunătate a lui Dumnezeu este singurul spațiu autentic al Universului, în care celălalt spațiu se adăposteşte şi se scufundă.

*

Timpul este una clin „lucrările de milostivire" ale Celui Veşnic. Fără această noțiune el nu prea poate fi **Înţeles.** ■■

Universul e unanim.

*

Toate mişcările cerului sunt pelerinaje.

îfe

Omul este o ființă de hotar, pe linia[1] de împărțire a lumilor, născut ca mediator şi destinat unui sacerdoțiu.

Din toate câte văd nimic nu mă mulțumeşte, dar din toate câte văd nimic nu-mi produce silă.

Dragostea de Dumnezeu mă smulge de pe pământ. . . şi tot dragostea de Dumnezeu mă trimite înapoi, acolo . . .

Dă repede ascultare milei tale; dar şi mai repede, treci peste ea fără s-o priveşti. A-ți privi mila e lucru ruşinos.

•i'

Cu dăruire şi sfințenie, misterul compasiunii poate transfera durerea de la unul la celălalt, iar, atunci când e cazul, o poate *înălța* din corpul unuia în sufletul celuilalt.

Hi

Obişnuința e ca o *împrietenire* a efortului.

*

Bolnavul cunoaşte mai puțin decât alții cauzele organice ale bolii sale resimțindu-i doar efectele; şi le recunoaşte cu atât mai puțin cu cât organul atins c chemat, şi el, să ia parte la judecarea sa.

Dacă crezi că te vei apropia mai mult de imaginea ta din apă, atingând-o, nu vei face decât s-o tulburi sau s-o distrugi dintr-o dată.

Proclamând că ştiința noastră nu are sfârşit, să nu uităm că tocmai prin aceasta mărturisim că nici ignoranța noastră nu are limite.

în ştiință, omul nu face decât să cerşească lucrurilor câteva secrete din ascultarea lor de Dumnezeu.

Distinge lucrurile; nu le izola. Nu izolăm decât prin- tr-o ficțiune.

*

La prima vedere, ceea ce lumea întreagă ne permite să înțelegem despre ea însăşi e tot atât de complex, de amestecat, de confuz şi sărăcit de sens ca zgomotele străzii. în primul moment nici n-am putea să ne dezmeticim.

Cele două lucruri aparțin, dealtfel, aceleiaşi ordini.

Nici linii, nici meplaturi în conceptele noastre. Şi totuşi, acea acuratețe a profilului lor, înseamnă ca oare puțin?

Umbra omului, nici ea nu prezintă decât contururi. Dar, şi ea, are onoarea de-a atesta o ființă reală.

Orgoliul cel mai greu de smuls din rădăcini: acela al oamenilor care cred că nu-l au.

Există om mai sărac decât cel îngâmfat?

*

La cei îngâmfați, disprețul e uneori ca o bunăvoință a urii.

*

Vanitatea e o mitocănie de netăgăduit; nu există noblețe a cărei calitate să n-o stigmatizeze.

*.

în ordinea naturii, istoria secolelor pare o ceartă a lucrurilor care se împing să sosească primele.

*

Uluitoarea bucurie a zilei când toate providențele vor deveni evidențe.

-+

ÎN FAȚA UNOR RĂMĂŞIȚE OMENEŞTI

Acest schelet: şarpanta unei case a lui Dumnezeu. Ea i-a protejat tulburătoarea, laborioasa şi nobila menire. Oricum, bine sau rău, ea a servit. înclină-te. *

*

N-ar fi prea greu de murit, dacă n-ar trebui, fie şi numai pentru o clipă, să încetăm să iubim.

*

Cadavrul omului — care nu mai este omul — e; cuprins ca de ruşine că există. Pare grăbit să-şi lepede
până şi forma, într-o cumplită dezordine. — Ca şi cum ar recunoaşte că nu mai are dreptul să înfățişeze imaginea şi nici chiar masca înşelătoare a ceea ce a fost.

*

A muri... A mărturisi ceea ce nu suntem cu *tot* ceea ce suntem.

*

Numim moarte, cea a trupului, impietarea vieții unor umili vecini asupra vieții noastre.

H»

In această lume, orice moarte cheamă şi întemeiază cel puțin o viață.

Ea nici nu există decât pentru aceasta.

*

Ca lecție grăitoare de precaritate, mizerie şi măreție, îmbinate sub ochii celui ce scrutează misterele vieții şi ale morții, n-aş dori să văd craniul tradițional, prea mineral, prea somptuos, prea trainic şi de o semnificație aproape prea abstractă, ci sfâşietoarea umilință a inimii noastre de carne, când e smulsă din mormânt, acel biet petic de talpă îndoită, asemănător unui pantof uzait.
I*

în scopul mântuirii sale, fiecare trebuie să fie pentru sine profetul neobosit de îndărătnic şi divin inspirat al propriei sale morți.
*

Moartea trebuie să fie cel mai de seamă act din viața noastră. S-ar putea însă ca numai Dumnezeu să-l ştie . . .
*

Pământul şi-a schimbat înfățişarea şi sufletul din ziua în care, primindu-L din mâinile Fecioarei-Mame, el a
văzut - precum în această femeie, dar pentru o minune mult mai stranie — trupul Domnului ascunzându-se in măruntaiele lui. Din ziua în care în adâncul lui El a redobândit viața pentru cea de a doua naştere, voluntară şi virginală — învierea —, cu adevărat, cu adevărat, pământul şi-a schimbat înfățişarea şi sufletul.
I*

Bucuria mormintelor goale şi a leagănelor sortite eternității!
sj:

învață să faci o rugăciune *Inimii-încarcerate* a lui Isus, în mormântul său ... încarcerată prin moarte dar şi prin extazul operei împlinite . .. încarcerată pentru a da păcatului să guste absolutul morții în această -carne care este a noastră aşa cum este şi a Sa.

Sâmbăta Mare. . , Ziua de când în morminte este lumină, de când lespezile sunt ridicate de puteri supraomeneşti, de când îngeri în gloria lor de lumină, mai fulgerători decât moartea, paznici ai veşniciei, veghează la căpătâiul cadavrelor.
*

Nu pe modelul pământului din cimitir, fie el chiar binecuvântat, ci pe modelul tabernacolului trebuie să întemeiem, în sufletul şi în viața noastră, lăcaşul celor dispăruți.
*

Bucuria, oricât ar fi ea de plină de sine, e mereu gata să primească ceea ce se prezintă în fața ei. -—- Durerea, oricât ar fi ea de goală şi de avidă, se închide în ea însăşi şi nu vrea să accepte nimic, în afara ei.

Prima e fiica Cerului nemărginit.

Cealaltă vine din țara tuturor limitelor. Dar Dumnezeu a ştiut să ni le sfințească şi pe una şi pe cealaltă, pe

fiecare, fără îndoială, potrivit felului ei, dar atât de profund încât sfârşesc prin a semăna atunci între ele, până la confuzie.
*,
Bucuria îl numeşte şi durerea îl cheamă.
*
Durerea îşi aparţine cât *mai mult sieşi.* Plăcerea îşi asociază mereu ceva sau pe cineva.
Bucuria pare să umple sufletul omului, durerea să-l golească. In planurile lui Dumnezeu, aceasta din urmă nu sapă golindu-l decât pentru ca prima să-l copleşească cu dărnicia ei.
*
Există ceva mai gol decât un corp despuiat subit şi fără voia lui, un jupuit; ceva mai gol decât un jupuit, un schelet; ceva mai gol decât un schelet, un suflet care se înfăţişează înaintea lui Dumnezeu.
Hi
Personaj şi persoană. — Suntem, vai, mai preocupaţi să ne compunem, personajul decât să ne realizăm persoana.
Răul disprețuieşte persoana.
*
Dumnezeu care ne posedă pentru totdeauna în chip suveran, ne încredinţează printr-un fel de *împrumut* nouă înşine, ca să decidă, în urma acestui împrumut pe termen, asupra caracterului personal al acestei posesii şi al acestei folosinţe. Şi toate acestea se numesc viaţă.
Prin însuşi faptul că *existăm la această anumită oră,* noi suntem ceea ce generaţii după generaţii şi secole după secole au ridicat spre Cer şi spre viitor.
Fie că vrem, fie că nu, în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor noi am fost *pregătiţi* şi *chemaţi.*
în aceste condiţii, vom îndrăzni oare să nu fim pentru ei decât *Decepţii-incarnate?*
*
Iubirea mea se vrea mai mare decât inima mea, iar obiectul acestei iubiri e mai mare chiar decât această iubire...
Nu orice taină este un secret; şi nu orice secret este o taină. [1]
Pentru a evita răul, nici o preoauţiune nu e ridicolă; nici un mijloc, mărunt; şi toate îşi au măreţia lor.
*
Prin rugăciune omul se iniţiază în exegeză şi în exerciţiul Guvernării lui Dumnezeu.
»
*
Moartea, o prea mare oboseală . ..
*1
Atunci când se produc, nenorocirile noastre, cele mai neînduplecat de reale, ne apar ca nişte fantome, dar sunt fantome de plină zi pe care nici un gest omenesc n-ar putea să le alunge.
*
Când o nenorocire oarbă vine printre orbi e ca şi cum un Vizionar ar lua-o de mână şi ar aduce-o lângă noi.

Dumnezeu face astfel încât lucrurile acestei lumi să renunțe la noi, atunci când noi nu renunțăm destul de repede la lucrurile acestei lumi.
*
Timpul coboară spre noi pe aripile Milostivirii şi urcă din nou pe cele ale speranței.
Greutatea însăşi e numai o atracție.
*
Marele ritm al iubirii din univers: la temeiul tuturor lucrurilor, oscilarea magnifică a alegerii.. .
*
Tăcerea e ca o pecete pe un abis.
*
Cerul e adăpostul meu; — ce importanță are dacă e singurul?
«ț
A vorbi de rău despre oameni ne deprinde să-L defăimăm pe Dumnezeu; — dar, dealtfel, înseamnă că deja îl defăimăm pe Dumnezeu.
A ne ignora unii pe alții e o mare greşeală; a ne ascunde unii de alții e un mare păcat; a ne despărți unii de alții e o crimă.
*
Cele mai mari evenimente nu le putem străbate decât în sensul în care ele sunt, cel mai mult, mici.
*
Silhoiten 4*
& 6sB5:OTI'CA

Conflictul dintre săracul cel rău şi bogatul cel rău, trista şi aproape singura poveste ce există de prea mult timp şi la prea multe societăţi.

*

Tristeţea privirii noastre în noi şi în jurul nostru: Văzând cât de bine se face răul şi cât de rău se face binele.

Sunt lacrymae rerum* . ..

Dar, uneori, lucrurile se şi hlizesc.

Noaptea, sângele nu mai e roşu ...

Unii ar vrea să facă noapte, pentru că, noaptea, sângele nu mai e roşu.

Sângele pătează totdeauna.

Numai sângele care răscumpără nu pătează. Dimpotrivă. El spală. Spală chiar şi ceea ce e de neşters.

*

Ceea ce trăieşte pare să-şi ignore greutatea. Numai morţii apasă ostensibil de greu pe pământ.

»

Fă cu mărinimie cele mai mici lucruri şi cu umilinţă lucrurile mari.

Pe de altă parte, există oare lucruri mari şi mici, atunci când faci totul din iubire de Dumnezeu şi numai pentru El?

** Sunt lacrimi ale lucrurilor (lat., nota traducătorului).

în ciuda multor aparenţe nimic din *ceea ce este* nu se contrazice; totul se completează.

Hl

Orice suflet, cu adevărat umil, poate să iubească uşor. El şi-a pierdut aproape toate motivele de indiferenţă sau de aversiune.

H=

Dumnezeu e blând. Dumnezeu e umil. Nu numai omul- Dumnezeu, ci însuşi Dumnezeu, în El; căci, pe această cale, El a arătat ceea ce este.

Dumnezeu e blând, Dumnezeu e umil, pentru că Iubirea nesfârşită n-ar putea fi altfel, şi pentru că e mult mai măreţ, mai de nepătruns şi mai divin faptul că Ea este făcută aşa.

A fi aspru, trufaş, înseamnă nu numai că ne împotrivim doctrinei formale a învăţătorului nostru, precum şi suflatului fraţilor noştri, dar mai înseamnă că nu-I semănăm lui Dumnezeu, că nu-L vedem şi nu-L înţelegem.

*

Sfânta şi uluitoarea umilinţă a lui Dumnezeu este liberă şi voluntară.

*

Când Dumnezeu vrea să treacă neobservat, o face divin, cum nimeni nu ştie s-o facă: — Tatăl, atunci când creează — Fiul, atunci când răscumpără — Spiritul Sfânt, când sfinţeşte.

H3

Dumnezeu, singurul lucru care nu ne poate fi răpit.

„Bucurie, bucurie — lacrimi de bucurie ...“ ...; atunci când ne spunem că *nimic pe* hune, în afara păcatului, nu ne poate separa de Dumnezeu...

*

Nc-nm simți cugetul împovărat adunându-ne lacrimile, fie şi numai pentru a le venera cu titlul de moaşte. Klo sunt făcute doar să se prelingă şi să curgă şiroaie, şi numai ca să fie şterse de o mână pioasă, sau să fie băute de buze iubitoare.

*

Numai Dumnezeu poate face ceva cu lacrimile omeneşti fără să le profaneze.

*

Printre tăceri, unele sunt surzenii, altele, muțenii. Dar există şi tăceri care sunt reculegere, uimire, ba chiar extaz.

*>

Venite din partea celuilalt, tăcerile ne vor supune judecății în aceeaşi măsură ca şi plângerile.

*

Ascultă-i şi pe cei ce nu vorbesc. Nu te limita doar la a auzi.

*

Ar trebui să avem o memorie a tăcerilor, după cum o avem pe cea a cuvintelor.

*

în Eternitatea noastră de mâine, pacea ne va înlocui spațiul, bucuria — timpul.

*

ÎN PĂDURE

Priveşte această viață imensă ieşită din Dumnezeu! Priveşte aceşti copaci, binecuvântați din generație în generație şi care îşi urmează unii altora, din secol în secol!

Voi numiți această înlănțuire o lege; eu aş numi-o mai degrabă o binecuvântare fără căință.
*
Ca toate fructele care abundă, şi fructele experienței apleacă ramura care le poartă.
*
Umple cu iubire prăpastia pe care o sapi din respect.
*
O aparentă anomalie: cei ce trăiesc preocupați de Eternitate fac caz de cel mai neînsemnat minut. Iar cei pentru care numai timpul contează îl pierd de bunăvoie. Pentru primii însă, (timpul nu e decât expresia aproape superstițioasă a unei încercări prin care le e dat să treacă; pentru ceilalți — prima şi cea mai prețioasă dintre realitățile pe care acceptă să le recunoască.
*
Fapt surprinzător, e mai uşor să spui ce doreşti decât să ştii ce vrei. Nedefinitul unei dorințe îşi găseşte adesea mai repede expresia decât nota precisă a unei voințe.
#
Cel care nu ştie ce vrea, nu poate şti nici ceea ce vrea Dumnezeu.
*
Jocul eternității noastre e jocul în care ne e cu neputință să trişăm.
*
Fiecare clipă a vieții noastre, dacă e marcată de amprenta divină, devine moneda vieții eterne. Şi oricare ar fi fața pe care această monedă cade aici, pe pământ, în jocul mereu reînnoit care spre Cer o aruncă neobosit —
fie că e fața bucuriei, fie cea a durerii — valoarea ei rămâne neschimbată, iar prețul ei plăteşte mereu aceeaşi minune.
*
Unele tăceri vorbesc, se ştie: e aproape banal s-o repetăm. Altele cântă.
Dar sunt şi care strigă.
Acestea înspăimântă, uneori.
Sunt lucruri care pot fi gândite fără să fie spuse. Dar nici un lucru, care să poată fi spus fără să fie gândit.
A vorbi pentru a nu spune nimic: sfidare adusă deopoT trivă tăcerii precum şi cuvântului.
*
Limbajul este, din multe puncte de vedere, un testament.
*
Cuvântul morților şi-a lăsat urma în limbaj. Anumite cuvinte sunt nişte stranii, antice şi foarte eficiente *relicve.*
*
Două lucruri sunt de evitat: să scriem aşa cum vorbim — să vorbim ca o carte.
*
Emfaza e o formă larvară a neruşinării.
Vrei să scrii lucruri cu adevărat frumoase, lucruri care să dureze, şi să le scrii bine?
Atunci nu te gândi, scriind, decât la Cartea Vieții.
*
La căldura sufletului, vezi cum se modelează şi se îmblânzesc cele mai rebele cuvinte, şi cum se împrietenesc între ele cele mai reciproc impenetrabile cuvinte.
*
Cei ce vor să spună totul sunt de obicei cei care n-au mare lucru de spus; şi, chiar fără voia lor, o şi dovedesc.
*
Iată ce ar trebui să putem spune despre o adevărată operă de artă: „nu se află totul în ea; dar nimic nu-i lipseşte[11].
*
Pentru a vorbi bine în public oamenilor despre lucrurile lui Dumnezeu, mai întâi trebuie să ştii să vorbeşti oamenilor în fața lui Dumnezeu, apoi lui Dumnezeu în fața oamenilor.
*
Cel ce merge cu o oglindă în mână şi cu ochii ațintiți în ea nu înaintează deloc ...
Lovitura care mă izbeşte. .. o pedeapsă poate?
De este o pedeapsă sau, chiar dacă este o pedeapsă, la fel Te voi binecuvânta; pentru că pedeapsa care vine de la Tine, care vine la mine, e dreaptă, iubită, sfântă, binefăcătoare, adorată, adorabilă.
Ce nu este har?

Pedeapsa e mereu un remediu, dacă nu pentru individ, <vl puțin pentru Univers.
*
Mai multe fulgere la un loc nu aduc ziuă; dar ajunge un singur fulger să dezvăluie un scop sau să semnaleze, la timp, o prăpastie.
$
înainte de moarte, care va fi a mea, voi fi oare sigur că am un suflet al meu?
*1
Niciodată nu se întâmplă ca Dumnezeu să ne lipsească, dar se întâmplă ca noi să-I lipsim lui Dumnezeu.
*
A-L iubi pe Dumnezeu e totodată şi una din modalitățile de-a învăța să nu ne temem de nimic.
*
E mai de preț să-ți ții promisiunea decât s-o faci, să fii mereu în adevăr decât să te pronunți sub jurământ.
*
într-o privință, cel puțin, putem fi cu toții reprezentanți şi trimişi ai lui Dumnezeu — în ceea ce priveşte Bunătatea Sa.
*
A delega înseamnă a lega prin testament fără a dispărea şi a se prelungi într-o ființă aleasă pe care o înnobilezi printr-un rol mai înalt şi mai amplu decât al său. Noul Testament e plin de astfel de moşteniri, iar acolo, ele ne vin de la Dumnezeu Cel Viu.

Numele Său în mine, adăpost al secretului Său: «Cel pe *care nimeni nu mi-L poate răpi».*

*

Loveşte, smulge, nimiceşte, Doamne, dacă aşa vrei.. .

Tot ce-mi vei putea retrage nu va întrece niciodată în valoare oeea ce mi-ai dat din Tine Însuți.

Şi pe care, de acum înainte, nimeni şi nimic nu ar mai putea să-mi retragă în întregime.

*

Ceea ce-mi vei da, Doamne, voi primi din tot sufletul.

Ceea ce-mi vei retrage, voi ceda îndurării şi iubirii Talet

Doamne, dă altora ceea ce-mi iei!

*!

Fie ca tot ce-mi lipseşte să-mi dea a înțelege din partea Ta, o, Doamne!: „Am dat unuia din frații tăi. Bucu- ră-te".

*

Iubindu-L pe Dumnezeu, nu iubi mai puțin pe cei pe care-i iubeşti; *iubeşte-i însă mai mult întru Dumnezeu.*

*

Iubindu-L pe Dumnezeu, nu iubi mai puțin pe cei pe care-i iubeşti; *iubeşte-L însă mai mult pe Dumnezeu.*

*

Despărțit de ai tăi, pentru a te dărui *tuturor* dăruin- du-te lui Dumnezeu, fie ca tatăl tău, mama ta, frații tăi să nu-ți devină niciodată străini ție, fie însă ca orice

străin să-ți fie tată, mamă sau unul din frații tăi şi să-l iubeşti pe acest străin aşa cum îi iubeşti pe ei când îi iubeşti mai mult şi în felul în care îi iubeşti cel mai bine.

Trebuie să ne despărțim **de** toți în ceea ce **JIU** este Christos şi să ne apropiem de toți în ceea ce este Christos.

Vrei să te deprinzi să faci numai ceea ce te priveşte? Gândeşte-te neîncetat la Cel care te priveşte.

*

Tot ce nu trece ne întrece, tot ce se petrece, la rându-i, ne întrece.

Orice transparență care se deschide spre o prezență, poate să şi închidă calea, la fel ca sticla.

*

Pe calea desăvârşirii, cei care se cred câtuşi de puțin „ajunşi", dovedesc, prin tocmai aceasta, că nici măcar nu au „plecat".

H*

Dacă lui Dumnezeu îi place să vorbească bietei inimi umane, — nu e în obiceiurile Sale să pălăvrăgească cu ea.

*

Memoria noastră e ca o carte cu caractere mişcătoare.

■*M*

Drepturile lumii, cele mai nesocotite: acelea ale imensului domeniu — necunoscutul... totuşi mereu recunoscut.

*

(i<>

Când eşti mulţumit simţi ndu-te un om rafinat, începi să nu mai fii. — Când eşti foarte sigur de finețea ta, înseamnă că nu ai destulă.
*

Răpitorii acelei împărății a lui Dumnezeu, care trebuie să fie răpită, numai ei au parte şi de bucuria care răpeşte.
„Violenți rapiunt illud Rapiuntur etiam[1]"2.
*

Pentru a începe să-L întrezărim pe Dumnezeu, trebuie să ne fi pierdut deja pe noi din vedere.
*

Ca intensitate de existență actuală, cele mai mărunte realități ale credinței sunt față de realitățile cele mai puternice ale pământului ceea ce acestea din urmă sunt față de formele fugitive ale imaginației.
*

Lumea cealaltă nu este depozitul acesteia. Prea multă lume şi-o reprezintă astfel. Dar lumea aceasta e numai anticamera celeilalte. Prea multă lume uită, se pare, acest lucru.
*

Pentru a da celor ce nu merită deloc, mai mult şi mai bine decât ar putea merita, Dumnezeu se pricepe să facă în noi substituiri care nu sunt mincinoase şi transformări care nu sunt distrugătoare.
*

Trecutul: o taină. Prezentul: un secret. Viitorul: o enigmă — şi toate acestea rămânând înlănțuite.

2 Violenții răpesc acest lucru / La rândul lor, sunt răpiți (lat., nota traducătorului).

Iar cheia acestor arcane legată de puterea anumitor Chei, de Dumnezeu încredințate cui i se cuvine de drept...

Vom şti în ce măsură este aşa când o dată pentru totdeauna ... ele vor fi *deschis.*

<3

Harul... o nerăbdare a lui Dumnezeu. El vrea să-şi aibă toți copiii la El, cât mai repede, mai presus de toate şi dincolo de orice.

E darul gratuit, minunea înainte de termen, exercitarea „dreptului de grațiere[11].. .

„Patiens quia aeternus". „Impatiens quia amans"*.

*

Cu cât vom dărui mai mult din inima noastră, cu atât o vom sărăci mai puțin. Cu cât ne vom jertfi mai mult, cu atât vom câştiga în plenitudine.

*

In viața aceasta, nu putem scăpa *nici unui lucru care este.* în cealaltă, *nici un lucru care este* nu ne va scăpa.

*

Cum se întâmplă cu trupurile noastre aşa e şi cu sufletele: voind să rămână surde ele devin în curând mute.

*

Primele veacuri repetau cu teroare: „Cel care-L va privi pe Dumnezeu va muri..."

Acum, după ce Cuvântul ia vorbit, noi ştim că nu putem muri — fie spre fericirea sau spre osânda noastră veşnică — fără să-L întâlnim îndată pe Dumnezeu.

*

3 Răbdător, pentru că este etern. Nerăbdător, pentru că iubeşte (lat., nota traducătorului).

Sfânta Cuminecătură ne aduce, după Evanghelia Cuvântului, Evanghelia Tăcerii. Iar acesteia, va trebui atunci noi să-i răspundem, în Prezența Sa, ducând, de la noi spre Dumnezeu, „Vestea cea Bună“ a împărăției Sale în noi.
*

Dumnezeu cere să fie văzut în toate lucrurile, precum şi la originea lor, şi în afara lor, şi deasupra lor.
*

Fiul lui Dumnezeu a fost vândut, dar n-a fost cumpărat. Iată însă că Cel vândut ne-a răscumpărat pe toți.
*

Cel ce caută un filon sau un izvor, cel care trage, pur şi simplu, o brazdă pe ogor găseşte uneori sub unealta pe care o împinge înainte, în locul celor ce urmărea să realizeze, cea mai neaşteptată dintre comori.
<*

Parabolă ...

Ferestrele ne pot obosi uneori prin brutalitatea geometrică a formei lor şi prin monotonia perspectivei pe care ne-o dezvăluie...; dar numai ele ne pot dărui lumina zilei.
*■

Cuvântul a schimbat valoarea cuvintelor.
*

în lacrimi şi în noi botează, azi, Premergătorul.
*

Ceea ce zboară, din loc în loc, de obicei ştie să cânte. Ceea ce planează nu ştie decât să țipe, pe neaşteptate şi în sacade, deasupra prăpastiei, a cuibului, sau a prăzii.

*

Ce doreşti şi ce aştepți de la lucruri, tu care te pregu- Icşli sa I, slujeşti pe Dumnezeu?

Când se naşte, Mântuitorul nu e la el acasă . .. Nu are loc nici în sălaşul călătorilor nevoiaşi. Cere animalelor un adăpost. Drept leagăn, are o iesle.

Când intră în viață nu are un colț al său unde să-şi pună capul.

Când moare, pentru a ne izbăvi, Mântuitorul nu e la el acasă. Locul acela e al tuturor şi destinat pubiicei infamii. Lemnul de care atârnă nu e al său. El a servit deja unor pungaşi şi asasini.

După ce moare, El însuşi nu-şi mai aparține. Nu mai aparține nici chiar alor săi. Nu poate fi nici atins, nici luat. Numai printr-o favoare se poate obține, de la acele oribile autorități, dreptul de a se dispune de trupul său . . .

*

Ce căutăm de fapt acolo unde căutăm? Şi ce am face dacă am găsi ce căutăm?

Un secret al sufletului, cu prea mare grijă ascuns în adâncul nostru, ne „străbate" oarecum şi se revelează astfel, involuntar, ca de la sine.

*

Ce-ar fi dacă, pe neaşteptate, conştiința ta ar începe să vorbească cu voce tare şi în fața tuturor...

*

Strivită între degete, o floare nu mai are nimic dintr-o floare.

*

Bătrânii varsă lacrimi, adesea, fără rost. Ele au înfățişarea şi zădărnicia picăturilor de rouă pe frunzele uscate.

Zâmbatul întredeschide poarta sufletului.

*

Amintirea unei lumini are şi ea o formă de lumină.

Spiritul înțelege şi ştie. Inima ghiceşte.

*

Mai sigur şi mai iute decât fulgerul, o singură privire a lui Dumnezeu ajunge să aprindă focul unui suflet.

Dumnezeiasca lecție a încercării prefigurează adesea ceea ce provoacă... o lacrimă. **In** adâncul sufletului se face atunci o purificare, o transparență, un amar, o ardere, apoi o prospețime care străluceşte şi palpită.

*

Biserica, unicul loc unde, fără a răni doliul cel mai necruțător sau cea mai vulnerabilă delicatețe, totul se poate, nu numai spune, ci şi *cânta.*

Ca să fie frumos, un suflet trebuie să semene cu o biserică; şi o biserică — cu un suflet.

*

Hrana sufletească, înainte de-a deveni potrivită pentru folosire, ni se prezintă adesea însoțită de acea oroare a cărnurilor crude... La fel ca ele, şi ea trebuie să treacă prin „100".

a

Mulțimea nemăsurată a păsărilor dispare fără să lase urmă. Tot ce poartă aripi e menit să moară discret.

*

Lumina e tăcută. Sunetul nu se vede. Totuşi, numai lumina permite să recunoşti într-o mulțime pe cel care vorbeşte.
*

Pentru Viața Eternă., mai mult chiar decât pentru viața acestei lumi, există acea vorbă pe care trebuie s-o folosim cu toată rigoarea termenilor ei şi s-o traducem mereu în act, chiar cu sudoarea frunții noastre: „să ne câştigăm viața ..
*

Nu prea putem asculta pe cineva — mai ales pe Dumnezeu — fără să tăcem. Unii, şi nu dintre cei mai mărunți, par uneori să uite acest lucru, fie şi numai pentru scurt timp.

Nu există decât un singur om cu adevărat bogat, cel care se poate dărui în întregime.
*

Gândurile tale cele mai înalte, cele mai îndepărtate, dacă sunt ceea ce ar trebui să fie, se vor prezenta privirii celorlalți, străbătând toate distanțele cu limpezimea binefăcătoare a stelelor, surorile lor ...
*

Toți noii veniți pe care-i întâlneşti pe cărările vieții, de-a lungul zilelor, priveşte-i, făcându-le loc în suflet, cu bunăvoința patriarhului de odinioară față de oaspeți, față de oaspetele în trecere, acea ființă tainică şi sacră. în planul divin, nici o întâlnire nu e indiferentă, şi prin ea se mai poate exersa acea virtute ale cărei prilejuri, azi, sunt mult prea perimate, acea străveche virtute a ospitalității.

>

Fii cel pe care ai vrea să-l întâlneşti printre ceilalți; mai ales dacă nu-l întâlneşti niciodată printre ceilalți, pe cel pe care ai vrea să-l întâlneşti.

#

Nu strică uneori — în gând, facem atât de des contrariul — să punem pe buzele *aproapelui nostru,* în numele lui Isus al cărui loc îl ține sau din care „face parte[u], cuvântul pe care Eeaterina de Siena l-a atribuit Domnului Nostru: „Eu sunt cel ce este, tu eşti cel care nu este".

*

Dumnezeu nu e niciodată singur în a fi mulțumit de noi.

*

Dacă ți-e dat să-ți alegi tovarăşii de trudă, recrutează-i printre cei care muncesc cântând.

*

Orice trudă este o comuniune şi cere o inițiere.

#

înainte de a judeca gândeşte-te la următorul lucru:

Ce-ar fi dacă binele pe care l-am făcut ar fi judecat în acelaşi fel în care judec eu însumi răul pe care îl fac alții,

Ce-ar fi dacă răul pe care l-am făcut ar fi judecat în acelaşi fel în care judec eu însumi binele pe care îl fac alții,

Ce înfățişare ar primi toate acestea?

*

La urma urmei, bunătatea nu e decât forma cea mai subtilă şi cea mai suplă a dreptății.

*

(iftndindu-ne la Dumnezeu, înseamnă totodată că nu vum uita, cu siguranță, pe nimeni. Uitându-L pe Dumnezeu, înseamnă că vom leza, cu certitudine, întreaga lume.
*

Şarpele nu are brațe, totuşi te cuprinde — el nu are picioare, totuşi înaintează.

Bagă de seamă . . . Toate cele al căror simbol este ştiu să facă la fel...
*

Dacă suferi pe nedrept — mulțumeşte lui Dumnezeu, atât pentru nedreptate cât şi pentru suferință . . .; ai prefera oare să ai de suferit pe bună dreptate?
34

în orice cruce adevărată, tocmai ceea ce e divin e pe nedrept lovit în latura sa omenească. N-avem de ce să ne înspăimântăm, dimpotrivă. Avem doar un prilej să înțelegem şi să binecuvântăm.
*

Orice suferință îndurată aşa cum vrea Dumnezeu nu e decât *reversul* unei bucurii care te aşteaptă, eternă şi nemăsurată.
#

Lucrurile au o logică neînduplecată. De aceea orice inconsecvență omenească se plăteşte, în lumea aceasta, prin consecințele ei.

Dorința, o sfidare față des destin? sau o poruncă secretă a acestuia?
*

Nimic nu apasă atât de real asupra unui destin ca imaterialitatea unui vis.
(ilt

Rugăciunile ce vor să vină ne pregă'tesc un cer mai uşor deasupra capetelor noastre.

Mulți au nevoie de succes pentru a duce la bun sfârşii lucrarea lui Dumnezeu: printre ei, unii au învățat să nu-l mai ceară pentru a înainta; alții, mai puțini la număr, află, până şi în insuccesul lor, un mijloc de a-şi dovedi dragostea față de Dumnezeu.

A

Binecuvântează-ți insuccesul şi cinsteşte-1. El îți dezvăluie frumusețea, măreția, demnitatea obiectului său, dincolo de strădania ta şi de tine însuți. Nu vedea în cl numai un motiv de umilință, ci adulmecă în el bucuria dezinteresată a unei iubiri de prea sus întru Cel de Sus.

A

Dinspre Dumnezeu avem dreptul să aşteptăm totul şi în acelaşi timp datoria de a nu cere nimic.

*

A reclama, a cere, a pretinde nu sunt decât moduri, oarecum insolente, de a cerşi. — Un suflet nobil nu coboară de bunăvoie la ele.

Nu suntem cu nimic mai îndreptățiți să fim cămătari: împrejurărilor decât cei ai oamenilor.

*

Răsplată: colacul pentru morți, în timpul vieții.

Nu rețete, ci secrete. Iată ce trebuie să i se dea unui; suflet în mersul său spre Dumnezeu.

Deprinderea datoriei ia lucrurilor din această lume amărăciunea lor naturală.

Adesea nu izbutim să facem bine decât ceea ce pare a fi dincolo de capacitățile noastre.

E uşor de spus „ce *ar trebui* făcut", incă şi mai uşor, „ce *ar fi trebuit* făcut"; dificil şi rar, dar util, este să poți spune „ce *trebuie* făcut", şi încă pe loc.

*

A face un lucru din iubire de Dumnezeu înseamnă a-l face de la un capăt la altul mai bine decât atunci când l-am face numai pentru el însuşi. Dar, în acelaşi timp, înseamnă a-l şi depăşi.

*

Cele patru etape:

Cu Dumnezeu Pentru Dumnezeu La Dumnezeu In Dumnezeu

*

Contemplativii care se simt stânjeniți în contemplare, atunci când se văd nevoiți să acționeze, nu sunt prea înaintați în contemplare. — Iar cei ce, obişnuiți fiind cu acțiunea, nu sunt în stare să contemple în timp ce făp- tuiesc nu sunt prea înaintați în acțiune.

*

Cum se face că în bine nu săvârşim aproape niciodată tot ce-am putea săvârşi, în schimb, suntem tentați cu precădere să facem ceea ce nu ne este îngăduit să facem?

Cuvântul „credincios[44] îl desemnează deopotrivă pe cel ce are încredere şi pe cel căruia i se acordă această încredere. încearcă să justifici în tine însuți cele două sensuri ale acestui fericit echivoc.

Pentru a le lăuda de-a valma, într-un limbaj de calitate îndoielnică, despre „valorile spirituale4[4] (înțelese, dealtfel, la modul aproape fizic) se spun vrute şi nevrute. Dar nu „densitatea[14], ci „direcția[44] lor situează lucrurile în ordinea acestei lumi. O pomană de natură materială îşi găseşte locul cu mult deasupra unui fals sistem, dar minunat de abstract. La urma urmei. . . nimic mai „spiritual[44] decât Domnul.

Din binele pe care îl facem, cea mai bună parte e nevăzută, ca Dumnezeu; şi, venind de la El, îi seamănă.

*

întâmplările, care sunt ceea ce sunt, ne învață binevoitor cinstea, ideile drepte care rezistă tuturor încercărilor, curajul. Nu este rolul lor principal, dar în orice suflet de bunăeredință acest rol poate fi providențial îndeplinit.

*

Vigilate. . .*

Cel ce râde ştie că râde; cel ce plânge ştie că plânge; cel ce doarme nu ştie că doarme.

O fericită surpriză; aceea de a constata felul minunat în care *rugăciunea* ne învață să *voim.*

*

4 Vegheați țlat., nota traducătorului).

Adesea, printre faptele bune, săvârşirea acelei categorii < ne ne displace cel mai mult, ne dezvăluie lucruri ciudate tocmai despre *ceea ce* ne displăcea în ele.

❖

Acțiunile eroice au mereu ceva discutabil; ele se află ti acea înălțime unde nu e Uşor să judeci.

*

în momentele de cumpănă din viața noastră, e mai important să luăm o hotărâre, decât s-o luăm pe cea mai bună.

Când ființa umană îşi propune să ajungă până la cer, omul inventează cele câteva etaje neterminate ale unui turn ridicol, în plină confuzie a limbilor — Dumnezeu, Omul-Dumnezeu, cu învoiala tuturor în Verb.

Dumnezeu nu se exprimă perfect decât prin Verbul Său inefabil; şi tu ai vrea să-L defineşti în felul *tău?*

Nimic nu face ca o umbră să fie uriaşă, decât o lumină ținută în mână.

*

întunecimile naturii noastre, formă surdă, mută şi oarbă a destinului nostru nu sunt poate altceva decât indiciul că suntem purtați în Măruntaiele Divine, în vederea naşterii noastre viitoare.

*

Când sufletul tău se orientează spre Dumnezeu, tu atragi în turna lui, o dată cu invizibilele prezențe dintr-o altă lume, semnul şi legătura unei apropiate înrudiri cu toate lucrurile create — şi această universală însoțire care depinde de tine se află totodată în tine, binecuvântată ca tine.

Omul, stranie compoziție, în care atâtea lumi se rezumă ... Ca să ştim exact ceea ce suntem ar trebui să fim Dumnezeu — şi o întreagă eternitate trăită în uniunea divină nu va prisosi ca să aflăm de la Dumnezeu totul despre noi.

Spațiul şi timpul, care nu sunt ființe separate şi subzistente, nu-şi află în sine rațiunea aparentei lor nelimitări. Dar dacă ele par să se prezinte cu atâta forță astfel, e pentru că rămân mereu deschise în mâinile lui Dumnezeu şi încredințate *numai* voinței Lui.

Anumite tăceri ale Universului nu sunt decât nişte cuvinte nearticulate şi uriaşe ■— care se adresează Cuiva dincolo de această lume; şi în mijlocul cărora ne aflăm noi, oarecum ca pierduți.

*

Cele mai uluitoare abisuri pe care Universul ni le arată sunt abisurile *transparente.*

*

Ceea ce ştii, te umple; ceea ce nu ştii, umple Universul.

Aparențele trebuie să devină pentru noi transparențe.

*

Când „ziua scade'[4], discipolii nu sunt recunoscuți, asemenea Învățătorului, decât după felul în care frâng pâinea vie a trupului lor sacrificând-o pentru frații lor.

Ceea ce trebuie să prețuieşti, atunci când alegi, e mireasma dreptei preferințe, elanul spre tot ce e mai desăvârşit, sensul unui adevăr cu adevărat unic. Nu-i imita pe aceia care nesocotesc cauzele profunde ale alegerii şi par a se complace doar în voluptatea de a exclude, de a fi arbitri şi de a avea întâietate.

Ce ne este dat să vedem în zilele noastre: inversiunea harului: Omul care se întreabă dacă trebuie să-i acorde lui Dumnezeu — unui Dumnezeu care dealtfel pare a fi sub ascultarea sa — harul binevoitor de a-L admite . . . ținând totodată sa sublinieze, în auzul tuturor, câtă gratuitate cuprinde un asemenea act.

*

Cei care-l judecă pe Dumnezeu pentru a-l condamna, nu-l condamnă totdeauna la pedeapsa capitală, ci la încarcerare, la munci silnice şi, mai ales, la exil.

A voi ceea ce Dumnezeu nu vrea •—

A nu voi ceea ce Dumnezeu vrea —

Iată cei doi poli ai lumii osândite, în jurul cărora am vrea să vină toate lucrurile să se învârtească.

Umbra morții e singura lumină a Iadului.

*

Păcatul amestecă îndrăzneala cu laşitatea. în el, îndrăznim cu insolență şi, în acelaşi timp, capitulăm cu josnicie.

$

A găsi în nenorocirea altuia un fel de uşurare a propriei dureri e dovada însăşi a ceea ce este Iadul şi înlocuieşte, acolo, comuniunea Sfinților.

*

Remuşcarea e ca o „speranță răsturnată[44] şi fără ieşire. Ea se scufundă într-un trecut din care ar vrea să refacă un viitor, sau cel puțin un prezent maleabil.
*
Sunt unele păcate de natură degradantă dar subtilă, care ar aduce cu păcatul celui ce s-ar privi în oglindă, plângând.
Lumini reci, focuri întunecate sunt lucruri care plac Iadului.
*
întreaga ură a îngerilor şi a oamenilor față de Dumnezeu nu reuşeşte niciodată mai mult decât să facă o cruce.
*
Scriptura nu ne spune că Dumnezeu ne adăposteşte sub haina sa, sub cortul său, sub umbra sfântă a mâinii Sale, ci sub *Aripile Sale.*
*
Unul din numele mărețe şi înfricoşătoare ale lui Dumnezeu, atât pentru cei buni cât şi pentru cei răi: *Cel de Neocolit.*
El este: Cel de Neocolit. Mai mult decât moartea.
Dar să ne gândim şi la faptul că Cel ce nu poate fi *în nici un fel,* nicăieri, niciodată ocolit, e Suprema Iubire ...
*
Iubirea voastră nu iubeşte îndeajuns ...
Iubirea voastră nu iubeşte îndeajuns ...
Nu mergeți spre Iubire pe calea ascultării. Ci spre ascultare pe calea iubirii.
Altfel nu veți şti *cărui Spirit îi* aparțineți. ..

Iubirea de Dumnezeu este *şi* o poruncă, şi nici n-ar putea fi altfel. Dar, lua,tă în sine, cum să nu simțim că u cu totul altceva şi nesfârşit mai mult decât o ,.poruncă ...“?
$

Felul în care Dumnezeu ne spune' să-l iubim. .. Nu este: „Iubeşte-mătt, „dacă nu ..

Chiar pe asprele table de piatră ale Legii era scris: „Vei iubi. . şi nu „Eşti obligat să iubeşti[11] sau „Trebuie să iubeşti . . „Vei iubi .. e mai măreț, mai categoric, mai frumos, mai patern sub această formă decât sub oricare alta. .

Vai de acele timpuri şi de acele ființe cărora trebuie să li se aducă aminte, dacă nu se poate altfel, că o astfel de iubire este, cel puțin, o datorie! . ...
*

Nu vom fi niciodată nici judecați, nici condamnați, decât de Iubire, în numele Iubirii şi pe temeiul iubirii
noastre.

Cu privire la lucrurile lui Dumnezeu, singurii care *ştiu ceva* cu adevărat, sunt cei ce iubesc. \ Când nu simți în tine şi cu toată duioşia, *sentimentul* iubirii tale de Dumnezeu, înseamnă doar atât că a venit ceasul să-I dovedeşti această iubire cu toată *voința* ta.

*i

Plângând că nu poți iubi destul, înseamnă că plângi tot din iubire.

*]

Adevărata iubire nu vorbeşte despre sine; adevărata iubire este cea care nu are nevoie să fie numită pentru a fi recunoscută.

Adevărata iubire este cea pe care nici n-ar izbuti s-o numească ceva.

„Cu adevărat, dacă Mă preferi o singură dată vreunui lucru, Mă vei prefera în curând oricărui lucru".

*

„Dumnezeu e mai mare decât inima noastră[44], a spus sfântul Ioan; dar atunci, inima noastră, când 11 cuprinde pe Dumnezeu, poate fi mai mare decât însăşi inima noastră.

*

Nu-L iubim pe Dumnezeu aşa cum se cuvine dacă, / îubindu-L, nu ştim să-L facem iubit.

*

Ce liniştitor este gândul că Sfârşitul Cel de pe Urmă este şi Cauza cea dintâi.

■*

Aici pe pământ...

Vai, nu Te pot nici pierde, nici afla!

*

Doamne, dacă îți cer uneori o dovadă sensibilă a harului tău, n-o fac pentru a fi mai sigur de Tine, ci pentru a fi mai sigur de mine.

Doamne, fie ca Vieții Tale în mine să-i corespundă îndeajuns viața mea în Tine.

*

Doamne, fie ca trăind să mă împărtăşesc din Viața Ta! şi murind să mă împărtăşesc din moartea Ta...

Mi Te-ai dat mie, Doamne, ajută-mă să Te redau Ție, dăruindu-mă.

*

Doamne, nu voi cere să-mi spui: „Sunt mulțumit de tine“ .. . îngăduie-mi doar să ghicesc că ai putea să-mi spui: „Nu sunt nemulțumit...“ şi dă-mi a înțelege acest lucru dintr-o singură şi duioasă privire.

*

Numim hazard scadențele îndepărtate sau obscure ale Providenței.

*

Constanta preocupare de Dumnezeu într-un suflet, ne dezvăluie, prin ea însăşi, într-un fel minunat, informații asupra naturii Providenței şi a subtilelor sale căi.

$

Un Dumnezeu făcut om *a plâns* cel puțin de două ori în fața noastră; a plâns o cetate şi carnea deja în descompunere a unui prieten.

O cetate vinovată — un prieten fără prihană...

In ajunul unei distrugeri, în primul caz, în preajma unei învieri, în al doilea.

*

învierea fiului acelei văduve ...

Isus a făcut atunci minunea fără a fi rugat. A fost de-ajuns să întâlnească cortegiul. Evanghelia nu vorbeşte de nici un schimb de cuvinte, nici chiar după săvârşirea minunii, între El, mamă şi copil. Fără îndoială, pentru că *nu a existat nici unul.* Ceea ce se petrecea în ei şi între ei era dincolo de cuvinte.

#

înmulțirea pâinilor. Două istorisiri din Evanghelie. Iată deci, tocmai acolo unde nevoile erau cele mai mari, iar posibilitățile de-a le satisface, cele mai mici, nu numai că s-au săturat cu toții, dar s-au putut aduna şi lua acasă cât de multe coşuri cu *resturi...*

*

Dumnezeul nostru e „un Dumnezeu ascuns*.

Dar, în alt sens, este şi un Dumnezeu „pretutindeni- ascuns“ pe care e important să-L regăsim pretutindeni.

*

Prezentul, în calitatea sa de prezent, ne desenează, dintr-o singură trăsătură, uşoară, dar sigură, ceva din Chipul lui Dumnezeu.

*

Când ne îndepărtăm de Dumnezeu, ne simțim, în mod inexplicabil, cumva mai departe de noi înşine şi ne privim ca pe nişte adevărați străini care trec prin fața noastră fără întoarcere, dispărând, enigmatici, lăsând în urmă o părere de rău ...

Cât de puțin îmi seamănă cea mai bună parte din mine însumi! şi totuşi, dacă *vreau* să nu mă recunosc decât în ea, nu voi fi greşind chiar pe de-a-ntregul...

*

De la venirea Fiului lui Dumnezeu, timpul profeților a trecut. Dar de atunci speranțele noastre au devenit ele profeți; profeți mai mari, mai veridici şi mai consolatori decât toți profeții.

l'oți *°i vrei când vrei ceea ce vrea Dumnezeu.

Când, în noi, corpul urmează spiritul, iar spiritul, Spiritul Sfânt, Cuvântul făcut trup găseşte pe pământ răspunsul pe care il aşteaptă.

A avea pentru sine? sau
a fi pentru El?

Gândeşte-te la cea de a doua alternativă şi, pentru Eternitate, cu siguranță, o vei avea pe cea dintâi.

Când îți sângerează inima în timp ce faci lucrarea lui Dumnezeu, îngerii vin să-şi înmoaie buzele in cupa sângelui tău, pe care o ridică atunci Fiul lui Dumnezeu, încet şi tăcut, deasupra unei mulțimi pe care n-o poți vedea, dar care, fără să ştie, asistă şi pe care tu o asişti.

N=

Doamne, dacă nimic nu scapă Judecății Tale din ceea ce fac, nimic din cele prin care trec nu rămâne străin îndurării şi Iubirii Tale.

*

Când nu mai ai nimic de dat, poți să dăruieşti încă ceva ce-i mai presus de toate, o rugăciune, şi ce rugăciune! ... o frumoasă rugăciune de *nevoiaş.*

*

Doamne, dă-mi ceea ce trebuie să dau, pentru a avea cu adevărat de unde să dau; astfel încât să se simtă că Tu eşti Cel care, prin mine, dai.

Când te pui în slujba lui Dumnezeu, trebuie să dai mereu mai mult decât ai, — să fii mai presus decât eşti. Dar Dumnezeu e acolo ca să-nlesnească.

Aceste lucruri nu se fac totuşi fără o anumită uimire, nici fără o anumită oboseală, explicabilă, şi ea.

Dar Dumnezeu e acolo ca să prevină.

Bucuria lacrimilor ce izvorăsc din ochii noştri în timpul rugăciunii, lacrimi chemate de Dumnezeu, şi care par să vină din adâncul sufletului, grele de binecuvântare, calde ca sângele care se dăruieşte, iuți ca zborul unui înger.

*

A ne figura anumite lucruri care ne depăşesc, înseamnă că, prin însuşi faptul acesta, le desfigurăm.

Doamne, nu mai ştiu unde sunt şi de bucurie nici nu mai pot înțelege . ..

Doamne, îmi dăruieşti ceea ce nu are nume pe pământ...

Doamne, ce-am făcut de mă cercetezi astfel?

Doamne, n-am făcut nimic pentru a merita dărnicia binefacerilor Tale ...

„Dar Eu am făcut totul, până a-mi da şi viața, pentru ca tu să le ai“ ...

Am înțeles, Doamne, am înțeles.

*

Prin însuşi faptul că nu cuprinde *nici* o minciună, Cerul ar fi deja de neînchipuit pentru ființele de pe pământ.

*

81

— Gânduri pentru zilele ce vin

Sfântă Ispită, luminează-ne. Sfântă Ispită, întăreşte-ne. Sfântă Ispită, interpune-te pentru noi. Sfântă şi înfrico-

.ilo.nv Ispită, du-ne, prin mijlocirea ta, acolo unde vrea Dumnezeu să ne conducă, mai presus decât noi, şi mai presus de toate.
*i

Ispita e o ,.persoană consacrată". — Ea îşi are *chemarea sa.* Născută fiind din păcatele noastre, iar Spiritul Răului voind s-o hărăzească întru căderea noastră, ea e autorizată în Ordinul divin doar pentru a ne pune *mai presus* de noi înşine.

Salută-o ca pe o trimisă şi o misionară a lui Dumnezeu, înainte de a o reaşeza în mănăstire şi de a o face de folos mântuirii tale.

Oricât de hidos i-ar fi chipul, oricât de îndoielnic costumul, e o călugăriță, mireasă a Domnului nostru.
*

Ne-ai jurat. . . Doamne, *ştiu* că nu voi fi ispitit peste puterile mele.

Doamne, *ştiu* că nu voi fi încercat peste puterile mele.

Doamne, *ştiu* că voi fi ajutat dincolo de puterile mele.

Doamne, *ştiu* că mă iubeşti şi mă ajuți cu toată puterea Ta de Atotputernic.

Suntem tot atât de mult iubiți pe cât suntem creați.
*

Cine nu iubeşte nu poate nici ghici.
*

A se cunoaşte, a dispune de sine, a se stăpâni, a se purta, iată, patru prime trepte de urcat, una după alta.
*

Nu se poate dărui cu adevărat decât cel ce dispune de sine, cel ce ştie să dispună de sine.

Fără de care, nici nu s-ar putea spune că el îşi aparține pentru a se dărui.

Pentru a-L poseda pe Dumnezeu, sau pentru a rămâne în posesia lui Dumnezeu, trebuie să ştii să-ți aparții ție însuți.
*

Ascultare şi stăpânire de sine se susțin şi, una pe cealaltă, se întrețin.
*

Pentru a asculta, omul trebuie să aibă o voință liberă. Altfel, nu ascultă, ci îndură.
*i

Cu privire la unele haruri venite de la Dumnezeu, misterios de gingaşe şi de pure, ar trebui să spunem: „nu căuta şi vei afla“.

Cu cât un drum este mai bun, cu atât mai puțin păstrează urma paşilor ce trec.
*

Mai mult decât s-ar putea crede, deschiderea mâinilor ne ajută să deschidem ochii — împreunarea mâinilor, să împreunăm sufletele.
*

Pentru a fonda o viață, precum şi pentru a-i judeca valoarea, orele contează mai mult decât anii.

Oferind şi îndurând ceva, doar pentru Dumnezeu şi din toata inima, ce importanță are *ce* oferim şi ce înduram, totul este să oferim şi să îndurăm.
*
Nimic nu va putea opri ceea ce vine de la Dumnezeu in lume, prin mijlocirea ta. Priveşte: nişte mâini goale, j liste mâini bătute-n cuie au dat cel mai mult omenirii — şi pentru toate locurile şi pentru toate timpurile.
*
Dacă închini lui Dumnezeu unele sacrificii, țâră *rezervă,* Dumnezeu îți va rezerva bucurii, *fără amestec.*
*
Dacă nu avem nimic de oferit lui Dumnezeu, să-I oferim ruşinea de-a nu avea nimic să-I oferim.
#
Evidența evocă ziua şi oglinda. Credința, fereastra şi noaptea fremătând de stele.
Eternitatea însenineaza deja de pe acum Timpul.
Eternitatea ne dă, în timp, dovada vizibilă a răbdării sale. E posibil ca timpul să nu fie altceva decât răbdarea întrezărită a Celui Etern:
Dumnezeu plecându-se triumfător de blând în fața condițiilor de libertate a creaturilor sale, a preaiubitelor sale creaturi.
*
Prin elanul său direct, prin însăşi linia formei pe care o la, Viitorul ne arată că nu trebuie să ne reprezentăm

Eternitatea ca un fel de mişcare circulară, închisă, ci mai degrabă ca un fel de explozie nemărginită a Actului infinit în toată puritatea lui.
*

UNU este splendoarea multiplului, multiplul — splendoarea unuia.
*i

Unde oare ne face El să tremurăm cel mai mult din respect temător: în adâncul Cerurilor sau undeva mai aproape de noi decât suntem noi înşine?

Nu putem şti dacă suntem vrednici de iubire sau de
ură.

Ştim doar atât că, vrednici sau nu, Dumnezeu ne
iubeşte.

Dumnezeu se apleacă fără încetare asupra sufletului nostru. Dacă faţa pe care acesta I-o arată, e liniştită şi nepătată, această oglindă îl va reflecta cu uşurinţă.
#>

Dumnezeu... Cel de care suntem foarte siguri că vom fi mereu auziți, dar pe care nu suntem prea siguri că vom şti să-L auzim.

Dumnezeu nu conteneşte să ne vorbească. Dar noi nu ne străduim totdeauna să înțelegem limba în care El ne vorbeşte.

Mai ales atunci când ea este prea precis *a Lui.*

Omul care n-a minţit niciodată îl poale nti/.l vorbind pe Dumnezeu; numai el ştie cum vorbeşte Dumnezeu.

Dumnezeu le vorbeşte tuturor şi fiecăruia în parte. Unii sunt mult mai mişcați de ceea ce El poate spune tuturor; alții, de ceea ce El vrea să spună fiecăruia.

*

Tot ce deformează viața no>astră interioară se poate reduce la felul, mai mult sau mai puțin conştient, în care denaturăm în noi textul din „Tatăl Nostru[u].

în loc să spunem „Tatăl Nostru care eşti în Ceruri", ceea ce spunem e, potrivit calității noastre sufleteşti, „Judecătorul Nostru care eşti la Tribunal", „Furnizorul Nostru care eşti la Tejghea", „Creditorul Nostru care prea des ne bați la uşă", „Cauza noastră primă al cărei efect pierdut în depărtări suntem", „Stăpânul nostru Suprem în fața căruia nu suntem decât pulbere", „Camaradul nostru cu care tratăm liber" — şi aşa mai departe, într-o dezolantă varietate.. . Nu mai spunem în adevărul lor tocmai cuvintele pe care Dumnezeu ne-a învățat să le rostim când ne rugăm. *Tatăl Nostru...* şi care *eşti în Ceruri.*

Cuvântul lui Dumnezeu îşi are comentariul său. Tăcerile lui Dumnezeu ar trebui să cunoască şi ele o exegeză. Ar trebui să se facă, în genunchi, interpretarea lor sacră, mai temător respectuoasă decât cealaltă; şi pe drept cuvânt...

*

Drept răspuns la tulburătoarele noastre întrebări asupra subiectelor privind destinul nostru cel mai profund, tăcerile lui Dumnezeu nu vor, adesea, decât să ne dea să înțelegem inexprimabilul — deasupra şi dincolo de ceea ce ne-am putea închipui, *dar în acelaşi sens.*

*

Oamenii au ştiut să răstignească Cuvântul. Ce fac cu Tăcerea lui Dumnezeu?

fiii

Tăcerea lui Dumnezeu e, înainte de toate, o tăcere a Iubirii.
*
în tăcerea cea mai transcendentă, cea mai completă a lui Dumnezeu, mereu prezent e Cuvântul, şi un Cuvânt care nu numai se *aude,* ci şi *luminează,* şi vrea să lumineze pe orice om venit în această lume.
*
Vom fi judecați, înainte de toate, după ceea ce am făcut cu tăcerile lui Dumnezeu.
*
Cu cât îl iubim mai mult pe Dumnezeu, cu atât simțim mai mult că voința noastră se face nu numai asemănătoare cu a Sa, ceea ce ar fi natural (şi n-ar mai merita să jfie subliniat), dar, lucru surprinzător, că voința Sa devine din ce în ce mai asemănătoare cu a noastră . ..
A fi supus numai lui Dumnezeu — nu poate exista o libertate mai absolută decât aceasta, şi oricare fiu al Bisericii o poate cunoaşte ...
„Itinerarul sufletului către Dumnezeu[44] este, aici pe pământ, calea urmată de Spiritul Sfânt de la Tată spre Fiu şi de la Fiu spre Tată, prin mijlocirea tuturor lucrurilor.
*
întru Dumnezeu, noi participăm la Natura Sa, însă deloc la Persoanele Divine. Dar, în această Natură, numai Persoanele ne pot inița.
Cele nouă coruri ale îngerilor în suflete cântă, în timp ce urcă scara:
A-L iubi pe Dumnezeu.
A iubi întru Dumnezeu.
A nu iubi decât întru Dumnezeu.
A iubi totul din dragoste de Dumnezeu.
A iubi totul întru Dumnezeu.
A nu iubi totul decât întru Dumnezeu.
A nu-L iubi pe Dumnezeu decât pentru Dumnezeu.
A nu iubi nimic atât de mult ca pe Dumnezeu.
A-L iubi pe Dumnezeu cu toată puterea lui Dumnezeu.
*
Să nu iubim pentru a ne conforma poruncii, ci să ascultăm pentru că iubim.
*
De la un Dumnezeu al filozofilor la Dumnezeu cel Viu . .. Dumnezeu despre care se vorbeşte ... Dumnezeu care vorbeşte . .. Dumnezeu care ne vorbeşte... Dumnezeu care ne vorbeşte despre El... Dumnezeu care vorbeşte până şi în noi...
Stelele sunt abia scânteile unui Foc mai mare decât Universul.
*
Dumnezeu se serveşte de lumi ca să lumineze lumile.
*>
Mai puțin aparente decât nişte căi, orbitele aştrilor cereşti sunt, cu toate acestea, mai hotărât desenate, mai riguros parcurse decât orice drum.
Abisul e, şi el, *semnul* a ceva .,.
Convențiile umane ne fac să purtăm, în chip misterios, ca o dublă mască, aceea care ne maschează pe noi înşine, aceea care ne maschează Universul.
*
Sufletele nu sunt provincii ale împărăției lui Dumnezeu. Nu există însă nici mai multe împărății ale lui Dumnezeu. Există doar împărăția lui Dumnezeu în fiecare din ele, şi aceeaşi în toate.
Poți avea duşmani. Tu însuți n-ar trebui să fii duşmanul nimănui.
*
A şti *cum* trebuie să-ți iubeşti duşmanii, înseamnă a începe să înțelegi ce este Dumnezeu.
*
Dacă nu iubeşti din toată profunzimea ofensei care ți-a l'osl adusă, încă n-ai ajuns cu adevărat să *răscumperi,* prin bine, răul.
*
Su laşul care avea să devină apostol îi spunea lui Isus, înainte de a se schimba: *„Plătesc* împătrit celor cărora le-am făcut vreo nedreptate". După conversiune, simțea că ar trebui să *dea* împătrit tocmai acelora *care i-ar fi făcut lui vreo nedreptate.*
*
Nu reproşa nimănui ingratitudinea sa față de tine. N-ai reuşi decât să-i faci ingratitudinea mai puțin ingrată, fără să aduci vreun remediu potrivit greşelii sale. Acestea sunt obligații care, pentru a fi bine făcute, trebuie să fie îndeplinite de alții decât de ființa nesocotită sau rănită.

A fi tratat cu ingratitudine: unul din felurile — şi nu cel mai neînsemnat — de-a semăna cu Dumnezeu.
*
Pâinea cea de toate zilele nu e numai greu de câştigat, dar uneori e greu de început. Este totuşi, intr-un fel, totdeauna o pâine sfințită.
*4»
Adevărul... e aproapele nostru ... e unul dintre aceia pe care trebuie să-i iubim ca pe noi înşine.
*
Minciuna s-a născut damnată. Dumnezeu n-o va primi niciodată, orice-ar face ea. N-o mai primi nici tu în sufletul tău, n-ai ce face cu tovărăşia unei osândite.
*
Minciuna, — îngrozitor cum oboseşte sufletul şi universul.
Să fii mereu nevoit să sprijini ceea ce nu stă-n picioare; mereu să dai ființă la ceva ce nu are şi nici nu va avea; să dai cu adevărat din ființa *ta,* pentru un asemenea lucru... şi un astfel de sfârşit!
*
Viața e frumoasă prin ceea ce este.
Mai frumoasă încă, prin ceea ce ascunde.
Dar mult mai mult încă, prin ceea ce dobândeşte.
*
Pământul învăluie şi strânge rădăcina.
Tremurătoarele şuvițe ale rădăcinii dau seva şi viața, seva dă floarea şi bucurie privirii, floarea dă rodul şi aduce desfătare în fructul cărnos; dar totul purcede din setea ascunsă şi firavă a rădăcinii, din venerabila şi secreta virtute a pământului.
!)<)

Viitorul ne farmecă prin aparenta sa virginitate.

*

Niciodată zăpada nu sclipeşte mai puternic decât sub razele soarelui, care o fac să dispară.

#

în iubire, precum şi în alte materii, posesia nui e totuna cu proprietatea.

*

Iubirea omenească *împrumută* sau recunoaşte toate calitățile celor pe care îi alege. Iubirea de Dumnezeu li le *dăruieşte.*

*

Laşitatea e „umilința-întru-cel-Necurat".

Cât de puțin seamănă moartea cu somnul! Ea nu are din somn decât masca. Somnul se joacă de-a moartea aşa cum un copil se joacă cu păpuşa, defel mai serios. O dată cu moartea... ce salt tragic, total diferit, în ceva ce nu este nici uitare, nici repaus, în ceva ce nu e jocul părelnic al visului, ci *toate* realitățile la un loc, prezente, în picioare, singurele stăpâne, fără ocolişuri şi fără întoarceri posibile!

■w

Nu ştim până unde merge laşitatea noastră decât în clipa când am învins-o. — înainte, suntem stăpâniți chiar de laşitatea laşității noastre: nu îndrăznim să o sondăm până-n străfunduri.

Simțită, o absență de Dumnezeu e mare ca însuşi Dumnezeu şi, tocmai prin aceasta, ea ni-L readuce ca prezența, în chip straniu şi uluitor.

Unele asprimi ne fac să participăm la moartea Sa, întocmai cum s-a participat la viața Sa; să participăm deci la moartea Sa cu tot atâta evlavie şi folos cum s-a participat odinioară la viața Sa.

H*

„Dacă par a nu-ți da nimic, o fac pentru că Eu vreau ca tu să pari a-Mi da ceva" ...

*

Dumnezeu şi-a deschis gura ca să spună: „Să se facă Lumină!" şi s-a făcut Lumină. — Acelaşi lucru s-a petrecut uneori şi în sufletul tău. — Dacă alteori însă această gură — totuşi atât de apropiată şi dătătoare de har — părea să se fi închis făcând loc întunericului cu aceeaşi forță cu care a făcut lumină, nu te teme. Dimpotrivă, lasă bucuria să te-mbete. .. Buzele se-nchid când vor să sărute... Repetă dimpreună cu Cântarea: „Sărutul gurii Tale Tu mi l-ai dat".

Pentru a săruta buzele se-nchid.

O mare şi sfântă speranță nu poate exista fără multă credință şi multă iubire.

Pedeapsa, ca fulgerul, luminează.

Pentru a fi completă, o adevărată filozofie a ştiințelor cere, cu orice preț, şi o *savantă* filozofie a ignoranțelor.

— Nimeni nu s-a gândit îndeajuns s-o dezvolte cum se cuvine, cu toate consecinţele ei, imediate şi îndepărtate, teoretice şi practice.
*
Cu ideile se întâmplă ca şi cu fulgerul; înainte de a atinge pământul şi de-a împrăştia dezordinea şi moartea, fulgerele se măsoară între ele foarte sus, de la nor la nor, fără vreun alt efect decât întretăierea lor splendidă de lumini şi vuietul lor măreţ. Toate celelalte vin abia mai apoi...
*
Ce bucurie pentru mine, Doamne, că poţi suferi în mine, atunci când eu sufăr pentru Tine, că suferi numai în mine, şi defel în Tine, întrucât ai suferit deja pentru noi.
*
Dumnezeu n-ar fi putut înţelege suferinţa dacă nu şi-ar fi asociat-o personal; ea este acolo, în abisul uneia doar din Persoanele divine, ca pierdută, îmbătată, năucită şi înspăimântată.
Nici prin gând nu ne poate trece că am fi în măsură să dăruim totul lui Dumnezeu, înainte de-a fi învăţat să nu-I refuzăm nimic.
I*
Anumiţi oameni, în loc să-L caute „numai pe Dumnezeu", — convinşi fiind că aşa şi fac — îl caută de fapt „pe Dumnezeu numai pentru ei".
*î»
Bunătatea lui Dumnezeu nu coboară spre noi decât pentru a urca, tocmai datorită acestui fapt, deasupra tuturor cerurilor.
Ceea ee se va face cu sufletul nostru în ultima zi e tot atât de real, de sigur şi de neînduplecat ca ceea ce vedem că se face cu trupul nostru. Adevărul suprem şi hotărârea suverană vor pune stăpânire pe tot ceea ce suntem, pentru a face din noi ceea ce trebuie să fie făcut.
*
Printre iubirile nerecunoscute, cea mai mare e aceea pe care o numim Iad.
*!
Veni-va o zi când inima ta va vedea şi ochii tăi vor iubi, când sufletul tău va pipăi şi cuprinde, iar mâinile vor înţelege, când din însăşi carnea ta se vor naşte rugăciuni, în timp ce rugăciunile tale vor zămisli.
*
Dumnezteu ştie tot, dar *mai ales* ştie ceea ce noi nu şrim.
Nu valorăm numai prin ceea ce suntem sau devenim, ci şi prin descoperirea a ceea ce însemnăm.
Când oare suferim mai mult: când destinul nu e pe măsura sufletului nostru sau când sufletul nu ne e pe măsura destinului nostru?
*
Până şi plictisul este un semn al vocaţiei noastre divine.
Dumnezeu îl însoţeşte pe om de pretutindeni, chiar dacă pentru om El este de neatins.
Sărmană mai e acea prezenţă de spirit din care lipseşte prezenţa Şpriţului Sfânt!
Avem, în zilele noastre, tot atâţia idoli câţi erau în Panteonurile de demult. Doar că ai noştri sunt imateriali şi, ca atare, mai greu de răsturnat şi de sfărâmat decât înaintaşii lor; — In plus, ei seamănă mai degrabă cu fiinţa spirituală care ne ticseşte sufletele cu formele şi prestigiile lor ca să ne rătăcească, în felul *ei,* şi mai mult.
*
Sacramentul demonului: O minciună drept hrană. O „prezenţă ireală".
*
Caută, în tristeţea ta, bucuria pe care ai putea s-o dăruieşti fratelui tău, şi bucuria cea mai puţin nedemnă a durerii tale.
Cea mai potrivită cale de a-i sărbători pe sfinţi: aceea de-a le semăna. De ce n-am încerca să trăim ca ei, fie şi numai o zi, de ziua *lor,* în acea zi consacrată şi binecuvântată de Biserică, în care sunt „de gardă" pentru a ne ajuta?
La drept vorbind, Dumnezeu nu *prevede* nimic, El vede. în schimb, noi vedem cu întârziere.
Toate greşelile au această trăsătură comună: de-a încerca să-L facă pe Dumnezeu sclavul unui lucru.

Recunoscând ceea ce este, îl omagiem pe *Cel care Este.*

*

Neantul are mai multe feluri şi e bine să le distingem. Ceea ce nu este, dar poate să fie şi va fi intr-o zi. Ceea ce nu este, dar poate să fie şi nu va fi niciodată. Ceea ce nu mai este şi, după ce a fost, nu va mai fi niciodată.

Ceea ce nu este şi nu poate să fie.

Cel mai Rău dintre toate: ceea ce nu *trebuie* să fie „şi care va fi sau nu va fi".

*

înainte de a se apleca asupra creaturii, iubirea lui Dumnezeu a voit, a îndrăznit să se aplece asupra neantului.

Pi=

îndurarea divină coboară, mai jos decât Neantul, în Rău, *în ceea ce n-ar fi trebuit să fie*, pentru ceva mai neasemuit decât o creație.

Doamne, adu-ți aminte de cei pe care-i uit şi de care ar trebui să-mi amintesc. Fă ca această amintire, dumnezeieşte evocată în Tine, să prețuiască mai mult decât uitarea mea.

*

Ne primim destinul, cum ne primim moartea, drept în inimă.

Cel ce nu ştie să-L caute pe Dumnezeu pretutindeni, risca sa nu-L recunoască nicăieri.

SPIRITUL *geme* în noi — spun Cărțile Sfinte. De dragoste sau de durere îl facem să geamă şi îl auzim, căci în această lume, exilul viu şi mobil al eternei sale întoarceri suntem noi.

ii

Ia aminte, Cerul e o fericită descoperire.

Abisurile sunt forme ale respectului mutual pe care lucrările lui Dumnezeu şi-l dovedesc î'eciproc, în amintirea Lui.

în cele maî întunecate perplexități ale sale şi din adâncul său, sufletul îl întreabă pe Dumnezeu: Doamne, ce vrei? ce vrei de la mine? ce vrei să fac? cum ai vrea să descopăr ceea ce vrei de la mine? .. ."

La toate acestea, un singur răspuns: „Te vreau".

Mai mult decât orice, lumea ne arată chipul aşteptării.

si*

ÎN SUNET DE CLOPOT PENTRU

RUGĂCIUNEA DE DIMINEAȚA ŞI PENTRU LAUDE

In dimineața eternității noastre deja începute.

In fiecare zi, aniversare a Creației.

Lăudată să fie Nemărginirea în care apune mulțimea stelelor — căci ea este semnul şi oglindirea Bunătății lui Dumnezeu, mai mare decât ea.

Lăudate să fie Veacurile Veacurilor care nu dau de capătul Bunătății lui Dumnezeu, mai neobosită decât ele.

I,a udat să fie sânul primitor al lui Dumnezeu spre care tind şi unde se amestecă între ele toate lucrurile.

Lăudate să fie creaturile toate, datorită însuşirii lor de creaturi, ele ce poartă fie un nume hulit, fie măreț, şi care au fost socotite de Dumnezeu demne de a veni din neant spre extazul existenței pentru a conlucra, din locul binecuvântat în care se află, îa opera lui Dumnezeu.

Lăudate să fie creaturile omeneşti pe care Dumnezeu le-a socotit demne să iasă din neant pentru a nu sfârşi niciodată, şi care iară şi iară îl preamăresc prin fericirea lor sau prin dreptatea Sa.

t*

Lăudați-L pe Dumnezeu, suferințe sacre ale Universului care aduceți cinste şi neprihănire lumii — care, pătrunzând până în inima lui Dumnezeu, puteți servi la ştergerea oricărei urme a răului.

Laudă-L pe Dumnezeu, lăcaş al Sfintei Aşteptări unde dispar ultimele urgii ale păcatelor noastre — unde speranța de Dumnezeu e deja sigură şi vastă ca însuşi Dumnezeu.

Laudă-L pe Dumnezeu, Patrie a bunelor lacrimi, unde din lacrimi ies flăcări, iar flăcările plâng — câmpie de suflete a cărei rouă sunt rugăciunile noastre.

*

Lăudați-L pe Dumnezeu, pedepse veşnice care gemeți de suferința de-a fi pedepse şi care aveți înfricoşătoarea cinste de-a fi veşnice — care nu sunteți făcute decât din dragoste neîntreruptă şi respinsă.

Lăudați-L pe Dumnezeu, pedepse veşnice, imn involuntar al omului şi al lui Dumnezeu, nefiresc separați, indestructibil uniți la origine şi la sfârşit.

Lăudați-L pe Dumnezeu, bucurii veşnice, aj căror auroră, începând deja de pe acest pământ, ne transfigurează zările.

Lăudați-L pe Dumnezeu, bucurii veşnice, de care nimic nu apropie şi la care vom ajunge.

*

ÎN VÂLVATA1E CÂNTARE *în aşteptarea Judecăţii lui Dumnezeu.*

Binecuvântaţi-L pe Domnul, lacrimi şi bucurii
Binecuvântaţi-L pe Domnul, regrete şi căinţe . . .
Binecuvântaţi-L pe Domnul, febre şi fervori . . .
Binecuvântaţi-L pe Domnul, gânduri mai înalte de< ât cerul, necazuri strâns legate de umilul pământ. . .

*

Binecuvântaţi-L pe Domnul, păcate spălate şi iertate ...
Binecuvântaţi-L pe Domnul, păcate ispăşite şi reparate.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, nedreptăţi devenite slujitoare ale mântuirii.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, călăi absolviţi şi Victime voluntare.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, voi cei uitaţi de care Dumnezeu îşi aduce aminte ...
Binecuvântaţi-L pe Domnul, nerecunoştinţe primite cu blândeţe...
Binecuvântaţi-L pe Domnul, secrete aflate în adâncul sufletelor . ..
Binecuvântaţi-L pe Domnul, minciuni îngenuncheate în faţa adevărului.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, taine şi uluiri.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, chemări, aşteptări şi căutări.

*

Binecuvântaţi-L pe Domnul, urgii făcute pentru a fi reparate.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, speranţe făcute pentru a fi depăşite.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, nerăbdări făcute pentru a fi domolite.
Binecuvântaţi-L pe Domnul, piedici făcute pentru a fi învinse.

!)«>

Binecuvântați-L pe Domnul, tenebre şi iluminări. . .

Binecuvântați-L pe Domnul, extaze şi căderi.

Binecuvântați-L pe Domnul, istoviri şi agonii.. .

Binecuvântați-L pe Domnul, ofrande şi sacrificii, voturi şi jurăminte, daruri oferite şi niciodată reluate.

Vise şi dorințe, binecuvântați-L pe Domnul. . .

Sfinte şi preafericite neştiințe date nouă, binecuvântați-L pe Domnul.

Freamăte ale vieții lui Dumnezeu în toate câte sunt, binecuvântați-L pe Domnul.

Taine ale Providenței şi ale mântuirii, pitite până şi în cele mai mici lucruri, binecuvântați-L pe Domnul.

Morți şi rămăşițe pământeşti, binecuvântați-L pe Domnul.

Moarte, dată. mie, binecuvântează-L pe Domnul!

Cadavru, care vei fi al meu, binecuvântează-L pe Domnul!

Lucruri ce vă veți naşte din mine, când nu voi mai face parte clin această lume, binecuvântați-L pe Domnul.

Tăceri aşternute pe memoria mea, binecuvântați-L şi voi pe Domnul.. .

Suflete, suflete al meu, care în yeei nu vei muri, stri- gă-ți eternitatea, de pe acum începută, binecuvântându-L, chiar din această clipă, veşnic, pe Domnul.

Realitățile **credinţei in** viață

CONVORBIRI **SPIRITUALE**

Realitățile vieții **în** credință

Prezența lui Dumnezeu Liturghia aproapelui Suferința Ora sfântă

Vizitarea săracilor

în româneşte de

GHEORGHE LASCU si VIORICA LASCU

NOTA EDITORULUI FRANCEZ

Prințul romun Vladimir Ghika, mai întâi ca laic şi apoi ca preot, a marcat perioada interbelică prin acțiunea sa de caritate, desfăşurată atât în țara lui, cât şi la Paris sau la Roma. In timpul verii anului 1939 a fost surprins de declanşarea celui de-al doilea război mondial pe când se afla în România, unde a şi rămas, dedicându-se nevoilor spirituale ale compatrioților săi, până la moartea survenită în 1954.

In momentul în care publicam biografia sa Un suflet de foc, Monseniorul Vladimir Ghika, de Michel de Gal- zain, după documentele adunate de Monseniorul Bârlea, ni s-a părut oportun să republicăm în vqlum câteva din scrierile Monseniorului Ghika, de mult timp epuizate, la care biograful său face dese referiri şi în care se contopesc, precum mortarul şi pietrele dintr-o zidire, iubirea fierbinte de Dumnezeu şi de aproape — mereu actuale — ale autorului lor.

BEAUCHESNE

PREZENȚA LUI DUMNEZEU

INTRODUCERE

„Să vorbeşti despre viaţa spirituală, adresându-te marelui public constituit din cititori de toate felurile ce întreprindere riscantă!, ce pretenție ciudată!“ — mi s-a obiectat chiar de la prima idee a unui asemenea proiect . .. Nu cred că trebuie să ne oprim în faţa temerilor de asemenea natură, chiar dacă sunt însoțite de multe semne de exclamare. Gestul este aşteptat, este pregătit şi va putea să-şi arate necesitatea. Stă în dezvoltarea logică a unei credințe care ştie din ce e făcută.

Motive generale de a aborda pentru marele public chestiunile spirituale. Universalitatea chemării. Simplitatea doctrinei. Viaţa Sfântului Spirit în suflet.
Resursele botezului şi ale sacramentelor.

I. înainte de toate, acest „mare public[11], pretins atât de amestecat şi despre care se crede că ar fi atât de îndepăr tat de profunzimile generoase ale vieții creştine, este acelaşi public care, conform Evangheliei, l-a căutat pe Domnul Dumnezeul Nostru. Sunt oamenii care-ți ies **III** cale pe drum, în întâlniri deopotrivă surprinzătoare si predestinate. Este mulțimea în care se poate înfăptui, in chipul cel mai emoționant cu putință, parabola sein.**mato** rului care împrăştie în toate direcțiile cuvântul lui Dum nezeu. Discipolii nu trebuie să se teamă să Iaca ce a **lacul** şi învățătorul; ba, mai mult, ei se pot încredința eu ochii închişi posibilităților harului, bogățiilor nehanuite ale sufletelor ce se află în mâinile unui Dumnezeu care Io doreşte. Se poate şi trebuie încercată, într-o forma nouă, punerea în valoare a acestei bogății ascunse in străfundurile inimilor, întru transformarea acestei vieți şi bucuria fără egal a vieții veşnice: şi, de n-ar fi să ajungem decât la câțiva, este necesar să ne **adresăm** tuturora..
IO»

Şi apoi viaţa spirituală este departe de a fi un lucru greu de înţeles şi de explicat. Nimic nu este mai uşor în sine, nimic nu poate fi spus în mai puţine cuvinte, şi cuvinte la îndemâna tuturor. Minunata dificultate — iar Dumnezeu ne ajută s-o depăşim într-un chip surprinzător — rezidă aproape în întregime în privinţa aplicării practice. Efortul interior e cel ce poate părea greu, dar atât de admirabil în sine, dedicat cu atâta sfinţenie fericirii noastre de mâine, atât de binecuvântat încă în această viaţă, pe cât poate fi o lucrare încredinţată nouă. Iar această lucrare, în lumea noastră, prezintă un caracter unic: nu se află în ea nici o singură strădanie pierdută în zadar, nici o singură înfrângere veritabilă în faţa lui Dumnezeu, atâta timp cât o înfăptuieşti şi o urmezi, întrucât chiar în aceste strădanii (reuşite sau nu; în aparenţă) constă *meritai,* în ele se formează şi se adună esenţa însăşi a fericirii veşnice. Din astfel de materiale sunt făcute porţile şi zidurile Ierusalimului ceresc.

în această lucrare ajutată de supranatural, partea lui Dumnezeu se găseşte, fără îndoială, numai *in voia milei* Sale. Dar care este *voia milei* (cuvântul însuşi relevă o iubire aproape recunoscătoare din partea sa), care este *voia milei* unui *Tată* care ne iubeşte şi care este Atotputernicul?

Copiii, fiinţele sortite sărăciei naturale sau voite, sufletele simple, sunt aproape întotdeauna, din chiar aceste motive, mai aproape decât toţi ceilalţi de cele mai înaLte adevăruri ale vieţii spirituale, care este înainte de toate înlocuirea vie a multor idei şi raţionamente prin câteva principii luminoase şi nesfârşit de rodnice acţionând în unire cu Dumnezeu. Simplificarea supremă a vieţii în Dumnezeu, având ca ajutor viaţa însăşi a lui Dumnezeu, iată adevărata viaţă spirituală.

Aceasta o practică numai cei iniţiaţi, puţini la număr.

O astfel de concepţie nu ridică obstacole între cei mulţi, faţă de care Cristos îşi arată mila până şi în nevoile materiale, şi în cele mai pure bucurii ale împărăţiei lui Dumnezeu, dimpotrivă, ea le coboară, deschizând în faţa oamenilor un câmp larg, ce nu cunoaşte alte limite decât pe cele ale iubirii de Dumnezeu. Ea nu poate decât să încurajeze o întreprindere ca a noastră.

Dar aceasta nu este totul; în general, din lipsă de spirit de credinţă, este neglijat fondul sufletului, aflat în stare de har în care, de la botez, sălăşluieşte neîntrerupt, în realitatea sa vie, însuşi Dumnezeu, atât timp cât sufle-

tul nu-l alungă cu violenţă, prin păcatul de moarte, şi nu îl cheamă înapoi, prin taina Pocăinţei. Nu este îndestul considerată la rangul său de forţă vitală această vigilenţă plină de iubire a Sfintei Treimi, ce sălăşluieşte în adâncul inimii omului, această prezenţă ce poate fi atât de miraculos adtivă, a Sfântului Spirit. Nu ne gândim destul că viaţa eternă începe aici, în tovărăşia pe cât de certă, pe atât de tăinuită a Dumnezeului Nostru şi că ea creşte cu atât mai multe binecuvântări în cealaltă lume, cu cât ea a fost mai conştientă şi mai bine începută aici, pe pământ. Un candidat la preafericita viaţă veşnică — şi noi toţi suntem — trebuie să se apropie tot mai mult de Cel Veşnic, de Nemuritorul care nu ne este necunoscut şi care s-a făcut oaspetele nostru permanent în fibrele cele mai intime ale sufletului.

Putem deci vorbi cu oarecare încredere despre Dumnezeu sufletelor care îl găzduiesc astfel.

Pe lângă aceste motive, întotdeauna valabile şi caro au fost bune dintotdeauna, mai există, pentru a ne justifica încercarea, şi unele motive actuale.

Motive actuale. Efecte supranaturale produse in rândul oamenilor prin răspândirea practicii împărtăşaniei frecvente, prin împărtăşirea copiilor, sacrificiile aduse de războaie, privaţiunile purificatoare şi învăţămintele anilor grei.

Mulţimea căreia ne adresăm este mulţimea sfinţită prin împărtăşania frecventă şi tainic binecuvântată prin împărtăşania copiilor. Nu mai este mulţimea de ieri, a liturghiei de la ora 12, a vizitei de politeţe făcută duminica numai de doamne îmbrăcate luxos, cu o cărţulie de rugăciuni cât mai mică în mână, Celui-de-sus, care părea a fi, chiar din această cauză, Marele Absent.

In mulţimile de astăzi, vorbind de Dumnezeu şi de intimitatea cu Dumnezeu, poţi găsi ecou. Şi chiar dacă n-ar fi decât cei care primesc zilnic Trupul şi Sângele lui Isus, numărul lor e de acum destul de mare pentru ca vorbele pe care aici le spunem despre Cel pe care-l iubesc şi doresc să-l servească tot mai bine, să nu rămână neînţelese şi nici limitate la o elită derizoriu de mică. Aceştia vor înţelege, şi ei reprezintă acum cu totul altceva decât numai o mână de oameni.

Ceva tragic şi profund dublează de altfel această mişcare a sufletelor: pregătirea specială şi apropiată de noi, făcută de anii cei grei. Meritele sacrificiilor integrale, adevărate holocausturi, pe care le-au adus, mai ales în ţara aceasta, au venit ca un aflux de graţii, ca nişte nori binefăcători, deasupra tuturor fronturilor, ce nu aşteaptă altceva decât să se împrăştie ca rouă, făcând să germineze recoltele divine. Şi chiar de n-am avea alt folos decât că nu ne rămâne necunoscut preţul sângelui, trebuie să ştim să folosim din plin aceste exemple.

N-a rămas nici o disciplină cu profit educativ de mortificare, nici măcar cele din afara Bisericii, care să nu fi fost reabilitată, pregătită, indirect adusă în atenţia generală sub cruda „vergea de fier" a evenimentelor, substi- tuindu-se poruncilor discrete şi blânde, prea nesocotite, pe care ie dădea legea lui Cristos. Lumea voia să nesocotească austeritatea posturilor: restricţiile aduse de război au impus ceva cu mult mai sever şi de mai lungă durată; nu era respectată autoritatea ierarhică a Bisericii în această chestiune, era prost înţeleasă: reglementările statului au înlocuit-o şi încă fără să acorde dispense; lumea nu se gândea la moarte iar gestul din Miercurea Cenuşii, care o aducea aminte printr-un simbol îndepărtat, părea o literatură poetică a Bisericii: fiecare a avut acum moartea la căpătâi; ca ameninţare sau ca obsesie, şi a văzut-o realizată aievea de milioane de ori în jurul său; nu se cunoştea reculegerea în izolare, era aplicată ca o excepţie ineficace şi contradictorie: am avut parte de ea, involuntar şi prelungit, în tranşee, în căminele părăsite sau îndoliate. Ne ruşinam de *Index:* am avut cenzură; severitatea şi metodele Sfântului Oficiu produceau repulsie: s-a ajuns la citirea întregii corespondenţe, la permise de circulaţie, paşapoarte, zone interzise, interdicţii de export, percheziţii la graniţă. *Salvarea publică* şi exigenţele sale au lămurit pe cine are ochi de văzut despre legitimitatea precauţiilor mult mai benigne luate pentru salvarea a ceva mult mai serios, şi anume *salvarea veşnică* a individului şi mulţimilor. Se pierduse semnificaţia sacrificiului răscumpărător şi a victimelor voluntare: jertfa de bună voie a apărătorului, moartea fratelui, a fiului sau a părintelui, l-au făcut să fie înţeles cumplit de limpede şi afirmat cu strălucire; nu mai era cunoscut preţul de sânge al bunurilor pământeşti, nici ce durere ascunsă, ce anihilare minunată în folosul nostru al tuturora reprezintă un calvar şi o liturghie: Soldatul necunoscut ajuns sub Arcul de Triumf ne arata imaginea sfâşietoare a sacrificiului creştin şi ne face sa înţelegem într~un chip actual şi precis ce înseamnă moartea pentru ceilalţi, gestul unuia mai bun decât noi care se dedica cu toată fiinţa fraţilor săi, topirea binefăcătorului în fapta cea bună, sacrilegiul de a nesocoti toate acestea, respnn sabilitatea pe care o purtăm, de acum înainte, pentru toate faptele noastre. Cel mai vizibil, cel mai apropiat şi **cel** mai glorios dintre mormintele omeneşti arată, odată cu învăţăminte, şi preţul vizibil al bucuriilor noastre de acum, al liniştii, al fericirii, dar, vai!, şi al profanărilor şi al ruşinii noastre de azi. Se poate spune, referindu-ne la toate acestea, că lecţiile marelui război au predicat oarecum renaşterea creştină ai cărei martori suntem. Evanghelia, primită sau nu pe deplin, a Înainte-Mergă- torului, botezul de pocăinţă şi lacrimi şi, cu un comentariu subliniat de sângele care adevereşte, Evanghelia Celui Răstignit.

Pregătirea ascetică şi purificatoare s-a înfăptuit astfel pentru multe suflete la o scară masivă şi grandioasă. Nu pentru toate, ştiu asta; groaznicele lecţii recente au fost, de către unii, uitate curând, cu o întoarcere la plăceri şi la cele deşarte. Dar aceştia, chiar din punctul de vedere al duratei omeneşti a lucrurilor, contează prea puţin; până şi în sânul mulţimii indiferente şi-a făcut loc o gimnastică spirituală, un soi de mlădiere salutară a spiritelor şi inimilor faţă de idei, obişnuinţe, discipline necunoscute de prea multă vreme şi reîntinerite acum de interpretări şi pregătiri noi. Cu inevitabilul rebut de mizerie umană, putem totuşi avansa ideea că, până la un anumit punct, „Ninive a înţeles" lecţia; în orice caz, nu se poate spune că n-a auzit-o bine.

Starea actuală a spiritelor. Viaţa creştină se întinde în profunzime şi nu se mai teme să se arate în toată simplitatea şi sinceritatea ei.

Celor care au înţeles şi s-au situat astfel în Spiritul Domnului, li se poate vorbi de Dumnezeu conform Kpi ritului lui Dumnezeu. Alături de cei care, fără **sa** mai aştepte aceste severe învăţăminte, erau deja porniţi pe cărările vieţii spirituale, poţi deja **sa** i recunoşti, **sa-i** numeri chiar, să-i vezi împărtăşindu-se din **acelaşi** Spi rit care tinde spre unitate prin Armonie şi merge până
la a apropia vizibil latre ele sfintele eforturi ale sufletelor. Terenul devine astfel tot mai propice dezvoltării pornirilor bune, setoase de perfecţiune. Nimeni nu poate nega drumul parcurs în privinţa practicii şi educării creştine. Adevărurile care, încă mai ieri, păreau că nu îndrăznesc să se arate decât cu un aer de scuză, cu apologiile ocazionale şi formule prudent imprecise, păşesc acum în faţă, despuiate de preambuluri şi artificii, răspunzând exigenţelor înseşi ale unui public mai informat şi mai hotărât în aspiraţiile sale. S-au mărit posibilităţile de educare şi edificare. Există acum, spre a hrăni mai bine mişcarea pornită, un întreg repertoriu de lucrări ce permit lesne o cunoaştere temeinică a doctrinei Bisericii. Sfântul Toma de Aquino nu mai este doar un nume lansat cu o admiraţie obligatorie, destul de ineficace şi fără nici o precizare, în cursul unei predici vag moralizatoare, sau într-un articol lipsit de conţinut al unei reviste cuminţi; el este acum o personalitate reală şi activă şi care, putând fi înţeles de mulţi, intr-un chip omogen şi cu forţă de persuasiune, învaţă din amvoanele bisericilor sau de la catedrele Facultăţilor catolice, prin cărţile de popularizare şi până in familiile pătrunse de o credinţă mai sigură de sine. în privinţa acestei evoluţii consolatoare, puţine semne sunt mai simptomatice decât atitudinea

grupărilor de intelectuali, exercițiile de pietate colectivă din marile şcoli, elita şi speranța gândirii franceze, căutarea unei legături spirituale care se încearcă să se stabilească între corporații şi sindicate, ea şi in sânul acestora.

Planul adoptat de noi: aceste pagini nu formează un tratat general şi nici o expunere ştiințifică, ci un fel de eseu de cultură spirituală pentru mase, indirect atinse de har, după voia Providenței. Caracterul deopotrivă elementar şi intensiv al acestei culturi. Tentativa de popularizare apostolică, evitând speculația, controversa şi subiectele prea discutate. Punct de plecare, mai presus de toate personal şi familial, liturgic şi sacramental, stabilit pe înțelesul tuturor, pe baza orniculuı şi a calendarului.

Aşa stând lucrurile, ce am putea aduce aici, pentru a răspunde nevoilor sufleteşti şi necesităților momentului?

Despre o temă ce se arată la început destul de ele mentarâ, de care se leagă esența însăşi a vieții spirituale o încercare personală de elucidare, urmată de texte poli I vite, luate din autori spirituali mai vechi şi mai noi. Eseul „personal", pentru care îmi cer scuze, şi pe care de altfel nici nu l-am abordat fără teamă, este, în realitate, mai puțin personal prin fond, decât prin formă şi accent, căci dacă prin grija de apostolat şi pentru a nu întrerupe, mai ales intr-un astfel de subiect, elanul discursului, nu semnalez mereu referințele şi autoritățile pe care mu bazez, acestea vor fi uşor recunoscute şi regăsite in trecere. Aş fi vrut să încredințez, de altfel, executarea acestui plan la care țin mult, unor mâini mai pricepute decât ale mele şi, cu deosebire, unui grup de călugări aleşi dintr-un Ordin al Bisericii special dedicat practicii vieții spirituale şi contemplative, sau studiului dezvoltării acestora. M-am lovit de obstacole materiale care mă puneau In fața unor oameni deja prea ocupați şi excedați de îndatoririle lor curente. Dar, pe de altă parte, ei socoteau sarcina necesară şi binefăcătoare. Rămas singur să o pot traduce, în fapt, ei nu m-au descurajat să încerc, dimpotrivă.

Nu veți găsi aici nici urmă de controversele care i-au frământat pe specialişti (şi care îi frământă poate chiar prea mult, întâmplându-se, prea adesea, in toiul discuției, să fie uitată *spiritualitatea* subiectului şi atmosfera *reala* a chestiunii). Fără a le nesocoti importanța şi interesul profund pe care-l prezintă, aici nu este locul lor. Nu veți găsi, în aceste pagini, polemici şi nici expunerea unei ştiințe pur speculative. Totul va căuta aici un punct de sprijin imediat şi real în viața Bisericii şi in cea a individului, cu o grijă constantă față de aplicarea practică. In două cuvinte, planul este acesta: unirea cu Dumnezeu, intimitatea cu Dumnezeu, servindu-ne de un punct de plecare deopotrivă sacramental şi liturgic, personal si domestic, şi la îndemâna tuturor. Vom evita deformarea oricărei devoțiuni prea limitate prin originea sau prin rezultatul ei (simplu mijloc, un mijloc prea adesea lup r trofiat). Ne vom aminti că Spiritul Sfânt, daca poale sufla oriunde vrea, nu se încarnează şi ca o manile .'ataşau acceptare colectivă, reprezentată prin Biserica, i pentru noi chezăşia cea mai sigură do autenticitate a inspirațiilor sale. De aceea, ne vom sprijini, in ilczvol - tarea temei noastre, mai ale; **pe** rugăciunea **Bisericii.**

Adusă de scurgerea zilelor, de calendarul însuşi pe care-l trăim, şi, în acelaşi timp, bogată de experienţă seculară ca şi de sevă divină, constituie în liturghie un fel de ,,mare jurnal" al lui Dumnezeu, jurnalul ţinut în numele lui Dumnezeu şi cu o siguranţă infailibilă a istoriei divine şi a ceea ce, din viaţa omenească, ia parte la viaţa divină, înzestrat cu supreme virtuţi operative, acest „jurnal" dă o apreciere suverană şi oamenilor şi faptelor; consemnează „numai lucrurile necesare" în formule nepieritoare; dialog în care se încrucişează vorbele dumnezeieşti şi cuvintele oamenilor, vorbele omeneşti şi o gândire inspirată de divinitate.

Vom amesteca cu viaţa de toate zilele tot ce vine de la această sursă mereu vie, căutând punctul de întâlnire cel mai simplu şi cel mai uşor de găsit; vom încerca să oferim prin aceasta ceva care să fie pe cât de asimilabil pe atât de substanţial. Voi evita, chiar, pentru a putea pătrunde mai bine peste tot, termenii prea speciali sau prea savanţi şi mă voi strădui, înainte de toate, chiar şi în chestiunile teologice mai delicate, să dau cuvintelor sensul lor cel mai curent, să folosesc, dintre numele de lucruri, pe cele mai puţin rebarbative, pe cele mai „aclimatizate", pe cele mai apropiate de suflet.

O metodă neimpusă de autoritate. Libertatea alegerii. Cel mult oarecare preferinţă pentru ceea ce poate lăsa cel mai larg câmp liber spontaneităţii umane şi acţiunii divine.

Dacă, în ce priveşte teoria, socotim să dăm aici doar un minim ce poate fi abordat de către toţi şi încă destul de sigur, suficient de universal admis pentru a nu constitui subiect de discuţie, în ce priveşte metoda, am dori ca, lăsând fiecărui suflet să aleagă ce i se potriveşte mai bine, sarcina noastră să fie cu precădere o sarcină de *iniţiere.* Dictonul Sfântului Augustin: Ama *et fac quod vis5* este îndeosebi adevărat în materie de metodă spirituală. Voi fi cu atât mai puţin înclinat spre controverse pe acest teren, cu cât aduc aici obişnuinţele de libertate

5 Iubeşte şi fă ceea ce vrei [n. trad.].

şi tradiţiile străvechi ale Răsăritului. Acolo, dmloldcaun.i metodele s-au constituit fără să-ţi dai seama; nu s a dorit ca sufletele să fie înregimentate în reglementari **prea** uniforme, prea strâmte sau prea complicate; nu H au căutat deloc reţete savante şi automate pentru a ajunge **la** un scop spiritual din care aproape nimic nu trădează un *mecanism* intelectual sau chiar virtuos şi unde numai ceea ce sufletul *dăruieşte* (pentru că Dumnezeu **dăruleşte),** poate fi regăsit fecundat şi sublimat pentru eternitate.

Credem că în aceste chestiuni, şi mai ales când ne adre săm mulţimilor, acela conduce mai bine, care lasă cât. mai multă spontaneitate sufletului în căutarea lui Dumnezeu şi nu-i stă alături decât pentru a-i supraveghea rătăcirile, a-i preveni iluziile, a lămuri punctele obscure, a reîncălzi fervoarea, a consola slăbiciunile, a face rodnică ariditatea sufletească, pentru a-i aduce ceva clin acel Spirit Sfânt care este în acelaşi timp acelaşi în toţi şi totodată cel mai variat în manifestări în fiecare şi în toţi, foc viu care, după expresia liturgică din Sâmbăta Mare, nu scade comunicându-se, ci îşi măreşte, prin aceasta, splendoarea.

Cum se circumscrie aici câmpul acţiunii. „Convertirea" se presupune deja câştigată şi verificată. Este vorba despre suflete nu numai revenite la Dumnezeu, ci aflate în căutarea perfecţiunii creştine.

Nu va fi deloc vorba aici despre marile puncte de plecare ale simplei vieţi creştine, despre părăsirea hotărâtă a păcatului de moarte şi despre punerea în gardă faţă de servituţile repetării lui, nici despre alegerea ce trebuie făcută între cele două cetăţi, între o viaţă dăruită lumii, sau chiar mai rău decât lumii, şi o viaţă dăruita lui Isus Cristos. Toate acestea sunt la un alt nivel şi ţin de o altă slujire: toate acestea sunt presupus dobândite.

Şi nu pentru acel public scriem aceste rânduri; el are de unde să se înarmeze pentru convertirea la care poate aspira, iar predicarea adevărurilor fundamentale este la îndemâna sa, împreună cu harul pe care îl acordă sacer doţiul şi soluţiile generoase ale sacramentelor. Nu aici se află lacuna pe care trebuie să o umplem şi nici nevoia momentului de faţă.

Ne adresăm aici, mai ales sufletelor, deja foarte numeroase, care, formate prin cuminecarea frecventă, aspiră la]>erfecțiunea creştină şi poate le lipseşte ajutorul necesar pentru a avansa, fiind risipite într-un mediu numeric sărac în preoți şi neavând întotdeauna preoți potriviți pentru această misiune mai puțin curentă, sau care să dispună de suficient timp pentru a da, cui le cere, lămuririle, sfaturile şi îndrumările trebuincioase.

Ne adresăm, de asemenea, celor care, reveniți la Dumnezeu, sau tot timpul rămaşi în slujba Sa, dar fără preocuparea de a progresa, ar putea fi mişcați sufleteşte dacă li s-ar vorbi mai mult despre El, într-un mod mai insistent, mai penetrant şi dacă li s-ar face cinstea să fie consideraţi capabili de o iubire mai înaltă decât cea care li se pare că e suficientă pentru lâncezeala lor.

Ne adresăm, de asemenea, multor preoți, atât pentru ei, cât şi pentru sufletele încredințate grijii lor. Statutul lor preoțesc îi pune într-un fel de obligație de viață spirituală pe care nu o practică întotdeauna îndestulător, şi pentru care nu sunt întotdeauna suficient de sprijiniți. Am menționat mai înainte printre cei mai chemați la viața spirituală sufletele care vin în contact în fiecare zi cu jertfa lui Cristos, primind Trupul Său în împărtăşania zilnică: n-a trebuit să subliniem prea mult legăturile imperioase pe care acest lucru le creează între Cristos şi viața lor. Ce să spunem de preotul care, nu numai prin statutul său, se împărtăşeşte zilnic cu Trupul şi Sângele Domnului, dar chiar, într-o oarecare măsură, îl face pe acesta să asculte de chemarea sa, şi realizează pe pământ în fiecare zi o nouă apariție a acestui Dumnezeu întrupat şi îl împarte celorlalți? Se dovedeşte prea adesea că iradierea a ceea ce trebuie să producă o asemenea legătură nu se face destul de simțit în ei şi în jurul lor — şi, în mare măsură, aceasta nu este numai vina lor. în multe privințe, preoții noştri sunt părăsiți, izolați, copleşiți de puzderia de mici mizerii din această lume, câtă vreme sacerdoțiul le cere să aibă o viață spirituală intensă, iar această viață spirituală ar trebui să fie uşurarea, suprema binecuvântare a prea grelei poveri pe care le-o impune dificila, supraomeneasca lor misiune. Ar fi folositor să venim în ajutorul acestor slujitori ai împărăției lui Dum-

nezeu, stimulând şi alimentând în ei elementele vieții spirituale.

Oricare ar fi situația acestui public presupus şi a atâtor suflete pe care nu le cunosc, am convingerea profundă că subiectul are şanse să fie apreciat, urmărit şi, într-o largă măsură, trăit şi practicat. Sunt de mult apuse timpurile de neînțelegere cucernică, de complezență necuviincioasă, conform modelor intelectuale cele mai efemere, vremile când o mare revistă refuza unui autor celebru un articol despre Dumnezeu, sub pretextul că subiectul e lipsit, dc actualitate.

Dumnezeu care este, se poate spune, *singura* actualitate permanentă, cea despre care, în pragul morții, îşi amintesc şi cei mai nepăsători oameni, astăzi este o actualitate renăscută şi tulburătoare, atât pentru oamenii de rând, cât şi pentru marile genii. Aceştia toți aşteaptă, într-o măsură nebănuită, să se vorbească de El, să se vorbească, dacă e posibil, într-un mod în acelaşi timp vechi şi nou, cu tinerețea veşnică a unei inimi atinse cu adevărat de El. Spre aceste suflete care aşteaptă, care sunt deja, după cum spune Apostolul, templul lui Dumnezeu; in altarul ascuns în ei şi prea lipsit de slujitori, aici voim să urcăm cu teamă şi bucurie, spunând în felul nostru umil: *Introibo ad altare Dei, ad Dsum qui laetijicat juventutem meam6.* Vom merge cel puțin la acel *altar* al lui Dumnezeu, şi acolo e tot Dumnezeu care întinereşte întotdeauna în noi bucuria sa.

Viaţa spirituală este, pe acest pământ, viaţa sufletului în societatea şi în intimitatea lui Dumnezeu. Ordinea necesară pentru a înţelege punerea in relaţie a celor două fiinţe, cele mai reale cu putinţă pe care ni le putem imagina.

In aceste convorbiri despre viața spirituală **pe** care le-am anunțat, ce ordine să urmăm? Ce subiecte să abordăm chiar la început?

Ni se pare că subiectul impune şi uşurează în acelaşi timp ordinea şi maniera de a proceda. Acest „subiect[44],

6 Voi intra la altarul lui Dumnezeu, la Dumnezeu care invo seleşte tinerețea mea. [n. trad.].

să nu uităm nici o clipă, este un subiect de esenţă unică, *despre* care nu se poate trata fără a trata *cu* el. Acest „subiect[11], dacă este Dumnezeu care e spirit, la care nu ajungem decât prin spirit şi cu ajutorul Sfântului Spirit, nu este un simplu „subiect[11] de gândiri înalte, pioase şi mântuitoare, o idee magnifică, o fiinţă care trăieşte prin raţiune; ci o Fiinţă vie, actuală, inspiratoare, martor şi judecător, aplecat asupra sufletelor noastre şi privindu-le venind către El, cu dragoste şi blândeţe, prin ceea ce Cuvântul său a putut numi „grilajul uşii", termen care poate nu vrea să desemneze — pare-se — decât colivia mişcătoare de oase şi came vie, prin care El vede tot timpul, în care e închisă şi se zbate inima noastră.

Viaţa spirituală, schiţă şi început pe pământ a vieţii veşnice, este într-adevăr viaţa mai bună a întregii noastre fiinţe în societatea lui Dumnezeu, sub suflul Spiritului lui Dumnezeu. Şi ceea ce ne arată ea, la început şi la încheierea misiunii sale, este că *Cineva* trebuie pus în legătură mai directă şi mai intimă cu *cineva.* Şi înainte de toate *Cineva viu* faţă de *cineva viu.*

Dintre cele două fiinţe vii, una este întotdeauna aici şi mereu în faţa celeilalte, pe care o cuprinde şi o domină complet, pe care o găseşte întotdeauna şi doreşte s-o găsească tot mai mult a Lui. Celălalt este în căutarea Celui care este în faţa sa şi care îl copleşeşte tot atât cât îl şi binecuvântează.

Dacă, pe pământ, ne gândim să fim cu Dumnezeu, să trăim cu Dumnezeu, să fim un singur Spirit cu Dumnezeu, pe cât ne permite nevolnicia noastră, ajutată de El, trebuie oa Dumnezeu să fie, în cel mai înalt grad, prezent în conştiinţa noastră.

Primul punct este, deci, să punem la locurile lor, pentru a le putea uni, două prezenţe. Or de aceste două prezenţe fiecare din noi — trăind de fapt în ele — nu se poate căţuşi de puţin îndoi; una, propria noastră prezenţă, atestată prin evidenţa faptului prin care simţim că existăm; cealaltă — prezenţa lui Dumnezeu — dovedită prin lumina credinţei, mai scumpă sufletului nostru şi de un adevăr veşnic mai profund decât evidenţa, naturală pentru noi, a fiinţei noastre imperfecte şi schimbătoare.

Prezenţa noastră şi prezenţa lui Dumnezeu — şi mai înainte de orice — ca *realităţi:* iată punctul de plecare
aproape inevitabil impus alegerii noastre de către **logica** însăşi a termenilor pe care trebuie să-i alăturam Tot odată, aceasta e şi singura ordine intr-adevăr practica, ce ia lucrurile de la sursă şi în toată vigoarea lor. K acea ordine a rugăciunii tăcute care deschide **aceste** pagini. Cum să vorbeşti, de fapt, despre Dumnezeu con form Spiritului lui Dumnezeu fără a te plasa mai întâi cât mai aproape de El, sau, mai curând, fără a te aşeza în El şi a încerca să aduci acolo şi sufletele cu care ai dori să vorbeşti despre El?

Vom arunca ded, ca să spunem aşa, aceste două realităţi faţă în faţă, una la sânul celeilalte; şi, pentru început, nu ca obiecte de reflecţiuni particulare, şi nici opribcju-ne la felul lor de a fi şi de a fi una faţă de cealaltă, ci ca *realităţi* încă în stare brută şi masivă, neacordându-le deocamdată decât singura, dar întreaga importanţă a ceea ce reprezintă ele pentru noi.

Şi cu toate că în sufletul nostru realitatea noastră proprie ni se pare ca dată dintâi şi cea mai de netăgăduit, — fiind ea, deopotrivă, atât simplul efect al Celeilalte realităţi, pentru cunoaşterea, slujirea şi iubirea căreia am fost creaţi, cât şi obiectul însuşi pe care trebuie să-l modelăm după chipul Aceleia — cum este vorba şi de o realitate ce se poate lipsi de realitatea noastră personală, în timp ce noi n-am putea, fără a nimici sau micşora soarta noastră veşnică, să ne lipsim de această realitate primă, vom îndrepta deci primul nostru efort de gândire, de voinţă şi de contemplare către realitatea şi prezenţa lui Dumnezeu, implorând în folosul acestui efort, prin chiar aplicarea învăţămintelor cuprinse în el, binecuvântarea şi graţia lui Dumnezeu care veghează neîntn rupt asupra noastră.

„Lucrul lui Dumnezeu" faţă în faţă cu faptele nnas tre. Locul realităţii prezente, actuale şi permanente a lui Dumnezeu în viaţa spirituală. Dumnezeu — ren litatea primă, suverană şi inevitabilă.

Lucrul lui Dumnezeu, prezent, infinit mai real şl mai prezent decât toate, şi prezent în infinit do variaţi- lolm i, în grade de unire, proporţionale cu demnitatea limţeloi şi a faptelor, — lucrul lui Dumnezeu conştientizat este elementul primordial şi esenţial care se impune din prima clipă în viaţa spirituală mai mult decât în orice alt fel de viaţă.

Prima dintre toate necesităţile, întrucât, potrivit unei logici binecuvântate, s-a născut şi ea din chiar inima Părintelui Atotputernic, prima dintre toate forţele şi dintre toate bucuriile, este să aşezi *realitatea lui Dumnezeu la locul său adevărat de realitate.* A mărturisi fără încetare realitatea lui Dumnezeu, a găsi şi a marca locul realităţii lui Dumnezeu, a recunoaşte şi a evidenţia realitatea lui Dumnezeu în toate lucrurile, şi îndeosebi acolo unde El există mai mult, iată prima grijă a sufletului care vrea să trăiască prin Dumnezeu.

Iar Dumnezeu fiind ceea ce este, iar noi fiind ceea ce suntem, nu este numai o simplă punere faţă în faţă, oricât ar fi de afirmativă şi de puternică, nu este o confruntare rodnică şi plină de învăţăminte, este o pătrundere, o întrepătrundere care trebuie înfăptuită cu ajutorul mereu înnoit al Tatălui Nostru care este în Ceruri.

Acest Dumnezeu, din punctul de vedere al realităţii, — şi în afara oricăror altor consideraţii — *este ceea ce există mai real,* acum ca întotdeauna, în faţa fiinţei care sunt eu, ca şi în faţa

tuturor fiinţelor. Singurul nume pe care şi l-a dat spre a ne permite o idee despre Sine, prima străluminare a Revelaţiei, oferită omenirii în Cărţile Sfinte, a fost semnificată în mijlocul flăcărilor Rugului Aprins prin mijlocirea supusă a copilului găsit, paznic de vite, vagabond şi gângav, dintr-o dată învestit cu misiunea să-şi salveze poporul, să dea lumii o lege divină, să-i. pregătească venirea lui Cristos şi să comunice numele lui Dumnezeu. Iar acest singur nume a fost: „Eu sunt cel care sunt“7. Nimic nu *este* ca El, nici atât ca El, nici în felul unic al acestei Realităţi care este mama a model al tuturor realităţilor.

Dumnezeu este, Dumnezeu este mai mult decât totul, Dumnezeu este aici ca şi pretutindeni, Dumnezeu este mai mult decât în orice alt loc de pe pământ în sufletul creştinului care trăieşte prin har, în rugăciune şi impar tăşanie ... Acestei realităţi, care este cauza tuturor lucru rilor, care este deasupra tuturor, care depăşeşte totul, aşa încât, pe lângă Ea, tot ce este, este ca şi cum n-ar fi — trebuie să i se recunoască din capul locului statutul de *realitate,* acest statut prim, de o vehemenţă de a fi pe care nimic n-o poate sugera, acest statut de temelie, de transcendenţă, de permanenţă, de călăuză veşnică a lucrurilor, care poartă amprenta unei semnificaţii particulare pentru instrumentul desemnat de voinţa divină, care suntem noi.

Noi rămânem în afara adevărului celui mai elementar, în afara ordinii universale ca şi a progresului, dacă nu o vedem astfel, ca *realitate mai actual şi mai intens reală* decât lumea întreagă şi decât noi înşine.

Această realitate fără egal şi Sfântă, care, de la Isus încoace, ştim că este de două ori paternă şi acţionează fără încetare din iubire faţă de noi, această Realitate care ne urmăreşte aici, chiar în această acţiune şi în această clipă — fără îndoială că cei mai buni dintre noi, cei mai ajutaţi de graţie, nu reuşesc să-i dea în sinea lor tot locul care, chiar după slabele proporţii, îi revine în sufletul nostru: nici valoarea ei relativă, de care mai curând ne apropiem decât o percepem; dar misiunea noastră eSte tocmai de a încerca să avem, despre ceea ce i se datorează. o conştiinţă tot mai limpede şi mai activ iubitoare. Căci Ea este aici cu caracterul ei prim şi suprem, pe care nimic nu-l poate schimba.

„Cel-care-Este“, singurul care este într-adevăr în mod absolut, este aici în faţa noastră, în jurul nostru, în noi, pentru noi, ca şi în afara noastră, după noi ca şi înaintea noastră. Şi când se spune Dumnezeu te vede, Dumnezeu te aude, Dumnezeu îţi cuprinde din toate părţile destinul, Dumnezeu te inspiră, Dumnezeu te aşteaptă, acestea nu sunt referiri exacte, ci moduri figurate de a vorbi, este expresia atenuată a ceea ce putem concepe mai absolut, mai imediat şi mai puternic din partea lui Dumnezeu El ne atinge şi ne însufleţeşte din toate părţile in timp şi Eternitate. Iar *sensul realului* în noi nu este decât pi i

7 Şi, s-o spunem acum, primul nostru răspuns la această primă iluminare, urmând primului şi tainicului apel nominal care ne numeşte — se impune ca şi în această scenă unică din istoria lumii. Şi este acelaşi răspuns foarte simplu şi viu, absolut şi total, completând această enunţare a lui Dumnezeu prin El însuşi către omul care L-a chemat „Tată-mă!“. De îndată ce exist, mi se dă un nume şi, în. plus, şi un nume de botez de viaţă şi de predestinare. Aşa era deja cuvântul rostit de Avram înainte de a fi rostit de Moise: „Adsum!" „Sunt aici, prezent". Voind să spună prin aceasta, la un nivel mai înalt de înţelegere sfântă: „Sunt gata“, „sunt gata pentru orice" şi „mă dăruiesc *acum",* [n. aut.].

cepția indirectă şi micşorată a Voinței lui Dumnezeu printre făpturile sale.

Dacă ne examinăm, şi este primul gest înainte de primul pas, nu recunoaştem oare în chip ciudat în Dumnezeul nostru, pe care vrem să-l cunoaştem mai bine, să-l iubim mai bine, să-l slujim mai bine, acest grad extraordinar de realitate mereu actuală şi — oricum s-ar înfățişa El — mereu apropiată?

Acest „Prezent-pretutindeni", acest „Trăind deasupra a toate", acest „Real" față de care orice existență, ca existență, până şi cea care simt că sunt eu şi care mă asigură de celelalte, nu este decât ecoul — şi încă foarte slab — al lui, este El oare conceput ca atare în sufletul meu şi primit ca atare în viața mea?

Este prima întrebare care trebuie pusă şi primul lucru de care trebuie avut grijă. Cu riscul de a rătăci în cea mai cumplită dintre greşelile obişnuite, de a fi nu numai în afara adevărului care ne poate călăuzi şi a vieții care ne poate dărui fericirea, dar şi în afara realității înseşi aşa cum este ea, în conştiință, oare am pus, îmi pun eu oare mereu sufletul nu numai sub ochii, ci în chiar sânul Realității Suverane?

La această primă întrebare şi la această primă preocupare de a pune sufletul în plină Realitate divină, — şi se poate spune prin aceasta, numai prin aceasta, în plină şi sigură realitate a lucrurilor din această lume, — practica vieții noastre deseori dă răspuns rău. Aici găsim aproape întotdeauna cauza fundamentală a imperfecțiunilor şi nereuşitelor noastre. Şi chiar din prag, o reformă, un control riguros ne sunt recomandate.

Prea numeroşi sunt creştinii, chiar plini de zel, chiar doritori de perfecțiune, care — să vedem lucrurile aşa cum sunt, cu sinceritate şi cu, să spunem cuvântul, cruzime — tratează prima şi singura adevărată reahtate a lumii, cea mai actuală şi mai esențială pentru credința lor, ca pe un fapt rațional al rațiunii, ținut în cinstire cum se cuvine, desigur, dar considerat prea mult, în realitate, ca un soi de idee percepută cu intermitențe, mai curând de excepție decât transcendentă, mai degrabă pusă la o parte, decât ținută într-o izolare respectuoasă, o idee situată oarecum *pe lângă* Univers, într-un fel de îndepărtare, care are în noi un fel de activitate artificială, îndeobşte puțin cam obositoare de contemplat, şi de o utilitate limitată — în loc de a vederea in ca ființa vie,
iubitoare, cu o prezență universală şi perpetua de pal.....
dere radicală şi, dacă putem spune astfel, • rari arr.r.1,1 este dorința Generozității ce izvorăşlte din însăşi fiii da Sa — de „folosință constantă[44].

Deşi, printr-o mărturisire de credință, ii acorda, l a i îndoială, locul de cinste în inimă, în sufletul uneia, această Ființă e ținută ca un obiect de lux, de esența înaltă şi nobilă, iubită cu seriozitate, aşa cum iubeşti din obligație pe un binefăcător absent, sau primit ca un oas pelte de cinste cu un respect emoționat — care are exi gențe înțelepte şi pune condiții destul de riguroase, dar lăudabile şi salutare — considerat în orânduirea veşnica a lucrurilor ca ceva îndepărtat, un fel de ultimă instanță la cea mai mare depărtare, în preafericita întrupare a Domnului Nostru, ca un fel de amintire minunată, un accident miraculos şi sfânt al cărui rol a fost jucat o data pentru totdeauna. Dar nu este aşa. Realitatea lui Dumnezeu altcumva trebuie să fie apreciată; ea cere de la noi în acelaşi timp mult mai mult şi mult mai puțin. Mult mai mult pentru că ea n-ar putea să se mulțumească nici cu acea parte delimitată a noastră care ar lăsa o porțiune din noi înşine ca în afara lui Dumnezeu; nici cu acea imagine îngustă a Celui-care-Este, prin care noi am falsifica, din nebăgare de seamă, în cugetul nostru, esența Ei, în egală măsură sau chiar mai mult decât vocația noastră. — Mult mai puțin, fiindcă echilibrul vieții şi al datelor credinței noastre nu se menține atunci în acest domeniu, pe nedrept limitat, decât printr-un efort, prea omenesc şi prea încordat, pe cât de dificil pe atât de zadarnic uneori — pe când cu simțul şi grija permanentă față de realitatea actuală a lui Dumnezeu, cea de pe urmă dintre făpturile inteligente, pusă în împrejurările cele mai puțin favorabile, printr-un act de deplină simplitate, susținut şi binecuvântat de Dumnezeu însuşi; printr-un act de o uşurință în care toată forța lumii de dincolo şi a celei de aici se conjugă fără efort; şi ultima făptură poate realiza echilibrul tuturor lucrurilor, pe care toate lucrurile se bazează şi se armonizează, poate „să se simtă ca acasă[44] şi „să-L găsească pe Dumnezeu[44] pretutindeni, şi poate fi condusă până la cea mai înaltă sfințenie, dacă se foloseşte de tot ce i-a pus Dumnezeu la dispoziție prin Isus Cristos şi Biserica Sa.

Partea Iui Dumnezeu trebuie să fie totul, iar aceasta nu prejudiciază nimic. Formulă absolută, dar compatibilă cu toate vocațiile, chiar cu cele mai umile ale sufletului creştin.

Pentru a reacționa față de acel metodism căruia nu-i scapă un număr destul de mare dintre catolicii noştri, şi care, dacă e cea mai mare parte a timpului inconştient şi involuntar, rămâne prea supărător de vizibil în manifestări şi prea nefericit de operant, e important ca cel ce doreşte să progreseze în perfecțiune să afirme răspicat prezența, în sine şi în toate, a Realității Prime, prima — trebuie mereu şi mereu repetat — nu numai ca importanță şi ca forță originară, dar şi ca intensitate actuală a vieții, şi care prin gura celei de-a Doua Persoane a Sfintei Treimi ne vorbeşte neîncetat, la persoana a doua, într-un dialog de tutuire continuă, dialog familiar, tragic şi blând de care depinde soarta noastră veşnică.

Partea lui Dumnezeu este totul şi, cum avem să evidențiem imediat, aceasta nu prejudiciază nimic, ci dimpotrivă. Să nu ia nimeni chiar de la început termenul în sensul său cel mai elevat, mai rar şi, anticipând astfel, cel mai presus de forțele omeneşti. Dar formula, care vrea să se epuizeze în cazul sufletelor celor mai generoase şi al aleşilor celor mai sfinți, este riguros exactă şi activă pentru cele mai neînsemnate stări ale vieții spirituale şi nimic nu ar putea intr-adevăr să ne facă să ne putem lipsi de ea. Dumnezeu este singura *rațiune de a fi a* existenței creaturii, dacă dăm acestor două cuvinte bogăția şi adâncimea de sensuri pe care le cuprinde. Pai'tea lui Dumnezeu este totul: nimic care să stârnească frica în această exigență pe care vocațiile cele mai puțin înalte şi cel mai puțin bine slujite trebuie să o înțeleagă într-un sens mereu absolut, fără îndoială, dar pe care trebuie să-l ştie adapta neputinței sau lipsurilor sale, fără ca prin aceasta să-l facă să-şi piardă din valoare. Dumnezeu, pentru că este Dumnezeu, nu este *străin* nicăieri, iar întruparea, jertfa pe Cruce, într-un mod nou, supranatural exaltat, mai radical şi mai apropiat de noi, au venit să pecetluiască şi să arate aceasta ființei noastre slabe şi decăzute, atunci când răul, singurul lucru care trebuie să-i rămână tot timpul necunoscut, părea să-l îndepărteze de orice ființă din această lume.

Aceasta este temelia a toate, pusă fără artificiu şi lata încordare la locul său real, în spirit de adevăr pliu 11<• înţelegere şi iubire. Este, mereu regăsit. Cel ce E-.le, m primul rând, Cel ce Este prin excelenţă şi fără tv/n visau limite, şi Cel ce *Este pentru noi,* totul: autorul, pa/i torul, sprijinul, martorul, judecătorul, învăţătorul, prii- tenul, mântuitorul jertfit, oaspetele interior al sufletului omenesc în starea de graţie, această imagine a Lui, aceasta fiică adoptivă răscumpărată cu preţul sângelui. Îndată ci* considerarea prezenţei sale îmtr-o faptă sau o împrejura rine pare că are ceva ce sună fals, este pentru că ne găsim noi înşine în fals, fie că-l punem pe Dumnezeu în imperfecţiunile vreunei fapte, fie că n-am găsit calea cea buna de a supune toate lucrurile prezenţei divine, potrivit ierarhiei demnităţii lor sau n-am ştiut să ne pătrundem de Dumnezeu, în mod conştient şi voluntar, aşa cum creaţia în realitate este pătrunsă şi cum ne-o pretind, în domenii noi, într-un chip mai imperios şi mai profund, graţia, sacramentele, împărtăşania, comuniunea sfinţilor.

însoţitorul din Veşnicia preafericită trebuie să fie însoţitorul tuturor momentelor vieţii noastre, chiar de acum şi, pe cât posibil, „în maniera cerească[14]. Este, în ceea ce ne priveşte, un moment analog ce trebuie să pregătească răsplata supremă şi să ne dea mijloacele să o cucerim în încercările şi enigma acestei lumi. Cel care ştie că este oaspetele lucrurilor şi evenimentelor şi că le însufleţeşte în felul lor, aşa după cum ştie că este oaspetele şi animatorul nostru şi ne însufleţeşte după măsura noastră, trebuie să fie căutat fără încetare şi găsit la acea întretăiere continuă a Providenţei şi predestinaţiei, care formează mereu urzeala vieţii noastre.

O remarcă se impune de la început: aşezarea realităţii lui Dumnezeu la rangul său de realitate omniprezentă nu se face fără o constatare neaşteptată şi foarte consolatoare, şi anume că nu comportă nimic artificial, forţat, şi, prin aceasta, deformat, în exerciţiul său. Orice altă realitate pământească se suprapune celorlalte şi, suprapunan- du-se, le ascunde, le modifică sau le zdrobeşte. Dumnezeu nu impune nicăieri acţiuni reducătoare. El se poate uni cu tot ce *este,* în afară de rău, pentru că răul nu este decât forma cea mai odioasă a neantului (cel mai iau neant, nu numai neantul a ceea ce nu este sau nu poale fi, ci nu *trebuie* să fie).

Şi nu numai că nu se găseşte nimic artificial sau deformator în această justă preocupare, dar **astfel** ajungi,

punându-te în chiar centrul acestui adevăr, să te apropii de singura optică exactă a tuturor lucrurilor, cea care dă măsura a tot ceea ce sunt lucrurile, faptele şi fiinţele în faţa lui Dumnezeu.

Dumnezeu, cea mai reală dintre toate realităţile, este deci aici, în faţa noastră şi în noi, în mii de feluri, prin prezenţa sa naturală, însoţită de o forţă şi o acţiune universală care sunt onorate cum se cuvine în demnitatea unui suflet omenesc făcut pentru a le înţelege — el sălăşluieşte în sufletele noastre prin graţie, aşa cum credinţa noastră ne învaţă explicit într-o dogmă făcută ca să ne umple de o bucurie suverană (şi noi n-avem dreptul să ignorăm această dogmă mai mult decât pe celelalte dogme prin nu ştiu ce fel de umilinţă sau laşitate, în fond josnic de interesată). — Dumnezeu rezidă în corpul viu al Bisericii, în sufletul său, în această comuniune a Sfinţilor, care adună deja în Dumnezeu şi la Dumnezeu fiinţele —• se apropie şi mai mult încă de noi într-o trecere, o sărbătoare de Paşti în fiecare zi înnoită, în această împărtăşanie în care primim trupul şi sângele lui Dumnezeu făcut om şi care ne încredinţează, ca să spunem aşa, această prezenţă divină întreagă cu un soi de redutabilă libertate de folosinţă, sub forma cea mai jertfită nevoilor noastre.

Dumnezeu poate fi în sfârşit tot mai intens şi mai intim stabilit în noi în unirea cu toate intensităţile sale trăite şi recunoscute de către Sfinţii care se apropie tot mai mult de preferi ci ta viziune rezervată lumii de apoi. Şi această unire ce i s-a oferit încă în această viaţă îl priveşte atunci când pe Dumnezeu în sine, conform cu ceea ce ne-a permis El să ştim despre Sine, când pe Dumnezeu căutat şi regăsit pentru sine, când pe Dumnezeu pentru ceilalţi, când pe Dumnezeu între sine şi ceilalţi.

Trebuie să ne repetăm fără încetare, cu o înţelegere tot mai nouă, mai profundă şi mai corespunzătoare, şi să ne pătrundem oarecum, fără încetare, pentru orice, dar cu mai multă tărie şi teamă pentru cele mai sfinte, aceste vorbe ale lui Dumnezeu: *„Vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam".* într-adevăr „Domnul este chiar aici, iar eu nu ştiam'[4]. — Să nu uităm acest lucru: toate piedicile, toate tranziţiile, toate vălurile sunt numai din partea noastră, nu din partea lui Dumnezeu care ajunge la noi din toate părţile şi peste tot. Trebuie să ne pătrundem de acest adevăr că el este nu numai prezent, **dal ,1** nespus de aproape de noi, chiar dacă noi suntem **departe** şi vrem să rămânem departe.

Porunca Iui Dumnezeu care trebuie să fie pentru noi
ordin de zi: „Mergi fără să mă pierzi din ochi şi fii desăvârşit*.

Să ne dăm seama de toate formele multiple şi infinit, de profunde ale acestei realităţi, să ne gândim că, orice am face, acţionăm în Dumnezeu, pentru Dumnezeu, **111** toate chipurile, penitru a împlini într-un mod mai mult. sau mai puţin fericit şi consimţind la planurile lui Dumnezeu asupra noastră, este deci prima şi totodată ultima dintre preocupările noastre, punctul de plecare şi, sub un unghi mai înalt, cel de sosire, şi oarecum *alfa* şi *omega* vieţii spirituale. *„Ambula cor am me et esto perfectus* „Mergi fără să mă pierzi din ochi şi fii desăvârşit[14]. Este unul dintre primele cuvinte adresate de Sfântul Spirit omenirii. Este, totodată, unul dintre primele pe care oaspetele — Dumnezeu din sufletul nostru — le repetă fiecărui suflet pe care îl cheamă la „viaţa mai bună[44]. Este porunca lui Dumnezeu ce trebuie să fie ordinul nostru de zi.

Iată-l pe Dumnezeu în noi. Se cuvine să pătrundem şi noi in Dumnezeu, cu toată credinţa şi cu toată iubirea noastră. Două imagini scumpe devoţiunii catolice au exprimat, într-o inscripţie lapidară, aceste două lucruri, pe cele două feţe ale unei medalii, inspirate de evlavia unui suflet pios, găsită în mod miraculos printre nişte ruine. „Dumnezeu în noi[44], Inima Prea Sfântă a lui Isus implică acest lucru în toată întinderea misterului şi vine să ne arate dăruirea — „noi în Dumnezeu[44]. Inima neprihănită a Măriei ne dă acest model, lecţia şi mijlocul de a-l realiza. Şi trebuie să te pui sub protecţia lor, ca şi sub lumina împrăştiată de ele, atunci când începi orice pas spre progresul spiritual.
Această întreprindere este, de altfel, o „urmare[44].

Lucrarea Sfântului Spirit, care a format cele doua inimi create ca să ne binecuvânteze şi să ne călăuzească, se continuă şi se repetă pentru fraţii adoptivi ai lui 1 sus, pentru copiii lui Dumnezeu, de El încredinţaţi Fecioarei Maria. Prin darurile sale de înţelegere şi înţelepciune, Sfanţul Spirit ne dă fără încetare sensul şi dorinţa pentru realitatea lui Dumnezeu şi generează în noi iubirea care se uneşte cu Dumnezeu peste toate prăpăstiile. „Deus Caritas est"*. Dumnezeu s-a zis Iubire, atunci când după ce, pentru profetul prezicător şi deschizător de veacuri, s-a numit prin numele său propriu la Persoana întâi, cu acest nume care îi era rezervat mai mult ca oricare altul: „Eu sunt cel ce sunt", a voit să se numească la Persoana a Treia, cu privire la ce a creat: „Dumnezeu este iubire". Şi cu un sentiment de siguranţă de nespus, regăsim în noi această dragoste, această iubire a noastră pentru Dumnezeu izvorâtă din Iubirea lui Dumnezeu pentru noi — în care recunoaştem pecetea lui Dumnezeu şi ajungem la ceea ce formează substanţa însăşi a veşniciei preafericite, ceea ce din noi trebuie să depăşească moartea, singurul lucru care trebuie să supravieţuiască sfintelor virtuţi ale exilului, atunci când credinţa va muri de bucurie în sânul obiectului ei, iar speranţa va fi anihilată, fiind împlinită şi depăşită. Fie şi numai o străfulgerare, o clipită, în străfundurile sufletului, această iubire a lui Dumnezeu, această veşnicie prezentă, *aceasta* este, şi noi o posedăm; acest elan fără nume,

această binecuvântare pură, care devine ca sufletul sufletului nostru şi chiar miezul vieții noastre dintotdeauna. Este chiar viața veşnică începută, şi începută în acest act pe care îl simțim limpede ca partea cea mai bună din noi, în acest act prin care se topesc voința şi inteligența noastră, dumnezeişte luminate de grație, transformate şi înălțate prin darurile Spiritului.

Exerciţiul continuu sau mai curând preocuparea permanentă şi foarte firească pentru Prezenţa hti Dumnezeu.

Prezența reală a lui Dumnezeu, prezența Realității lui Dumnezeu, sub toate aspectele în care putem şi trebuit' să o concepem, trebuie să fie exercițiul neîntrerupt al vieții spirituale, cu o aplicare tot mai bună în viața curentă şi de familie, în viața socială, în viața sacramentala şl mistică. [8]

[8] Dunim/ru (>•,!(■ Iubire, [n. trad.]

Este spiritul de rugăciune neîntrerupta, prescris de Evanghelie: *„Sine intermissione orale"t „aporiei sein per orare et non dpftcere".* „Rugați-vă neîncetat[44], „Se cade pururea a se ruga şi a nu înceta[44]. Cuvinte pe caic le comentează şi le explică Sf. Paul, arătând că trebuii', in toate, să-l implicăm pe Dumnezeu.

Să-l implicăm în toate faptele şi în toate evenimentele aşa cum şi Dumnezeu este într-însele, cu un grad de unire şi de adaptare care să corespundă demnității lor spiri tuale. Şi nu ne stă în cale nici o altă piedică serioasă, decât numai reaua noastră voință, căci dintre toate por nirile noastre aceasta este cea care poate cere cel mai mic efort de gândire sau de acțiune efectivă. Această punere şi păstrare în prezența lui Dumnezeu, în sânul lui Dumnezeu, se obține printr-o orientare voluntară imperceptibilă, un fel de: „Domnul meu şi Dumnezeul meu![44] care are adeseori dreptul şi onoarea de a nu l'i rostite, reprezentând numai o foarte dulce şi simplă străfulgerare în suflet, sau poate mai curând gestul însuşi al respirației sufletului în adevăratul său mediu vital. Acest act al nostru împreunează cea mai intensă uşurință firească cu cea mai mică modificare a lucrurilor din jurul nostru, el este ajutat în mod supranatural să se producă, după cum ne ajută în toate acțiunile; aduce cu sine mulțumirea supremă de a ajunge printr-o recunoaştere radicală la singura, întâia, Veşnica Realitate şi făcând aceasta, simte un fel de odihnă interioară, încărcată în acelaşi timp de energii înnoite şi gata de acțiune.

Actul inițial al zilei, urmând practica seculară a pietății private, este să oferi lui Dumnezeu toate gândurile, vorbele şi faptele care vor umple acea zi, pentru ca totul să capete, în Isus Cristos, o valoare supranaturală, sa aibă valoare pentru viața veşnică şi să-l slujească in mod pozitiv pe Dumnezeu, sau cel puțin să-l preamărească într-un fel oarecare. Oferta făcută îşi are valoarea ei, fără îndoială, dar ea cere, din partea celui dornic sa pro greseze, să fie urmată, pe tot parcursul zilei, de actul atât de simplu care, fără reținere, o prelungeşte, <> pro cizează, o fecundează, îi dă întreaga ei valoare, micşorând pe de altă parte riscurile căderilor personale şi scăderea calității pe care o atenție îndreptată mai puțin direct către Dumnezeu ar provoca-o faptelor zilei. Tot aşa, m tul final care închide etapa — examenul de conştiința controlul şi curățirea sufletului — prin care se ei rne şi se adevereşte lucrarea zilnică, alimentată de „pâinea cea de toate zilele“, va fi deosebit de uşurată şi va avea un alt aspect, dacă între cele două puncte extreme a avut loc această serie de momente de reculegere şi de iubire față de Dumnezeu.

Nu trebuie să-l părăsim pe Dumnezeu decât pentru Dumnezeu, iar certitudinea că foarte probabil putem să o facem, mergând, conform Voinței Sale arătată înăuntru sau înafară, de la una din formele Sale de prezență la alta şi, în funcție de dificultatea învinsă pentru a-l regăsi, de la o ocazie de merit la alta, această certitudine este una din binefacerile cele mai vizibile ale condiției noastre.

Ziua pătrunsă de realitatea şi de prezența multiformă ale lui Dumnezeu. Utilizarea cu folos şi cu perseverență a ceea ce am putea numi, deşi impropriu, şi numai pentru început, „distracția binecuvântată, „contra-distracția“.**

Durata zilei, pătrunsă de acest simț al prezenței divine care devine în noi neîntreruptă, şi în felul acesta mai puțin nedemn de continuitatea reală a acestei prezențe — şi cu atât mai plină de binecuvântări şi de tărie, cu cât este înțeleasă astfel — ziua noastră se desfăşoară atunci cu totul şi, oricât ar fi ea de grea, este percepută ca o adevărată temeliei a vieții veşnice. Cei care n-au repetat fără încetare, cu destulă perseverență, cu sârguință atentă şi cu credință foarte simplă, această mişcare esențială a sufletului, nu vor putea crede în ce măsură, ea singură transformă şi dă preț vieții. Mai întâi ea acționează în favoarea prezenței şi acțiunii lui Dumnezeu în noi, pentru fericirea noastră din cealaltă lume şi de aici; ca un fel de distracție binecuvântată, contra-distracție, ca o sfântă revanşă față de distracția vinovată. (Folosesc intenționat aceşti doi termeni numai ca un fel de a vorbi şi, în măsura în care corespund vreunei stări de lucruri adevărate, numai pentru a desemna un stadiu tranzitoriu, în perioada în care lucrul mai pretinde încă o mimare aparentă a efortului). Se va constata în curând, şi nu fără mirare, că această „distracție[41] voluntară al cărui obiect este Dumnezeu, nu numai că nu „distrage[44] de la nimic, nu numai că nu îndepărtează de nimic, ci ne ajută să înțelegem totul, să îndeplinim totul, ta IM IU- .IM a/.i în chiar atmosfera propice oricărei lucrări, ca < -.t« ion diția firească de muncă şi de control asupra nudelei muncii, e condiția oricărei bucurii, a oricărei bucurii .I. vărate şi a oricărei perenități a bucuriei, l'uhm **11** .IM. foloase chiar de la deplorabila mobilitate a gaiidunl<>i noastre şi să o sfințim. Şi nici măcar nu este un Im m greu, nici unul în care să ne lipsească ajutorul. Toiul **ne** poate abate gândul de la Dumnezeu, o ştim prea bine, distracțiile prosteşti în rugăciunile noastre, făcute cu voce tare sau nu, ne-o arată; iar un anumit metod'ism, prea acceptat, uneori deplâns, încurajează chiar această distracție, fără să vrea, sacrificând prea mult *a priori*, printr-o înțelegere greşită a excelenței divine şi a slăbiciunii omeneşti. Dar prin această distracție în care devine obiect, Dumnezeu nu abate atenția de la nimic, Dumnezeu nu distrage decât de la rău; Dumnezeu aşează şi întăreşte orice lucrare cinstită, orice odihnă cinstită, orice oboseală generoasă ca şi orice plăcere permisă.

Binefacerile acelei „distracții*[1] care aşază totul, şi pe noi înşine, în Sfântul Spirit. Funcția

Sfântului Spirit. Biserica, în bucurie de familie, parcă i-o aminteşte în detalii numai ca să ne-o aducă nouă mai bine aminte.

Spiritul său, aşa cum îl cânta Biserica într-un imn în care, pentru a ne consola, pare că aminteşte Spiritului lui Dumnezeu rostul său de Veşnic Mângâietor — într-un imn care ar fi putut avea atâtea versete câte remedii există pentru mizeriile noastre şi câte transformări miraculoase sunt oferite sufletelor noastre — ne este ajutor în muncă, tărie în ceasurile de descurajare, în misiunile dificile, elan în cele mai complete istoviri, veselie in plictis, bucurie compensatorie în corvezile ingrate et< Este Spiritul de famiile şi Spiritul de rugăciune care poate fi găsit în toate, Spiritul care mijloceşte şi uneşte El însoţeşte şi transfigurează totul. Şi ca să recurgem mai bine la El, iată că, dacă e nevoie, prin elevaţia cea mai mută şi mai rudimentară a inimii, spiritul nostru n-are decât să i se adreseze acestui Spirit. Prezent în toate, tara să altereze nimic, dublând totul cu o dublură de bine

c'iivAiitaro, ne permite să operăm ceea ce este într-o oarecare măsură îndatorirea, încercarea şi descoperirea binecuvântată a fiecărui suflet, ceea ce am putea numi *răsturnarea necesară a lucrurilor,* gestul salutar şi sfânt care ne face să vădim în toate lucrurile aceea din fațe**tele** sale care priveşte spre Dumnezeu, adică fața lor adevărată, *partea lor bună,* din care, la prima vedere, nu cunoaştem decât reversul enigmatic, întunecos şi care te pune la încercare.

„Contra-distracția" prin repetare, secundată de Sus cu iubire, devine curând o obişnuință, *obişnuința* cu Dumnezeu — care înseamnă, reflectă şi face mai perceptibilă, de altfel, *sălăşluirea* lui în noi. Este Dumnezeu asociat, prin atingeri neîntrerupte, la viața noastră.

Multe lucruri se schimbă mai apoi, ca de la sine. Chiar şi evenimentul cel mai în afara puterii noastre capătă o iltă înfățişare. Pentru tot ce pretinde din partea sa acceptare pasivă, omul devine un „om-al-păcii" care priveşte cum vine şi ce pare fatal şi irevocabil, chiar de e nespus de dureros, cu o încredere filială, o resemnare atentă şi vie. Nu putem repeta îndeajuns cât ne sunt de necesare, pentru a înlătura orice forță a răului, pentru loviturile, neînțelegerile şi nefericirile vieții noastre, — maiestatea şi intimitatea lui Dumnezeu. Iar pentru tot ce cere din partea lui mişcare, căutare şi elan, el devine un „om-al- dorinței" care, în prezența imperfecțiunii, a perfectibilului şi a chemării spre perfecțiune, nu încetează să participe la mişcarea omenească şi totodată divină către mai bine.

Dar cum se poate oare găsi, fără prea multă osteneală, această realitate prezentă a lui Dumnezeu, să o înțelegem, să o iubim, să trăim în El, din El, pentru El, să îl mulțumim şi să ajungem la viața veşnică?

In viaţa noastră comună cu Dumnezeu întreit şi unul singur — nu este nici o companie şi intimitate divină în afara lui Isus Cristos şi a Spiritului Bisericii Sale. Omul-Dumnezeu care este împreună cu noi până la sfârşitul veacului şi în felul în care a voit să rămână, numai El permite omului să trăiască cu Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu este foarte aproape de noi, şi întotdeauna, şi în atâtea moduri profunde şi diferite, noi, ca persoană creată, liber supusă la ceea ce am putea numi

jocul propriului nostru destin, având ca miza loriiarca noastră veşnică, noi nu suntem niciodată îndeajuns de aproape de El.

Trebuie ca în această punere şi menţinere continua in Prezenţa şi Realitatea Sa, să ne folosim de ajutorul Sau — (care ne este mai mult decât pe deplin asigurat) in toată extinderea şi după forma graţiei Sale.

Trebuie să-l ascultăm pe Tatăl care relevă prin Spl rit, care rosteşte, cheamă şi mişcă prin, Fiul întrupat, recii noscut de noi, care reînsănătoşeşte natura noastră, ne leagă omeneşte şi dumnezeieşte de El, şi singur permite viaţa împreună cu El.

Căutând, fie şi numai înţelegerea atributelor sale, sau exactitatea ideii ce-o putem avea despre El — cu atât mai mult pentru a intra în legătură directă cu El — nu îl înţelegem pe Dumnezeu decât prin Isus Cristos — nu mergem spre Dumnezeu decât prin Isus Cristos — nu trăim din Dumnezeu decât prin Isus Cristos. Medierea şi Răscumpărarea, mijlocirea iubirii milostive şi opera de mântuire, numai ele singure umplu abisul dintre cele două naturi, îndreaptă corupţia uneia prin nebunia iubirii celeilalte. — Nu mergem spre Isus Cristos decât prin Spiritul dătător de viaţă al Bisericii Sale, care vorbeşte atunci în sufletele noastre prin noi şi vii profeţii ale harului.

E de-ajuns să-l vezi pe Tatăl; dar cine nu-l vede în Fiul, acela nu-l vede nici pe Tatăl... şi uită rana naturii noastre, jertfa în mod divin reparatoare a persoanei divine care pentru mântuirea noastră într-atâta a vrut să se apropie de noi, până a se face asemenea mizeriei noastre şi sub această formă să cunoască pentru noi ce este moartea. — Să-l vezi pe Fiul ajunge, dar cine nu-l pri veşte destul în Adevăr şi în Spirit, acela nu-l pătrunde îndeajuns; iar Apostolul ne spune că nu poţi nici măcar să-l numeşti cu adevărat decât numai în Sfântul Spirit.

Acestea sunt adevăruri curente pentru un creştin; ele trebuie totuşi să fie reamintite cu oarecare tărie pentru a se evita, la un grad mai mult periculos decât vino vat, unele erori ale vieţii interioare.

DOII.I (;i|icanc <le evitat în viaţa împreună eu Dum-
iir/eu; o pornire, prea puţin supravegheată, spre iluminarea ilirectă; — o devoţiune care se opreşte prea curând asupra laturii sensibile şi imaginative.

Există două deviaţii posibile şi opuse, în acest mod de a ne apropia sufletul de Dumnezeu cu, bineînţeles, întreaga atenuare pe care o presupun etapele vieţii perfecte: — pericolul de a se pierde în sine — şi cel de a dispărea în decorul lucrurilor sfinte. Cu alte cuvinte, pentru prima: o prea mare aplecare spre a crede în iluminarea directă care, în fond, ar face din noi un Cuvânt divin întrupat derizoriu, fie şi numai pentru o clipă, în persoana noastră şi n-ar lua coroana cu: neruşinare în Domnul Nostru. îl poţi astfel neglija, din nebăgare de seamă, pe omul-Dumnezeu, pe Domnul întrupat înlo- cuindu-l cu nu ştiu ce uniune personală între noi înşine şi Dumnezeu, sau să-l identificăm cu noi, fără mărturia Bisericii sale infailibile, ajungând, cu prea puţin control, la comunicaţiile imediate; ne putem prea uşor da astfel, *a priori*, fără să fim învestiţi, rolul de instrument ales al Spiritului Sfânt. — Noi n-avem siguranţa liniştită a unei vieţi autentice în Dumnezeu decât dacă Isus este cu noi în Spiritul Bisericii Sale.

La extrema opusă, poate exista un fel de senzualism mocnit şi de umanizare exagerată în sentimentele noastre şi în meditare în faţa coborârii miraculoase şi voluntare a Divinităţii, fără să ne înălţăm destul de repede şi cu destulă tărie până la Ea — un fel de superficialitate materialistă în faţa celui mai mare şi mai scump dintre misterele iubirii — un exerciţiu de imaginaţie care se opreşte prea curând la imagine, fără să o ia bărbăteşte, doar ca un punct de sprijin pentru a-l găsi pe Dumnezeu — o moleşire, lipsită de înţelegere, a omului în omul-Dumnezeu, în Dumnezeu făcut om — sau preocuparea prea exclusivă faţă de forme sau practici care nu sunt făcute, decât pentru a evoca mai lesnicios Prezenţa Divină. Devoţiunea, chiar şi în viaţa interioară, se poate rătăci atunci în simpatii umane, pioşenii lipsite de semnificaţie şi să rămână undeva la jumătate drumul, începând să utilizeze cu rosturi secundare, devenite scopuri urmărite, ajutoarele tragice şi îmbelşugate oferite de
Calvar. Ea poate face din aceasta un soi de roman sen timental lipsit de miez şi de răsunet eficace in viaţa, sau un fel de divertisment sacru.

Desfăşurarea prezenţei actuale şi active a lui Dum nezeu în viaţa noastră.

Trebuie deci să mergem înainte, cu sensul controlat şi consolidat supranatural al celor două prezenţe şi al celor două realităţi absolut esenţiale pentru noi, pe care le avem de confruntat conştient, cu iubire şi neîncetat. Din partea lui Dumnezeu, cu prezenţa sa universală şi particulară, iar din a noastră cu sufletul nostru de om în stare de graţie şi deci nu numai în faţa lui Dumnezeu şi în Dumnezeu, ci purtându-l pe Dumnezeu în el şi cu el ca în sălaşul de El ales, căci aceasta este binecuvântarea stării de graţie. Prezenţă de o nouă formă, mai bogată, a cărei realitate nu trebuie niciodată suspectată, ci a cărei fragilitate sfântă trebuie recunoscută, precum şi caracterul, din vina noastră, revocabil; prezenţă pe care trebuie să o presupui pentru ceilalţi cel puţin, dacă nu pentru sine, că se afirmă în mod absolut şi sigur (ceea ce întreţine, de altfel, în mod salutar umilinţa şi caritatea). Prezenţa tot mai înaltă, mai clarvăzătoare, mai intimă a întregii noastre fiinţe, pentru a şti pune în slujba lui Dumnezeu toate forţele naturale şi supranaturale date în păstrare de Dumnezeu, pentru un scop binecuvântat de Dumnezeu. Dacă vom face deci exact cum se spune în porunca lui Dumnezeu: *„Ambula cor am me et esto perfectus“,* porunca de fiecare zi şi de fiecare ceas, vom avea de câştigat bucuria de *a-L găsi cumva,* arătându-se şi acţionând în harul rugăciunii şi virtuţilor, în daruri şi sacramente; bucuria de *„a-L pune“ cumva,* in mod voit şi conştient, în lucrurile şi acţiunile unde se găseşte deja, ascuns, şi sub un chip diferit şi modest. Ni se pare, ca să spunem aşa, că nu suntem încă în locul Său, şi că aşteptăm pentru mântuirea şi fericirea noas tră personală în Ceruri un soi de recunoaştere nouă şl mai înaltă. Nu mai există atunci nimic, nici chiar oblei• tele şi evenimentele cele mai neplăcute, care să nu poala juca pentru noi rolul de poală miraculoasă a veşmintelor lui Cristos.

„Dominus vobiscum"9 — Vestirea perpetuă şi colectivă pe care o conţine. Realizarea mai mult sau mai puţin sfântă şi desăvârşită.

Toate acestea ne fac să considerăm sub o lumină nouă — ca primă reflecţie, practică şi logică totodată, asupra celor două prezenţe pe care trebuie să le înţelegem mai bine şi celor două realităţi care ne interesează mai îndeaproape şi cel mai mult — să considerăm cuvântul, aş spune cel mai neglijat, cel mai rău tratat al liturghiei, cel mai puţin onorat de mulţime, de preot şi de ministrant — cuvântul care le cuprinde totuşi pe toate: „Dominus vobiscum“! — Dorinţa izvorâtă din chiar inima veşniciei neexplorate a Atotputernicului — ecou a ceea ce a fost înaintea Facerii Lumii şi mai vechi decât începuturile ei — constatare a realităţilor mereu prea puţin văzdite în spiritul credincioşilor ■— recunoaştere a prezenţei reale în sufletul individual şi colectiv — exclamaţie ele respect — chemare a unei permanente tovărăşii de iubire — legătura infinit de sfântă a două fiinţe — ce oare nu există în aceste două cuvinte aruncate numai ele într-o exclamaţie eliptică, fără alt cuvânt pentru a Ie uni decât Cuvântul lui Dumnezeu, înţeles de

9 lanul i| IV nu voi! [n. trad.]

Spirit. *„Dominus vobiscumu . ..* aceste două cuvinte ce se adresează la plural credincioşilor, în adunarea credincioşilor de pretutindeni şi dintotdeauna, şi care n-au fost rostite la adresa unei singure persoane decât unei singure fiinţe omeneşti, de către un înger —■ celei ce-i slujea Domnului, zămislită fără de păcat, şi care avea să-l zămislească pe Domnul prin Sfântul Spirit, cuvintele transpuse ale Bunei-Vestiri care, prin analogie, îşi trage chiar de aici pentru noi tot înţelesul lor şi se limpezesc, dimpreună cu tot ce a fost înaintea lor şi după ele, cuvinte ale unui rol ce se dovedeşte proporţional şi paralel.

„Dominus vobiscum“ din liturghie şi cel din viaţa de toate zilele. Cum se întâlnesc şi se sprijină unul pe celălalt.

„Dominus vobiscum“. Preotul *se întoarce* — pentru a i"-.ll aci'slc' cuvinte. Privirea şi toate gesturile corpului ai |. a.ra".r allarul şi tabernacolul, pentru a-l contempla pe Dumnezeu, a-l adora, a-i evoca acţiunea. Chemându-l spre el; prin sufletele celor de faţă, pentru mântuirea cărora a fost trimis, pentru care a săvârşit jertfa. Importanţa şi solemnitatea faptului se înţeleg de îndată ce te gândeşti la ele, şi nu cred că este suflet de creştin stăpânit de Sfântul Spirit care să le poată înţelege fără emoţie, fie şi numai o clipită şi o singură dată. Aceste suflete nu sunt ele oare sălaşul lui Dumnezeu, după promisiunea divină, şi aceste trupuri nu sunt ele făcute oare pentru a fi templul său, chiar şi sub deghizarea bizară a civilizaţiilor noastre, sub aspectul tulburător al cărnii noastre dezamăgite, cu toate urmele greşelilor moştenite sau de noi săvârşite, cu modelajul urâţeniilor noastre şi masca uneori grotescă şi derutantă, alteori vinovată şi prin aceasta şi mai înşelătoare a servitutilor model — atât de brusc aruncate în coşciug, de altfel. Dacă gândurile noastre de creştini decăzuţi nu sunt adesea la înălţimea a „Ceea ce este“, s-a schimbat oare ceva în aceste realităţi indestructibile? Dumnezeu să fie mai puţin Dumnezeu pentru că noi îl înţelegem şi-l iubim mai puţin? Oare El s-a făcut mai mic, dacă noi îl simţim mai puţin viu şi nu-L mai aşezăm destul de bine acolo unde El este deja?

Pe acest *Dominus vobiscum* din liturghie noi trebuie să-L justificăm şi să-l îmbinăm cu cel pe care viaţa noastră de zi cu zi îl cheamă; şi nimic nu-l poate ajuta mai bine pe unul în a fi o realitate concretă, decât celălalt, mereu tot mai bine înţeles şi asimilat.

Acest lăcaş al lui Dumnezeu care prilejuieşte salutul şi rugăciunea preotului, pe când cei de faţă îi amintesc în răspuns sfânta veghe care trebuie să-i ocrotească spiritul, această casă atrage şi binecuvântarea cerută cu umilinţă de fiecare discipol al lui Cristos în căutarea sufletelor. *„Pax huic Domuiu,* „Pace *acestei* case“ a lui Dumnezeu, după vorba prescrisă de Isus celor pe care îi trimitea departe să le vorbească celorlalţi despre împărăţia lui Dumnezeu.

Sunt cuvintele care îi vin pe buzele oricui vrea să stea de vorbă cu fraţii săi despre Dumnezeu.

„I’ax linie (loimii“, urare de pace, de rostit din prag, spusii de Isus învăţăceilor săi, pe când îi trimitea în apostolic şi repetată aici, în locul său, în pragul atâtor suflete necunoscute.

înainte de-a agrăi mulţimea felurită de cititori necunoscuţi, înainte de a vorbi cu sufletul fiecăruia în parte în această mulţime nediferenţiată, este aici locul să ne adresăm, cu această urare venită de sus, elementului pe care il au toate în comun, prin graţia lui Dumnezeu, faptul că sunt sau pot deveni pe deplin sălaşul lui Dumnezeu. Şi această urare, în egală măsură, sau chiar mai mult, rugăciune, evocă primul folos al acestei prezenţe divine, la fel de real mărturisită ca şi existenţa: o pace care depăşeşte orice altă pace din lume. Fără îndoială că nu e pacea pe care o poate da lumea: e pacea ce poate coexista cu cele mai groaznice suferinţe, fără a le înlătura; cu cele mai groaznice încercări, fără a le elimina; ea poate sălăşlui cea mai crudă şi deseori cea mai aridă pocăinţă pentru propriile noastre căderi; dar ea ne transformă pentru a le depăşi şi a ne face să începem viaţa divină de mâine în adevărul profund de astăzi -—■ aşa după cum pacea e temeiul oricărei bucurii şi a oricărei fericiri, bineînţeleasă în această lume. Ea pregăteşte, prin ceea ce pune în străfundurile fiinţei noastre, fericirea veşnică, făcându-ne să mergem de la prezenţa ascunsă şi greu perceptibilă a lui Dumnezeu în această lume, la prezenţa faţă în faţă, în întâlnirea supremă care nu trebuie să cunoască sfârşit.

Această pace fără nume, cel ce o are nu-şi pune întrebarea dacă se bucură sau dacă suferă, dacă este fericit sau nu. El nu mai are nevoie să ştie lucrul acesta.

\

LITURGHIA APROAPELUI

Vă puteți închipui ce sentimente am încercat când m-am găsit din nou, azi dimineață, in chiar locul unde Dumnezeu mi-a îngăduit să devin unul dintre preoții săi şi unde, grație darului ce mi-u fost acordat aici, am ținut în mâinile mele Trupul şi Sângele Mântuitorului; când am unit darul sufletelor voastre ale tuturor şi năzuințele mulțimii ce o formați, cu meritele jertfei Sale, în realitatea venirii Sale printre noi.

Vă puteți imagina totodată cu cât respect plin de teamă al unui preot hirotonisit de curând, vorbinclu-vă imediat după această împlinire minunată şi familiară care este liturghia noastră, după această întâlnire față în față cu însuşi Cuvântul făcut Trup, după această pogorâre în ființa noastră a Domnului Isus Cristos, gândul mă poartă la cealaltă prezență a Sfintei Treimi, care sălăşluieşte în suflete ca şi în cer, gata să binecuvânteze, să facă să rodească, dar şi să dea o temută judecată asupra celor câteva vorbe ce vor fi aici rostite, pentru ceea ce ele, mai mult sau mai puțin pătrunse de iubire față de Dumnezeu, şi chiar în măsura vocației lor de iubire față de Dumnezeu, vor însemna în destinul şi vor servi mântuirii celui care vorbeşte ca şi a celor care ascultă.

II.

Şi ceea ce doresc să subliniez prin aceasta nu este neobişnuit lucru, nici pentru ziua de astăzi, nici pentru orice altă zi din viața noastră. Nu este decât, manifestat numai în chip mai sensibil şi mai intensificat de împrejurări, sentimentul tragic şi smerit, dar atât de blând şi de bun, care mă stăpâneşte şi mă emoționează în fiecare zi, al acestei prezențe continue a lui Dumnezeu, a lui Dumnezeu prezent pretutindeni şi în toate, pe care nu trebuie s-o pierdem nici o clipă din vedere chiar dacă nu reuşim să-L avem îndeajuns în noi şi care, in mizeria noastră mai bine cunoscută, inspiră mai multă iubire

recunoscătoare, mai multă uimire şi dorinţă sfântă de o unire mai strânsă.

Să predic, oricât aş face-o dc rău, înseamnă să mă rog în public, li vorbesc lui Dumnezeu în voi şi îl aud in voi, după ce am încercat să-l aud în mine. Pentru a o face mai bine, voi cere ajutor de la „Fecioara puternică[1]"10, în a cărei casă ne aflăm; de la marele sfânt11 a cărui familie am dus-o în ţara mea şi ale cărui sfinte moaşte veghează asupra primelor cuvinte pe care am să le rostesc de ia acest amvon, după cum tot ele au vegheat şi asupra sacramentului care a făcut din mine un preot al lui Isus Cristos.

Am fost rugat, de către Superiorul general, să vă adresez câteva cuvinte, ca o rugăciune de mulţumită, pentru harul chiar aici primit în urmă cu un an. Am s-o fac în acest spirit şi în spiritul însuşi al rugăciunii de mulţumită pentru această sfântă slujbă şi pentru împărtăşania pe care aţi primit-o — şi voi lua, ca intenţie specială, un scurt examen a ceea ce, în profesiunea voastră şi în a mea, amândouă puse la picioarele lui Dumnezeu, în deplină Comuniune a sfinţilor, poate să vă lumineze calea în misiunea care vă conduce la Dumnezeu.

Am vorbit despre misiunea voastră într-o cărţulie [vezi *Vizitarea săracilor,* p. 106] pe care multe dintre voi o aveţi, iar cele care n-o aveţi, o puteţi găsi în Sala Relicvelor, ca şi la intrarea în această biserică. Fac această trimitere pentru intenţiile şi bunăvoinţa voastră. Astăzi numai de numele vostru, de chiar numele vostru, aş vrea să mă ocup, pentru a extrage din el, în folosul vostru, o lecţie folositoare, ca şi pentru a aduna, în rezumatul de doctrină pe care-l implică în mod discret, câteva adevăruri esenţiale.

Voi sunteţi, după expresia aleasă de Sf. Vincenţiu de Paul, *Doamnele de Caritate.* Numele este împrumutat din limbajul epocii. Departe de a se învechi, el a câştigat o dată cu timpul mai mult relief şi mai multă semnificaţie. Oricine aţi fi, domnişoară sau femeie măritată, fie la începutul vieţii fie spre sfârşitul ei, sunteţi Doamne de Caritate. Numele de Doamne este un titlu de noblețe. în Evul Mediu şi până la mijlocul marelui secol12 nu era dat decât persoanelor zise ,,de calitate[44]. O neguţătorească, o burgheză, o soţie de magistrat chiar, nu erau imln pi . ţite să li se spună „doamne“ şi, chiar căsătorite Imul, primeau numele de „domnişoare*[4]. Prinţ i-o **1** .e.l m i i n .- plină de semnificaţii, a fost îndeajuns să vă îndepliniţi misiunea, a fost suficient să fiţi „de caritate", sa pai ticipaţi la Regalitatea Inimii lui Isus, pentru ea a!im< i, într-o vreme când lucrurile acestea aveau importanţa IM, şi încă una mult prea mare, să fie proclamate „Doamne" cele mai umile slujnicuţe din oraşe sau sate, şi **pentru** ca acum acest nume să plutească deasupra instituţiilor si formulelor naufragiate. Acest nume îşi păstrează valoarea de noblețe, încă şi mai bine marcat de forma puţin desuetă dar, chiar prin aceasta, pentru cine vrea să i acorde atenţie, mai elocvent transpus în ordinea societăţii, aşa cum poate s-o dorească Isus.

Sunteţi deci, şi să nu uitaţi uşor acest lucru, prin numele vostru şi prin misiunea voastră, un grup de înnobilare. Aceasta implică, de altfel, mai multe îndatoriri decât drepturi.

Dar această noblețe, la origine supranaturală, primeşte lumină chiar de la prima vedere, de la o regalitate şi de la un patronaj. Dacă sunteţi Doamne de Caritate, aveţi acest nume de Doamne pe urmele şi sub lumina Doam- nei-Noastre Fecioara Maria. Pe nevăzute il primiţi din mâinile Măriei, şi în „suita** Măriei trebuie să păşiţi, mulţumită ei. Fiecare dintre voi trebuie să se gândească bine la faptul că este o Doamnă [de onoare] a Doamnei Noastre, trăindu-i exemplul şi stând sub protecţia ei, sub semnul duioasei şi simplei maniere de viaţă pe pământ şi sub acela al revărsării de haruri venite din cer, prin mijlocirea ei. Acordaţi amintirii ei plină de înţelegere şi grijii de a-i avea ajutorul, locul care le revine, locul de cinste, întru rodnicia strădaniilor voastre. Cereţi-i, îndeosebi, Doamnei Noastre, Maicii Maria cea plină de har, cel mai mare secret al harului, acela de a-l găsi mereu pe Dumnezeu, cu deplină simplitate, în viaţa de toate zilele, în orice clipă a vieţii, de a recunoaşte în toate **cele** ce poartă amprenta sa, pe Fiul lui Dumnezeu, care este şi fiul ei după trup.

„Doamnă şi Doamnă [de onoare] în suita **Doamnei** Noastre, Doamnă de Caritate, Doamnă prin gratia ('.ni tâţii, nespus de înnobilată prin această misiune **aleasa,** prin această calificare potrivită; ...“, este deosebit, de gn u să porţi un asemenea titlu, dar şi aici vin in ajutor

10 lat. *Virgo potcns* [n. trad.]
11 Sf. Vincenţiu de Paul 1576—1660. [n. trad.]
12 Epoca lui Ludovic XIV (1638—1715). [n. trad.]

exemplul de simplitate al Sfintei Fecioare şi nealterata libertate a copiilor lui Dumnezeu. Să porţi chiar numele lui Dumnezeu când El face loc făpturii şi îi revelează calitatea de copil; să reprezinţi şi să traduci în fapte, chiar şi imperfect, dar cu toată bunăvoinţa sufletului, iubirea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de aproapele intru Dumnezeu; să faci acest lucru intr-un mod, să-i spunem *pTtfesioncil,* toate acestea, fără îndoială, sunt lucruri foarte solemne şi foarte frumoase; sunt totodată, apelând la Dumnezeu, lucruri destul de uşor de realizat, întrucât, pentru a le face, nu se îndeplineşte decât ceea ce putem da întotdeauna şi ceea ce Dumnezeu nu refuză niciodată: o iubire dezinteresată pentru El.

Dumnezeu este Iubire13: acesta este numele lui Dumnezeu faţă de lume, este forma însăşi a vieţii sale faţă de noi. Fiinţele care doresc să fie „de caritate[44], pentru a trăi din aceasta şi a purta cu folos în jurul lor o răsfrângere a acestui nume, a acestei opere şi a acestei realităţi binecuvântate, trebuie mai întâi să se pătrundă de Dumnezeu; iar Dumnezeu consimte cu o neobişnuită intensitate de acţiune; iar în aceasta, pe de o parte, noi putem găsi atât consolare cât şi puteri noi. Căci aici, în actul de caritate, şi mai mult încă într-un lanţ cât mai necurmat cu putinţă de asemenea acte, aici se află cel mai profund şi cel mai plin de duioşie dintre mistere. A vrea să trăieşti fie şi cât de puţin din caritate chiar şi numai din când în când, înseamnă să atingem în interiorul nostru, prin graţia lui Dumnezeu însuşi, chiar substanţa din care e făcută veşnicia. înseamnă a constata, a găsi, a gusta în sine ceea ce nu numai că provine direct şi sigur de la Dumnezeu, ci formează realitatea însăşi a vieţii noastre dintotdeauna. în această Viaţă actul de caritate îl atinge numai pe Dumnezeu şi ne aşează numai el acolo unde trebuie să rămânem. Toate celelalte trec şi sunt făcute trecătoare, până şi credinţa care va ceda în faţa viziunii, până la speranţa împlinită şi depăşită; din iubire va fi cu adevărat făcută veşnicia noastră personală. Iar noi îl avem de pe acuma. Dacă ceva poate deci provoca în noi uimire, fericire şi rugăciune de mulţumită, este că vede în această umilă faptă de caritate, dacă este într-adevăr o faptă de iubire, un gest în care trăieşte iubirea de Dumnezeu, acest zălog, această arvuna **a** veşniciei (vorbesc aici fără nici o figură de stil); **şi,** mai **oslo** < **eva,** să te întorci la sursă printr-o faptă care amplil'ii ă mea şi mai mult actul în sine (căci cum să constatăm oare ni iubire originea acestei iubiri, fără ca ea sa **se** îmbogăţească chiar prin aceasta?), să verificăm în noi **prezenţa,** încă voalată dar actuală şi vie, a lui Dumnezeu **III** sufli tul nostru, garanţie şi cauză decisivă a prezenţei **sale** vădite şi fără sfârşit, oare nu va fi diferită de **aceasta** primă posesie a iubirii decât prin infinitatea **întinderii** sale.

Gândiţi-vă bine că cel mai mic act de iubire faţa de Dumnezeu şi de iubire a aproapelui în Dumnezeu şi pentru Dumnezeu, vă dă o primă gustare a celeilalte vieţi şi vă pune deja, într-adevăr şi în mijlocul ei, în El. Nimic nu este în stare să înflăcăreze mai tare, în chiar flăcă - rile Sfântului Spirit, vocaţia voastră particulară.

Pe ce cale devii, în mod obişnuit, în familia spirituală a Sf. Vincenţiu de Paul, o fiinţă de caritate? Prin grija faţă de aproapele tău şi mai ales faţă de suferinţele sale.

Acest mare sfânt care ne călăuzeşte, prin ce gest vital şi concret a vrut el oare, întemeindu-se pe chiar vorbele Domnului din Evanghelie, să vă pună în situaţia de a vă împlini misiunea? Prin punerea lui Cristos unic, imuabil şi perfect în locul aproapelui imperfect, variabil şi multiplu; prin sfânta obsesie a Prezenţei Sale reale în celălalt, în acest celălalt mai ales în care, prin suferinţele ce-l scot în afara convenţiilor vieţii noastre obişnuite, făcân- du-l colaborator la ispăşire şi răscumpărare, şi prin sărăcia care îl despoaie făcându-l şi mai simplu om, îl putem regăsi mai uşor pe omul-Dumnezeu.

Aici se manifestă un fel de transsubstanţiere pe care ne-o indică Isus şi pe care Sf. Vincenţiu ne sfătuieşte s-o practicăm eficient, potrivit Spiritului Sfânt şi cu partea cea mai bună a sufletului nostru. Trebuie să credem în ea, fără prea mare efort, printr-un act de credinţă şi iubire, în care dăm măsura exactă a noastră.

Trebuie, pentru fericirea noastră şi cea a fraţilor noştri, să credem cu toată tăria, ca şi în celelalte spuse ale lui Dumnezeu, în acest cuvânt al Evangheliei. Exerciţiul prezenţei lui Dumnezeu în suferinţa aproapelui se întemeiază pe acest cuvânt în care credem, aici ca şi aiurea, cu aceeaşi încredere absolută care este pecetea Bisericii adevărului, vocea însăşi a Sfântului Spirit din ea, ca şi >lin noi, voce care nu poate vorbi decât aşa cum face mi Dumnezeu adevărat, cu întreg absolutul lui Dumnezeu. Omul-Dumnezeu ne-a spus pe limba omenească, cu autoritatea sa divină şi conştiinţa eternităţii: „Acesta este Trupul meu"; Biserica lui Dumnezeu îl crede pe cuvânt şi pe acest cuvânt întemeiază partea ceai mai intimă a vieţii sale. Omul-Dumnezeu a spus discipolului ales: „Tu eşti Petru"; Biserica lui Dumnezeu il crede pe cuvânt şi se clădeşte, aşa cum a spus el, pe acest cuvânt. Ne-a cerut să-L vedem pe El însuşi în cel mai mic, în ultimul dintre fraţii noştri, pentru a-L ajuta şi a-L iubi; noi îl credem pe cuvânt şi acum mărturisim că vrem să-L recunoaştem în ei, viu şi continuu.

Ca fii ai Sfintei Biserici, noi suntem cei care îl credem pe Dumnezeu pe cuvânt, cei care credem in virtuţile cuvântului Său. Şi în toate aceste „crezări[41] care ne fac să trăim, noi credem, după cum a spus Sf. Ioan, in *„iubirea ce Dumnezeu o are pentru 'noi**. Căci aceasta este pecetea distinctivă şi nespus de profundă a adevăratului creştin: o credinţă in iubirea lui Dumnezeu faţă

13 Lat.: *Deus Caritas est.* în 1. franceză *charite* = iubire de Dumnezeu şi de aproapele tău. [n. trad.]

de noi, iubire care, de îndată ce este simțită, explică, susține şi pătrunde totul.

Intr-o recenzie emoționantă şi vibrantă pe care a binevoit s-o facă la micul meu *Manual al Doamnei de Caritate,* un prieten al casei [de Caritate], dl. Georges Goyau, a spus că, în această lucrare, s-a făcut un pas înainte pe calea deja deschisă de Bossuet în predica sa despre „demnitatea vrednică de cinstire a săracilor în Biserică"; indicarea unui fel de *liturghie* a săracului şi a celui ce suferă, pe care o inserează în relațiile noastre cu el această prezență substituită a lui Cristos, pe baza spuselor sale; a poruncilor sale şi a promisiunii sale.

La această liturghie, toată lumea poate lua parte, voi mai mult ca toți ceilalți. Acest fel de liturghie albă, toată lumea o poate rosti, cu o consacrare neobişnuită şi tacită, după modelul celeilalte şi cu aceeaşi desmințire a aparențelor care nu sunt Cristos şi care îl ascund totuşi.

Această liturghie este dublă, iar săracul, ca şi sufletul milostiv, o celebrează deodată, fiecare în felul său, dacă e făcută aşa cum se cuvine.

Dublă şi misterioasă liturghie, săracul de partea lui, văzând cum vine la el Cristos sub înfățişarea voastră, a fratelui milostiv ce sunteți; binefăcătorul de partea lui, văzând cum apare în ființa săracului Cristos în suferință,
asupra căruia sc apleacă. Şi chiar din această cauza, o liturghie unică. Căci dacă gestul este, dintr-o parte a din cealaltă, ceea ce trebuie să fie; din ambele părți nu este decât Cristos întrunit în două ființe, prin internii' diul a două ființe, Cristos binefăcătorul venit către Cristos în suferință pentru a se reintegra în Cristos birui torul, cel plin de glorie, care binecuvântează. Este Cristos redevenit singurul stăpân a toate, după ce a fost, aşa cum îl cânta rugăciunea ofertoriului din liturghia orientală (căci aici lucrurile se mai petrec încă, am spus o, după exemplul sfintei jertfe înseşi), Cristos care dăruieşte şi este dăruit, care împarte şi este, totodată, împărțit.

Acest fel de liturghie a săracului şi a celui aflat în suferință, care transpune toate lucrurile în domeniul grației şi îl realizează pe Cristos după porunca dată de însuşi Cristos, nu poate să se facă decât întemeindu-se pe slujba liturghiei şi pe împărtăşanie. Numai prezența reală şi jertfa divină ne pun în situația de a ne continua astfel. Trebuie, pentru ca liturghia vizitei la săraci să-şi aibă propria valoare şi viață, ca liturghia de la altar să fi fost mai înainte trăită pe deplin în adâncul sufletului.

Misiunea de caritate, universală şi fără oră fixă, nu este altceva decât extinderea liturghiei la dimensiunile zilei întregi şi în întreaga lume, un fel de reverberație de unde concentrice în jurul sacrificiului şi a împărtăşaniei de dimineață. Veți duce acelui sărac, în care trebuie să-l vedeți pe Cristos, ceva din sufletul împărtăşaniei voastre şi din virtutea sacrificiului la care ați participat. Dacă ar lipsi acest lucru, n-ați face niciodată nimic durabil şi profund, nici pentru voi, nici pentru ceilalți.

în împlinirea misiunii voastre, pentru această liturghie ce depinde de cealaltă, trebuie să vă păziți, mai mult decât pentru prima, de unele tentații speciale îndreptate împotriva credinței: pericolul de a nu vedea decât, pe sărac în loc să-l vezi pe Cristos; şi cel de a nu se vedea decât pe sine în fața săracului, în loc de a se vedea în fața lui Cristos.

Să evitați, în vizitele pe care le faceți, formalismul şi rutina, aceleaşi care bântuie şi la altar, din partea preo ților Vinovați de lâncezeală.

Din respect față de lucrurile pline do o viață supra naturală care e foarte important să nu fie ignorata, tre buie să observați cu scrupulozitale câteva Indicații spi rituale corespunzătoare, la un alt nivel, celor pe caic
înțelept lunea venerabilă a Bisericii le-a stabilit în privința actelor sale de cult.

Fie sa îndepliniți după dorință acest sacerdoțiu regal cuvenit, cu atâta generozitate, şi fără condiții, oricărui suflet creştin, şi despre care Isus ne-a spus că va servi ca piatra de încercare în stabilirea valorii sufletelor noastre, în ziua Judecății de Apoi.

Fie ca, la acea Judecată, şi la judecata mai apropiată de săvârşirea vieții fiecăruia, la încheierea liturghiei, să auziți spunându-se de către Preotul Etern către sufletul vostru trimis spre Dumnezeul său, un fel de *Ite missa est14 15,* după care va răsuna, împreună cu *Deo gratias*** al sufletului vostru, *Deo gratias* de recunoştință a tuturor celor pe care i-ați ajutat. Aşa să fie! Amin!

: Liturghia s-a terminat, [n. trad.]
15 Să aducem mulțumiri lui Dumnezeu [n. trad.]

SUFERINȚA

A suferi înseamnă a resimți în sine o privațiune sau o limită. Privare de ceea ce iubeşti, limitare adusă iubirii. Se suferă direct proporțional cu iubirea. Puterea de a suferi este în noi aceeaşi ca şi putința de a iubi. Este, intr-un anumit fel, umbra ei fierbinte şi groaznică — o umbră de aceeaşi mărime, în afară de seara, când umbrele se lungesc. O umbră revelatoare, care ne dezvăluie16. Ea urmează, fără să le părăsească vreodată, toate aspirațiile noastre, de la iubirea obscură şi inconştientă pe care o resimte omul pentru plenitudinea, atât de restrânsă, a propriei ființe17 şi până la iubirea luminoasă şi dezinteresată ce o poate nutri pentru Ființa perfectă, pentru Dumnezeul nemărginit.

A suferi înseamnă a fi lovit într-una din miile de iubiri care ne compun. înseamnă a încerca o privațiune şi o limitare, fie în bunurile pe care le-am posedat, l'ie în cele de care avem nevoie, fie în cele pe care le dorim. Suferința poate, astfel, leza una dintre iubirile noastre din trecut, din prezent sau din viitor. Şi prin aceasta, la fel ca şi iubirea care-i dă naştere, ea ne lezează personalitatea şi o copleşeşte. Suferința este astfel o realitate, ca şi noi de puternică, o realitate adversă care este în noi

16 Pentru durerile morale, nimic nu poate fi mai adevărat decât această adaptare a unei ziceri cunoscute: „Spune-mi de ce suferi, ca să-ți spun eu cine eşti. Căci voi şti ce iubeşti şi cum iubeşti", [n. aut.]

17 Sf. Augustin, într-un pasaj deosebit de frumos şi profund din *Cetatea lui Dumnezeu,* încearcă să denumească această iubire intrinsecă şi organică a elementelor care ne compun spunându i *Pax.* Termenul este exact: poate oferi prilej de minunate merti taţii, dar el exprimă mai curând rezultatul acelei iubiri obscure şi primitive, decât esența ei. Aici am urmărit să păstrez numele just de *iubire* pentru această forță internă care no menține m viață, ne dezvoltă şi ne conduce, plecând din cele mul Indepar tate străfunduri ale inconştientului nostru. |n. oul |

şi împotriva noastră; ea marchează o oprire mai mult sau mai puțin completă a uneia dintre mişcările universale care ne fac pe noi să existăm. Este o negație, dar îndeosebi o negație reală. Numai stoicismul a vrut să-şi acorde luxul de a se îndoi de această realitate, pentru a o învinge în practică. A făcut aceasta printr-un paradox de voință, numai cu vorba, fără să schimbe nimic în adevărul etern al lucrurilor.

Există deci aici o certitudine îngrozitoare, încercată de fiecare, dar totodată şi un fel de monstruoasă anomalie, pe care oricine o recunoaşte, ca şi realitatea ei de netăgăduit. Suferința pare o străină plină de ură în armonia generală a unui univers de ordine şi bunătate, unde fiecare pare că tinde de la natură să se realizeze pe deplin.

De aceea, rațiunea noastră, de îndată ce examinează problema durerii, nu poate să o conceapă decât ca restituirea unui echilibru pierdut, sau ca aşteptarea unui echilibru de regăsit; în primul caz, pedepsirea unui rău, pedeapsă care restabileşte, ca să spunem aşa, ordinea morală întreruptă; în al doilea, credit plin de merit pentru o altă viață, care, pentru sufletele nemuritoare, constituie singura stare definitivă, după o scurtă încercare. Echilibrul relelor şi al greşelilor, al vinilor şi culpabilităților, fiind, evident, inegal şi neregulat în această lume, amândouă cazurile nu reprezintă pentru inteligența noastră decât un fragment de răspuns la enigma, sortită să nu se rezolve pe deplin decât grație intervenției unei „necunoscute" certe, misterele unei alte lumi, în care justiția este împlinită.

Până unde se întinde în lumea noastră această dublă compensație? Nu putem şti. Pentru rațiune rămâne un secret în mâinile lui Dumnezeu pe care ea are putința şi datoria să-l afirme, să-l dovedească, să-l proclame, fără a ajunge îndeajuns la El, fără a pătrunde în abisul planurilor sale.

Inteligența noastră naturală ne arată deci, chiar de la început, sensul suferinței în ordinea morală, în cealaltă viață pe care această ordine morală o pretinde atât de imperios, în înțelepciunea şi bunătatea lui Dumnezeu.

Ea ne arată aceasta cu tărie, dar şi cu toate slăbiciunile practice ale unei lumi care depinde de noi, cu posibilitățile noastre limitate, cum o folosim, — cu toate temerile întunecare ale unei vieți în care întreținerea a

mii de influențe deranjează liberul exercițiu al puterii noastre de judecată.

Şi chiar dacă această rațiune ur fi deplină, solidă şi liniştită, ne dăm seama că singurul ei răspuns la o problemă ca cea a durerii, ar fi ceva rece, incomplet şi ineficace; simțim că acest răspuns ar cădea lângă noi. Ce poate un raționament în fața unei iubiri rănile? Ce bine profund i-ar putea aduce aceasta, care nu este şi ea demn a să fie iluminată de altceva decât de un reflex palid ile inteligență creată? Ştim că rațiunea nu greşeşte, dar mai ştim că lacrimile noastre au şi ele puțină dreptate, pentru că ne domină18.

Problema se rezolvă dincolo de puterea noastră de înțelegere, Cel care ne-o poate arăta limpede (şi bine făcătoare, *ca toate lucrurile cunoscute)* este, şi este numai el, Dumnezeul nostru care, după cum spune Sf. Ionii, este mai mare decât inima noastră. El a ştiut, cu o minunată limpezime, să o lămurească. Fără el, fără harul Iui, de altfel, asupra acestui punct rațiunea noastră se clatină şi, nedeajuns susținută, nu ajunge până la capătul propriilor concepții: am văzut şi ştim că ea poate cuprinde adevărurile esențiale care aruncă o primă lumină asupra sensului durerii. Dar rațiunea unui necredincios nu este, în practică, o rațiune completă şi vie în propriul său domeniu. Există întotdeauna o temere, o incertitudine, o mizerie neliniştită în gândirea unuia care nu crede. „In cogitationibus impii interrogatio est.. ."19. Decât să vadă în rațiune confirmarea parțială, dar puternică, a aşteptării ce cheamă credința, mai curând el dă înapoi, dincolo de uzul normal al facultăților sale; îndepărtează pe Dumnezeu, nemurirea sufletului, lumea de dincolo — toate lucrurile de care se teme — (date oferite totuşi atât de ştiință cât şi de credință), pregătindu-şi astfel aici o viață văduvită de elan, iar pentru lumea cealaltă, pe care n-are. nici măcar omeneşte, dreptul să o ignore, suferințe fără nume şi fără număr.

Creştinul, în schimb, îşi completează şi ilumineză, cu ajutorul lui Dumnezeu, cunoaşterea naturală a durerii. Suferința, pentru el, nu încetează să existe nici în teorie şi nici în practică. Dimpotrivă, ea există pentru el

18 Joc de cuvinte intraductibil bazat pe sensurile cuvântului *raison.* «Ştim că mintea nu greşeşte, dar mai ştim că nici lacrimile noastre nu mint, pentru că nu se dezmint.» [n. trad.]

19 In gândurile unui necredincios este o întrebare... [n. traii i

mai mult decât pentru ceilalți; el o simte mai devreme, o simte mai mult decât oricine, pentru că sufletul lui este mai curat şi în consecință mai puțin distras, mai puțin îndepărtat, prin mii de preocupări felurite, de această durere; el o cunoaşte, o înțelege, cu tot misterul de învăluire şi de posesiune conținut în acest cuvânt ,,a înțelege"; el îşi înmulțeşte subiectele; trebuie să mânuiască şi să stăpânească acest lucru groaznic, să ajungă să iubească durerea, s-o caute, atunci când e nobilă şi frumoasă, şi când ea îl conduce mai repede în Dumnezeu.

Aceasta din cauză că are mereu la dispoziție lumea cea mare şi puterea cea mare a Revelației. Creştinul ştie, creştinul crede şi el trăieşte din această cunoaştere şi din această credință. Vom urmări înlănțuirea luminoasă de adevăruri care îl antrenează şi îl lămuresc în acelaşi timp, şi vom vedea ce devine suferința în lumina lui Dumnezeu, în planul legăturilor divine, trecând prin inelele care se țin unul de altul: păcatul originar, răscumpărarea păcatelor, opere de mântuire, lumea fericirii veşnice.

Chiar şi astfel, chiar cu tot ajutorul adus de credință, misterul unui lucru atât de profund (profund ca enigma răului) pe care îl urmărim ținând un lanț cu amândouă capetele în cer, nu poate fi pe deplin lămurit de pe acum: înțelegerea sa completă este rezervată acelei lumi unde ni se spune că nu vor mai fi lacrimi în ochii ce-l vor vedea pe Dumnezeu față în față. Chiar şi acolo, parcă pentru a-i prelungi nu numai sensul, dar şi caracterul secret, va mai rămâne o urmă neobişnuită, — numai pentru Dumnezeu: cele cinci răni de neşters ale Domnului Nostru, — ultima moştenire şi singura amintire a nemărginirii greşelii, spălată în nemărginirea durerii prin nemărginirea iubirii.

Dar dacă pe pământ, în suferință, trebuie să mai rămână mereu câte ceva neexplicat pentru creştin, aceasta este un mister ca cel al religiei, făcut să-i mărească cre**dința,** speranța, iubirea, meritele, unul dintre acele mis**tere** admirabile şi fecunde, pline de lecții mai înalte decât tiuia explicațiile lucrurilor. Situat intermediar între mis- i. rele nat urii, care ne depăşesc prin număr şi complexi- i 1 1< , dar nu sunt, prin ele însele, deasupra înțelegerii

.... tie, :.;i misterele religiei, care ne depăşesc prin

. . n(i ' alegoria misterelor suferinței constituie ca o *de nul urii* şi o pregătire pentru lumea supra-

• a **,i i l** le, de **altfel,** categoria aleasă de Omul-Dum- • i. *.**i**' • i" 11 1Mi a **face sa treacă** omenirea dintr-o lume

într-alta. Există în durere ceva ce ține de esența misterioasă a sacramentului.

— Ea este ca un sacrament al neantului, sacramentul „absențelor reale", un fel de „sacrament invers . .. Dumnezeu purtat de neant".

Să examinăm acum ce poate şti şi spune un creştin despre suferință: în numele credinței şi inimii sale.

* * *

Suferința a intrat în lume o dată cu păcatul. Ea va ieşi o dată cu Cel ce a epuizat în El toată violența şi realitatea durerii, toată oroarea răului, sfârşind prin a ne elibera sufletele pentru veşnicie, transformând natura lor pe pământ.

Suferința a intrat în lume prin noi. Dumnezeu n-a creat durerea. Nimic din ce tinde spre imperfecțiune nu are ca autor Ființa perfectă. Cărțile noastre Sfinte şi ideea însăşi de Dumnezeu o afirmă cu tărie: „Nec enim odiens aliquid constituisti aut fecisti". „N-ai făcut şi n-ai întemeiat nimic cu ură, tu, Iubirea însăşi[44]. Un singur lucru, *unul singur* se pierde, în neant, printr-un miracol al bunătății divine: păcatul iertat.

Suferința provine din noi. Am putea-o numi un produs al industriei umane, ieşit din manufactura noastră mizerabilă, purtând acest semn de sărăcie şi urâțenie, care este marca fabricii noastre, dacă n-ar avea mai curând un caracter de pierdere, de decădere, de absență, decât de operă. Ea este înainte de orice un vid. Este ceea ce permite, fără prea mare efort aparent, să-i substituim o restituire şi, fără nici o mişcare nouă, să mobilizăm Atotputernicia. Ea a urmat după primul rău. Armonia lumii, distrusă de o revoltă împotriva legilor celor mai înalte, împotriva legilor care nu suferă atingere, a fost parțial restabilită, în privința echilibrului justiției, prin micşorarea corespunzătoare de forță şi existență aplicată ființei decăzute, pătată de rău, capabilă de rău.

Dar, după cum iubirea divină nu poate concepe, în atotputernicia sa, răul fără remediu, nici remediu fără o comuniune admirabilă cu pedeapsa, şi nici mântuire fără un fel de nebunie a iubirii, ea, iubirea divină, a inclus remediul răului în pedeapsa acestuia şi s-a aşezat El însuşi, *în persoană,* în centrul durerii. Şi astfel, în *persoana* celui Veşnic venit din Veşnicie — în persoana cea m ri potrivita să ne dezvăluie tot abisul de durere ce coboară până în adâncul ființei lui Dumnezeu, în persoana celui care, dacă era Verbul Creator (Cuvântul care Zideşte), era şi Fruct Jertfit al adâncului ființei divine, aici s-a realizat înfricoşata *unire personală* dintre Dumnezeu şi durere. — Şi aici regăsim, de îndată ce ne apropiem de El, distrugerea radicală şi finală a suferinței şi a răului. — Ea nu este sortită pentru toți oamenii, căci Dumnezeu doreşte numai libertate în jocul Eternității, — ci o poate întâlni oricine o doreşte, cine vrea sincer să fie, prin grația lui Dumnezeu, frate cu Fiul lui Dumnezeu, devenit „om-al-durerii".

Suferința nu este inclusă în scopul vieții pe pământ: aici loveşte ființa care este conştientă şi lumina pământului, pe om; ea se împotriveşte tuturor nevoilor şi viselor lui. Ea nu are nimic din această lume.

Dacă ea vine din noi, ea îşi trage obârşia din altă parte: este prima cauză a unei justiții şi armonii superioare, care vor să se reformeze, atunci când voința noastră le-a stricat echilibrul. Ea vrea să meargă în altă parte şi mai ales în altă parte, căci ea nu vine niciodată singură ... Dumnezeu o conduce şi se află în ea: iubirea divină se învăluieşte în ea şi ne bate la uşă. Nu-i ajunge să restabilească ordinea stricată, îi trebuie un contact în plus cu noi înşine, o chemare la destine nesperate, toate exigențele unui Părinte, ale unui frate, ale unui îndrăgostit de suflete.

Suferința este Dumnezeu aproape, în împlinirea unei legi divine încălcate, mai veche decât lumea, eternă, fără început.. . dar mai este Dumnezeu aproape şi pentru că suferința, fiind sfârşitul şi limita noastră, ne *duce la frontieră* şi ne face, în mod sensibil, *vecini cu Dumnezeu*, care începe acolo unde ne sfârşim noi; este Dumnezeu aproape de noi fiindcă a ținut să vină la noi în ceea ce a fost pedeapsa şi din care a făcut posibilă mântuirea; — în sfârşit, este Dumnezeu aproape de noi, deoarece s-a făcut po sine om-al-durerii şi întruparea Mântuirii-prin-durere.

Durerea este, deci, înainte de toate, pentru creştin, o Vizita a lui Dumnezeu, o vizită sigură, căci el ştie că durerea este o privațiune din această lume şi că, neconținând nimic din lume, ea nu poate să-l ascundă decât pe Dumnezeu.

Puține expresii sunt atât de des folosite în Sfânta Scriptură, şi cu o semnificație atât de tainică, precum ace-

lea de *Vizita şi* de *vizitare divină.* Este bine s.i le meditǎm. Dumnezeu îl vizitează pe om prin bucurie şi prin durere, îl pune la încercare printr-una ca .şi prin cealaltă. „îi voi cerceta pe toți cei înveşmântați cu Imina de pelerin[41], ne spune Cuvântul lui Dumnezeu. Dumne zeu vizitează orice suflet pe care-l acoperă veşmântul pelerinajului nostru hotărâtor: trupul nostru, aceasta
carne, țesătură ascultătoare şi meşteşugit alcătuită, tiu dată tunică de comuniune cu pământul, zdreanță vie, ce poartă întreaga noastră încercare în cutele ei şi pe care n-o vom părăsi decât la capătul pelerinajului, în pragul sanctuarului întâlnit în mod fatal: mormântul.

Suferința este, am spus, o vizită a lui Dumnezeu; un fel de sacrament nemaiauzit în care Ființa Eternă vine la noi, adusă de un neant, de o absență, o privațiune sau, nu de un lucru, ci de absența unui lucru iubit, posedat ori dorit, — înseamnă Dumnezeu şi poate produce o grație; în această privință, ea are mai multe trăsături care merită să fie fixate. Este o vizită, dar o vizită misterioasă; este o vizită a Ființei Supreme şi a Iubirii Supreme, dar printr-o; micşorare a ființei noastre şi printr-o lezare a iubirii noastre. Este un sacrament de binecuvântare, dar ca orice sacrament, sub *semne* care evocă, aici, nelinişstea pentru un lucru. Sunt semnele tulburătoare ale unei limbi care nu este pământească şi care nu este încă, prin ea însăşi, cea a cerului.

Acest *sacrament invers,* cum l-am denumit, acest sacrament. al „absențelor reale[44], din cauza naturii sale particulare, este un sacrament al enigmei şi un sacrament al încercării. El ne aduce în suflet o enigmă foarte clar enunțată iar sufletul nostru trebuie să răspundă la întrebarea tulburătoare, inevitabilă, capitală, ce se scrie de la sine, încrustându-se în golurile din inima noastră.

Suferința adresează întrebări destinului nostru etern, îi trebuie un răspuns, iar tăcerea noastră este unul care ne judecă. Ca şi sfinxul din legendă, durerea ucide pentru viața eternă pe cei care nu ghicesc, în Dumnezeu, problema pe care o pune. Văl de neant şi moarte parțială, dacă nu ştii să o primeşti ca un sacrament, ca o vizită a lui Dumnezeu, dacă nu cauți dincolo de ea intenția tainică şi precisă pe care Domnul a pus-o în umbră, suferința nu mai produce în om, în loc de sfânta taină care viază prin grație, decât moartea justă a pedepsei generale căreia îi răspunde.

Primim în ea semnul — şi ce semn groaznic! -— fără a profita de conținutul ei. Şi, întrucât semnul este aici sfințit, întrucât conținutul este Dumnezeu, când îl tăgă- duieşti, ca cel care sorteşte un lucru sfințit unei folosințe profane, la neînțelegere se adaugă un soi de sacrilegiu.

Am mai spus: o enigmă şi o încercare, fiecare dintre noțiuni rămânând strâns legată de cealaltă. Încercarea nu este în aşa mare măsură încercare, în cazul suferinței, decât pentru că este, prin însăşi natura lucrurilor, o enigmă. încercare este un cuvânt care şi-a cam pierdut din semnificație. Trebuie, deci, luat aici în sensul cel mai puternic. In suferință încercarea este cea care *pune la încercare,* adică judecă, descompune şi cântăreşte într-un anumit fel valoarea sufletului nostru şi cea a credinței noastre. Este, ca să spunem aşa, demonstrația a ceea ce suntem şi a ceea ce am vrut să păstrăm în noi din Dumnezeu; o demonstrație care ne trece prin carne, sânge şi suflet şi care se termină printr-un progres sau printr-o cădere. Dacă am fi creaturi mai nemişcătoare, o încercare ne-ar putea traversa ca o simplă constatare; aşa cum suntem făcuți noi, ființe în mişcare, pentru care însăşi clipa nu este decât o abstracțiune ireală, o minciună convențională, pe noi, „ființele de ieri“20, cum ne numeşte Scriptura, o încercare ne ridică sau ne coboară. Nu este una pe care s-o traversăm, nu este una care să ne brăzdeze ființa, fără să fim purtați şi mai mult spre mântuirea sau spre pieirea noastră.

întrebările durerii nu ne iau prin surprindere. Unele semne, unele forme sacramentale ale destinului nostru pot să nu aibă solemnitatea şi importanța vizibilă a conținutului lor. în suferință, care ne îngheață sângele în vine, care ne caută şi în piept inima de came şi o zdrobeşte pentru a-şi face simțită prezența, vestirea a ceva mai mare este destul de puternică, de clară, destul de materială chiar şi în urmări, ca să ştim să nu trecem fără să reflectăm în fața acestei vizite a lui Dumnezeu. Este un Dumnezeu care loveşte, Dumnezeu creatorul trăsnetului, Dumnezeul oceanului, Dumnezeul abiselor, Dumnezeul tenebrelor. Este un Dumnezeu care loveşte puternic. . . dar un Dumnezeu care bate la uşa noastră, un Dumnezeu care bate la inima noastră şi care îşi bate inima lui de inima noastră. Este un Dumnezeu a cărui inimă bate alături de a noastră.

20 Hesterni quippe sumus… [n. aut.]

„Ce vrea de la mine Domnul *ca* vine **III** mie/ **de** noapte?“ (căci totul este noapte în durere...) **Aee.r.l.i** este întrebarea oricărei suferințe. Biata noaslr.i **liinț.i** •r.u duită priveşte umbra groasă ce-i stă in fața con.**şl** in **iței,** în fața lui Dumnezeu, cu iubirea sa pentru **Dumiuv.eii -,i** iubirea lui Dumnezeu pentru ea ciocnindu-se **III lenei**m **,** în amărăciunea revoltătoare a acestei întâlniri **sfâșietoare,** inimă lângă inimă poate, dar inimă însângerata langa inimă rănită, atingându-se una de alta. Şi iată: ca doua inimi ce iubindu-se se rănesc, țin să se explice, sa **se** înțeleagă, să se justifice, iată ce-şi spun cele doua inimi

— „Ce vrea de la mine Domnul ce vine în miez de noapte şi mă loveşte?“

— „Vrea să înțelegi că te iubeşte, şi că te iubeşte mai mult decât toți care te iubesc şi mai mult decât poți tu însuți să te iubeşti. Vrea ca tu să vrei ce vrea el, fiindcă îți vrea fericirea veşnică, completă, perfectă. Vrea ca tu să accepți, o dată cu revelația iubirii ce ți-o poartă, relele ce ajung până la tine, dacă trebuie să le înduri; ca, prin tăria iubirii sale, să le alungi dacă atotputernicia rugăciunii şi a harului va să te ferească de ele; ca, în iubirea sa, relele, oricare ar fi ele, tu să le îmbini cu comorile Mântuirii, cu puterile care salvează universul; — ca, din iubire față de el, să ajungi să le cauți, dacă ele pot. aduce bine lumii şi Gloria Dumnezeului tău. Dacă eşti vinovat şi mă simți bătând în suferință, eu, Inima Dumnezeului tău, fii spălat prin durerea ta, în sângele divin, de suferința izvorâtă din greşeala ta. Dacă eşti imperfect, fii regenerat. Dacă eşti bun, fii mai bun. Dacă durerea te scoate din această lume prin martiriu, intră direct în fericirea Părintelui tău“.

„Oh, Dumnezeule, ce profund vizitezi când vii în vizita. O, tu care ne aduci în ființă, în durere atingi chiar rădăcinile ființei şi noi strigăm atunci din străfundurile ființei noastre mutilate; dar din ceasul când am ştiut cine eşti, Părinte, Părinte, tu ştii, țipătul nostru este tot numele tău. Dacă bucuria te numeşte, durerea te cheamă . . . Numele tău este pretutindeni pentru un creştin şi cu numele tău, Cerul“.

— Dumnezeu „a creat toate lucrurile spre binele lor, pentru mai marele lor bine, pentru cel mai mare bine al lor“21. In acest scop, prin voința generoasă a Creatorului,
Miflctul nostru liber cooperează cu planul lui Dumnezeu. In durere, cu şi în alte privințe, să căutăm să regăsim acest plan. A şti cum poate o durere să ne apropie mai Iare <le Dumnezeu şi de fericirea perfectă: iată studiul care **devine** viața cea mai nobilă a sufletului după şocul produs de o suferință, studiu la care participă întreaga ființă, studiu făcut din rugăciune, atenție, gândire chibzuită, porniri ale inimii, eforturi îndreptate spre bine; studiu profund, esențial, care nu lasă să scape nimic din indicațiile divine. „Qui autem inquirunt Dominum animadver- tunt omnia“*. Şi „tot aşa cum — după vorbele Scripturii — ochii slujnicei sunt ațintiți spre mâinile stăpânei; aşa şi ochii noştri sunt ațintiți spre ale lui Dumne- zeu“, — aceste mâini care nu ştiu decât să dăruiască şi să binecuvânteze, chiar şi când ni se pare că lovesc.

Aşa cum am semnalat mai înainte, durerea care are o singură direcție finală, are mai multe căi spre a-şi atinge țelul şi ne lasă să întrezărim mai multe moduri de a înainta pe căile ei: când o ispăşire pe care Dumnezeu o caută pentru noi; când o purificare, când un progres, când o sanctificare, când o minune eroică. Aceste căi destul de nedesluşite în Viața practică sunt destul de simplu de descurcat sau de enumerat în teorie. Experiența poate fixa, în fiecare caz precis, care anume intră în intențiile providențiale.

* îjc $

Alteori, Dumnezeu nu ne propune suferința decât pentru a o putea respinge victorios, pentru a da voinței susținute de El valoarea unei perseverențe admirabile şi a unei încrederi sfinte. Voi insista puțin asupra acestui punct uneori prea neglijat în timpurile noastre când voința e slabă şi dorințele anemiate. Voința lui Dumnezeu nu trebuie întotdeauna înțeleasă în chip pasiv. Ea nu este numai în evenimente ce urmează să fie suportate. „Fiat voluntas tua“** vrea să spună foarte adesea „fie ca eu să urmez voința ta, oricât ar fi de greu de împlinit, cu prețul sudorilor, a lacrimilor, a sângelui meu, luptând împotriva adversităților, luptând şi împotriva a *ceea-ce-parc-a- fi-voința-ta-văzută-din-afară* prin *ceea-ce-cred-că-este-*

*' Cel care îl caută pe Domnul, toate le bagă de seamă. [n. Inul, |

** Fio voia ta. [n. trad.] [22] *vmnța-ta-acționând-în-mine*[u]. Este permis, se impui ic, uneori să luptăm cu destinul până la capăt. Adeseori Dum nezeu ne-a dat o dorință legitimă, mult timp neîmplinită; numai pentru a ne vedea realizând-o, în cele din urmă, spre mărirea sa. Voința noastră dezinteresată, curată, unită cu Dumnezeu, cu cât este mai adaptată unei nevoi profunde, unei misiuni necesare, cu atât este ea mai sigură de a fi manifestarea vie a voinței lui Dumnezeu.

Până la ce punct putem merge împotriva refuzurilor aparente, a privațiunilor impuse, pare-se, în mod divin, şi totuşi uneori făcute numai pentru a declanşa un efort sufletesc şi a atrage un dar şi mai mare decât ceea ce fusese refuzat? O singură limită sigură, aceasta: „Dumnezeu nu vrea“. Trebuie să vedem dacă Dumnezeu poate sau *trebuie* să nu vrea. Nimic nu permite o mai amplă libertate de insistență şi perseverență. Trebuie să avem deci o deplină încredere în bunătatea lui Dumnezeu — în pătrunderea sa până-n miezul voinței noastre — în libertatea acordată celor aleşi de el. Nu există fatalitate în această lume. Cel care *din respect* pentru

21 Cardinalul Newmann [n. aut.]

această minune creată de el: libertatea umană a *permis* răul, *trebuia să autorizeze orice fel de bine contingent sau indiferent.* Aceasta arată profunzimea lui Dumnezeu; dimensiunile rugăciunii — esența minunată a forțelor libere — bogăția celor posibil de realizat. ..

Aceasta ne conduce, pe de altă parte, să considerăm că acolo unde, pentru a realiza o bucurie şi a face să înceteze o suferință, este necesar acordul voințelor, a acelor voințe pe care Dumnezeu nu le forțează absolut deloc, chiar dacă, repet, ar conduce la rău, — omul nu poate pretinde ceea ce şi Dumnezeu îşi refuză, iar această neîmplinire este dovada unei supreme înțelepciuni care nu striveşte ce este liber şi ştie de altfel că voința divina nu se realizează, odată cu fericirea, decât în unire.

Am luat în examen mai înainte câteva din cazurile în care Dumnezeu poate voi ca suferința să fie îndepărtată de la noi; există şi altele în care vrea să fie îndepărtată de la ceilalți şi acesta este cazul cel mai frecvent, unul dintre cele mai imperios chemate prin porunca iubirii, care ne face „părtaşi la natura divină[14]. Alteori, dimpotrivă, Dumnezeu nu propune câtuşi de puțin suferința. El lasă să fie dorită, doreşte să o căutăm, să ne-o impunem în scopuri admirabile.

Am spus: ,,suferința purifică". Ea purifică în sute de chipuri: — micşorându-ne, luându-ne ce avem în plus, ea ne apropie de ceea ce este esența, fondul nostru; — sără- cindu-ne în ființa noastră şi în viață, ea ne umileşte şi ne confruntă cu felul în care ne vede Dumnezeu, vai! felul în care noi nu ne vedem deloc, adică *cu acel mod de a vedea care ne face să existăm;* —■ făcându-ne să ne încleştăm cu o moarte parțială, ea desăvârşeşte partea nemuritoare din noi; — vizitându-ne, ea ne păzeşte şi ne protejează de rău: ,,et visitatio tua custodivit spiritum meum"23; — făcându-ne să trecem prin pedeapsa comună a omenirii, ea ne face mai cu adevărat oameni; asociin- du-ne la opera de mântuire a lui Isus, în care de bună voie punem iubirea noastră, ea ne curăță de petele noastre personale şi ne permite, în cazul că petele sunt uşoare ori s-au şters deja, să câştigăm merite şi astfel să chemăm asupra altora grația purificării şi fericirea.

Ea nu se mulțumeşte de fapt să purifice şi să ispăşească, ea atrage asupra noastră şi alor noştri grația divină, dintr-o dată pogorâtă din cer cu lumină şi tărie, într-o ploaie de binecuvântări. Vom studia mai' departe acest punct care merită o dezvoltare specială. Iar acest bine pe care ea-l permite să fie făcut, prin creditul minunat ce-l obține de la Dumnezeu, ea ne dă o surprinzătoare uşurință de a-l căuta, descoperi, ghici, pentru a-l cere lui Dumnezeu. Mai bine decât suferința, nimic nu lămureşte sufletele asupra nevoilor, dorințelor şi bucuriilor fraților noştri. Există o comuniune umană tristă şi prea fericită care ne face să înțelegem ce suferă fratele nostru, odată ce am suferit şi noi; — care ne face să căutăm pentru el ceea ce am simțit noi ca o absență dureroasă. Noi servim mai bine fericirea aproapelui, iar Providența, printr-o delicată atenție în bunătatea sa, chiar a doua zi după ce am încercat una din cele mai grele mizerii, ştie să facă din noi trimişii ei pentru a uşura durerile şi să-i facem bine aproapelui nostru.

Această cunoaştere dobândită, care secundează o misiune providențială pe lângă frații noştri nefericiți, această viziune atât de divinatorie, atât de adânc simțită, a suferinței de împărtăşit, de consolat, de uşurat, — toate acestea se desăvârşesc, la un creştin, cu toate resursele împărăției lui Dumnezeu. Unirea cu Verbul întrupat comunică

23 Şi vizita ta mi-a păzit sufletul, [n. trad.]

intenţiile şi eforturile noastre, după acea IUIIIIIM IMIII rală care le conduce şi acea ingeniozitate caic le laie d> potrivit adaptate faţă de rău (ingeniozitate :.a lumina pe care, de altfel, le exaltă în cel mai înalt grad), luna c aule permite *să realizeze.* Educaţi prin suferinţa, ti an-.mimaţi prin suferinţa creştină, mai oameni şi mai anini lup lui Dumnezeu, învestiţi cu misiunea de slujitori ai dea nei Providenţe, ducând în noi, conştient, taina va a omului-de-durere şi a omului-Dumnezeu cu care, prin graţia lui Dumnezeu, ne-am contopit, având în mâinile noastre comorile reparatoare ale lui Cristos, noi putem m deplină siguranţă să refacem in jurul nostru o lume mai bună, să vindecăm rele fără număr cu o clarviziune bine cuvântată, cu o bogăţie surprinzătoare de mijloace, cu o putere minunată; putem să facem să coboare din ceruri pe pământ, asupra tuturor fraţilor noştri, o mulţime feri citâ de binefaceri cu înfăţişări diverse; mergând do la Dumnezeu până la nenorocitul cel mai îndepărtat de El, într-un singur mediu de iubire- în care totul se leagă şi totul se întrepătrunde.

Această fericire, acest bine de făcut, sunt mai la îndemâna noastră decât am putea crede. în marea familie a oamenilor, aşa cum o vrea Cristos, toate suferinţele unora (că sunt materiale, morale sau spirituale) pot fi, graţie lui Dumnezeu, prin generozitatea celorlalţi, abolite, alinate sau cel puţin reduse la cât socoteşte Dumnezeu util pentru fericirea eternă. Şi dacă aceasta nu se produce do o manieră absolută şi generală, nu e din cauză că ar lipsi remediul, ci pentru că, din vina noastră, nu se poate aplicai aşa cum ar fi trebuit.

Statornicia împărăţiei lui Dumnezeu în această lume permite să ajungi la cele mai groaznice dureri şi să le transfigurezi. împărăţia poate să le cuprindă pe toate. Nimic nu e în afara legilor sale preafericite. Chiar şi moartea cea mai înfiorătoare „îşi pierde strămutarea[11], dispare de pe pământ cu tot ce are mai ireparabil şi crud, pentru cei care o îndură ca şi pentru cei care o deplâng la cei dragi. S-au văzut în acest loc mai puţin frecvon tat —- şi unde totuşi atâtea sunt de învăţat — la căpătâiul muribunzilor — tot felul de miracole ale credinţei, ou deosebire cele ale mângâierii în clipa de pe urmă, o lo ale unei bucurii vii în ceea ce reprezintă pentru noi mâli nirea cea mai adâncă şi cea mai completă dintre dispari ţiile cunoscute.

Înțeleasă din punct de vedere creştin, am văzut că durerea este un sacrament de enigmă şi de încercare. Este numai unul din aspecte, cel sub care se înfățişează mai întâi — l-am putea numi forma sa. Sub un alt aspect, pe care l-am semnalat (atingând numai în trecere subiectul) şi care reprezintă mai curând *modul de activitate,* este un sacrament de reparație, de mântuire, de comuniune umană şi divină. In durere noi ne contopim cu frații noştri şi totodată cu Omul-Dumnezeu răstignit pentru noi; atingem mizeria noastră, vinovată la origine, binefăcătoare la sfârşit, în acest sacrament, prin sine reparator al lumii, regenerator al lumii prin unirea sa cu Domnul Dumnezeu. Acesta este aspectul ei de participare la opera de iubire omenească, solidară şi veşnică, la opera de justiție şi mântuire acordată gratuit şi pe cale divină, felul în care se înfățişează ea în fața sufletului creştin deja instruit şi luminat. — Sub un al treilea aspect, care serveşte la stabilirea pentru noi, în noi, a utilizării cu folos a suferinței, ea este, prin înclinațiile pe care le cere şi prin calitățile precise şi suverane pe care doreşte să le găsească în suflet, un sacrament de încredere şi aşteptare.

încredere în nemărginita iubire a Iul Dumnezeu în noi. Aşteptare a fericirii veşnice şi a venirii noastre în lăcaşul ei definitiv, lumea de dincolo. încredere care răspunde încercării. Aşteptare care răspunde enigmei.

Această fațetă a suferinței, numai ochii credinței, ai unei credințe puternice, ştiu s-o privească cu bucurie, în această privire se petrece un lucru minunat: transformarea durerii în ceva a cărui natură vom încerca de îndată să o scrutăm. Aş dori deocamdată să vă arăt ceva mai limpede caracterul acestei încrederi şi al acestei aşteptări, profunzimea deschiderilor spre infinit pe care ni le oferă ele.

Sunt ele oare, în primul rând, de origine naturală? Nu cu totul, fără nici o îndoială — ele sunt, trebuie spus cât se poate de limpede, supranaturale, dar câtuşi de puțin împotriva naturii. Aici, ca şi aiurea, grația desăvârşeşte natura şi o înalță, fără a o distruge şi fără a i se opune. Este un miracol, una din acele minuni făcute pentru noi, una din acele minuni zilnice care se nasc în sufletul creştin — o adevărată *descoperire fericită,* neprevăzută, nesperată şi totuşi potrivindu-se cu inima inimii noastre ... O descoperire, spuneam: — este cuvântul pe care,

printr-una din acele emoționante expresii, oblşiniile m Cărţile Sfinte, printr-una din acele îmbinări de d i mi ni ale căror înțelesuri ce se ciocnesc te fac sa vr.< /i şi a meditezi, aşa cum stă bine Cuvântului unui Ininme.vu, verbele Verbului, este cuvântul folosit de Scriptura pi n tru a numi sfânta aşteptare de care vorbeam şi, **toiudau**, de a-i sublinia, într-un chip de neuitat, cai i ierul: „Adinventio expectationis[44] ... *Descoperirea* aşteptării Fericiți cei ce din adâncul nefericirii lor au ştiut sa l'ae. i această descoperire. Şi, Dumnezeu fie lăudat, numere şi sunt cei care au descoperit sfânta aşteptare!

Chemate oarecum de către natură, supranaturale ea origine, această încredere în iubirea lui Dumnezeu si această aşteptare a lăcaşului veşnic al fericirii acționează asupra inimii noastre, în mai mare măsură, cele trei virtuți, cele trei mari forțe supranaturale. Ele ne lasă „dreptul la durere[14]; un drept natural şi legitim, un drept de noblețe datorat sufletului, un drept de o amploare şi de o diversitate singulare (am dat pentru durere aceleaşi limite ca şi pentru iubire, prima — durerea — cu atât mai intensă şi mai profundă cu cât este cealaltă — iubi rea — mai esențială, mai puternică şi mai înaltă) — ele ne lasă dreptul la durere, mai puțin pângărită şi mai vie ca oriunde, în sufletul creştin, dar ele o pătrund de credință, de speranță şi de iubire. Credința în Dumnezeul iubirii care nu ne face niciodată să suferim în zadar, speranța în comorile inimii Dumnezeului iubirii, gata a răsplăti într-un mâine veşnic, — iubire pentru Dumnezeul iubirii care ştim că ne iubeşte chiar şi atunci când Providența Sa se loveşte şi de la care aşteptăm cu atât mai multă iubire cu cât suntem mai crunt loviți.

Această încredere şi această aşteptare, ca şi cele trei forțe pe care ele le exercită asupra sufletului nostru, au ca trăsături potrivirea esențială la natura noastră, căreia ele îi aduc complementul spiritual a tot ce îi lipseşte **(iar** suferința, ne amintim, este înainte de toate sentimentul unei lipse, al unui vid). Ele au, de asemenea, prin ca **rac** terul lor miraculos şi supranatural, proprietățile comune ale grației în acțiune în mijlocul nostru; spunem **prin** aceasta că ele comportă un „prezent adevărat'[4] al Im Dumnezeu şi un dar meritoriu din partea noastră. Dum nezeu n-a voit ca cele mai minunate şi cele mai anin
tare dintre darurile sale să fie primite de noi ....
pasiv, cu, din partea lor, o strivire a evidenței, o palmii dere brutală şi fatală, — din a noastră, o supunnc < I. •

.mimai ghiftuit, o atitudine de sclav alintat. El a ținut i a ceea ce este mai bun în mărinimiile sale să fie un Id de generozitate a ființei noastre față de el — şi ca, in cea mai neobişnuită dintre minunile bunătății sale, cea care ne dă viața veşnică, să fie El cel care să albă aspectul de ,,obligat“ şi să aştepte din gura noastră un ,,da“ încărcat în egală măsură de merite şi de har.. . Uitați-vă la cei pe care-i iubiți mai mult şi veți înțelege această delicatețe a *Tatălui Nostru,*

El ne-a dat totul, vrea să ne dea şi mai mult, şi de aceea trebuie ca noi să-i dăm, ceva ce porneşte de la noi în care se regăseşte totuşi mâna sa divină, dar admirabil de discretă. Noi îi dăruim ce avem mai bun, intr-un sacrificiu sublim care îi consacră inima, destinul, întreaga noastră ființă. Durerea este prezentă pentru a face din încrederea noastră în Dumnezeu, din aşteptarea noastră, un fel de sacrificiu eroic, şi totodată o binefacere miraculoasă. Această încredere şi această aşteptare, miracole ale credinței iubitoare în acțiune, daruri de la Dumnezeu şi minuni ieşite din „cea mai bună viață“ a noastră, în acelaşi timp cele mai ale sale şi cele mai ale noastre lucruri, — el a ținut să ni le facă, într-un fel, cât mai uşoare şi mai meritorii cu putință, fără a face apel, pentru a le constitui, decât la ce este mai pur în noi, fără a căuta pentru noi altă certitudine impulsivă decât cea mai puternică şi mai nobilă, dar şi cea mai greu de definit ca origine... angajată în ceva absolut liber şi total, care este un fel de culme şi rezumat al ființei noastre, punctul în care Dumnezeu ne atinge, unde noi ne atingem cel mai mult de Dumnezeu şi unde ne regăsim în întregime.

în această încredere, în această aşteptare, sufletul nostru trebuie de fapt să învingă ceea ce poate lovi cel mai mult sensul vieții noastre pământeşti, prin cel mai înalt elan de iubire de care poate fi capabil.

Atitudinea noastră în întreaga suferință trebuie să fie cea a unui copil în timpul unei operații salvatoare şi sângeroase la care mama, cu inima sfâşiată, îi cere să se supună fără rezistență, spre a se însănătoşi: — el, copilul, nu se mai zbate, îşi lasă mâna în a mamei, ochii privesc în ochii care-l veghează, şi, convins că totul este spre binele său, acceptă totul, în siguranța rănită a unei iubiri de care nimic nu-l poate face să se îndoiască. •— Există în acest gest un merit destul de mângâietor; el este

cert, totuşi, pentru că nu suprimă nici una din rralii i țile care-l pun la încercare; le lasă toata nit india ra l ua a le opune nici măcar acea revoltă care este **o apatan a** ființei şi aproape o uşurare a instinctului nostru dr iun servare. El adaugă numai, la grozăviile traversați', iubirea. Copilul operat va simți mai puțin bisturiul nu, dimpotrivă — iar mama... ea, mama, *îl va simți* y *mai mult.* Ei vor simți amândoi cu atât mai mult, cu **cal** se iubesc mai tare. Afecțiunea lor reciprocă transforma, totuşi, toate acestea. Iar rezumatul acestei încercări poate fi mai întâi vindecarea răului care a cerut acest rome diu crud; apoi, o legătură în plus de tandrețe, de recunoştință, de binecuvântare. Şi pentru a întrece măsura, a doua zi mama îl va răsfăța nebuneşte, ca pentru a se face iertată de binefăcătorul martiraj pe care, în iubirea ei, a avut cumplitul curaj să i-l ceară.

Dacă această încredere în Dumnezeu este deplină şi integrală, vedem că elementul negativ, distructiv al durerii dispare ca un vis urât. Destrămarea fără întoarcere, pe care părea că o cuprinde, se împrăştie. Dacă putem îndeajuns să ne spunem: „Dumnezeu ne loveşte“ găsim că suntem mai puțin loviți. Dacă ducem cu noi această credință fermă în zilele grele, vom ajunge să ne îndoim de chiar realitatea loviturii care ne atinge, cel puțin în ceea ce priveşte durata şi tăria ei. Ireparabilul este văzut ca o simplă impresie care răstigneşte. Simțim cu o evidență invincibilă că cel care ne ia ceva drag, n-o face decât pentru a ni-l da înapoi mai bun, schimbat, pentru totdeuna. Bucuria de a constata acest lucru poate merge în noi până la anihilarea temporară a suferinței. Dar dacă motivul acestei bucurii este meritoriu nici efectul său sensibil nu se obține de la sine. El nu se sustrage legii provizorii la care suntem supuşi: în primirea eventuală a acestei consolări absolute, dată încă din această lume, ca în miracolele rugăciunii, aici pe pământ, există un fel de risc sfânt judicios şi minunat; tot timpul prezent. Nici acolo, nici urmă de fatalitate: ne găsim în locul de încercare, de libertate şi de eroism. Enigma şi încercarea, în altă parte îşi găsesc răspunsul. Noi trebuie *să contăm pe Dumnezeu*, printr-un impuls prin care intră în joc tot sufletul nostru (folosesc anume aceşti termeni care semnifică în acelaşi timp riscul, râs tigul şi rolul voinței noastre); trebuie să contăm pe Dum nezeu, pe bunătatea lui, pe compensațiile şi consolările pe care ni le poate da aici, în această lume, nu trebuii'

să facem speculații asupra lui. Intr-atâta respectă Dumnezeu în privințele cele mai înalte calitatea sufletului nostru. *Nimic* nu se vinde, propriu-zis, în lumea cealaltă: si, printr-un paradox minunat, nu se poate cumpăra decât ceea ce cu adevărat dăruieşti chiar tu. Dacă n-ar fi fost aşa, după cum merge lumea, am fi putut desigur vedea, de veacuri, exploatarea regulată a cerului de către societățile iudaice, distribuind cu zgârcenie dividende deținătorilor privilegiați de acțiuni, negociate apoi în nu ştiu ce mare piață publică.

Am evocat mai înainte, pentru a caracteriza situația noastră față de Dumnezeu când suntem în suferință, imaginea unui copil care, în timpul unei operații, o ține de mână pe mama. Această mână divină, pe care vrem să o ținem cu încredere, o căutăm aproape fără voia noastră; îl căutăm imediat pe Dumnezeu, atunci când suferim: îl căutăm printr-un impuls pe care l-am putea califica instinctiv (aparent ia naştere în subconştientul nostru); dacă n-ar fi în acelaşi timp pătruns de o chibzuință sublimă şi sigură. îl căutăm şi îl găsim . . . foarte aproape.

în suferință îl simțim pe Dumnezeu foarte aproape de noi: — aproape (am văzut acest lucru) de originea ei; —• aproape de natura ei; — aproape de țelul ei; — aproape în nevoia ce o avem de el în momentul acela, iar nevoia de Dumnezeu, este deja Dumnezeu, căci El este Cel care nu trebuie să se mişte pentru a fi peste tot; c destul să fie amintit ca să fie în mai mare măsură într-o făptură.

Am studiat deja această proximitate a lui Dumnezeu în durere — sacrament care îl poartă, — limită a noastră care ne face oarecum să îl atingem, — vizită neprevăzută care ne surprinde, — apel la realizarea Voinței sale, care ne pune în prezența directă cu această Voință, deloc alta decât El însuşi, — mister în care găsim intimitatea a ceea ce a atins personal Dumnezeu, ea, durerea, partea lui Cristos, — vehicul obişnuit al mântuirii noastre, adică ce merge de la Dumnezeu la Dumnezeu, în Dumnezeu, prin intermediul nostru... Dar mai e ceva — Dumnezeu este aici mai prezent decât în altă parte, pentru că aici, el veghează. Este de două ori prezent, pentru că veghează.

Când este o mamă mai mult lângă copilul ei? Noaptea, când el este bolnav. întunericul e deplin, pentru ca micuțul adorat să-şi găsească mai uşor somnul. Cea mai

slabă lumină a fost şi ea discret acoperită. Copilul nu-şi vede mama, e adevărat; la întunericul ce-l înconjoară se adaugă inconştienţa şi delirul. Dar chiar când nu e în stare să o recunoască, atunci mama e aproape de el; ea, mama, are ochii deschişi; — ea se apleacă asupra leagănului, pândind răsuflarea slabă, gâfâită, se roagă în sfânta ei insomnie — refuzând odihna ca pe un lucru ruşinos. La fiecare scâncet, e scuturată de fiori; ea este acolo cu doctoria în mână, la orele când trebuie luată, cu mâna pregătită să-l ajute — cu inima plină de tot ce vrea să-i dea micuţului care tremură, carne din carnea ei, sânge din sângele ei, suflet din sufletul ei.

Dumnezeu veghează noaptea asupra copiilor săi bolnavi, el care ne e mamă, părinte, frate, cea mai apropiată rudă, cel mai apropiat de noi, cel mai în noi, cel mai noi înşine.

Dumnezeu veghează — Dumnezeu veghează — este marele Veghetor al tuturor nopţilor, al nopţilor care sunt pentru ei nopţi îngrozitoare, nopţile minţii, nopţile ini mii, nopţile cărnii, nopţile răului care-şi coboară în orice clipă tenebrele asupra oamenilor îndureraţi. Cine ar putea spune cu câtă iubire ne veghează?

Această iubire are un nume şi o calitate. Este o iubire infinită.

Ce este o iubire nemărginită? Nu volesc şi nici nu pot să o definesc: voi încerca de-abia să vă dau o idee îndepărtată. Să o defineşti înseamnă în fapt să o mărgineşti într-o anumită parte; un singur lucru ne face în adevăr să no apropiem de înţelegerea ei şi aceasta spune mai mult decât toate explicaţiile ce vor urma: este să ne aruncăm, cu toată fiinţa, cu patimă, în el. Sufletul nu poate atunci să înţeleagă mai bine, dar este apucat, înfăşuraţi, prins, *cuprins în El,* şi acesta e chipul în care o înţelege cel mai bine.

Nu ştim deci ce este aceea o iubire nemărginită: ceea ce ar putea să ne-o facă mai puţin de neimaginat, este să comparăm fiecare din actele ei cu o *creaţie.* Există aceeaşi forţă care a putut extrage totul din neant, în fiecare şi în toate iradierile sale asupra sufletelor noastre. Suntem iubiţi, cu tot atâta intensitate cum am fost creaţi. Suntem iubiţi în acelaşi fel în care am fost creaţi. Dacă Dumnezeu ştie *crea totul din nimic,* atunci ştie să iubească ceea ce este cu ceva tot atât de miraculos, tot atât de nou, *tot atât de ieşit din nimic ca o creaţie.* Ştie să aducă

acestei iubiri un elan tot atât de disproporționat ca raportul dintre neant şi ființă.

Este ceva nebuneşte de inaccesibil gândirii noastre.

Pentru a vorbi mai mult rațiunii noastre, pentru a-i spune cuvinte pe care le poate pătrunde mai bine, voi compara iubirea lui Dumnezeu pentru noi cu propria noastră iubire pentru noi înşine. Dumnezeu ne iubeşte mai mult decât ne iubim noi, până în ascunzişurile acelei iubiri primordiale şi suverane care *face persoana noastră.* Această supralicitare este făcută pentru a stârni uimirea oricui a meditat asupra acestei iubiri esențiale şi fundamentale a ființei umane pentru ea însăşi, asupra acestui miracol natural al unei existențe menținute, al unui suflet care iubeşte o materie asemănătoare pulberilor celor mai inerte de pe această lume (o materie care parcă se grăbeşte să revină printre ele) care vrea să trăiască, să trăiască în mijlocul tuturor acestora cu o viață imaterială, căutându-şi o fericire durabilă în sânul unui vârtej de lucruri ce au un sfârşit. Ne dăm seama cu destulă uşurință de faptul că Dumnezeu ne poate iubi *mai bine* decât o facem noi înşine; dar că el ne iubeşte şi *mai mult* şi mai constant, rămâne pentru noi, dacă ne gândim mai bine, o minune tot mai inexplicabil de uimitoare.

Să ne aplecăm şi asupra unor comparații mai imperfecte, dar mult mai grăitoare. Să descompunem, bunăoară, această atotputernicie a iubirii. Cine ar putea destul să conceapă toate atențiile, intuițiile, gingăşiile, energiile pe care le conține ... ca să denumim, cu vorbe omeneşti şi. diferite, ceea ce nu este decât o forță divină, unică — un act pur, suveran şi neîmpărțit? Imaginația noastră poate să-l întrevadă mai bine decât se prezintă ca o multitudine nemaipomenită de daruri fără număr, din care cel mai mic este o binefacere expusă. Intr-o anumită privință se poate spune că, față de conştiința noastră, viața noastră este un lanț de desconsiderări a ceea ce ne oferă din umbră Dumnezeu şi din care, cu ochii închişi, nu luăm decât cea mai mică parte. Una dintre bucuriile noastre zdrobite, una dintre sfintele noastre surprize — în lumea de dincolo — va fi să vedem bogățiile divine pe care le-am risipit. Le vom vedea cu o durere arzătoare de iubire, curând stinsă în chiar iubirea noastră, care va căuta atunci, printr-o nouă grație a lui Dumnezeu, mai degrabă să mulțumească pentru darul necunoscut până atunci decât să deplângă ignorarea lui, — dar ce va fi mai plin de admirație pentru generozitatea Ființei nemăr-
ginit de bune, decât de tristețe pentru mizeria nătângă a creaturii.

Dumnezeu ne iubeşte cu o iubire nemărginita, ncmliv ruptă, veşnică. Şi, bucuros o repet, nu este numai o Iubite stârnită de milă şi de har cea cu care ne iubeşte Dumnezeul, ci cu o iubire care este numai iubire. Noi ne avem locul nostru de cinste în iubirea universală a lui Dumnezeu — temelia tuturor lucrurilor. „Numquitl intellexistis fundamenta terrae?“24. N-ați înțeles pe ce se întemeiază universul? Lumea este făcută după un plan de iubire. Este *alfa şi omega*, sfârşitul suprem care este începutul a orice şi miezul tuturor lucrurilor. Nimic nu este făcut în afara acestei Gândiri: şi cine se pătrunde de ea, începe să cunoască pe Dumnezeu şi lumea. în această iubire universală există o iubire specială, şi mai variată pentru noi, făpturile care pot şi trebuie să îl cunoască pe Dumnezeu, să îl servească şi să îl iubească -— şi anume iubirea pentru noi, aceşti aleşi într-o anume zi, anume lună, anume an, anume loc... cu veacurile de istorie divină care se aşează între noi, lung şir de lucruri şi lungă poveste de iubire.

Şi această iubire care este o iubire nemărginită, o iubire veşnică, este cea mai încercată dintre iubiri. Iată cum vin prin epoci vorbele şi faptele şi jertfele al căror nume nimeni nu-l mai ştie — conştiința naturală a creaturii care proclamă iubirea — Creator — vocea lui Dumnezeu în Cărțile Sfinte, operele lui Dumnezeu, Biserica sa eternă, întregul mare dialog despre Iubirea supremă şi despre ce binevoieşte să iubească. Ar trebui să regân- dim pentru aceasta întreaga istorie a lumii, a omenirii, a fiecărui suflet de om. Vă îndemn să vă opriți adesea gândul asupra acestui domeniu aproape fără limită, nl cărui centru este venirea în mijlocul nostru, din iubire, a Mântuitorului.

Pentru ca noi să credem în destulă măsură această bunătate iubitoare, care nu cunoaşte margini, El a vrut să ne dea dovezi muritoare, atroce pentru el însuşi, daca pot îndrăzni să spun aşa. Fiecare trăsătură a încarnării ne arată şirul sfâşietor al acestor probe.

Această iubire nemărginită, el a vrut-o să fie îu sfârşit o iubire oarbă, ca orice iubire desăvârşită. Dar ca iubirea să fie oarbă în Preacuratul, al cărui ochi nu poate nici

24 Ați înțeles oare care sunt temeliile pământului? |n. traci.]

MI.Irar admite imaginea, oglindirea răului, la Clarvăzătorul **care** citeşte toate gândurile, — la Atotştiutorul care cunoaşte toate fiinţele şi tot ce este cu putinţă — la J'ătrunzătorul care s-a strecurat între toate fibrele inimii noastre, — la Cel ce trăieşte în groaza sfântă de a şti totul, de a judeca totul, de a pune totul la locul definitiv — pentru ca Acesta să fie orb, trebuie să ia asupra-şi povara sumbră a cărnii, să se degradeze până la a se târî în materia noastră dezgustătoare, până la a se tăvăli prin gunoaiele păcatelor noastre, prin ultimele întunecimi de încercare şi de mizerie, a trebuit să treacă prin toate umbrele noastre otrăvite: plictisul, dezgustul şi frica, — a trebuit să moară ca noi. Iubirea era destul de oarbă? S-ar fi spus că nu. S-ar fi spus că Dumnezeul iubirii se mai teme încă să vadă ceva din ruşinea noastră împărtăşită. Era deja destul pentru mântuirea noastră. — Nu era însă destul pentru iubirea lui. Ca să fie destul de oarbă, ca să fie destul, a trebuit să-şi arunce pe ochi vălul lacrimilor, apoi al leşinului, apoi al sângelui. Era mai mult decât trebuia pentru mântuirea noastră. — Nu era destul pentru iubirea lui. A trebuit, ca pentru a evita o clipă să mai vadă în cer, chiar spălat prin jertfă, dar tot acolo, păcatul, a trebuit ca, bătut în cuie, să-l piardă din vedere pe Tatăl Veşnic, până ce a ajuns să-şi strige părăsirea în faţa veacurilor şi a creaturilor, el, Dumnezeu, el, acelaşi Dumnezeu ca şi Tatăl. Şi ca şi cum acesta nu i-ar fi ajuns încă — să-şi închidă aceşti ochi de iubire, să nu mai vadă, să nu mai vadă nimic din răul nostru, în somnul deplin al unei morţi reale, încercată într-adevăr de persoana unui Dumnezeu.

Această iubire nemărginită, veşnică, nebuneşte de oarbă, această iubire verificată şi vie este o iubire care ne vorbeşte, şi ne vorbeşte neîntrerupt.

— Am semnalat mai înainte dialogul său cu omenirea; am spus câteva cuvinte grăbite despre tainicele sale convorbiri cu sufletul nostru. O lectură evlavioasă, o întâlnire prielnică, primirea unui sacrament, o clipă din acea singurătate binecuvântată în care ne ci'edem singuri, dar unde nu suntem singuri decât cu Dumnezeu, ce mai ştiu eu, orice este pentru el un prilej să-şi facă auzită vocea.

Alegând la întâmplare din nenumăratele exemple, aş dori să citez câteva din cuvintele interioare care au ţâşnit printre rândurile cărţii sfinte, începând, dintr-o dată,

să-mi vorbească despre iubirea lui Dumnezeu. Am găsit cu miile şi puteți găsi şi voi alte mii dacă, punându-vă inima în miezul lucrărilor lui Dumnezeu, vă aplecați urechea la aceste conversaţii tăcute.

Scriptura e plină de imagini care i se polrivesc sufletului ieşit din mâinile lui Dumnezeu, ținut în mâinile sale şi pregătit în fiecare clipă a vieții pentru o eternitate de fericire pe care o poate voi sau refuza.

Să-l ascultăm o clipă pe Dumnezeu în Cartea Sa şi să-i descoperim ecoul în sufletele în care răzbate Sfântul Spirit.

Sfânta cetate a Ierusalimului este deseori luată de El ca simbol al ființei noastre, oraşul ales în care se ridică în toată înălțimea sa sufletul nostru, templul unic al lui Dumnezeu viu. El o numeşte, într-un pasaj care m-a emoționat mult odinioară, într-unul din ceasurile în care cartea se întredeschide ca o inimă de frate, — numeşte cetatea Ierusalimului „Bietul meu copil[14]. Este cuvântul pe care, în tăcerea şi intimitatea profunzimilor noastre, îl spune şi îl repetă fiecărui suflet. Care este sufletul de om care, cel puțin o dată, oricât de copleşit ar fi fost, n-a auzit în clipele de tristețe, vocea Prietenului veşnic spunându-i: „Bietul meu copil[44].

El vrea ca oraşul sfânt, umbră a destinului nostru de aleşi, să ştie bine că este ceva mai mult decât prunc din carnea sa. îi spune: „O mamă îşi uită oare de pruncul său? O mamă poate ea oare să uite de pruncul său? Deci eu n-am să te uit. Dar chiar dacă o mamă ar putea să-şi uite pruncul, eu unul n-am să te uit[44]. Cu alt prilej îl vedem spunând unui profet, imagine — şi el — a sufletului nostru în care sălăşluieşte El, vorbeşte, prevede şi proclamă Spiritul lui Dumnezeu: ,,L-ai văzut tu însuți în deşertul spaimei iar Domnul Dumnezeul tău te-a purtat, aşa cum un om ştie să-l ducă în brațe pe pruncul său“.

Am vorbit îndelung, poate mai mult decât trebuia, despre iubirea lui Dumnezeu, ca motiv pentru noi de încredere şi supremul sprijin al inimii noastre în mijlo cui relelor vieții prezente.

Mă veți ierta, gândindu-vă că a vorbi despre Dumnezeu, despre iubirea lui Dumnezeu, este una din bucuriile vieții, sfântă slujbă care trebuie sa atraga un suflet plin de El, — şi că aceasta insuflă respect şi a (rage haruri. Pe lângă asta, cum sa nu zăboveşti asupra aees-

tul .subiect, când vrei să meditezi asupra suferinței omeneşti, probă a încrederii noastre în iubirea divină.

De ce oare rezidă în durere nu ştiu ce teamă absurdă fața de Cel care *este* iubirea, care a inventat, creat iubirea, — care a arătat lumii nebunia iubirii, care a vrut ca moartea prin iubire să urce până la el cu intensitatea nemaiîntâlnită a Persoanei, — în care, în sfârşit, *nimic* nu aspiră la neant, *nimic* (repet, *singurul lucru* care piere cu adevărat este păcatul iertat)?

Voi înşivă, care țineți cel mai mult — şi fără a avea să vă reproşați ceva — la ființele şi bunurile pe care vi le-a dat Dumnezeu, nu vă temeți de nimic dacă le iubiți în El. Tot ce ne-a dat El o dată este mai puternic ca moartea. Tot ce ni se pare că pierdem este numai *încredințat lui Dumnezeu,* şi un obiect depus în mâinile Lui active cât de puțin ar fi demn de aceasta, ce lucru minunat devine! Nimic nu trece în Cel ce rămâne. — Nimic nu moare în Cel ce iubeşte. „Numquid non intellexistis fundamenta terrae?“. N-ați înțeles taina iubirii pe care este zidit tot universul?

Această taină a iubirii, noi am văzut-o şi revăzut-o, el ne-a oferit-o, dovedit-o, demonstrat-o în întreaga istorie sfântă a veacurilor, lucrurilor şi sufletelor; el ne-a jurat-o cu un jurământ de muritor, pecetluit cu pecetea strălucitoare a ostiei, pecetea sângerândă în care mărturia e tot el Însuşi în prezența cea mai jertfită pentru mizeria noastră, pentru ca noi să putem să credem mai bine în el, să-l găsim, şi să-l înțelegem, in acelaşi timp, mai sigur... Nu uitați: cel mai sfânt dintre sacramente (iar în latină este acelaşi cuvânt25) este totodată cel mai sfânt jurământ.

Dumnezeu este , Părintele promisiunii" iar noi suntem ,,copiii făgăduielii": El, Părintele promisiunii de iubire, iar noi fiii promisiunii de fericire. — Cât de mult poatle fi el tatăl nostru, cât de mult putem nqi să fim copiii lui, o vorbă vă va face să înțelegeți aceasta mai bine. Suntem creați, am fost răscumpărați, putem fi sfințiți. — Suntem astfel de trei ori purtați, în cele mai dinăuntru ale lui Dumnezeu, în acele „viscere ale miseri- cordiei“, aceste viscere ale unui Spirit infinit, care nu pot avea nici formă, nici nume, dar ale căror natură şi putere de viață noi le întrezărim atunci când le numim

25 lat. Sacramentum = Sacrament; jurământ, [n. trad.]

îndurare şi Dragoste. Creaţia, răscumpărarea şi mântuirea, trei paternităţi ne ţin strâns în această inimă divină -— pe care noi n-o putem numi fără să fie cuprinsă de emoţie *materia însăşi* a inimii noastre, aparent atât de departe de Dumnezeu, fără ca tresărirea pornită din Fiinţa care nu cunoaşte început să nu se comunice şi să nu se resimtă în această carne născută ieri, plină de sfârşit şi de nimic, — în această mizerie mişcătoare ce mâine va fi putregai dar care, pentru că l-a auzit pe Dumnezeu, se va contopi intr-o zi, când nu vor mai fi zile, —• cu gloria sufletului.

Promisiunea se va realiza; până atunci, suntem plini de aşteptare, aşteptarea sigură a fericirii supreme, care este deja fericire —- umplând conştiinţa cu o mulţime de dorinţi minunate, nerăbdătoare ca nişte vulturi ce bat din aripi după gratii, gata în orice clipă să-şi ia zborul.

Durerea creştină reclamă cerul. Ea îl aşteaptă, compensaţie şi răsplată, scop pentru care a fost zămislit sufletul nostru. Ea îl cheamă pe Dumnezeul fericirii şi fericirea lui Dumnezeu. Ea a descoperit „Sfânta aştep- tare".

Dezordinile şi poftele „oştirii răului" aşteaptă ceea ce, în limbajul lor convenţional, numesc „Seara cea Mare". Noi, creştinii, aşteptăm „Dimineaţa cea Mare" a Vieţii Veşnice, „quasi mane expansum super montes". Dimineaţa cea mare deja răspândită peste munţi, a cărei imagine străluceşte deja pe toate lucrurile frumoase şi nobile, pe toate creaţiile cele mai sfinte şi mai îndrăzneţe ale lui Dumnezeu, pe ce se înalţă şi se apropie de el.

Să urcăm pe culmile Sfintei Aşteptări, pe aceşti munţi care primesc deja lumina din înalt. Vom merge să vedem, nu ca profetul, un pământ al făgăduinţei, ci un cer asigurat.

Şi vom merge şi dincolo, mai departe.

Copii ai făgăduinţei, noi mai suntem, după minunata expresie din Scriptură, şi încătuşaţii Speranţei.

Să privim lanţul care ne ţine şi unde ne leagă el:

Ce lanţ misterios, acest lanţ al speranţei! . . . Imperceptibil ca un fior de lumină, cu o tărie de oţel, indestructibil şi firav asemenea unei raze **reflectate,** ('1 merge de la infinit la noi, de la noi la infinit. El **trece peste** genuni cu o uşurinţă dumnezeiască, se unduie sigur, drept, iute ca fulgerul, dulce ca mângâierea soarelui din depărtări. Tot ce-i pluteşte în transparenţe se străluminează dansând, pe drum, în scântei. Sufletul e mişcat de-a lungul

întregii acestei splendori. După ce-am sărutat lanțul de foc ce ne aruncă Lumina Luminii, Dumnezeul Dumnezeului, să urmăm linia cea pură şi drepată trasată de el în azur.

S-o urmăm . ..

Până unde are să ne conducă ea oare?

înaintăm, şi în jurul nostru se lărgesc, ca nişte unde de şoc, ecourile spuselor sfinte, lucrurile jurate şi jurate de Dumnezeu, harurile repercutate ale iubirii dumnezeieşti — în jurul nostru răsună necunoscute rezonanțe divine.. .

Apoi se opreşte ... se opreşte dintr-o dată... Aici e un fel de prag nevăzut, straniu, solemn.

Iată ceva ca o tainică poartă. — Iată pe cer, sus de tot ca o poartă. — Pragul i-l ştiu trece, în ăst ceas, doar rugăciunile, visele, îngerii.

S-o deschidem dar, izbind-o cu toată puterea aripilor credinței, ce ne-au dus în înalt, cufundați în vis şi spirit.

Lovită de aripă, se deschide în două.

în spatele nostru, rămas în jos, iată pământul.. . creste pierdute care se şterg — cele de pe urmă linia- mente ale caselor în care am fost încercați. — înaintea noastră, cerul, unde ceea ce ochi n-a văzut, ureche n-a auzit, suflet n-a îndrăznit să viseze, este rezervat pentru cei iubiți de Dumnezeu . . . patria noastră — locul natal din care s-a pogorât sufletul predestinat nouă — izvorul şi capătul nostru, — pentru care întreaga zbatere de pe pământ, fără s-o ştim îndeajuns, nu-i decât părere de rău esențială şi căutare pătimaşă.

Lanțul ce ne leagă de-acestea, ghidându-ne, ne ține pe loc; speranța şi credința nu trec dincolo de pragul încântător; ne lasă însă să aruncăm, din tot sufletul, o privire în nemărginirea strălucitoare, să ne aplecăm spre ea cu patimă . . . cât e de bine să fii aici, chiar şi numai cu gândul. . .

în aerul închis al unei încăperi în care munca sau boala adună o atmosferă grea de suferință omenească, iată că intră, o dată cu un nou-venit, nu ştiu ce mireasmă aspră, sănătoasă şi proaspătă de aer de afară, adus şi de haine. Asemenea mişcării care ne-a condus până în fața porții prin care nu se trece, iată că, în tristul nostru mediu omenesc de suflete prea prinse în viața lor mizerabilă, intră un parfum înviorător şi nepângărit, aerul din lumea de dincolo. Când nu vom fi gustat decât o clipită din tăria miresmei, din briza viguroasă a Infinitului.. . e de bine.. . Vom respira puțin în fața porții deschise şi prea curând închisă la loc, vom respira puțin din aerul Veşniciei. Iar această poartă de care au drept să treacă doar rugăciunile, visele şi îngerii noştri, ceva din noi, însoțindu-i, va trece dincolo. De ce nu? îngerii sunt doar vecinii noştri apropiați, găzduiți în sufletele noastre; — rugăciunile, fiicele inimii noastre şi ale lui Dumnezeu; — visele suntem noi înşine în neliniştea devenirii, în căutarea neştiută a ,,Celui-ce-este“ în „ceea-ce-ar-trebui- să-fie“. Nu sunt nişte străini. Putem să-i urmăm câtăva cale. — Să-i chemăm smeriți în ajutor, ca şi pe toate harurile şi revelațiile venite de la Dumnezeu. Cu ei vom merge împreună şi vom întreba nemărginirea de Fericire şi de Iubire, în veacul veacului: ce devine suferința de pe pământ în această lume aşteptată unde veselia n-are sfârşit? — Ce devine acolo sus suferința de pe pământ?

ORA SFÂNTĂ

Pentru Joia Mare „ORA SFÂNTA“

,,Dominus sit inter me et te“.
Domnul să fie între mine şi tine.

Acesta este textul Scripturii pe care am vrut să-l iau la început ca prefață la reculegerea voastră: acesta este cuvântul dumnezeiesc pe care țin să vi-l reamintesc înainte de a intra în chiar fondul meditației noastre, pentru a vă pune chiar de la început, cu mai multă putere, în prezența unui Dumnezeu, de la care aştept să fie în acelaşi timp Cel care *mă inspiră* — Cel care *mă ascultă* — şi Cel care *vă vorbeşte.* Când cineva vorbeşte despre Dumnezeu cu semenii săi, în fapt *mediul* în care se înțeleg este Dumnezeu însuşi, el fiind *izvorul* şi *sfârşitul* oricărei convorbiri.

Nimic din ceea ce voi încerca, cu grația lui Dumnezeu, să scot pentru voi din sufletul meu, nu va merge la sufletul vostru, dacă nu s-a născut din mine în Dumnezeu, luat în Dumnezeu pentru voi, dus de El în voi şi în voi primit pentru El.

,.Dominus sit inter me et te“.

Domnul să fie între mine şi tine.

Este o urare; mai mult decât o urare, o rugăciune, o rugăciune cu atât mai încrezătoare cu cât o pot face la chiar picioarele lui Isus.

Această rugăciune i se adresează lui Dumnezeu, ea vi se adresează şi direct vouă şi atunci când folosesc cuvântul de rugăciune în această a doua accepțiune, nu este un termen prea nedemn de prima: consimțământul liber al unui suflet la o grație, primirea conştientă şi binecuvân-

tată a unui cuvânt al lui Dumnezeu este un miracol al prezenței active a lui Dumnezeu; a vâ ruga, clin acest punct de vedere, înseamnă a trimite o rugăciune activității divine şi, în acelaşi timp, libertății voastre.

Dacă sunteți în suficientă măsură în prezența lui Dumnezeu, astăzi ne vom înțelege... Dumnezeu va şti să se facă înțeles în noi.

Puneți-vă toată gândirea în El şi veți fi uimiți sa I auziți vorbind poate atât de puternic prin cuvinte **slabe** şi insuficiente. Căutați-L şi căutați-L bine în El înşiră; chemați-L, găsiți-L, căci El este aici cu toată atotputer nicia Sa şi bunătatea sa suverană, ascuns în sărăcăciosul efort al unui suflet care încearcă să-L transmită; dar n-o să-L găsiți decât în măsura rugăciunii şi a elanului vos - tru către El. Şi când îl veți fi auzit prin intermediul expresiilor umile care II acoperă cu un văl, fără să-L ascundă, — care chiar îl vestesc mai tare decât toata intensitatea mizeriei lor, vă voi spune, folosindu-mă de o vorbă a Cărților Sfinte pe care Biserica o repetă zilnic: „Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurescere cor vestrum“, vă voi spune: „astăzi, dacă auziți vocea Sa, nu vă împietriți inima.

*

* *

M-am străduit să-mi deschid inima în fața lui Dum nezeu, pentru ca El să pună în inima mea cu ce sa le mişc pe ale voastre. Deschideți-vă inimile în fața Domnii lui, deschideți-le chiar astăzi, căci subiectul conversației pe care o s-o avem este un subiect ce merge direct, la inimă; astăzi vom vorbi despre Inima divină şi despre a noastră, despre inima noastră cea foarte săraca, foarte mare şi foarte ciudată, despre această inimă unde, după spusele Sfântului Paul, legea lui Dumnezeu nu este gravată pe table de piatră ci direct în carne vie şi unde, datată de Spiritul Sfânt, poate rămâne, înscrisa cu litere* *de viață* care radiază, acționează, transformă.

Inima Omului-Dumnezeu, o vom contempla o clipă, punând-o, pentru a o înțelege mai bine, lângă ale noastre. Şi în această acțiune de apropiere, aş vreai sa le țin pe toate împreună în acea unitate care face din toți „numai o singură inimă şi un singur suflet,[11], pentru a lc putea cuprinde mai bine şi să le aduc cu acelaşi unic elan, ;isi lei imite, lângă acea inimă, care le-a iubit înainte de fi.io-rea lumii, care le-a făcut să bată de când ele există, care le dă întreaga tărie ca să facă binele, care le rezervă, acestor inimi fidele, fiorul nespus al învierii şi beția nebună a vieții divinizate în Eternitate.

Ascultați . . .

O inimă prea sfântă bate în tăcere, pentru totdeauna, la umbra altarelor, o inimă de carne, simbol eficace şi viu al Iubirii Eterne a lui Dumnezeu pentru noi, sursă veridică şi imediată a oricărui har: Inima stăpânului nostru nevăzut şi prezent, tresărind în pieptul său. Ea ne spune de iubirea întrupată a lui Dumnezeu, inima Omului-Dum- nezeu, târât pentru noi în mizeriile vieții de rând, ale unei existențe chinuite, ale unei pasiuni cumplite, ale unei morți reale, — supus în sfârşit admirabilei, dar pasivei şi brutalei servituți supranaturale, de Pâine a miracolului, în care s-a lăsat pe sine să supraviețuiască. Iar noi vedem această taină a iubirii infinite concentrată in inima ce a gustat, simțit şi trăit toate acestea. Şi privim cu tot sufletul nostru, cu un fel de teamă iubitoare, acest ghem de carne supus tuturor impulsurilor unui suflet şi ale unei vieți ca a noastră, dar un suflet şi o viață ce n-au cunoscut ce e răul, cele ale Cuvântului lui Dumnezeu.

Inima mea dimpreună cu ale voastre s-au apropiat de această inimă. Ne aflăm aici în casa Domnului. Isus este şi el aici, ca acum două mii de ani în mijlocul învățăceilor. Sacramentul prezenței sale reale este aici, în fața voastră. Şi, în acest sacrament, inima dumnezeiască bate pentru veşnicie.

Iată, deci, inima mea şi pe ale voastre în preajma Lui... şi prin inimile noastre nu vreau să înțeleg, pentru început, sentimentele, emoțiile noastre, viața noastră activă, ci ceva mai umil şi mai simplu: această materie însuflețită, simbolul viu a ceea ce suntem noi. Ce este acolo, în noi, în miezul ființei noastre? Ce este inima omului, inima noastră aici de față? O bucată de carne, şi ea, —- neobosită, slujitor activ al sufletului şi vieții noastre; rob inevitabil resemnat, într-o natură atinsă de păcat, a ceea ce poate fi bun sau rău în acest suflet şi

această viață; paznic ce veghează îndârjit atunci când toată ființa noastră este doborâtă de somn lucrator sărman şi ascuns a ceea ce ne scutură şi ne mişca truditor neştiut în tot timpul încercării, ea inima nu cunoaşte altă odihnă decât moartea.

Ea reprezintă viața în ce are aceasta mai constant şi mai hotărâtor.

Nu sunt numai o frumoasă figură de stil aceste cuvinte din Cărțile Sfinte: „Dorm, dar inima mea stă de veghe'[1]. Este o realitate organică şi deloc lipsită de o învățătura înaltă.

'Iată-le deci, inimile noastre, mereu la munca lor neîntreruptă bătând mai iute sau mai rar, în voia emoțiilor, gata să suporte o consecință a întâmplărilor, sau să se umple spontan, libere şi sfințite, de un elan generos.

Iată-le în preajma inimii divine, iată-le . ..

Ştiți ce neobişnuit exercițiu de pietate, primul dintre ele, mi-a fost sugerat de această vecinătate, cel pe care am să vă cer să-l împliniți de îndată ce vă veți găsi în prezența lui Isus, numai voi doi, într-o biserică? — Este ca, in tăcerea şi singurătatea care vă înconjoară rugăciunea, să vă duceți mâna la piept şi, în fața lui Dumnezeu, să simțiți cu vârful degetelor bătăile vieții, ale acestei vieți care ne judecă şi ne rânduieşte locul pentru toi deauna. Flecare bătaie a inimii poate fi considerată c.i un bilanț care se face şi se încheie, ca o chemare a Ini Dumnezeu. Nu există un ceasornic mai elocvent care sa înregistreze acest lucru sfânt, timpul. Nu există nici semn mai emoționant care să ne arate căutarea interioară a Celui veşnic. Tresărim când bate ceasul . . . ea, inima noastră, bate clipa ce nu se mai întoarce, ne-o determina cu propria noastră substanță, distrugându-no solemn într-un ritm sigur.

Un zgomot neaşteptat, noaptea, la uşă, ne impresionează; ascultați-l pe cel, nu de la uşă, ci din voi: bale, sunteți chemat, căutat în întuneric. Destinul neştiut se desfăşoară în Dumnezeu după harul şi libertatea voastră. — Dumnezeu bate cu fiecare bătaie de inima Dumnezeu bate, ce-i răspundem? Ce răspuns i anii dat?

Unde ne-a purtat fluxul şi refluxul arterelor, viața dată de Dumnezeu şi strânsă, ca să spunem aşa, în zbaterea regulată a inimii?

Şi până când o să mai amânăm să-i dăm lui Dumnezeu ce aşteaptă de la noi? Căci el aşteaptă mereu câte ceva.

De câte ori a bătut inima aceasta a noastră pentru Dumnezeu? De câte ori are să mai bată pentru El?

Să facem în această clipă, cu acest gând, — un jurământ: să dorim ca inima să ne tresară de bucurie la fiecare acţiune cucernică; — o rugăciune: să-i închinăm lui Dumnezeu fiecare mişcare a vieţii de care suntem conştienţi, până şi cele mai mici întâmplări ale existenţei noastre zilnice.

Şi să ne gândim la o corespondenţă foarte consolatoare, făcută să ne mişte iubirea. Dacă inima ne bate, e pentru că inima lui Cristos bate pentru noi; avem, în această pulsaţie, şi cauză şi model. Bătăile Inimii sale sunt viaţa noastră dintotdeauna.

*

Priviţi la inima în faţa căreia vă găsiţi.

Niciodată nu vom şti tot ce conţine şi tot ce înseamnă bătăile ei. Cea mai uşoară dintre pulsaţii ne asigură mântuirea noastră a tuturor.

Inima noastră veghează în timp ce dormim, am spus mai înainte. E veghetorul veşnic, vibrând mereu în pieptul Fiinţei ce nu cunoaşte Somnul. Inima veghează când totul doarme ...; noaptea aruncă vălul inconştienţei asupra lumii aţipite . . . iar această inimă veghează asupra celorlalte inimi care-şi continuă truda, dar ca naufragiate într-un haos lipsit de raţiune. Iată inimi în agonie, inimi oprite de moarte. — Inima lui Dumnezeu veghează asupra lor. Noaptea stârneşte fantomele dureroase ale mizeriilor noastre asupra inimilor chinuite de griji, cutremurate de lacrimi, chircite de suferinţă sau fremătând de păcate. — Inima divină veghează asupra acestor veghi amare. — Ea, inima divină, recită pentru toate aceste inimi rugăciunea eternă, niciodată întreruptă, care mijloceşte, care merge de la Fiu la Tatăl prin Spiritul Sfânt, pentru binecuvântarea, răscumpărarea, fericirea, unirea tuturor lucrurilor în aceeaşi unitate cu Dumnezeu. Acea inimă are, în iubirea ce-o însufleţeşte, toate fiinţele şi toate lucrurile, — pe noi înşine, — rugăciunile noastre, — destinele noastre — povara îngrozitoare a greşelilor

noastre. Inima aceea este centrul de dragoste şi de viaţa în Persoana Mântuitorului nostru. Ea concentrează a împarte ceea ce nu ne putem imagina, dar din care trăim: o iubire nemărginită. — Şi, pentru a repeta ce va spuneam altă dată, această iubire nemărginită, care nu se poate defini fără a o mărgini întrucâtva, un singur lucru reuşeşte să ne arate puţin ce este: să ne punem tot sufletul în ea, într-un elan de iubire; nici ea nu va putea să înţeleagă, dar va fi prinsă, învăluită, *cuprinsa ,,, ea,* şi acesta va fi cel mai bun fel de a o înţelege.

Să ne punem deci, şi aceasta va fi pentru noi o clipa de răgaz în meditaţie, ca şi o intrare mai intimă în subiec tul acesteia, să ne punem întregul suflet într-o rugăciune de iubire:
* #

O, Inimă ce arăţi o iubire nemărginită,
O, Inimă sfântă, ce baţi pentru mântuirea sufletelor, fără să cunoşti odihna,
O, Inimă divină, ale cărei bătăi răsună în inimile celor ce te iubesc,
O, Inimă divină, pe care o simt că bate şi în inima mea,

Tu ai vrut această minune: *emoţia conştientă a pământului în faţa Dumnezeului său.* Tu care faci ca ţărâna grea şi însângerată din care suntem plămădiţi, atât de inertă şi atât de iute redevenită un fel de materie informă şi descompusă de îndată ce chemi la tine sufletul dintr-însa, Tu care faci ca acest noroi ordonat şi însufleţit de Viaţă să tresară prin buzele noastre şi *să-Ţi rostească numele,* — dă-ne în spiritul de Adopţiune divină o inimă de *Copil al lui Dumnezeu, o* Inimă care să semene cu a Ta, — fă ca toţi să fim cu tine numai o singură Inimă şi un singur suflet, de acuma şi până-n veacul veacurilor. Şi aşa cum ne iubeşti, fă să te iubim şi noi pe Tine, şi să ne iubim unul pre altul în Tine.

Fă ca ceasul care a sunat în carnea noastră prin bătăile inimii, în prezenţa Ta să fie un ceas aducător de veşnicie, păstrat pe veci, regăsit în vecie.

O, Isuse, fă să ne regăsim într-o zi, inimă lângă inimă, în cetatea zidită după inima Ta.

După eo-am întrezărit-o şi ne-am rugat Ia Inima divina; - - inima noastră, de e intr-adevăr în Dumnezeu, şi a potrivit de îndată bătăile după ale acestei Inimi şi, prin aceasta, fără să exagerăm prea mult, parcă a devenit în noi ceva viu, care se mişcă asemenea unei noi fiinţe, dintr-o dată descoperită, în noi, ca o *altă fiinţă* pitită în fiinţa noastră. Dar şi mai mult ne stă în putinţă, putem să facem şi mai bine prin împărtăşanie; putem să ne ducem şi mai aproape de această Inimă divină, prezentă aevea în sfânta Taină, să o primim, să o luăm şi să o păstrăm în noi cu adevărat. Să imităm, după cum ne permite nevrednicia şi slăbiciunea noastră, pe apostolul care şi-a pus îngrijorat capul pe umărul lui Isus în ziua dinaintea Patimilor; ... şi noi suntem în ajunul Patimilor; în toate felurile: prin reîntoarcerea zilelor mari; prin liturghia zilnică ce repetă fără întrerupere jertfa; prin osândirile lui Isus pronunţate în fiecare clipă de păcatele din lume — păcatele noastre. — înainte de celebrarea amintirii suferinţei divine, sau repetarea ei mistică din fiecare zi, sau trista reproducere a cauzelor sale prin voinţa noastră coruptă, să ne ducem mai întâi cu gândul la acest prim gest al umanităţii sfinţite care s-a aplecat asupra inimii omului Dumnezeu.

Ce-a auzit el, discipolul preaiubit? Ce-a înţeles el? Ce-avem să auzim noi?

Dar vom îndrăzni noi oare să pândim toate acestea în pieptul învăţătorului? Da, el *s-a oferit* pentru noi, s-a dat duşmanilor săi, trebuie deci să fie şi al celor ce-l iubesc: (împunsătura de suliţă, chiar şi ea, *pe lângă inimă,* este îngăduită şi-l salvează pe cine o dă; chiar şi cei ce lovesc în răstignit ca să vadă dacă a murit primesc în schimb sângele răscumpărător şi apa purificatoare). Fără îndoială că vom modifica, împărţind în momente şi impulsuri ale sufletului; vom deforma, prin jalnica trudă a căutării noastre ceea ce a fost unitatea suverană a unei vieţi divine, ce a fost simplitatea trăită, inexprimabilă a unui act pur. Dar ce va fi fost astfel îmbucătăţit, înjosit şi degradat prin efortul gândirii noastre, va fi poate de îndată topit într-o impresie unică, vibrândă, mai puţin nevrednică de model, în inimile voastre şi în a mea, într-o rugăciune de adorare mai clarvăzătoare. Va fi totodată, o lecţie şi o bucurie, o pătrundere şi împlinirea unui mister, în această temătoare şi cuvioasă curiozitate caro îşi reproşează cu un fel de îngrijorare şi în acelaşi timp r.i binecuvântează elanul.
*
*

Ceea ce a auzit discipolul tresărind în trupul Învăţ,i torului este, într-o palpitaţie neoprită, ca un şir de morţi şi de vieţi noi care vin una după alta.

Iată că urcă în El tulburarea Miracolului îndurării m ceasul despărţirii. Iată cum vine darul cel mai complet făcut vreodată oamenilor de la Facerea lumii; ce le-a fost. dăruit? Dumnezeu însuşi, Dumnezeu dăruit de Dumne zeu-făcut-om într-o hrană şi într-o băutură potrivite cu slabele noastre mijloace. Unii lasă prietenilor, la despărţire, o amintire, un semn de afecţiune, o imagine: El, pe El însuşi. Dar acest dar ce se va face nu şterge, în chiar fericirea de a-l împlini, o durere ciudată şi umilă. Totul se întemeiază pe o sfâşiere; învăţătorul care este aici, de faţă, lângă noi, i-a iubit pe ai săi, i-a iubit *până la sfârşit,* cum spune simplu Evanghelia — sfârşitul vieţii, sfârşitul puterilor sufletului, ultimele limite ale iubirii create. Dumnezeu făcut om este cel care l-a plâns pe Lazăr, jar lacrimile marchează sfârşitul şi conţinutul omului, dintr-o dată atinse. Dragostea omenească, viaţa oamenilor cu legăturile ei de sânge care nu se pot rupe fără

ca un fel de țipăt să nu izbucnească din nervii zdrobiți, toate aces tea freamătă în inima Fiului-omului. Această groază plină de iubire cu care îl priveşte acum Mama Sa, aceasta frunte pe care apostolul şi-o pune, ca un copil, la pieptul Său, aceşti ochi ai lui Petru cel devotat care se aţin tesc asupra Lui, neliniştiți şi adânci asemenea credinței şi iubirii pe care o dovedesc — ființele pe care le va părăsi ca om, — acest rămas bun, — cei care şi-au luai rămas bun pe veci de la ființele dragi pe care le-au iubii, pe Pământ, fără reproşuri şi fără umbre, aceştia ştiu **ruin** s-a petrecut totul.

Dar iată din nou o undă de bucurie fără margini. Inlm divină simte că celei mai descumpănitoare dintre rxi gențe, cea de a crede că această bucată frântă de pâine, că această picătură tremurătoare *sunt* trupul şi sângeli Omului-Dumnezeu, în întregime prezente şl-ntr-una şi-n cealaltă, acestei exigențe îi va răspunde cea mai rom- piftii, cea mai absolută încredere şi că acest schimb de miracole, miracolul atotputerniciei care iubeşte, miracolul credinței care iubeşte, se vor sfârşi într-o unire la care nici îngerii din ceruri n-ar fi îndrăznit să viseze, neuitatele fericiri ale pământului.

Voi toți o ştiți.

Şi Dumnezeu o ştie.

„Mulțumescu-ți ție, Doamne, mulțumesc din partea celor care suntem şi care nu ştim mulțumi. . . Muițu- mescu-ți cu o vorbă sărmană ca noi, dar în care este tot sufletul nostru. Acesta este trupul nostru, acesta este sângele nostru, cu adevărat prezente în fața alor tale şi ne dăm ție într-un strigăt de promisiune şi de recunoaştere*[4].

De acum înainte nimic nu mai stă între Dumnezeu şi om; nu mai există moartea, iată-l pe fratele Viu al tuturor dispăruților noştri; nu mai există timpul, iată pentru toate veacurile prezentul mereu prezent, Dumnezeu-cu- noi şi noi-cu-El, — Acelaşi Dumnezeu întrupat, jertfit, dăruit până la sfârşitul veacurilor — toate veacurile şi noi cu toate veacurile veacurilor. Nu mai este jug, iată imboldul cel mai neaşteptat al libertății divine şi pământeşti. Nu mai există mizerie — iată ce poate dărui totul slăbiciunii firii, — iată cu ce poți câştiga tot ce se poate dobândi.

Şi Dumnezeu se dăruieşte. — Acesta este Trupul Său.

— El îl întinde învățăceilor — el este în fața voastră.

— Acesta este Sângele său. — El îl întinde învățăceilor.

— El este în fața voastră.

Priviți-l mai bine ca să înțelegeți mai bine ce va urma.

Şi iată că în acest act, cel mai dumnezeiesc dintre toate, se mai ivesc în sufletul fiului omului încă un şir de vieți şi de morți, de slăbiciuni şi reveniri, formând un fel de ritm al Inimii lui Isus în aceste clipe ce pun temelia veşniciei.

*

* *

Sunt, de fapt, patimile înaintea patimilor, jertfirea înaintea jertfirii. El trăieşte dinainte ce va fi să fie mâine. Şi mai are ceva de adăugat.

Căci se produce în el ceva ca o dedublare îngrozitoare. Mai întâi Omul-Dumnezeu se jertfeşte *cu totul;* într-un fel de abandonare de muritor şi pentru aceea se pune cu totul *în afara lui însuşi,* trecând printr-o trăire ce nu ne-o

putem imagina, dar care a fost poate pentru Kl, in .u < •.(, prim moment, ceva *mai violent* decât moartea şi mul des fătător decât învierea. El va fi, când va ieşi, l'aru • i o părăsească, din această unitate vie aşezată in jurul **mesei,** *cu totul pentru toți* şi nu numai în cuvinte, dar eu m el caracter absolut pe care numai Dumnezeu il are. Sa fie cu totul pentru toți, să fie cu totul pentru fiecare este culmea fericirii; este, aşa cum o face Învățătorul, şi culme a durerii. A te smulge într-o bucată de carne]>en tru aproapele tău, poate fi o fericire care-ți produce o sfâşiere; a-ți smulge viața pentru un frate sau peni ni Dumnezeu, este ceva mai mult; a te smulge *cu totul dc la sine .. .* asta cum putem s-o numim?

Această dedublare, această punere a sinelui în întregime în afara sinelui într-o beție de durere şi de fericire, se face printr-o ofrandă voluntară şi personală care emana din toată persoana, aşa cum cuprinde toată persoana.

Un nou fel de viață şi de moarte vin să ia loc în intervalul dintre cele două consacrări; o moarte mistică, gustată în plină lumină, în deplină conştiință, cu un adevăr de nespus, reprodusă şi intensificată prin dispariția completă a lucrurilor transformate. Sângele său de o parte, trupul de cealaltă, prin puterea Cuvântului, jertfirea care separă sângele de trup, tot ce constituie jertfirea unei victime. Iar Victima este aici sacrifica torul şi simte sacrificiul până-n străfundul ființei.

Dar încă nu este totul. Iată apoi leşinul fără nume. Cel ce s-a dat cu totul, cel care s-a sacrificat tainic — zâmbind poate — îşi părăseşte ființa pentru o umbră de materie moartă. Pentru ai săi, el se mutilează, ajungând inferior dobitoacelor, acestea putându-se încă mişca liber în viață; el va deveni asemenea unui obiect, mai puțin decât un obiect, căci un obiect mai are formă, culoare, proprietăți; ceva iasă din el dându-i numele şi trăsăturile; — aici. .. numai o substanță venită pe neştiute să ia locul altei substanțe, — o substanță, adică ceea ce simțurile noastre nu ating, ceva la care nu putem ajunge decât cu un efort de gândire; iar aici, pentru a ne da cu soco teala despre această substanță, nu avem alt punct de sprijin decât jurământul curajos al credinței, în locul mărturiei indirecte dar dătătoare de încredere a facilita ților noastre.

Şi acest „nimic“ este aruncat ca hrană libertății, inconştienței, răutății omeneşti, disprețului, uitării; fiind Dumnezeu şi Dumnezeu făcut om pentru oameni.

Şi cu acest ,,nimic“ a fost refăcută lumea, pentru că în acest nimic era Dumnezeu şi Dumnezeu singur în acest nimic... O undă de bucurie care *vede* viitorul, trece prin Inima învăţătorului. . . Iată toate aceste feluri de morţi si toate aceste renaşteri care se repetă prin veacuri, după voia tuturor celor care vor avea dreptul să repete cuvintele sfinte spre binele mulţimilor de oameni, din generaţie în generaţie. Acest sacrament atât de mare încât ar părea destinat să rămână singurul, iată-l ajuns cel mai de rând, cel mai simplu, cel mai răspândit. Dumnezeu în El însuşi, Dumnezeu jertfit, Dumnezeu iertând, Dumnezeu dăruind viaţa veşnică, Dumnezeu hrănind sufletul cu veşnicii şi bucurii; Dumnezeu în întregime. . . dăruit cui i-o cere, numai ca acesta să-şi fi spălat întâi păcatul în sângele dumnezeiesc. Dumnezeu cu noi. Dumnezeu chiar aici.

Şi iată că în Inima Celui ce instituie fericirea veacului veacurilor la o masă într-un han, cu doisprezece hoinari, iată cum vin spre această inimă, în vaîuri, ca o maree de suflete, mulţimile mângâiate, transformate, mântuite prin sacramentul iubirii. Ea îi vede ... pe muribunzi, pe bolnavi, pe săraci, pe cei părăsiţi, pe robi, pe nefericiţi, pe prizonieri, pe slujitorii lui Dumnezeu, pe iubitorii lui Dumnezeu, pe noi înşine ... Pe noi în această clipă.

Totul se revarsă năvalnic într-un singur act, cu plenitudinea lui Dumnezeu şi se resimte într-o inimă, într-o biată inimă de carne, ca a noastră. Această inimă trebuie că bătea să rupă pieptul care o cuprindea . . . Iar discipolul care nu ştia încă toate lucrurile întru Spiritul Sfânt, trebuie că a înţeles totuşi, atunci când îşi sprijinea capul pe această inimă ce se zbătea, că în sufletul învăţătorului se petrecea ceva nemaiîntâlnit şi, primind şi el ceea ce-i întindea Isus, trebuie că a recunoscut în acea fărâmă misterioasă dusă la buze, jertfa, jurământul, darul; îmbrăţişarea divină, sălăşluirea în străfundul fiinţei, pecetea legăturii veşnice cu Dumnezeu, toate bucuriile în toate durerile, toate puterile şi toate binecuvântările. El a primit tulburat, cu lacrimi în ochi, ghicind iubirea fără margini ce o conţinea . .. Şi-a adus aminte cuvintele rostite pe drumul spre Capernaum ... promisiunile făcute, aversiunea de atunci, revolta unora, consimţământul curajos şi vibrant al celorlalţi.

Dar iată că dintr-o dată el simte că inima-i divină slăbeşte ca niciodată. O moarte interioară mai dureroasă decât toate, o aduce înapoi la cele mai groaznice amărăciuni **cile** patimilor. Trădătorul l-a primit, ca şi ceilalţi, pe Dumnezeul său, pe acest Dumnezeu venit să-l mântuiască, pe acest Dumnezeu pe care l-a urmat în toate zilele ca un prieten şi pe care-l va vinde. Zădărnicia jertfei divine pentru libertatea pe care Dumnezeu n-o încalcă niciodată, nici atunci când îşi vrea, împotriva lui însuşi Dumnezeu, pierzania — iată moartea cea mai intensă pe care a putut-o gusta Omul-Dumnezeu pe pământ, prima înghiţitură din potirul care i-a adus agonia în Grădina Măslinilor . . . Agonia pierderilor de haruri, a stingerii vieţii divine .. . Agonia zădărniciei făcută din cumplitele greşeli ale oamenilor.

* pH

„Pentru această agonie Tu ai *cerut* de la noi o oră de rugăciune în comun, Dumnezeule! — nu se va spune ca n-am vegheat o oră cu tine, astă seară cel puţin. Eşti aici, noi suntem cu tine şi veghem, Doamne, ia şi primeşte în mâinile Tale sufletul acestui ceas. Şi această oră răzieaţă pe care am vrea, pe care ar trebui s-o repetăm mai des, fă ca ea să poarte multe cu ea. O cer de la înţelegerea ta veşnică, Dumnezeule, nu-i aşa că aştepţi ceva de la aceste rugăciuni începute la picioarele Tale? Nu-i aşa că vei face ceva mai mult pentru sufletele noastre şi cel al lumii, din pricina acestei ore?

lată-ne, cu mâinile întinse către tine, cu această scurtă oră între două clipe de eternitate, cea dinainte şi cea de după . . . Dă-i o virtute secretă . . . să fie, cât de umila o vrei. . . începutul unei noi ere . . . Nu este o emoţie neprevăzută; inutilă şi trecătoare cea pe care o căutăm noi aici, — nu, inima noastră vie de creştin vine să-ţi ceară să fie, asemenea inimii de carne, slujitorul ascultător şi stăruitor şi puternic al Vieţii celei mari. Ea caută activitatea neobosită a regnului vital al lui Dumnezeu, cu puterea constantă a unui organ pentru aceasta făcut, a inimii de carne pe care ai sortit-o în slujba vieţii. Ea nu cere de la Bunătatea ta o creaţie ieşită din comun: ceea ce ar dori, este ordinea în ordine, aducând binele nu prin crize urmate de căderi, ci aşa cum îşi arată astrele fazele şi anotimpurile, cum îşi descriu stelele orbitele lor sigure, în această clipă, în acest spaţiu ce înconjoară această casă, acest oraş, această ţară, acest pământ, această lume.

Ca fapte mai rare, inima noastră îţi cere acel fel de salt interior care permite împlinirea jertfei într-o sfântă uitare de sine, elanul care permite depăşirea unui obstacol, mişcarea eroică şi pură care ia în stăpânire o hotărâre, gestul de siguranţă suverană ce proiectează fiinţa întreagă în singura certitudine a credinţei.

Eşti aici, Doamne, dar ascuns sub taina înfăţişării care nu e a ta, de două ori ascuns ochilor noştri; ascuns în Sacrament şi în ceea ce, astă-seară, serveşte Sacramentului de mormânt. Şi iată că fără să vrem, în faţa acestui dublu văl, gândul nostru încearcă să regăsească chipul de om pe care l-ai avut, pe care l-a cunoscut lumea; recurge la imaginile târzii care s-au mândrit să-l reproducă; ea va căuta, astăzi mai ales, după subiectul de rugăciune de astă-seară, acele imagini care Te înfăţişează dezvăluind lumii taina Inimii Tale, încoronată cu spini şi flăcări. Obişnuinţa ni le-a făcut familiare fără să le fi apreciat pentru ele însele. Nici un artist evlavios n-a dat încă acestor simboluri o formă mai puţin artificială şi mai puţin nevrednică de Tine; dar în aceste eforturi neîndemânatice, în această reprezentare atât de stângace a misterului iubirii tale,

ca printr-o intenție providențială, reiese cu mai multă putere o trăsătură şi o lecție — Inima Ta, model pentru a noastră; este la vedere şi strălucește acolo, în afară, atrăgând cu atât mai mult privirea cu cât este mai naiv schițată. Inima *vizibilă* ca şi fapta cea bună, trebuie să fie *ascunsă:* iată ce-mi, arată aceste imagini. Talentele noastre, nimeni nu trebuie să le cunoască, fără numai Dumnezeu singur; dar inima noastră, încoronată de spini în durerea comună a fraților noştri, sau de flăcări în bucuria fericirii lor, şi dorința de fericire ce-o avem pentru ei, afecțiunea noastră, care trăieşte prin viața noastră, pentru frații noştri ca şi pentru Dumnezeu: iată ce trebuie să vadă lumea, purtat în fața noastră ca un fel de stindard neobişnuit — chiar numai schițat naiv şi el •—, printre lacrimile, duioşia, indulgențele, iertările, dărniciile, jertfele, entuziasmele ce ne fac să acționăm. . .

Dumnezeule, fă ca faptele noastre bune să se ascundă şi ca inima noastră să se lase văzută, ca şi a Ta, pe aceste însemne copilăreşti.

*

*ef:

Ajungem, acum, la capătul acestui ceas ce-am vrut să-l petrecem cu Tine; înainte de a-l încheia, îți aducem in gând pe toți care n-au putut să ia parte, punem împreună toate intențiile ce pot contribui la gloria Ta, la creşterea iubirii față de Tine pe pământ. Îndeosebi ne gândim la ce Ți-a chinuit inima în timpul agoniei.

Şi acum, cu Inima ta în inima noastră, vrem să ne rugăm, mai mult şi mai mult.

Să ne rugăm strâns uniți cu inima ta, care lasă sa i curgă sângele până pe pământ, într-un asemenea ceas, în amărăciune, groază, scârba pentru păcatele omeneşti.

Să ne rugăm cu toată tăria inimii tale pentru cei care te jignesc şi te urăsc.

Să ne rugăm pentru cei care pângăresc eroismul zilei şi sfințenia nopții, care înjosesc fără remuşcare taina neprețuită a vieții.

Să ne rugăm pentru cei care râd de ce ar trebui să-i facă să plângă . . .

Să ne rugăm pentru cei care plâng cu lacrimi preTăcute şi poftesc fără încetare lucrurile cele rele . . .

Să ne rugăm pentru cei care aşteaptă şi pentru cei care caută . ..

Să ne rugăm pentru cei care te lasă să aştepți, Dum ■ nezeule...

Să ne rugăm pentru cei care se îndoiesc şi pentru cei care se clatină ...

Să ne rugăm pentru cei care nu te cunosc îndeajuns . . .

Să ne rugăm pentru tot ce ar trebui să facă obiectul rugăciunilor noastre, dar am uitat sau n-o ştim. Comoara ascunsă a Inimii Tale e cea care făcea odinioară rugăciunea Ta *solitară* adresată Tatălui26.

Nu-i aşa, Dumnezeule, că aştepți ceva de la rugăciunile începute la picioarele Tale?

Doamne, Doamne, Doamne, fă ca ceva să se agațe şi să se prindă de aceste clipe, o bătaie divină a inimii noastre, o undă ieşită din a Ta, care să ne arunce mai departe în jertfă, mai integral în dăruire, mai înalt in fericirea vie, cu mai multă ardoare, în vârtejul de a şti că suntem cu Tine, Dumnezeule, în Tine, Dumnezeule, pentru Tine, Dumnezeule, noi care suntem, prin grația Ta, copiii Tăi, Dumnezeule. Amin".

26 Et dimissa turba ascendit in montem *solim orare;* vespere autem facto *solus* erat ibi (Mat. 14.23); fugit iterum in montem *ipse solus* (Io. 6.15). [n. aut.]

După ce a dat drumul mulțimilor s-a urcat pe un munte să ss roage, singur, la o parte. Se înnoptase şi El era singur acolo. — S-a dus iarăşi spre munte, numai El singur, [n. trad.]

VIZITAREA SĂRACILOR

CUVÂNT ÎNAINTE

Conferinţe ţinute Ia Asociaţia Doamnelor de Caritate din Bucureşti

Schițate pentru un anume timp şi loc, aceste pagini s-au bucurat de o bună primire, şi încă mai bună decât atunci şi acolo, în afara cercului şi departe de împrejurările care le-au făcut să fie scrise — aşa încât, pentru publicul din Franța, în special, a trebuit să mă gândesc să le dau o a doua ediție.

Ele tratează, e adevărat, un subiect care este dintot- deauna şi de pretutindeni. Poate de aceea în ele s-a păstrat urma unei iubiri de Dumnezeu care este singura adevărată recomandare a acestei scrieri; ea ducând cu sine un fel de parolă misterioasă nepronunțată dar penetrantă, e de îndată recunoscută de toți cei care au aceeaşi iubire, oriunde s-ar găsi ei.

Aceste pagini au păstrat sub o nouă înfățişare forma ocazională ce le-a fost dată inițial. Particularitățile primei adaptări nu ating deloc substanța subiectului tratat. O refacere pe un plan mai general ar fi dat modestului volum o alură ceva mai pretențioasă şi doctă, pe care nu ține să o arate. A rămas, deci, ca în prima zi sub aspectul — pur nominal, e adevărat — al unei opere menite unei țări îndepărtate şi având o misiune destul de îngust circumscrisă. Dar, la sugestii venite de foarte de sus s-a socotit — pe bună dreptate, cred — că lucrarea are mai mult de câştigat în valoare instructivă şi apostolică rămânând în forma de la început, fără retuşuri. Pare astfel mai aproape de realități, mai umilă şi mai autoritară, deopotrivă.

Sub această formă, oferită meditațiilor şi bună-voinței voastre, nu este o operă savantă, un studiu definitiv, ci

parabola care, prin ea însăşi, vine să vă propună un gest trăit de activitate creştină. Dacă e ceva de învăţat de aici; ceea ce vă oferă o astfel de învăţătură nu este loc ţia unui profesor de la catedră, este vocea unui truditor pentru împărăţia lui Dumnezeu, care expune altor trudi tori ai acestei împărăţii, spre a le face misiunea mai uşoară, fructul căutărilor sale, al experienţei şi aspiraţii lor sale: este vocea unui frate care încearcă să vorbească, aşa cum trebuie, mai întâi celor mai apropiaţi dintre fra ţii săi, dar care ştie din experienţă că vorbind astfel celor mai apropiaţi, din datoria încredinţată de Providenţă, s-ar putea prea bine să ajungă mai bine la inima altor fraţi, aparent mai îndepărtaţi.

Şi ceea ce li se cere aici sufletelor care vor crede că fac bine dacă se inspiră din aceste câteva pagini, este să găsească în ele, sub forma ocazională ce le-a fost dată odinioară, mai bine decât sub orice altă formă, nu subiectul unei imitaţii pasive, a unei conformări neadaptate la un exemplu dat, ci mijlocul de a transpune în viaţă cu bunăvoinţă, sugestiile generoase, pline de viaţă şi de energii noi, rămase aceleaşi, provenind din acelaşi elan.

Lăsând aceste pagini aşa cum au fost, am crezut, in sfârşit, fiind vorba de aplicarea Evangheliei, că suntem mai în spiritul istorisirii Evangheliei care în întregime oferă lecţii reale, încarnări locale şi precise, prin care, pana şi în gesturile omeneşti cele mai umile şi cele mai circumscrise, se afirmă puterea lui Dumnezeu. Am crezut, de asemenea, că ne conformăm mai bine la felul de a acţiona al Apostolilor pe care orice creştin învaţă să-i urmeze de departe şi care, în Epistolele lor adresate tuturor oamc nilor şi în care vorbeşte însuşi Dumnezeu, n-au disprețuit, au socotit chiar mai bine — ei, care trebuiau să ajungă la tot neamul omenesc — să se adreseze unor persoane de la care numai numele mai rămâne, locuitori ai unor ţări uitate, în împrejurări de moment dispărute şi pentru scopuri perimate.

I

Aş dori să vă spun două cuvinte despre felul de a-i vizita pe săraci. Câteva clarificări au devenit necesare de vreme ce vizitele voastre nu mai sunt chiar primele.

Cum au fost ele de fapt până acum?

Mai întâi, o anchetă asupra realităţii şi întinderii mizeriei ce trebuie ajutată: săracii indicaţi aveau destule motivaţii pentru a justifica, mai mult decât alţii, ajutorul special al Asociaţiei? Care erau principalele lor trebuinţe?

tn toate acestea nu era nimic greu de împlinit.

Mai apoi — iar sensibilitatea voastră încă netocită îl făcea de două ori preţios şi rodnic —, un prim contact emoţionant cu suferinţa aproapelui. Intensitatea eficace a unei emoţii noi de tot mai era mărită încă de un fapt: nu prea puteaţi cunoaşte, de la sărac, nici defectele, nici scăderile caracterului şi vieţii sale.

Spiritul asociaţiei: să-l ajutaţi pe nenorocit şi să te sfinţeşti tu însuţi, era cu uşurinţă păstrat în aceste prime vizite, aşa cum îl presupunea felul, în mod necesar cam superficial, în care ele abordau chestiunea.

Până aici, mila voastră făcătoare de bine şi spontană îl vedea fără greutate pe Cristos în săraci, cu prospeţimea primelor impresii. Săracul, de partea sa, îl saluta în voi pe Cristos, în bucuria produsă de ajutorul vostru neaşteptat. Iar voi n-aveaţi de pus la lucru decât o judecată şi o inimă bună, de care nu sunteţi lipsite.

De-acum, misiunea voastră va deveni treptat tot mai complicată. Veţi avea de-a face cu acelaşi sărac, mereu acelaşi, cu puţine venituri, mereu cam aceleaşi, pe care trebuie să-l ajutaţi. El va înceta să mai fie o abstracţie înduioşătoare, pentru a deveni o fiinţă în carne şi oase, cu calităţi şi defecte caracteristice. Imaginea divină va părea că dispare sub toate aceste precizări. Va părea, în ochii voştri, că decade. Veţi coborî şi voi, pentru el, de la înălţimea unde eraţi prima dată. El vă va privi, cu acea putere de speranţă şi iluzie pe care o cunoaşte inima omenească, drept o încarnare a Providenţei, a cărei putere este tot atât de mare ca şi bună-voinţa, de la care poţi cere totul... şi pe care te superi, de la un timp, că nu-ţi oferă totul. Pretenţiile sale vor lua un ton ceva mai disprețuitor şi alarmant. în plus, nu veţi mai avea consolarea înşelătoare a binefacerii personale. Vă veţi simţi tot mai mult ca persoana care distribuie dintr-un fond comun, la care n-aţi contribuit mai mult decât altcineva.

De aici va urma o oarecare oboseală şi stânjeneală; preludiul unei faze în care va trebui să vă perfecţionaţi mijloacele de acţiune, ca şi sufletul; jenă binecuvântată, pentru că nu e decât simptomul unei stări de lucruri în care trebuie să daţi ceva mai mult din voi însevă, jenă în faţa căreia nu trebuie să vă opriţi, dar nici s-o prelungiţi', eu riscul de a nu vă îndeplini vocaţia de Doamne de Caritate.

Aşadar: o uşoară umbrire a ideilor mari care conduc Asociaţia de caritate, prin multitudinea de detalii concrete şi prin familiaritatea dobândită cu indivizii determinaţi;

Puţinătatea resurselor impersonale, strict limitate şi distribuite într-un fel destul de monoton;

O tendinţă involuntară de a rări şi scurta aceste vizite, în care nu te prea simţi în largul tău, neştiind prea bine ce trebuie să faci sau să spui.

Iată, acesta este tabloul unei scurte perioade din activitatea voastră viitoare.

Există, în organizarea operei de caritate, una din acele capcane ale Bunului Dumnezeu, cum ştiu uneori să întindă şi sfinţii, pentru a face să progreseze împărăţia Domnului.

Este momentul în care va trebui să găsiți farmecul şi eficacitatea pe care actul de milostenie pare să le piardă, pentru voi (meritul nu şi-l pierde totuşi, dimpotrivă), printr-o dăruire mai completă de sine şi printr-o acțiune mai profundă asupra săracului.

Această dăruire de sine — o să-i vedem de îndată formele — nu este deloc uşoară.

Este uimitor să vezi cât de puțin ai de dăruit din propriul suflet: nu este destul de pregătit pentru aşa ceva. Este surprinzător să vezi în ce mică măsură se poate acționa asupra aproapelui (gândiți-vă la experiența părinților) chiar dacă acest „celălalt" este în starea de dependență recunoscătoare pe care o presupune la el alinarea propriei sărăcii.

Va trebui totuşi să o facem; rapiditatea şi intensitatea rezultatului obținut sunt piatra de încercare a sufletelor şi veți vedea cum veți descoperi nişte neajunsuri pe care nu le bănuiați atât de grave, spre câştigul (oarecum mor- tifiant) al umilinței voastre în primul rând, şi apoi în folosul întregului vostru progres moral.,

Cuvinte de viață şi de consolare: aşa ceva nu se improvizează; gesturi care emoționează şi transformă inima nefericiților, nu se găsesc întotdeauna la poruncă. Dar aceste neajunsuri fatale, dacă doriți, este cineva ca să le atenueze, pentru ca mai apoi să le facă să dispară. Dumnezeu este aici, aproape de tot, cel mai aproape de cămi

nul oamenilor sărmani, pentru a vă da ce vă lipseşte, mai ales dacă nu este numai în folosul vostru, ci şi pentru a-l ferici şi pe altcineva. El vă va dărui ce o să-i cereți, toate lucrurile bune, consolatoare, fortifiante pe care vreți să le răsfrângeți în sufletul fratelui vostru aflat în nenorocire; vi le va da cu atât mai mult cu cât, dacă îi stă în putință să vă refuze bunurile pământeşti, a căror folosință e întâmplătoare şi periculoasă, nu va putea să vă refuze ceea ce face parte din adevăratele bogății cereşti, ceea ce întotdeauna intră în planul veşnîc al voinței sale.

Lucrul cel mai prețios şi cel mai rar este acela pe care Dumnezeu îl dăruieşte cel mai bucuros. Noi nu suntem destul de pătrunşi de acest adevăr, poate pentru că nu privim îndeajuns lucrurile după adevărata lor valoare şi după veritabila lor raritate. Iar noi nu cerem destul de des *darul* minunat prin care primim credință, iubire, speranță contagioasă, şi care ne aduc fericirea în această lume şi în lumea de apoi, pentru noi şi cei din jurul nostru.

Pentru a izbuti să-l iubiți pe cel sărac în Dumnezeu, pentru a ajunge să fiți iubite, în Dumnezeu, de către el, de acum înainte rugăciunea trebuie să fie principalul mijloc de acțiune, iar spiritul de credință, marele ghid în vizitele pe care le faceți.

Rugăciunea înainte de Vizită, pentru ca această vizită să fie dacă nu chiar ceea ce *trebuie* să fie, cel puțin ceea ce se aşteaptă de la ea, pentru binele vostru comun.

Rugați-vă, pentru ca cel sărac să simtă întotdeauna că Dumnezeu este cel care vă trimite (şi nu un regulament acceptat, o fantezie, o milă, chiar vrednică de stimă), rugați-vă, ca să găsiți în el întotdeauna pe Cristos, în suferințele sale, în viața sa, în felul în care ajungeți la sufletul lui şi la destinul lui veşnic, acest destin care este Cristos în noi toți.

Ca pregătire, o vizită la Sfântul Sacrament este foarte indicată şi plină de învățăminte. Mergeți către Isus, în realitatea sa prezentă fără cuvinte printre noi, înainte de a-l găsi mai vădit, mai vizibil ca asemănare — şi mai îndepărtat, mai puțin desăvârşit, în omul sărac. Unul ajută la înțelegerea celuilalt. Ostia jertfită vă va ajuta sa ştiți vce este săracul; iar săracul, ce este Jertfa de pe Altarele noastre.

IIIII

Dacă există un tip de rugăciune pe care să v-<> rom- mandăm înainte de vizită, aceasta este un **J'el de ruga** ciune inspirată dintr-o vorbă deosebit de profunda **a M** Pavel: este necesar *să ne rugăm mult pentru ca cern ce sc numeşte „fapta noastră bună" să fie primită cum se cuvine de către cel sărac.* Trebuie luate măsuri de |>tv vedere pentru ca o ființă atât de sus plasată de **Duium** zeu, cum este omul sărac, să primească cu o sfântă bucii rie ceea ce ii dăm noi.

M-am gândit la un scurt text de rugăciune în acest sens, s-ar putea să-l găsiți potrivit, iată-1:

„Doamne, am să merg acasă la unul dintre aceia pe care i-ai numit „alții ca tine". Fă ca ofranda pe care i-o duc şi sufletul cu care i-o dau, să fie bine primite de fratele meu aflat în nenorocire! Fă ca timpul petrecut lângă el, căutând să-i fac bine, să ne aducă, lui ca şi mie, roadele vieții veşnice.

Doamne, binecuvântează-mă prin mâna şi inima săracilor tăi.

Doamne, zâmbeşte-mi în privirile săracilor tăi!

Doamne, primeşte-mă într-o zi în Sfânta Societate a săracilor tăi[44].

Puteți de asemenea să vă inspirați cu folos, în dimineața dinaintea vizitei, dintr-o scurtă meditație asupra unuia dintre misterele credinței noastre, adaptându-l la scopul urmărit. Buna-Vestire mai ales, întruparea, Patimile etc. etc. Ar fi multe lucruri frumoase de spus despre acestea, pentru că sunt multe subiecte de meditație. Dar să trecem mai departe; voi reveni poate cu altă ocazie. Toate acestea iau timp. Important este să nu ne pierdem *spiritul de simplitate* şi acel fel de *familiaritate* care trebuie să existe între noi şi fapta bună.

După ce-ați făcut această pregătire, cu sufletul cât mai îmbogățit cu putință, mergeți deci în vizită la omul sărac. Mergeți la un *prieten,* la un prieten *apropiat*, căci săracul care v-a fost încredințat devine *prin chiar forja lucrurilor* un prieten apropiat. Cineva pe care-l vizitați cel puțin o dată pe săptămână, care vă dezvăluie întreaga sa mizerie şi greutățile vieții (lucruri care nu sc arata decât celor apropiați) vă este şi nu poate decât sa va fio, o ființă apropiată.

Ce-aveți să-i dați, pe lângă cele câteva cai lele de | **line** care nu mai au mare trecere?

Crea ce aveţi să-i daţi, sau să-i luaţi uneori — se întâmplă, dar n-are mare importanţă, ce contează este ca unul sa dea şi celălalt să primească (sărăcia nu se găseşte întotdeauna acolo unde credem) — ceea ce trebuie să dezvoltaţi în el, dacă le are, pentru a-l împiedica să le piardă, şi pentru a le spori, sunt, înainte de toate, *spiritul de sărăcie; înţelegerea vieţii; sensid şi utilizarea suferinţei; dorinţa şi iubirea de Dumnezeu.*

— *Spiritul de sărăcie:* lucru rar! şi de două ori vrednic de stimă la cel sărac, care poate fi ispitit de bogăţii, ea şi de orice alt lucru necunoscut şi atrăgător. Dacă îl are, săracul se află în *spiritul stării sale* şi pe calea bună ce duce în cer. Misiunea voastră va fi foarte plăcută şi foarte binefăcătoare pentru voi însevă. Dacă nu-l are, străduiţi-vă să i-l daţi prin exemplul vostru, prin conversaţiile şi rugăciunile voastre.

— *Înţelegerea vieţii:* arătaţi-i că e orientată deasupra celor lumeşti. Este a-i pregăti celui sărac o groaznică suferinţă dacă îi arătaţi lumea noastră ca sălaşul fericirii, iar fericirea, acest oaspete ceresc, ca avându-şi reşedinţa definitivă în această lume.

— *Sensul şi utilizarea suferinţei:* arătaţi-i celui sărac toată ispăşirea, purificarea, verificarea pe care le cuprinde suferinţa; ce comoară nespusă de har şi de binecuvântare se găseşte în ea, atunci când se contopeşte cu suferinţele divine, când este primită cu un suflet plin de iubire şi de resemnare. Arătaţi-le cum poate deveni moneda de schimb prin care putem dobândi, pentru noi şi pentru ceilalţi, binefaceri fără număr. Şi nu uitaţi, în legătură cu aceasta, să le cereţi să vă dăruiască şi vouă câteva fărâme din meritele lor.

— *Dorinţa şi iubirea de Dumnezeu:* uneori săracul le are în mai mare măsură decât se crede. Dependenţa existenţei sale ca şi faptul că deseori cerul este singurul loc din lume unde nu se simte singur, afecţiunea secretă a lui Dumnezeu pentru un membru dintr-una din „clasele privilegiate" ale sale, îl fac deseori pe sărac să fie mai aproape de Dumnezeu. Revolta sa împotriva asprimii sorţii este pericolul cel mai serios ce-i pândeşte sufletul. Voi îl puteţi feri de asemenea, punându-l la adăpost de nevoi şi ajutându-l să rămână în spiritul credinţei.

Pe Dumnezeu, voi trebuie să-l aveţi cât mai prezent în timpul vizitelor. Pomeniţi-i numele său cel puţin o dată la fiecare din ele, căci voi veniţi la sărac ca soli ai
lui Dumnezeu. Măcar atâta să-l amintiţi pe cel care vă trimite. în felul acesta vă prezentaţi şi justificaţi seri sorile de acreditare, şi aceasta vă va da toată tăria de a săvârşi o faptă bună, care va doborî orice obstacol de gânduri ascunse ce ar putea fi între voi si cel sărac.

Să trăiţi sensul Celui pe care îl reprezentaţi; aveţi 1 fără emfază, fără solemnitate deplasată; învăţaţi-i fără să le predicaţi; iar dacă vreţi să ştiţi cum îl puteţi nu numai reprezenta pe Dumnezeu, dar să fiţi Dumnezeu însuşi care vine la cineva acasă cu toată simplitatea, citiţi şi recitiţi Evanghelia.

O practică dintre cele mai necesare este cea a *rugăciunii în comun, împreună cu săracii, acasă la aceştia.* Rugaţi-vă împreună cu ei, cu voce tare, pentru o nevoie pe care n-o puteţi satisface. Sunt multe lucruri ce rămân, cu toate că sunt nişte nevoi justificate, cu neputinţă de împlinit, şi vor fi tot mai numeroase. Cereţi Marelui lor Protector, împreună cu ei, o vindecare dificilă, spre pildă, sau un ajutor ce vă depăşeşte mijloacele etc. Spuneţi săracului: „Eu nu pot să-ţi dau asta, dar să îngenunchiem împreună şi să cerem pur şi simplu acest lucru de la *Cel ce*[1] *le poate pe toate, care cunoaşte totul şi care ne iubeşte.*

Dacă vă rugaţi astfel, Dumnezeu va asculta ruga voastră mai bine chiar decât pe cea a nefericiţilor singuri, pentru că este mult mai despuiată de egoism (chiar legitimă fiind) şi pentru că, luaţi aminte, de câte ori vă veţi ruga astfel, îl veţi avea prezent în mijlocul vostru, mai aproape ca oricând, gata să vă atingă, pe Isus, caro a promis să fie printre cei ce se adună în numele lui.

— în timpul întregii vizite, o bunătate plină de prio tenie, izvorâtă din intimitatea voastră cu cel sărman şi cu Dumnezeu. Puneţi numeroase întrebări, dar nu ca un „judecător de instrucţie[14], ci aşa, *ca nişte fraţi ran\ despărţiţi pentru o vreme* şi *fericiţi să se revadă, se întreabă în de-amănuntul ce li s-a mai întâmplat.* folosiţi informaţiile astfel obţinute pentru a-l mobiliza pe sărac, printr-o activitate bine înţeleasă, spre o viaţa do muncă meritorie, ca să dezvoltaţi ce e mai bun şi mai bine dotat în el şi, pe cât posibil, să conduceţi pe calea dreaptă viitorul lui în viaţa de acum ca şi pentru viaţa veşnică.

Terminaţi-vă scurta întrevedere cerAndu-le săracilor rugăciunile ior, cu atâta trecere pe lângă inima lui Dum-
J91
nr/rii, < ;i şi *protecţia lor.* Aceasta îi ridică în propriii lor ochi, le dă conştiinţa nobleţei statutului lor, le dă sentimentul unei fapte bune pe care o pot face, o datorie ce o pot plăti. Legăturile voastre cu ei vor căpăta un sens profund şi o valoare neobişnuită. Dacă vă urează, după cum e şi prea mult obiceiul în ţară, să rămâneţi mereu tinere şi sănătoase, faceţi-i cu blândeţe să înţeleagă că ceea ce trebuie să obţină pentru voi, înainte de toate, este iertarea păcatelor şi bucuriile cerului.

întoarse acasă după vizită, spuneţi-vă că, aşa slabă şi cu lipsuri, mica voastră faptă are valoare în faţa lui Dumnezeu. Şi va fi cu totul profitabil dacă o asociaţi în mai mare măsură cu lucrarea învăţătorului: venind de la cea mai nereuşită vizită, aruncaţi-vă la picioarele Crucifixului şi spuneţi-i: „sunt un slujitor nevrednic, am dat prea puţin, am consolat prea puţin,

am făcut ce-am putut şi e prea puţin! Fă Tu ce n-am putut face eu. Dă ceea ce n-am dat eu. Dă o binecuvântare completă strădaniilor mele incomplete şi fă să pătrundă în sufletul sau destinul fratelui meu cel sărman ceea ce nu i-am putut eu oferi".

II

Ultima dată când am stat de vorbă am vorbit despre vizitarea săracilor şi ne-am străduit mai ales să degajăm liniile principale ale subiectului. Vom intra acum mai în detaliu, ocupându-ne tot mai mult de latura *practică* a chestiunii.

Principiile odată stabilite, trebuie studiată aplicarea lor, care se arată uneori mai delicată.

A da un sfat bun poate să facă oricine — sau aproape oricine —; *a da căile de a-l urma* este lucrul important şi dificil, util şi rar. Aşa stau lucrurile şi pentru acest gen de sfaturi care sunt ideile călăuzitoare în privinţa acţiunii religioase sau morale.

Aplicarea şi modul de aplicare a principiilor pe care am căutat să ie punem în lumină data trecută, iată deci ce avem de studiat pe rând în seria de întâlniri ale noastre.

Am spus că transpunerea principiilor e lucru delicat; nu este totuşi ceva foarte greu şi nu trebuie să vă sperie de ce aveţi de făcut. în afară de cele două pârghii despre care am spus câteva cuvinte, rugăciunea şi spiritul credinţei, mai există un „mod de lucru" ce vă va permite să ridicaţi mai uşor povara. Acest „mod de lucru" este să acţionaţi *cât mai simplu cu putinţă.* Când veţi găsi în planul schiţat ceva ce vi se pare neobişnuit şi nu prea lesnicios de făcut, încercaţi, totuşi, ca şi cum n-ar prezenta nici o dificultate. Să fie rugăciunea în comun, micile lecţii ce aveţi de dat despre sensul vieţii, asupra valorii suferinţei etc. etc., greu de dus la îndeplinire? Abordaţi problema fără teamă şi fără şovăire. Tot ce are legătură cu sufletul este de o suplețe nebănuită. Sufletul este în acelaşi timp cea mai supusă şi cea mai neînduplecată dintre puteri; iar voinţa, ajutată de Dumnezeu, se bucură de o putere deosebită asupra sufletului, ca şi asupra rezultatelor acţiunilor acestuia. *Trebuie ca tot ce nu cere altceva decât suflet) să vă fie uşor de îndeplinit^t* fără false ruşini, fără timiditate, fără stânjeneală, fără slăbiciune. Dacă din această privinţă atâtea lucruri ne depăşesc posibilităţile, este din cauză că nu avem îndrăzneală, suficientă voinţă, pentru că nu ne îndreptăm cu simplitate spre actul cerut.

„Ce se face cu simplitate e simplu de făcut". Dau adevărului pe care am vrut să-l expun această formă de joc de cuvinte, pentru a-l face mai limpede şi mai uşor de reţinut.

Să reluăm acum şi să studiem pe rând principalele puncte ale programului.

împotriva ordinii logice, n-am să încep cu fraza pregătitoare de rugăciune şi meditaţie, atât de importantă totuşi; am spus câteva cuvinte data trecută, voi reveni într-o întâlnire viitoare. Să insistăm prea mult chiar astăzi v-ar obosi poate atenţia, încă insuficient de pregătită, iar mai târziu veţi înţelege mai bine interesul pe care trebuie să i-l acordăm, după ce veţi fi văzut tot ce poate aduce această pregătire, tot cu ce vă poate ea îmbogăţi sufletul.

Aduceţi-vă numai aminte, deocamdată, că este un lucru mult mai vinovat să mergi la sărac cu mintea şi cu inima goală decât cu mâinile goale.

Ajung direct la o parte a „pregătirilor" despre care am vorbit mai puţin. Ea se referă mai mult la lucrurile mici ale vieţii. Este vorba despre chestiunile mărunte de toaletă. Să nu minimalizăm subiectul. Toaleta, în vizitele pe care le facem, are o importanţă morală. Trebuie

•■a spunem câteva cuvinte despre ea: oricât ar fi de cunos- i u! subiectul, există câteva reglementări aproape obliga- 1 orii prin banalitatea lor. Pentru a merge la un sărac, o toaletă simplă, „de alergătură", care merge peste tot, poate înfrunta noroiul sau murdăria şi care să nu producă, in cadrul mizeriei, contrastul nedorit al unui lux fără rost. Nu pregetați să vă asumați osteneala, să vă schimbați hainele, dacă momentul vizitei vă surprinde m veşminte nepotrivite. Veți câştiga, făcând aceasta, două merite: cel al lucrului bine făcut şi cel al neplăcerii suportate pentru a-l face bine.

Această „ținută obişnuită" este mai ales de recomandat când mergeți la săracii pe care îi cunoaşteți mai puțin şi sunt cel puțin „resemnați[11]. Pentru cei care vor deveni prietenii voştri şi ai lui Dumnezeu, o să vă dau sfatul contrar. O dată sau de două ori pe an, fie cu ocazia unei mari sărbători creştine, fie de ziua lor de naştere, sau de ziua numelui de botez, mergeți la ei ca nişte persoane distinse, în „ținută de gală". Dacă vă cunoaşte bine, dacă vă ştie că sunteți prietena lui generoasă, dacă este în grația lui Dumnezeu, fără invidie sau amărăciune, săracul este flatat să vadă la el în casă, venite pentru el, întreținând cu el relații familiare, nişte persoane sus-puse şi bine îmbrăcate: aparențele impresionează sufletele simplg din popor şi aceşti oameni cumsecade vă vor purta recunoştință că i-ați tratat ca atare. E necesar să se vadă limpede că ați făcut-o intenționat, nu din întâmplare, şi că ținuta voastră de excepție a vrut să-l cinstească pe Dumnezeu, dacă este o zi de mare sărbătoare, sau pe sărac, dacă este ziua lui cea pe care ați ales-o pentru această mică „demonstrație".

Fireşte, în toate acestea există nuanțe de urmărit şi trebuie folosit tot tactul.

„Regula" este deci: o toaletă modestă, în stare să înfrunte multe, să slujească la multe şi destinată să fie în cele din urmă făcută cadou săracilor pe care i-a întâlnit de atâtea ori. Dând-o cadou veți vedea că în acest ultim act al existenței sale veți acorda rochiei o amintire înduioşată, mult mai duioasă decât rochiile de seară sau de gală în care numai vanitatea, de scurtă durată şi seacă, a ştiut să găsească o oarecare satisfacție.

După această chestiune privind ținuta, o vorbă şi despre chestiunea timpului: stabiliți, pe cât posibil, dinainte şi cu regularitate ziua şi ora vizitei. Nu o amânați şi nu o schimbați uşor. Gândiți-vă că aveți o audiență

la Domnul Nostru; nimeni nu du peste» cap primirile la împăratul împăraților. Multe lucruri **u** căror **aproplere** va Lămuri subiectul nostru ne-o amintesc, tratați **dln** toate privințele aceste vizite ca pe nişte astfel de **audlenţe** Ca şi pentru audiențele împărăteşti, stabiliți dinainte' **ce** aveți de spus, ce trebuie să amintiți înainte de toate Va puteți chiar nota pe o hârtie punctele pe care nu **vroțl sa** le uitați, dacă acest procedeu nu va lua prea mult elin spontaneitatea întrevederii. Şi, la fel ca la o audiență la Suveran, îndreptați-vă întreaga atenție către obiectul vizitei. Atenția trebuie să vă fie tot timpul trează in timpul întrevederii cu săracii; ea va completa atunci în mod fericit, în vederea îndeplinirii misiunii (pe care un filosof a numit-o atât de bine „rugăciunea naturală[11]), lucrarea supranaturală săvârşită în voi de rugăciunea adevărată; amintiți-vă deci să nu aveți atenția distrasă față de ceea ce vi se spune, sau față de ce vedeți, sau față de ce trebuie să căutați.

Printr-o latură a fizionomiei lor, v-am amintit că aceste vizite sunt audiențe la Domnul Nostru. Printr-o alta, le voi asemui dacă vreți cu vizitele de familie. Săracul este un rege şi un Cristos care se ignoră. Nu este el acela, vai, care va şti să anunțe că „audiența a luat sfârşită Acest lucru vă priveşte pe voi; nu vă zgârciți nici cu timpul, nici cu inima voastră: vizitele să fie mai curând lungi şi pline de viață. Săracul este un rege şi un Cristos, dar în acelaşi timp, şi cu deosebire, este fratele vostru. Dați acestor întâlniri caracterul familiar şi familial pe care vi-l impune numele de frate.

Intimitatea cu săracul, înrudirea apropiată cu el, autoritatea de soră mai mare pe care actul de binefacere vi-l dă asupra lui, vă cer să intrați în viața lui, aşteptând să puteți intra, lucru mai dificil dar minunat, uneori după mai mult timp (nu întotdeauna), în sufletul lui.

Colaborați, fără tiranie, la tot ce se petrece în cănii nul lui, de la mâncare la educarea copiilor, de la cele mai mici preocupări de familie, până la cele mai importante, Amestecați-vă, fără a lupita niciodată prea mult cu o rezls tență, în toate treburile în care simțiți că un ajutor din partea voastră e posibil. Ajutați cu simplitate la gospoda rie, chiar şi la lucrurile de jos şi vulgare, din când m când, în timpul uneia dintre acele vizite prelungite care permit, numai ele, astfel de familiarități. Săracul va li impresionat şi emoționat; prin astfel de procedee va fâşii'5 liga, chiar fără să-şi dea seama, o încredere profundă şi naturală în voi.

Înainte de a merge la el, nu uitați să vă faceți o mică rezervă de distracții pe care le puteți duce cu voi; anecdote de povestit, fleacuri de împărțit copiilor mai ales, (o bomboană, o poză, o floare de hârtie, aşa ceva). Ei trebuie să simtă că veniți la ei ca în familie, pentru că îi iubiți.

Multă tandrețe şi voie bună, aceasta arată fericirea în viața de familie; iar în aceasită viață de familie (țin să revin la aceasta), păstrați un loc rugăciunii comune, pe care v-am recomandat-o atâta, care este atât de mângâietoare, de bună, de puternică!

Aceste vizite prelungite, o să-mi spuneți, va fi greu să le umplem cu conversații moralizatoare sau consolatoare; nu este chiar aşa. In primul rând, dacă le înțelegeți ca pe nişte vizite de familie, vă veți da seama că nu este nevoie să vorbiți tot timpul ci, mai ales, să trăiți împreună un moment de bună calitate în aceeaşi viață.

Sunt, de altfel, mai multe feluri de a sta de vorbă cu un sărac, fără a fi mereu pe baricadă.

Se poate vorbi sufletului său, fără a rosti prea multe cuvinte, şi făcându-l să simtă astfel multe lucruri. Aceasta mai ales pentru învățămintele de inimă, pentru adevărurile morale care urmează să-i fie insuflate. Exemplul personal, modul de a acționa, chiar tonul vocii, ținuta etc., fac, în acest caz, mai mult decât nişte predici în toată regula.

A-l lăsa pe sărac să vorbească şi el, este al doilea fel de a-i vorbi, şi printre cele mai bune. Săracului îi place să povestească despre el, iar comentariile pe care le faceți în observații sau când îl întrerupeți în mijlocul povestirii pot să-i facă cel mai mare bine, îl pot orienta pe nesimțite şi cu cel mai mare folos, lăsându-i în acelaşi timp satisfacția de a-şi fi uşurat inima în fața voastră.

Mai este şi un al treilea mod de a-i vorbi, fără a scoate aproape nici un cuvânt: este de a-l face pe el să vorbească şi de a-i dirija spusele în partea unde simțiți că puteți să lăsați să cadă, la un moment dat, ca o lacrimă tio milă sfântă, ca o lacrimă de lumină, cuvântul lui Dumnezeu. Dar, m afară de aceste feluri ocolite de a sta de vorbă cu s a.acul, puteți şi să-i vorbiți direct, şi mult, si cu i Ic HI ița Vom vedea mai târziu în ce mod. Dar de pe H uni pul i vă semnalez un fapt; veți putea cu atât

mai bine să o scoateţi ia capăt, *cu cât în viata voastră obişnuită vă rugaţi mai mult şi cu mai multă spontaneitate; neobişnuit şi profund adevăr: cine ştie să-i vorbească lui Dumnezeu, numai acela ştie cum să-i vorbească omului sărac,* această fiinţă cu o viaţă simplificată, pe de o parte mai puţin îndepărtată de Dumnezeu printr-o mulţime de lucruri, pe de al|ta, o imagine vădită, imagine voit **aleasa** de El, a Dumnezeului nostru de suferinţă mântuitoare.

în rest, a vorbi aproapelui vostru pentru a acţiona asupra lui, este a încerca să-i pătrunzi în suflet. Acest lucru reuşeşte cu atât mai bine cu cât sunt urmate căile Domnului. Dumnezeu singur este destul de pătrunzător, desitul de puternic pentru a intra în toate lucrurile. Cei care „sunt cu Dumnezeu[44] intră în străfundurile sufletului celorlalţi.

Iar secretul acestui refugiu de neatins al conştiinţei umane se găseşte în cuvântul tainic spus de înger Măriei, cuvânt atotputernic în faţa căruia nimic nu rezistă: „Dominus tecum[44], Domnul este cu tine!

III

Vom intra astăzi şi mai adânc în subiectul nostru. V-am semnalat punctele principale ale programului vostru de activitate la prima întâlnire. „Este vorba — vă spuneam —, pentru ca vizitele voastre să fie cu adevărat folositoare celui sărac şi vouă însevă, să daţi celor aflaţi în nenorocire, dacă ei nu posedă aceste lucruri neprețuite, cât puteţi mai mult spirit de sărăcie, înţelegere a vieţii, sensul suferinţei ca şi modalităţile de a o utiliza, dorinţa şi iubirea de Dumnezeu[44]. Aceste puncte deja abordate le vom relua acum, după ce am studiat, data trecută, câteva din pregătirile auxiliare misiunii voastre şi după ce am stabilit clar câteva din modalităţile de vizitare.

Cum să dăm săracului *spiritul de sărăcie?* Cum să-l facem să dobândească acea moderaţie în râvni rea bunurilor pământeşti, acea sfântă uşurare a sufletului spre care Providenţa îl sorteşte,. prin starea sa, — acest spirit de detaşare, de renunţare la cele ce nu constituie prime necesităţi ale vieţii, — acea mulţumire cu puţin, pe care înţelepciunea omenească o proclama odinioară drept izvor al fericirii şi pe care Creştinismul a sfinţit-o, apro-

il'undat-o, încununat-o cu viaţa veşnică? Cel mai bun mijloc de a-l face pe sărac să fie pătruns de acest sentiment este, fără nici o îndoială, ca mai întâi să-l ai tu însuţi. Nu toţi îl au, şi lipsa lui o poţi imputa ca *o* crimă pentru fiecare. Trebuie totuşi să încercaţi să vă perfecţionaţi în această privinţă. Este reţeta adevăratei fericiri şi, de n-ar fi decât pentru aceasta, este bine să încercaţi.

Dar dacă nu puteţi, să transmiteţi săracului, de la suflet la suflet, cu generozitate, plenitudinea acestui spirit de sărăcie, care se împacă totuşi cu toate stările de bogăţie (sunt mulţi oameni bogaţi care au spiritul de sărăcie şi mulţi săraci care nu-l au), trebuie să împrumutaţi forţa de a acţiona asupra săracului, de la Dumnezeu, iar pentru a vorbi săracului, vocea lui Dumnezeu. In vizitele voastre, cu toată priceperea feminină, strecuraţi fraze In care să lăsaţi să se întrevadă că bogăţia sufletului, absenţa păcatului, curăţenia vieţii, sfinţenia vieţii vă emoţionează mult mai mult decât orice altceva, că ocupă în sufletul vostru locul de cinste, — cât sunt ele de dorit, apreciate de Dumnezeu şi preţuite de oameni.

Dacă aceşti nefericiţi au nevoie de un motiv personal pentru a înţelege aceste idei, arătaţi-le desluşit că cel aflat în graţia lui Dumnezeu este în drept să aştepte totul de la El, un drept cu atât mai puternic cu cât viaţa sa este mai curată de greşeli. Repetaţi-le pasajele din Evanghelie unde se spune să căutăm întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dragostea Lui şi totul va fi atunci dat, *pe deasupra.* Spuneţi-le clar că este o promisiune — o promisiune divină. Arătaţi-le şi diferenţa, foarte limpede, pe care o stabiliţi între mizeria dureroasă din care încercaţi să-i scoateţi şi sărăcia care se bucură de sprijin, de ajutor, atât de deschisă bucuriei. Strecuraţi toate acestea fără să ţineţi o prelegere, ci ca într-o discuţie între prieteni.

Şi apoi povestiţi-le Evanghelia, cu sfânta familiaritate şi cu chiar vorbele din Evanghelie. încercaţi să le cunoaşteţi bine, aceste formule sfinte, care permit vindecarea tuturor rănilor omeneşti, oricare ar fi ele. Cântaţi-le în toate tonalităţile, în mii de feluri variate, cele opt Fericiri, cu orice ocazie, uneori, cu exemple şi raţionamente simple. Înainte de vizită, luaţi în mână cartea sfântă; parcurgeţi Predica despre munte, parabolele, până şi ultimele' învăţături ale Cinei de Taină. Alegeţi în fiecare din aceste pasaje textele care vi se par cele mai potrivite, — copiaţi-le în carneţel ca să le ţineţi mm Iim umile, repetaţi-le pe drum ca să vi le însuşiţi III II:,.II III.IMII I încât să nu lăsaţi prea mult celor ce v.i OM-IIII i im| ■ ■
unei transpuneri neîndemânatice şi deci 111<• I i«.i< ■ .imn nu este mai delicat decât un cuvânt elin K vanghelii , deseori are în gura noastră neobişnuita cu el, inimi iţii neplăcută şi şocantă a vocii de la gramofon. I nmlim i i tea cu textul sfânt ne dă vocea care trebuie şi sufleiiil acestei voci.

O remarcă necesară: pentru ca învăţătura pe care o daţi despre spiritul de sărăcie să aibă întreaga ei influenţa, trebuie să arătaţi toată atenţia faţă de interesele tempo rale, de nevoile cele mai materiale ale săracului; altfel va crede, şi fără să se înşele prea tare poate, că nu-i predicaţi despre cele nevăzute şi spirituale decât pentru a vă dispensa de a-i da cel mai elementar, cel mai vizibil ajutor, dar care, din nefericire, vă costă mai mult.

Pentru cazurile mai dificile, adică săracii cel mai puţin pătrunşi de spiritul de sărăcie, încredinţaţi-i în grija călugăriţelor, adică *celor sărace cu voia* după ce le-aţi explicat ce înseamnă sărăcia acestora, voită, aleasă, grai toare, sfinţită.

„înţelegerea ineţii[u] ce trebuie să le fie dată este orientată în acelaşi sens ca şi spiritul de sărăcie. Ea trebuie să-i impresioneze şi mai puternic, întrucât este vorba de a le arăta în viaţă, atât de terminată şi determinată în această lume, un lucru care îşi are încheierea în altă lume; pentru că trebuie să luptăm împotriva impresiei brutale pe care o poate produce în noi contemplarea vieţii şi a morţii. Acesta este primul adevăr creştin; el este cu atât mai consolator cu cât în practică e mai greu să fie admis fără ajutorul credinţei. Acest sens al vieţii şi al morţii, veţi reuşi să-l faceţi să pătrundă în sufletul săracului direct proporţional cu credinţa lui şi, — de asemenea, — în propria voastră credinţă; rugăciunea voastră, fie în taină, fie făcută în comun cu săracul, vor fi fericitele vehicole ale acestei binefaceri.

Străduiţi-vă în mod constant să le prezentaţi o *noţiune clară a datoriei, oricare ar fi aceasta,* condiţie esenţială a vieţii bine înţeleasă. Stima pe care o purtaţi îndeplinirii datoriei şi durerea pentru necunoaşterea ei va fi pusă mult mai uşor în valoare de poziţia voastră de prieteni şi binefăcătoare. Trebuie totuşi să vă feriţi să insistaţi prea mult asupra acestui punct şi să vă mulţumiţi :„iarătaţi, faţă de o greşeală gravă, o mâhnire însoţita de uimire, mai curând decât de un dispreţ vizibil sau o enervare batjocoritoare. Sunteţi în faţa unui suflet ca al vostru şi ştiţi din experienţă efectele rele pe care le poate avea tot ce ofensează acest lucru fragil, cu contururi delicate şi aproape dureroase, personalitatea unui suflet. „îl vei iubi pe aproapele tău ca pe tine însuţi[14]. *întreg universul cunoaşterii inimii se află în aceste cuvinte — „ca pe tine însuţi".*

Această înţelegere a vieţii, trebuie făcută să pătrundă atât în cele ce privesc dezvoltarea ei, cât şi în cele ce au legătură cu condiţia ei.

Viaţa este, în esenţă, o *dezvoltare organizată, cu scopuri precise.* Trebuie să vă ocupaţi de această dezvoltare atât din punct de vedere natural cât şi din punct de vedere supranatural. Trebuie să vă îngrijiţi nu numai intermitent, ci în mod constant şi consecvent, mai întâi de sănătatea celor ce v-au fost încredinţaţi, — apoi de cariera lor — adică de destinul care le va influenţa caracterul şi poziţia lor printre oameni. Nu există un loc nedefinit în această lume şi

tot ce veți face pentru a stabili, a fixa o existență umană, va fi o muncă a cărei întreagă valoare binecuvântată, umilă dar puternică şi cu mari consecințe, n-o veți cunoaşte poate decât în ziua Judecății.

Pe lângă această asistență de soră mai mare, care ştie mai multe, dedicată dezvoltării naturale a săracilor, trebuie să vă gândiți să le supravegheați dezvoltarea supranaturală. Să vă străduiți să-l aduceți pe sărac, mai întâi în Sufletul, apoi chiar în Trupul Bisericii lui Dumnezeu. Să-l conduceți prin dragoste frățească la iubirea recunoscătoare, vie, aducătoare de viață a lui Dumnezeu.

Nu vă spun decât două vorbe în legătură cu aceasta; —■ mai târziu, când vă veți cunoaşte mai bine săracii, şi când îi veți cunoaşte şi eu prin voi, vă voi da câteva sfaturi mai practice, mai potrivite şi care vor veni la timpul potrivit. Este partea esențială a misiunii voastre, cea mai dificilă; cea mai aducătoare de mângâieri şi cea mai bună. Este aproape întotdeauna şi cea venită cel mai târziu.

Viața este grea pentru sărac. El trebuie să-i înțeleagă direcția, că se îndreaptă spre cer; îndatoririle care o fac să meargă direct la țintă, dezvoltarea ei organică, naturală şi supranaturală. Dar asta nu este totul: mai trebuie să vedem, din chiar pricina greutăților care o marchează, in cazul celor nefericiți, *valoarea de încercare, de ispăşire,*

de mântuire, puterea practică de „materie de sehimh" pu mită de Dumnezeu. Ideea de ispăşire prin **suferința (l.-** destul de răspândită; n-o să vă fie greu **sa** obțineți **(l. • la** cei de care vă ocupați câteva roade de viața vr ....
Adesea există riscul unei deformări, ce consta iii a |>n\ i orice durere ca o pedeapsă personală şi divina; di'lin mare nu prea periculoasă când se aplică ideea la sine însuşi, dar care trebuie corectată de îndată ce este vorba despre altcineva.

Suferința este îndeobşte mai puțin cunoscută ea *încercare, participare posibilă la mântuire, bogăție spi rituală de grații fără număr.* Ea cere, de altfel, o unire eu Domnul Nostru, pe care nu toți o au: din ignoranță, din indiferență sau ca tristă urmare a greşelilor lor.

Aceste puncte de vedere sunt de o importanță atât de mare pentru opera voastră, încât trebuie să vă pătrundeți bine de ele ca să puteți da fraților voştri cheia întregii fericiri tainice conținută în misterul acesta dur.

IV

Pentru a continua studiul pe care l-am început, în legătură cu misiunea voastră, urmează să aprofundăm al treilea punct al programului, a treia binefacere pe care o sădiți în sufletul săracului, — cea care constă în a-i da, ființei căreia îi veniți în ajutor, sensul suferinței şi mijloacele de a o utiliza.

Punctul acesta e important, căci este totodată o cheie a existenței şi una din cheile cerului. în plus, la sărac, suferința nu este un accident; este fondul însuşi al vieții, chestiunea de fiecare zi, misterioasa încercare mereu reîncepută a destinului său.

Puține subiecte cer o aplicare mai susținută; puține sunt acelea care, prin studiu aprofundat, să poala aduce mai mult ajutor binevenit misiunii voastre.

Sensul suferinței este sensul unui mister, altoiI pe misterul însuşi al vieții noastre pământeşti: ființe seriile fericirii, aspirând la aceasta într-un mod aproape **l'alal,** pe de o parte; pe de alta, un Dumnezeu de o IM **mal** ale fără margini care nu face altceva decât să ilnmiasca, căruia nu-i place altceva decât să dăruiască, **.şI, < u leale** acestea, numărul imens de dureri, mizerii, **rele.**

Este deci sensul unui mister. Cei din afara adevărului creştin nu văd in misterul durerii decât întuneric şi nu găsesc decât două remedii abominabile (dacă le putem da acest nume); disprețul de viață, dus uneori până la sinucidere; — egoism, revoltat sau dedat plăcerilor. între cele două, cei ce nu doresc Cuvântul lui Dumnezeu au mai găsit o soluție pentru relele de care suferă omenirea: ceva mai puțin dăunător, dar foarte superficial, mai ales foarte neghiob — filantropia — ajutorare mecanică făcută în raport cu mijloacele materiale şi cu mizeriile omeneşti cele mai la vedere (foame, sete, boli curabile, ignoranță, lipsa de curățenie sau de igienă).

Pentru creştin, suferința este în plină lumină şi, dacă rămâne mereu prin ceva, un mister, este un mister asemănător cu cele ale credinței, din care se pot ivi binefaceri fără număr pentru viața prezentă ca şi pentru cea veşnică. El o vede cauzată în principiu de greşeala inițială (păcatul originar) şi de greşelile izvorâte din această greşeală. O vede transfigurată prin binecuvântarea mai presus de cuvinte a Mântuitorului, care a ales-o ca unica sa moştenire din această lume. începutul şi sfârşitul ei sunt la Domnul. El îşi dă seama ce este acum în această lume răscumpărată: privare de lucruri pământeşti (hrană, sănătate, afecțiune, iubire etc.), *ea nu conține nimic pământesc* — suferința este pentru el ca un *recipient* a ceva îngrozitor şi ceresc, in care zace *voința* binefăcătoare a lui Dumnezeu: un ulcior de eternitate. Expresia de *potir,* atât de des folosită în legătură cu aceasta în Evanghelie, arată că este mai mult decât o simplă comparație. Acest potir, prin chiar aceea că nu conține nimic pământesc, *nu conține nimic altceva decât lucruri cereşti;* misterul este că avem de-a face cu un vas pecetluit: de aceea licoarea amară pe care o conține are întotdeauna pentru noi savoare şi o utilizare necunoscută. Noi trebuie să-i înțelegem gustul şi să-i găsim folosința care ne duce la mântuire.

Potirul conține, spuneam, voința lui Dumnezeu, într-o misterioasă ambianță de ispăşire, de răscumpărare, de merit, de mântuire. Această voință este ceva înfiorător de *precis.* Ce vrea Dumnezeu?, nimic nedefinit, cu siguranță, El, care este Atotputernicul şi Clarvăzătorul tuturor țelurilor. Alături de această precizie, mai este ignoranța şi disperarea noastră, amplificate de faptul durerii înseşi; dar mai există şi bună-voința noastră, şi vestea cea bună a Evangheliei. Unica problemă a suferinței este aceasta: *Cu ce şi cum poate ea să sporească împărăția lui Dumnezeu în noi şi în jurul nostru?* Cum ne poate ea face mai buni (şi chiar prin aceasta, fericiți pentru vecie)? Trebuie să căutăm până ce vom fi găsit, şi această căutare este, ea singură, descoperirea fericită cerută de Dumnezeu.

La fel ca fericirea care nu ne face mai puternici şi mai întreprinzători pentru bine, nici suferința care nu ne face mai buni nu şi-a împlinit vocația.

Prima treaptă a acestui sens al suferinței este, atunci când e de neocolit, acceptarea ei resemnată. Să nu credeți că în aceasta este ceva inferior, nici împotriva naturii. A accepta creştineşte o durere, nu înseamnă nici indiferență, de altfel adeseori imposibilă, nici o reacție forțată. Este ceva admirabil şi profund; totodată mai dureros şi mai consolator decât orice. E mai greu şi mai frumos *să acceptați* o suferință decât să o înduri, ea coboară mai adânc în sufletul pe care-l sfâşie, dar pierde în acelaşi timp acel caracter de ireparabil şi de definitiv, care fac de nesuferit durerile pământeşti, acest caracter de lucru aproape mineral, închis şi finit, şi lipsit de

viață.

Această resemnare o s-o găsiți încă destul de uşor la săracii noştri din Bucureşti. Temperamentul oriental, care a lăsat în alte privințe o amprentă nedorită, dă aici sufletului o înclinare receptivă primei învățături a durerii venite cu voia lui Dumnezeu. în schimb, va fi mai greu ca în alte părți să-i faci să urce la o treaptă superioară de înțelegere şi utilizare a durerii, pe care mi-a fost dat s-o văd în țări cu sufletul mai înclinat spre extreme, foarte rele sau foarte bune, ca în Italia, bunăoară.

Veți putea totuşi ajunge şi aici să-i faceți să înainteze mai departe pe săracii voştri în calea sfântă a înțelegerii, printr-o obişnuință mângâietoare a rugăciunii care conține implicit treptele superioare ale înțelesului creştin al durerii.

Dincolo de simpla resemnare, care se apleacă fără a înțelege prea bine şi care acceptă autoritatea misterioasă a Bunătății Supreme crezând în Cuvântul Veşnic, există o altă receptare mai conştientă a ceea ce se poate întrevedea în suferință; este un fel de adorare sfâşietoare a ceea ce vă loveşte; este mai ales un omagiu înțelepciunii divine în încercările pe care le trimite, o manieră vie de a le face să-şi dea toate roadele. Această manieră, care conține totodată şi modul de înțelegere a încercării şi modul de utilizare, este cea pe care doresc cu precădere s-o recomand meditațiilor voastre, îndemându-vă s-o arătați şi celor nefericiți.

în afară de ispăşirea păcatelor (sarcină negativă), pe lângă vederea clară a ceea ce adesea, vai!, nu putem vedea bine printre lacrimi,: — pe sine, lumea şi pe Dumnezeu mai ales, — (efect aproape pasiv), — există în suferința creştină o bogăție de binefaceri pe care activitatea noastră o poate dezvolta la nesfârşit. A-i arăta săracului această bogăție, a-l face s-o utilizeze mereu, este partea esențială a misiunii voastre şi cea mai complexă prin rezultatele ei.

Cele mai umile suferințe ale noastre, chiar cele mai străine dc măreția lui Dumnezeu, *pot şi trebuie să-i fie oferite lui.* Odată oferite lui Isus, ele încetează să ne mai aparțină, pentru a fi *ale sale.* Odată ale sale, ele au o *valoare care ne depăşeşte.* Ele sunt în stare, amestecate cu ale sale proprii, cu amărăciunea Crucii sau cu cea de pe Muntele Măslinilor, să schimbe fața lumii. învățați-i pe săraci să-i facă lui Dumnezeu, în fiecare dimineață, un simplu şi generos *cadou* din necazurile zilei, — şi pentru ca nimic să nu rămână nedefinit, faceți-i să aplice meritul şi forța acestor suferințe, devenite ale lui Isus, fratele şi Dumnezeul nostru, la cutare sau cutare grație precisă: vindecarea sau convertirea unei ființe dragi.

Faceți să trăiască bine in ei această obişnuință sfântă; mulțumiți-le personal de grația obținută, dacă Dumnezeu o acordă ca urmare a acestor ofrande. Şi (este un detaliu de practică, dar un detaliu care îşi are importanța sa) faceți mai ales să se roage astfel săracii în cele materiale pentru săracii *spirituali;* pe cei bolnavi *cu trupul* pentru cei bolnavi *cu sufletul.*

O altă formulă de practicat, care va cuceri inima săracului şi îi va da pentru voi, în Dumnezeu, o sfântă prietenie: ca unui prieten intim, cu influență pe lângă Atotputernicul, mărturisiți-i intențiile voastre cele mai nobile şi cele mai ascunse față de alții; împărtăşiți-i fără falsă ruşine binele pe care-l doriți şi sperați să-l obțineți de la Dumnezeu prin intermediul său.

Nimic mai simplu decât actul de ofrandă către Dumnezeu a suferințelor noastre; nimic mai simplu decât să-l faci să intre în viața curentă; nimic mai uşor decât să-l faci variat în aplicare, viu şi atrăgător.

Nu uitați că aveți, pentru a face bine celui sărac, vouă însevă, lumii întregi, acest minunat instrument pe care vi l-a înmânat credința.

Pentru săracii analfabeți şi puțin inteligenți, o simplă elevație spirituală ajunge să le pună rugăciunile în mâinile Domnului. Pentru alții, poate fi de folos să aibă la îndemână un text care să-i ajute, să-i lumineze şi să-i mângâie27.

Deoarece nu se ştie niciodată de ce parte se află, în fața lui Dumnezeu, adevărata sărăcie şi suferința cea mai grea, ar fi bine să utilizați voi însevă practicile pe care le transmiteți celor săraci; şi, la fel precum le cereți să vă mijlocească haruri oferindu-i lui Dumnezeu durerile lor, tot aşa puteți să vă străduiți să obțineți pentru ei binefaceri pământeşti sau supranaturale, în schimbul suferințelor voastre proprii. Acesta este un exercițiu care vă va atrage în mod deosebit iubirea lui Dumnezeu. Aceşti nefericiți, nu erau nimic pentru voi; ați venit la ei, le-ați adus mângâierea; acum le dați, acestor necunoscuți, rodul inimii voastre, prețul lacrimilor voastre. Este unul dintre cele mai plăcute lucruri ce le poate vedea Cerul pe pământ.

Faceți din când în când această renunțare în favoarea celor aflați în nevoie.

O a patra grijă, spuneam, trebuie s-o mai aveți, cea de a da săracului înclinarea şi iubirea de Dumnezeu. Este una dintre condițiile oricărei opere a voastre caritabile. Am mai vorbit despre aceasta şi voi mai reveni mai târziu. Am semnalat deja că săracul este mai aproape de Dumnezeu decât majoritatea oamenilor şi cum poate li condus şi mai aproape încă. Această acțiune admirabilă, lentă şi treptată, atrage nuanțate adaptări în sufletul fiecăruia. Deocamdată, voi nota liniile generale, care încep de la nivelul cel mai puțin profund şi, mergând până la cel mai înalt şi mai dezinteresat, îl duc pe sărac în fața unui Dumnezeu binefăcător material prin intermediul nostru, pentru a-l conduce mai apoi în har, până unde poate ajunge un suflet omenesc.

---

27 Vezi la sfârşitul volumului, pag. 225 şi următoarele.

Faceţi să reiasă cu claritate, în ce priveşte acest punct de plecare, singurul pe care-l voi atinge grăbit în trecere, faptul că Dumnezeu este cel care dăruieşte atunci când daţi voi ceva; că Dumnezeu vă aduce, atunci când veniţi la săraci; că Dumnezeu vă deschide sufletele spre milă. Puneţi nefericitului aceste întrebări, la care inima lui va răspunde printr-un nume, de-abia un nume şi *mai mult* decât un nume, mai curând un strigăt, nearticulat şi totodată elocvent, al sufletului: „Cine m-a trimis către tine? Cine mi-a dat ce-ţi aduc? Cine m-a făcut să nu-ţi refuz ce-mi ceri? Cine este creatorul bunurilor pământeşti şi din cer? Cine a făcut bunătatea cea bună? Cine a permis oamenilor să fie buni?"

Şi, pe lângă această bunătate a lui Dumnezeu *prin noi* (care vă creează o *datorie redutabilă de transparenţă* faţă de El, ca şi o pretenţioasă *reprezentare),* îndemnaţi-l să caute şi alt ajutor în Dumnezeu, arătaţi-i limpede cât de multă încredere trebuie să avem în El şi spuneţi-i adesea cam următoarele (incluzând *corectivul* la primejduirea umilinţei voastre, din cauza rolului pe care îl aveţi de *reprezentant divin):* „Dacă eu nu te uit; dacă eu, o făptură plină de defecte, cu viaţa inundată de mii de fleacuri, eu nu te uit; crezi că Tatăl nostru care este în Ceruri, care este desăvârşit, care se gândeşte tot timpul la tine şi care te iubeşte, crezi oare că El te-ar putea părăsi? Cere şi vei primi".

Iată o mulţime de rezultate ce trebuie urmărite, înseamnă oare că vor fi toate obţinute, şi încă repede? Deloc. Veţi avea şi unele insuccese; destul de numeroase chiar, dar parţiale. într-un astfel de domeniu, a face puţin înseamnă deja a face mult, căci aici mânuiţi lucrurile cele mai importante şi pentru scopurile acestei lumi şi ale celei de dincolo.

în rest, în programul încercărilor voastre, gândiţi-vă înainte de toate să exersaţi *o influenţă* mai curând decât o *acţiune. Acţiunea directă* asupra sufletelor şi lucrul cel mai de neînţeles asupra destinelor este dificil, deseori imposibil de dirijat după voia noastră. *Influenţa,* dimpotrivă, este aproape întotdeauna la dispoziţia voastră, mai eficace şi mai puţin violentă, mai conformă, totodată, cu natura chestiunilor pe care le abordaţi şi a oamenilor la care mergeţi.

Dacă misiunea este anevoioasă uneori şi dacă succesele, într-o oarecare măsură, se mai lasă aşteptate, există şi o mulţime de cauze de succes ca să vă încurajeze, binefaceri atât de mari pentru toţi, mângâieri atât de preţioase!

Veţi putea avea, ca să vă ajute, forţa nemărginită a credinţei: ea face totul cu putinţă; ea mută munţii din

loc; o ştiu mai bine aceia pentru care ;;-a **rldlcal** piali i de pe un mormânt. Ea dă o încredere **şl o energlc «v nu** se compară cu nimic; ea îşi dă seama ca ev **cale** *Incul pentru Dumnezeu, este făcut de Dumnezeu şi* **<a, ...** urmare, ca să facem binele nu suntem limitaţi numai **la** puterile noastre dar avem şi forţa ce nu cunoaşte[1] **liniile** a unui Dumnezeu *instigator* şi *complice.* Ea da **vlaţa** nu numai în puterea acţiunii, dar şi în vederea clară a se ei- pului şi a mijloacelor, cu ochii aţintiţi către *Părintele luminilor . . .*

Pe lângă acest ajutor general, misiunea voastră piv supune unele înlesniri speciale.

Starea celui sărac, starea celui ce dăruieşte, sunt stări de graţie şi de perfecţiune; acţiunea supranaturală se des făşoară aici în modul cel mai firesc. Săracul, în pofida neîncrederii şi a pornirii lui, inerentă slăbiciunii omeneşti, de a abuza de cei care-i fac binele, este surprinzător de sensibil faţă de bunăvoinţa semenilor. In plus, vizita voastră, această venire neaşteptată a bunătăţii adusă de Dumnezeu, are pentru el un fel de caracter supranatural (şi nu se înşeală deloc). în sfârşit, el primeşte mai bine ca oricine cuvintele mângâietoare ale lui Dumnezeu. Se spune: „omul nu va trăi numai cu pâine, ci din orice cuvânt ieşit din gura lui Dumnezeu[41]. Aceasta e de doua ori adevărat pentru omul sărac.

Pe lângă aceste înlesniri, câte roade încă pentru sărac şi pentru voi! Pentru sărac o stare de ajutorare şi de speranţă, căreia îi poate corespunde o stare de recunoştinţă, de graţie, de binecuvântare, de prezenţă a unui sprijin constant, a unui ghid, a unei prietenii apropiate întru Dumnezeu. Un cuvânt revine adesea în mulţumirile şi comparaţiile săracului faţă de binefăcătorii săi, cuvântul „înger[44]. Este oare, păstrând proporţiile, funcţia pe care o aveţi voi pe lângă ei, funcţie cu atât mai adini rabilă cu cât va putea fi mai umilă şi invizibilă, precum ajutorul îngerilor celor buni. Săracul are adesea astfel de cuvinte juste care definesc o situaţie şi trasează în acelaşi timp căile care te conduc spre ideal.

Iar pentru voi — ce de lucruri primite din toate părţile!

Mai întâi, obişnuinţa *de a servi, satisfacerea vocalici omeneşti de a servi:* de a servi ceva, de a servi **la** ceva, de a-l servi pe Dumnezeu în toate. Isus nu şi-a **lual un** titlu mai înalt decât cel de „slujitor[44], atunci când **a vrul**

să arate în ce era superior. Elogiul cel mai măreț ce vi se poate aduce, ar fi să auziți că vi se spune „slujitoarea săracilor", „slujitoarea lui Dumnezeu".

Apoi *sufletul vi se lărgeşte;* cu cât dai mai mult din tine, cu atât eşti mai bogat. Este chiar singurul mod de a mări amplitudinea noastră sufletească. Şi este o asemănare în plus cu Dumnezeu, care este pretutindeni, dar mai ales în cei ce dăruiesc mai mult. Este modul în care poți trăi mii de vieți, de a trăi universal, de a cuprinde totul prin iubirea cea mai puțin egoistă şi cea mai lipsită de limite (iubirea impersonală față de toți, iubirea personală pentru Dumnezeu), în aşteptarea vieții veşnice.

Este, totodată, păstrându-ne la un nivel de gândire mai puțin înalt, *un fel de a vedea lumea aşa cum este,* de a nu mai trăi în mediul artificial al creierului nostru micuț, ci într-o ambianță unde se poate zări mai bine adevărata față a lumii, cu mizeriile şi bucuriile ei, pe care o existență mărginită între patru sau cinci clădiri şi la câteva plăceri sau îndatoriri obişnuite v-ar face lesne să o ignorați.

Este o *schimbare de relații;* atingerea de alte destine, alte dureri, alte ființe, care vă fac mai umane şi mai creştine şi vă învață să fiți aşa nu prin ştiința rece a cărților, ci prin cunoaşterea experienței şi a vieții inimii.

Este *acceptarea unei griji noi:* aveați în viața voastră propriile subiecte de preocupare; adăugați la acestea, în mod dezinteresat, altele noi, din iubire față de Dumnezeu; este un lucru frumos, folositor, este un mare har şi o asemănare în plus cu Domnul Nostru, această acceptare *voluntară,* pentru binele aproapelui, a unor necazuri pe care încerci să le eviți în propria ta viață.

Este *un fel de a exercita un sacerdoțiu pe care Noul Testament şi Conciliile l-au acordat oricărui laic:* în misiunea voastră față de săraci, există un fel de oglindire a acțiunilor preoților în Biserică, de la grija față de suflete la distribuirea de bunuri temporare şi spirituale, şi până la sacramentul regenerator al milostivirii, la Eucaristia cuvântului lui Dumnezeu.

Este, de asemenea, *un fel de a vă dezbăra de păcate.* Pe lângă valoarea mântuitoare a milostivirii creştine, e şi *un fel de părăsire materială a păcatelor tale* mergând la aproapele tău, ieşind din egoismul tău, izvor şi receptacul al păcatelor, pentru a aduce o bucurie unui frate necunoscut.

Şi, a da săracului, mai este *o modalitate de a-i restitui lui Dumnezeu ceea ce ţi-a dat El.* Nu este deloc atât de simplu pe cât se crede *să-L găseşti* pentru a-I da înapoi un lucru fie cât de mic. Cu săracul, mergem direct la adresa dorită.

Am enumerat astfel câteva din roadele naturale cele mai vizibile; nu voi putea enumera roadele supranaturale: timpul ne grăbeşte şi, de altfel, cea mai mare parte a lor este secretul lui Dumnezeu, surpriza fericită a lumii de apoi. Să spun numai că dacă mâna stângă nu trebuie să ştie ce face mâna dreptă, este şi, în mare parte, pentru că această mână este întinsă foarte sus şi ţinută bine de îngerii noştri pentru a primi bogăţiile cu care o umple Dumnezeu, în timp ce mâna dreaptă se deschide şi dă. Neştiind că cealaltă dă, nu ştie nici că ea primeşte.

Nu voi schiţa mai departe tabloul mângâierilor pe care le poţi resimţi sărind în ajutorul fraţilor noştri care suferă. Sunt lucruri care nu se descriu şi care nu trebuie povestite, poate, chiar dacă ai putea să o faci.

Voi remarca numai cât de mult trebuie să-i mulţumim lui Dumnezeu pentru *uşurinţa cu care se face bine săracului,* — uşurinţa care nu se mai regăseşte decât la el. Acest lucru mic, care în altă parte ar fi pierdut, aici întăreşte şi mânituieşte; bănuţul, care în altă parte n-ar permite nimic, aici aduce hrana şi-l face binecuvântat pe Dumnezeu; clipele de simplă conversaţie, care în altă parte nu v-ar aduce mulţumiri, lasă aici o impresie neştearsă; cuvintele care în altă parte, la prietenii voştri mo'ndeni, ar cădea pe jos şi ar fi iute măturate, sunt aici adunate şi păstrate ca o comoară. Este o altă lume, neobişnuit de fecundă; valoarea lucrurilor este deseori răsturnată, ajungând mai aproape de cea socotită de Dumnezeu.

Veţi mai găsi la sărac o înnobilare mângâietoare a funcţiilor vieţii; vreţi să o vedeţi mai limpede? Să luăm una din cele mai de rând, mâncarea bunăoară (lucru totuşi misterios şi admirabil în sine) ... O cină elegantă nu aminteşte nimic moralizator . . . pentru sufletul care gândeşte, este un lucru destul de ridicol şi uneori penibil. O masă de familie, câştigată prin munca tatălui, impune deja mai mult respect şi poate stârni înduioşarea. O masă luată de oameni flămânzi, procurată prin bunătatea unui suflet care face să trăiască trupul şi permite sufletului some nului să meargă înainte către Dumnezeu, — este **im**

IM. ! II (lemn de aşezai lângă lucrările lui Dumnezeu, —
..... parlaşanie de exemplu. Vechiul obicei al creştinilor,
I n ea adesea, din păcate, supus unor posibile abuzuri, îi reunea, in primele veacuri, în mod ritual în jurul mesei.

Am încercat să vă dau o idee in ce constă misiunea voastră; ar mai fi multe lucruri de spus, şi multe lucruri de găsit, fără vorbe. O să le găsiţi voi singure şi, dacă va l i i azul, o să încerc să vi le spun.

Punâ atunci, această misiune aş putea-o rezuma într-o formulă provizorie dar limpede. Că ea cunoaşte un succes deplin sau variabil, această misiune este în orice caz un lucru sfânt: *al vieţii,* al vieţii creştine. Simplu efort sau reuşită vizibilă (din punctul de vedere al lui Dumnezeu au aceeaşi valoare), este ai vieţii, al vieţii în Dumnezeu şi prin Dumnezeu.

în scrisoarea prin care ceream Superiorului General înfiinţarea, în ţara noastră, a Surorilor de Caritate, ase- muiam rolul operelor de caritate în Biserică, circulaţiei sângelui în corpul omenesc. Cred că este o comparaţie exactă. Oprele de caritate vor purta viaţa fierbinte a lui Dumnezeu, sângele lui Cristos, fluidul dătător de viaţă, ieşit fierbinte din inima lui Isus, până în membrele cele mai reci, cele mai îndepărtate, cele mai bolnave ale trupului mistic al Domnului Nostru. Cu o sfântă fineţe, forţa lor pătrunde în colţişoarele pierdute ale unui oraş mare, alergând să surprindă acolo, să trezească, să încălzească, să aducă la viaţă întru Domnul grămada mizeriilor umane înţepenite.

Gândiţi-vă la tot binele, la viaţa divină, pe care le puteţi duce în întregul nostru oraş plin de dureri, printre miile de suflete; voi care sunteţi aici ca şi arterele şi venele unei reţele active răspândite pe toată suprafaţa lui Gândiţi-vă la bucuria îngerilor, când văd tresărind ai casta reţea, vibrând şi transmiţând mai departe şi mai adânc acest val de iubire vie; îngerii, pe care lumea îi **imaginează** ca nişte viziuni binecuvântate, pentru care ace[1].ie figuri de stil pe care le folosesc eu seamănă cu nişte scântei de realitate.

Dar aş vrea ca aceste cuvinte să vă amintească cu şi mai multă putere sursa acestui influx: inima de carne a Omului-Dumnezeu, a cărei bătaie regulată este ceea ce face să pulseze, prin voi, până la cei nefericiţi, şi în voi însevă, unde puternice de viaţă. Să nu uitaţi că această inimă, ce stă tot timpul lângă voi, este mai ales, într-un mod nou, intr-o manieră neobişnuită, in stăm ,.i im l.n i să ne cutremurăm de iubire şi de groaza, pe All.n M n Eucaristie; nu uitaţi că bate în tăcere aici, **III** mv.iMn clipă, lângă noi, în camera alăturată, in capela ce laie din el Stăpânul casei, Primul Locuitor, împăratul im mu prezent în această locuinţă.

Este o onoare şi o fericire pentru noi să fim în acea i i sală modestă, oaspeţii şi vecinii Lui.

învăţăceii spuneau, după ce l-au întâlnit pe învăţător la Emaus, a doua zi după înviere:

„Nu simţeam oare că arde inima în noi, pe când el ne tălmăcea Scripturile?[11]

Dar voi, nu simţiţi oare că inima trăieşte mai profund în voi, de când căldura cea bună a sângelui dumnezeiesc se propagă prin asociaţia aceasta de caritate, dus de la inimă la inimă, până la nenorociţii risipiţi care încotro; de când, nevăzut şi făcător de bine, sângele milostivenici mântuitoare, al misericordiei veşnice, al iubirii necreate se revarsă şi curge în voi?

V

Spiritul casei

Sunteţi de-ale casei acum. E bine să cunoaşteţi tot mai bine „spiritul casei“, cel care a inspirat înfiinţarea asociaţiei de caritate, cel care îi conduce destinele şi care trebuie păstrat, menţinut, dezvoltat în toate manifestările vieţii.

înainte de toate, şi înainte de a intra în amănunte, un cuvânt care trebuie să ne pătrundă de respect şi de lumină: spiritul unei lucrări a lui Dumnezeu nu poate şi nu trebuie să fie decât Spiritul lui Dumnezeu, Sfântul Spirit.

Un Părinte al Bisericii a rostit această vorbă tulburătoare: „Un creştin este compus dintr-un trup, dintr-un suflet şi din Spiritul Sfânt“. Nu ne gândim destul la asta, cu destulă bucurie, cu destulă teamă.

O asociaţie creştină este făcută după acelaşi tipar. Ea are un trup şi un suflet, iar Spiritul Sfânt este cu ea.

A înţelege o asociere creştină înseamnă a şti acest lucru şi a cunoaşte forma particulară pe care o capătă această prezenţă activă.

Sfântul Spirit se dăruieşte sub mii de înfăţişări diverse — un text celebru al Sfântului Pavel citează şi enumera câteva — care nu se exclud, ci se răspândesc, în suflete şi lucrări, într-o infinită varietate.

Vom înţelege mult mai limpede această varietate de manifestări ale Spiritului lui Dumnezeu şi ale darurilor sale, dacă ne gândim că Spiritul lui Dumnezeu este Dumnezeu *iubire.* Nimic nu este mai pregătit *să capete toate formele* decât o *atotputernicie* care *iubeşte o infinitate de fiinţe diverse, în modid cel mai potrivit pentru fiecare în parte* şi care *face* ca aceste binefaceri ale iubirii divine să şi *le dăruiască unii altora.*

De aceea, imediat după ce vi l-am semnalat, pentru a vă indica spiritul casei, pe cel care este Spiritul oricărei asociaţii într-adevăr creştine în care se află Dumnezeu, voi trece destul de repede la *formele particulare* pe care le capătă El aici, la oglindirea particulară a prezenţei Sale aici printre noi, — la lucrurile particulare pe care ni le dă El pentru a face să meargă înainte

acțiunea întreprinsă aici. Spun, pentru a purta înainte şi a dezvolta, căci niciodată o prezență divină nu este imobilă. Ea trăieşte şi, odată cu ea, antrenează un întreg univers de activități.

Vom reține din această scurtă privire generală numai noțiunea de Spirit Sfânt, suflet al sufletului asociației noastre, ghid luminos, rațiune puternică, sprijin de deplină încredere.

Spre a-l zări mai bine, o să-l privim în acelaşi timp în inimile noastre şi în trecutul omenirii. N-o să uităm că Cel care a arătat lumii bunătatea lui Dumnezeu, care a promis împărăția lui Dumnezeu, Cel care i-a făcut odinioară pe profeți să vorbească, face acum să vorbească în adâncul inimilor noastre speranțe şi promisiuni tot atât de puternice, tot atât de trainice, tot atât de sigure ca toate profețiile. Nu vom uita că există în noi Spiritul a cărui virtute, făcând din noi fiii lui Dumnezeu şi frații lui Isus, ne dă asupra lucrurilor ceva din autoritatea miraculoasă a atotputerniciei sale.

Nu vom uita, precum un ecou la cuvintele din Evanghelie, nici semnele ce au arătat venirea sa, în primele ore ale creştinismului: porumbelul de o puritate strălucitoare şi limbile de foc. Puritatea de intenție şi înflăcărarea vieții divine sunt ca cele două semne ale oricărei lucrări sfințite. Iar aceste două simboluri, alese de Dumnezeu dintre toate, trebuie, chiar de la începutul **acestul mlllllm,** să se aşeze tainic şi cu toată autoritatea, m l'ața i» lnlnr noştri.

îndreptați-vă privirile mai ales asupra limbilor de Inr ce coboară în cenaclu. In această Misiune vizibila a .'iplrl tului, sunt uşor de găsit sursele conştiinței misiuniloi creştine, făcute din căldură şi din viață, din lumina şl din flacără. Există o datorie, în Dumnezeu, de *a lumina, a încălzi, a arde,* de *a consuma* uneori, de *a înveseli,* de *a face să strălucească,* de *a glorifica.* Avem o misiune arătată în fiecare din aceste verbe, pe care trebuie sa *le adaptați la modul imperativ.*

Spiritul lui Dumnezeu, care este *Iubirea lui Dumnezeu,* este ceea ce ne înconjoară, intră în noi, şi găseşte mii de căi ingenioase pentru a fi mai mult în adâncul inimii noastre, în inima actelor şi faptelor noastre.

Totul este o dovadă a iubirii lui Dumnezeu, un efect al iubirii lui Dumnezeu, în natură şi în har. Din partea noastră, există un răspuns la toate aceste dovezi (şi este cea mai frumoasă dovadă): nu numai primirea pasivă a iubirii, ci o corespondență activă, un dar generos de forță, de ființă, de viață, prin care îl continuăm pe Dumnezeu, prin voința binevoitoare şi bună a lui Dumnezeu. El ne-a iubit destul de mult *ca să-i fie milă de dorința noastră de a dărui,* ca să ne lase şi nouă ceva de dat şi să aşteptăm rezultatul acestui dar.

O faptă bună, o operă de binefacere, îndeplinite în spiritul lui Dumnezeu, sunt opera lui şi a noastră, în acelaşi timp; fapta sa şi a noastră. Sf. Pavel spunea că îndeplineşte în el, prin suferințele sale, ceea ce lipsea în Patimile lui Isus: cuvânt misterios şi minunat, făcut să dezvăluie bogăția de merite lăsată în mâinile oamenilor prin strania grijă a unui Dumnezeu care a suferit totuşi destul de mult ca să răscumpere totul. Fie-ne permis să îndepărtăm de sensul lor obişnuit cuvintele deja de-o sfântă îndrăzneală: faptele de iubire şi de caritate, operele creştine în care domneşte Spiritul Sfânt al Iubirii, îndeplinesc prin Isus, în această lume, ceea ce lipseşti* patimilor lui Isus; şi înțeleg aici prin patimă acea iubire pe care limba omenească o numeşte şi pasiune, acea iubire fără margini pe care înțelegerea noastră limitata n-ar putea să o considere decât nebunie. El a lăsat-o creştinilor, a trăit-o până la durere, până la moarte, aceâstă iubire pătimaşă față de orice suflet viu, de orice ființă ieşită din mâinile lui Dumnezeu, mai ales de orice ființă care suferă; — şi, de când s-a înălțat lângă Părintele Său, de când natura sa omenească nu mai este supusă servitutilor acestei lumi, el ne-a lăsat-o parcă s-o, continuăm cu inimile noastre. Sub răsuflarea fierbinte a Spiritului, operele de iubire, ca şi operele de ispăşire şi de martiraj viu, continuă patima, iubirea pasionată a lui Cristos pentru oameni. EÎe dau *ceea ce lipseşte* Celui care „nu se satură niciodată[44] să iubească, să dea, să se dea, să dea din sine şi din ale sale.

Dar ajunge să nu ne îndepărtăm de primele origini şi de la principiile ascunse, profunde şi sublime ale faptelor creştine. Dacă este bine să te cufunzi din nou în izvoarele divine, ca să capeți puteri noi, nu este practic şi nici conform cu voința lui Dumnezeu pe acest Pământ să zăboveşti prea îndelung în ele. Noi suntem în lumea credinței, a enigmei şi a încercării. „Bine ne este nouă aici“, spuneau apostolii în timpul Schimbării la Față. Şi viziunea a dispărut imediat. Toate operele divine din această lume sunt o încarnare, o coborâre aparentă, pentru o glorificare mai intensă. Schimbarea la Față a durat o oră din întreaga viață de încercări a învățătorului nostru. Nu înseamnă că decazi dacă intri în obscuritățile mai omeneşti ale realizărilor trudnice şi, de altfel, în acest moment, rămânem în mediul senin, limpede şi luminos al ideilor călăuzitoare.

Spiritul de casă, forma particulară dată şi de dat întru Spiritul Sfânt a asociației din care faceți parte, iată ce vreau să studiem. Vom mai rămâne deci încă puțin printre lucruri transfigurate, figuri ideale, constelații care vor pluti deasupra noastră, pentru a ne conduce, a ne încânta şi a ne atrage. Ne vom arunca privirile asupra luminilor care sunt, în noaptea pe care o traversăm, ca nişte priviri îndepărtate venite din Cer, pătrunzătoare şi profunde . . . nişte stele! ... o stea . . . o stea mişcătoare .. . steaua de la Bethleem . . . !

„Am văzut o stea la Răsărit şi iată că am venit să ne închinăm[44]. Aşa spuneau magii. Să privim steluța care merge în fața noastră, la Răsăritul nostru, şi să vedem unde s-a oprit:

Pe un nume şi pe o casă;

Bethleem Mariae28 — Casă de caritate.

28 Viflaimul Măriei, [n. trad.]

Un nume şi un titlu.

Ca să definim un lucru, îi dăm un nume **şi d anall** zăm. Acest nume este o evocare şi o invocau' **o rvm an** a trecutului, naşterea Omului-Dumnezeu o **lm-male,** cea a Maicii Domnului, protectoarea a tot ce **se naMe** creştin în lume. El aminteşte, pentru a simboliza idea Iul nostru, una dintre cele mai scumpe amintiri ale sufletului credincios. El cheamă, pentru a-l realiza, torța cea mai blândă şi cea mai eficace care există.

Un nume nu este un lucru indiferent. Aceasta nu însemnează că cel dat casei noastre ar fi fost pronie ditat în mod deosebit. Primele motive care au făcut sa fie adoptat, primul (în ordine cronologică) este pe *hi tuia* scopul operei. Unul dintre sufletele care au aspirat **sa** o fondeze, a cerut foarte copilăreşte lui Dumnezeu să i **doa** această bucurie drept dar de Crăciun, ceea ce El a iacul, — de unde numele de Bethleem. Dar nimic nu se face la întâmplare şi cuvântul părea adaptat de Providență pentru un început modest al unor lucruri mari; pentru un efort spre o încarnare a bunătății lui Dumnezeu, pentru o încercare de renaştere creştină într-o țară unde credința nu e prea înfloritoare. Şi apoi, numele lucrurilor, ale operelor şi ale ființelor care sunt plăcute lui Dumnezeu au o predestinare pe care mijloacele noastre limitate nu o întrevăd dinainte şi nici din prima clipă. Aceste nume care, de pe acum, au un înțeles fericit şi cu urmări infinite în lumea de apoi, conțin mai mult decât am pus noi în ele; există o întreagă linie de conduită, şi cea care trebuie să fie între aceste câteva silabe alese intr-un prim elan de devoțiune, de recunoştință şi de speranță.

Numele, cele fericit alese îndeosebi, adună în ele şi rezumă esența lucrurilor pe care le numesc: vom încerca să degajăm bine această esență, pornind de la numele Casei noastre. Evanghelia ne va fi dicționar; mintea noas tră îi va cerceta paginile, iar inima va căuta sensul cel mai potrivit, în spiritul textului, acest Spirit Sfânt, care trebuie să fie totodată şi Spiritul asociației de caritate.

Acest nume, în acelaşi timp semn de recunoaşteri', firmă, chemare, profesiune de credință şi program, ce vrea el să spună mai întâi şi-ntâi, literal? In ebraică cl înseamnă „casa pâinii“ — un nume plin de mister pcn tru locul de naştere a Mântuitorului, — un nume plin de învățăminte, dacă îl luăm ca simbol.

O „casă a pâinii“, iată ce vrem să avem aici: pâinea trupului şi de asemenea pâinea sufletului, pe cât |x>si

bil; alimentul primordial al celor două vieți; „tot ce e necesar pentru toți nevoiaşii". Ca furnizor principal — căci noi nu suntem decât distribuitorii —, acest Dumnezeu de la care milioane de ființe cer de mii de ori pâinea cea de toate zilele. Nu există alte limite decât cele ale Providenței Sale, căreia îi lăsăm în grijă să ne arate până unde putem merge. Nici un cadru trasat, nici o cifră fixată dinainte. Chiar obişnuința (fiind vorba de necesar, numai ce e necesar să-i procurăm săracului), de a se sprijini cu îndrăzneală pe bunătatea lui Dumnezeu şi de a merge cu hotărâre înainte. îi spunem atunci cu încredere:

„O, tu care ne-ai permis să avem aici, în această modestă capelă, pâinea îngerilor, nu-i lăsa pe săracii tăi fără de pâinea ce-i hrăneşte pe oameni, nici fără de pâinea Cuvintelor divine ce-i mângâie; dă-ne voie să le ducem cât mai multă fraților noştri aflați în nevoie. Fă ca această casă să fie într-adevăr pentru toți care au nevoie, „casa pâinii[11], Bethleem. Aşa să fie.

Am pătruns în învelişul cuvântului şi am văzut ce vrea să spună prin sine, înainte de a găzdui amintirea lui Isus; vom vedea, tot înainte de venirea Mântuitorului, ce semne providențiale de folos misiunii noastre mai putem descoperi în el. După ce am *deschis* cuvântul şi l-am comentat în spiritul lui Dumnezeu, să deschidem Biblia în acelaşi spirit: un pasaj ne reține atenția, un pasaj nostalgic, de o intraductibilă intensitate a expresiei.

David, bolnav, epuizat, departe de toate, nu cere decât un singur lucru: „Oh, de-aş putea să beau, de-aş putea să beau puțină apă, un pahar de apă, de acolo, din cisterna de la Bethleem, de lângă răspântia drumurilor .. .", şi patru bărbați îşi primejduiesc viața ca să-i aducă apă. Am înțeles învățătura de-abia după ce am asistat la tulburarea unor suflete bolnave, zdrobite sub greutatea vieții, cumulată de greşeli şi imperfecțiuni, căutând un loc unde să-şi potolească setea cu puțină puritate, prospețime şi viață curată ca lacrima. Mica oază, mica cisternă pe care David o descrie atât de amănunțit ca să poată fi găsită, paharul de apă limpede pe care patru bărbați i-l vor aduce de acolo, dintre duşmani, punându-şi viața în pericol: iată ce trebuie să găsim şi să ştim găsi cu precizie în acest nou Bethleem.

între toate casele din acest oraş, trebuie să se ştie că există una la care pot aspira cei ce sunt însetați să părăsească pentru o clipă minciunile şi prostiile unei lumi acaparante, febra vieții sale false; trebuie să se ştie **ea** există un loc unde se poate bea această apă pură şi in vio rătoare ce vine din Curentul veşnic al lucrurilor **ce se** îndreaptă către Dumnezeu, acolo unde totul este în bum nezeu, pentru Dumnezeu şi prin Dumnezeu. Se va simți de îndată valoarea paharului de apă proaspătă ce va l i băut aici, în răgazul preocupărilor mondene ce îngreuiază sufletul, uitând acum de toate lucrurile care nu sunt pentru binele aproapelui şi gloria lui Dumnezeu.

Celelalte mențiuni ale oraşului Bethleem sunt profeții directe care se ocupă cu naşterea Domnului Nostru. Ele se contopesc fără a căpăta pentru noi semnificația specială a mărturiei din Evanghelie. Vom ajunge acum la aceasta în plină lumină a simbolurilor.

Bethleem este casa lui Isus, casa naşterii, a venirii lui Isus. Bethleemul nostru trebuie să fie casa lui Isus, sub toate aspectele, ea trebuie să îmbine toate prezențele divine, prezența reală a Domnului, trup, suflet şi divinitate, în Sfântul Sacrament, prezența vie a Domnului printre noi, adunați în numele său; prezență a Domnului în cei săraci, pentru noi. în noi, pentru săraci; prezență a Domnului în lucrările noastre, în operele noastre, în rugăciunile noastre, chiar şi în conversațiile noastre; prezență a Domnului în preotul care celebrează aici sluj bele, din când în când; în binecuvântările Bisericii, date aici atâtor lucruri, în indulgențele câştigate.

Simțiți şi trăiți bine toate acestea. Trebuie ca numele cuiva *atât de prezent* să fie deseori pe buzele voastre şi, precum în micul staul din Iudeea, să răsune adeseori între aceste ziduri.

Casa din Bethleem este casa lui Isus. A fost pentru El un adăpost şi un refugiu. Izgonită de peste tot în noaptea de Crăciun, numai aici a găsit azil Sfânta Familie. Din acest punct de vedere, să învățăm să-l vedem pe Isus în săracii săi: uşa să le fie veşnic deschisă, iar refuzul unui ajutor să se consume numai după ce ne-am convins că ar fi greşit şi vinovat, în detrimentul altora mai îndreptățiți. A priori, se face mai întâi darul — imediat după aceea se verifică — dacă se poate, chiar şi înainte — dar se dă; — de îndată ce există o presupunere de mizerie, mai bine să dăm săracilor neverificați, decât să lăsăm neajutorat pe un eventual nefericit Nici un fel de mizerie nu rămâne în afara vederilor progra mului, care se străduieşte să o depisteze şi să o provină.

Casa, Casa „Bunei Primiri[14], cea unde se primeşte cu brațele deschise şi unde *este văzut Cristos,* iată Bethlee- mui.

Casa „Bunei Primiri[44] este casa *sfintei familiarități.* In clădirea care l-a primit pe Dumnezeu, — Dumnezeu întrupat, familia sa, bopl, măgarul, îngerii, păstorii şi craii, infinitul şi micul de tot, stelele şi firele de paie, toate acestea trăiesc împreună, se apropie, se unesc. Ceea ce este casa lui Dumnezeu este casa tuturor, iar „casa tuturor[44] face ca fiecare să se simtă ca la el, înconjurat de prieteni, de cei apropiați. Spiritul de la Bethleem este un spirit de familiaritate, familiaritatea unei locuințe comune, familiaritatea cu Dumnezeu, pe care-l ştim bun şi apropiat, cu toți îngerii, cu toți oamenii de orice fel, de orice clasă, rang social, națiune, religie, primiți toți aici ca la ei acasă, lângă Dumnezeu.

Sfânta familiaritate aduce cu sine o *sfântă libertate:* formalitățile, ca să spunem aşa, nu mai există; nu sunt necesare decât indicațiile pentru a-l recunoaşte şi urmări pe sărac, să ştim să-l

găsim sigur, prieteneşte, des, să ne asigurăm printr-o investigaţie serioasă de realitatea şi întinderea nevoilor sale, pentru a-i face cât mai mult bine cu putinţă şi binele de care are nevoie.

O *sfântă sărăcie* trebuie să-şi lase apoi amprenta asupra casei. Ieslea nu se găsea într-un palat, iar luxul nu era o trăsătură a familiei dulgherului Iosif. Aici sărăcia este o condiţie indispensabilă misiunii; pentru *a putea îndeplini* această misiune, cât mai puţine cheltuieli, cât mai multe sacrificii; — *pentru a fi sigur că o îndeplineşte bine: o* detaşare cât mai completă de toate servituţile bunăstării, ca să eliminăm obstacolul celui mai mic egoism personal. Numai spiritul de sărăcie dă sufletului certitudinea plină de încredere a unei acţiuni îndreptate spre Dumnezeu. Este unul dintre motivele pentru care în viaţa călugărească aceasta este una din primele condiţii şi obiectul unui legământ solemn. Spiritul de sărăcie, cum vi s-a spus în altă parte cu mare elocinţă29 este, în plus, atitudinea necesară a sufletelor noastre pentru a înfrânge neîncrederea săracului.

Un singur lux admis: luxul curăţeniei, plin de învăţăminte; al bunului gust, care profită de cele mai mici elemente pentru a înviora privirea şi a o îndrepta spre

29 Predică de caritate, rostită în catedrala din Bucureşti (noiembrie 1906) de Părintele Ollivier. [n. aut.]

cer; luxul, în sfârşit, al ornamentării lucrurilor sfinte care, înconjurate de sărăcie, atrag cu atât mai mult atenţia înţelegătoare a trecătorului.

Casa de la Bethleem trebuie să oglindească aceste sărăcii şi luminiţa acestui singur lux, permis întru gloria lui Dumnezeu şi demnitatea omului.

Un staul plăcut — da, — dar nu o cocioabă.

Această casă familiară, cu intrarea şi ţinuta libere, acest staul ales al Bunului Dumnezeu este fireşte modest, şi simplu. Nu arată a nimic deosebit. Neobişnuitul semn de recunoaştere dat păstorilor pentru a le anunţa cea mai mare revoluţie pe care a cunoscut-o universul a fost acesta: „Mergeţi şi găsiţi într-un staul o femeie cu un prunc înfăşat", — ce poate fi mai îndepărtat în aparenţă de opera cea mai nemaiauzită a Dumnezeului tuturor minunilor?

Ochiul celor care nu judecă după sufletul lucrurilor se va putea întreba prin ce diferă casa noastră de alte case asemănătoare, şi poate mai bine utilate material, în care Cristos nu e deloc prezent. Cei care-l cunosc pe Dumnezeu, cei care se îndreaptă către el, cei care au numai un suflet şi care trăiesc din acest suflet, ei vor simţi că în această înfăţişare modestă, pe lângă amplitudinea în aspiraţii, dorinţe şi eforturi există ceva care se potriveşte cu modelul cel sfânt.

înainte de a părăsi Bethleemul din Evanghelie, un cuvânt despre ceea ce-l mai poate aminti aici: imaginile zugrăvite sau cele vii, tot ce poate face mai vizibil sensul tainic al ieslei lui Cristos; imagini care să amintească această misiune, cu înţeles înalt, vom încerca să le punem peste tot. Imaginile care vorbesc au fost numite Biblia săracului. Acesta va putea să o citească pe toţi pereţii de la noi.

Mai există şi imagini vii, pe care le-am ales pentru a asigura şi face mai vădit scopul şi spiritul Casei: Surorile noastre de Caritate.

Pe lângă ceea ce pot fi ele prin ele însele, statutul, regulile lor conţin tot ce e nevoie ca ele să-l poată primi cu demnitate pe Isus în săracii săi şi să facă să retrăiască o dată cu grija lui Iosif pentru sfânta familie a săracilor lui Dumnezeu, o parte din virtuţile Măriei. Statutul surorilor şi regula conţin patru promisiuni, adică patru voturi prin care te dăruieşti lui Dumnezeu, pentru a-i sluji pe săracii săi, prin cel mai teribil jurământ ce se poate face, deoarece e făcut pe vecie — sărăcia

absoluţii, curăţenia absolută, supunerea absolută şi caritate până la moarte. Primele trei sunt ale oricărui ordin religios. Al patrulea este creaţia Sfântului Vincenţiu de Paul, care, nemulţumindu-se cu toate garanţiile pe care le poate da o inimă creştină faţă de caritatea creştină, a voit s-o consacreze, s-o facă mai solemnă, să-i dea gravitatea specială a unui legământ, căruia îi corespunde, în caz de încălcare, păcatul mortal de sperjur şi sacrilegiu.

Acest legământ mă face să trec la subtitlul atât de important şi atât de glorios al ,,Bethleemului" nostru:

Casă de caritate.

Nici dispensar, nici azil, nici atelier de binefacere, nimic precis determinat, în schimb tot ce poate izvorî din mijloacele şi inima noastră. Un titlu cuprinzător ca un suflet — şi ca un suflet în care se mişcă Dumnezeu,

O *casă,* adică o *locuinţă stabilă, fixă, cunoscută, o* locuinţă sigură şi durabilă, nu o haltă intermitentă pentru o caritate rătăcitoare; un loc unde este găzduit cum se cuvine ceea ce este găzduit în orice adăpost omenesc: o *grijă.* Dar ce grijă frumoasă! Grija liber aleasă a *binelui de făcut.* Aici se stă de veghe împreună cu Dumnezeu, se aşteaptă împreună cu Dumnezeu mizeria ce poate fi alinată.

O casă de caritate... Ce este Caritatea?

Dacă există vreun cuvânt al cărui sens să-l fi restrâns uzul vulgar, apoi acesta este. Caritate, cu sensul originar al cuvântului grec sau latin, este iubire, iubire dezinteresată, iubire liberă, iubire în acelaşi timp *eliberată* şi *purificată.* Caritatea este iubirea. Dacă unul dintre cuvinte şi-a îngustat sensul prin uz, până a însemna ,,a da de pomană[11], a alina momentan o mizerie materială, ba chiar a fost, înjosindu-1, asociat cu verbul „a face" ■— ca şi cum *faci* un act de milostenie, ca un lucru mecanic — celălalt cuvânt a fost profanat: — tot felul de lucruri sunt denumite iubire.

Vom folosi cele două cuvinte pentru a ne lămuri, lămurindu-le unul prin celălalt, ca să îndepărtăm reducerile de sens de care au putut suferi, unul sau celălalt.

Această caritate, această iubire, aici, în Casa noastră de Caritate, se îndreaptă către Dumnezeu şi aproapele nostru, după porunca ce a făcut din aceste două iubiri una singură; Dumnezeu este în adevăr cel mai apropiat dintre cei apropiaţi nouă, iar aproapele nostru este Dum-
nezeu care pune la încercare în altul iubiri i i
pentru Dumnezeu.

Iubirea lui Dumnezeu este viaţa Betblccmuli n, ml>ni individuală şi tăcută, iubire de apostolat, caia* gMi|H'a i şi cheamă pe toată lumea să laude, să servească, :.a nuiv pe Dumnezeu.

Pentru a ne răzbuna pe servituţile verbale MUHU late şi deplânse mai înainte, să ne folosim de ele |M Hm ca să le reînsufleţim şi să le înnobilăm. Să luăm aceasta caritate în sensul îngust al cuvântului: primul .varar venit, primul cerşetor căruia trebuie să-i dam ,,de pomană[14], este Dumnezeu. El este întotdeauna prezent, aşteptându-ne, dispreţuit, uitat, jignit, necunoscut, bat • jocorit. Să-l slujim cu generozitate aducându-i sacrificii şi rugăciuni, laudă şi slavă; să-l slujim cu atât mai multa râvnă, cu cât ne simţim aici direct în serviciul său, fara nimic din ceea ce vine de obicei să se aşeze între noi şi el.

Să-l slujim astfel încât să ne dovedim iubirea; căci o iubire care nu se dovedeşte, nu-şi merită numele. Şi să ştim bine că ceea ce vrea aici întreaga ambianţă, ceea ce pretinde firma casei, nu este numai satisfacerea unei îndatoriri, ci şi acea generoasă revărsare a sufletului, acea uitare de sine care se numeşte iubire.

Aici totul trebuie făcut prin iubire, cu iubire: slujirea lui Dumnezeu şi, cea care seamănă cu ea, slujirea aproapelui.

Iubirea, faţă de aproapele nostru, trebuie să o împlinim faţă de cei săraci trupeşte sau sufleteşte — şi am încercat să le arăt, doamnelor ce merg în vizită cum să o facă — faţă de bolnavii cu trupul şi cu sufletul, faţă de propriile noastre suflete, care sunt tot un aproape, cel mai aproape dintre toţi, cel pe care îl uităm uneori cel mai mult.

în această iubire faţă de aproapele nostru, ce trebuie aici practicată atât de intens, am putea include şi iubirea faţă de moartea noastră — un aproape şi acesta, unul inevitabil şi aproapele veşniciei noastre. Nu uitaţi de aceşti doi aproape, nou descoperiţi, în meditaţiile şi în acţiunile voastre. Invizibili, dar prezenţi, se ating de voi şi vă pun întrebări.. .

Casa de *caritate* presupune *toate cavităţile* - acest»* plurale pe care le-au acumulat slăbiciunile şi neputinţele din lume: de la carităţile de ajutorare indispensabile vieţii materiale, până la cele ce se adresează vieţii morale,

sociale, religioase. Printre acestea voi recomanda îndeosebi bună-voinţei voastre, caritățile de unire, de reuniune, de apropiere, de grupare, de pacificare — aici găsesc un teren deosebit de propice -—, cele de instruire, de mângâiere, de protecție — acestea se pot atât de bine naşte şi dezvolta aici — cele de intermediere şi de rugăciune.

In aceste câteva cuvinte care ne servesc de emblemă, se găseşte din ce să înfiinţezi o mulțime de opere de caritate diferite. Ele pot apărea şi vor apărea prin eforturile noastre, cu graţia lui Dumnezeu, în funcție de aptitudinile morale, resursele materiale, punctele de sprijin oferite de împrejurări, ajutorarea constantă sau surprizele Providenţei divine.

Această dezvoltare a activității vizibile este în strânsă legătură cu o dezvoltare interioară. Pentru a o face mai sigură şi mai bine călăuzită, n-ar fi rău să dăm şi mai mult întâlnirilor noastre caracterul unui club de caritate vie, al unei conspirații închinate binelui, al unei societăți cooperative mereu în lucru de înnoire pentru Bunul Dumnezeu.

între alte maniere de a insista asupra acestui punct, m-am gândit să inaugurăm două procedee în stare să aducă ceva roade.

Această Casă a Domnului este deosebit de plăcută lui Dumnezeu. Totul aici se face pentru El, în El, iar rugăciunile care vin din acest colțişor al pământului, neamestecate cu ceea ce, în altă parte, le îngreuiază şi le întinează uneori, sunt deosebit de bine primite în ceruri. Pentru a face să ia parte un număr mai mare la beneficiile unei împliniri uşoare, şi a ne pune în măsură să exercităm o caritate de două ori binecuvântată, vom instala aici o cutie de scrisori; cererile adresate lui Dumnezeu prin intermediul operei de caritate vor fi de regulă anonime. Recomandate rugăciunilor tuturor, aceste intenții vor permite să se facă o caritate nouă, iar celor asociați să se întrajutoreze strâns, frăţeşte. Ar fi, într-un anumit fel, dispensarul spiritual al săracilor şi al bolnavilor fără nume. Dumnezeu va păstra registrul; îngerii şi sfinții vor păstra, după cum le e obiceiul, secretul profesional.

O altă cutie ar conține, adresate doctorilor de suflete care sunt printre noi, întrebări asupra unor chestiuni de credință sau de morală. Aceasta ar permite să se răspundă, în şedinţa următoare, unor nevoi precise şi unor lacune într-adevăr resimțite.

în sfârşit, această cutie de scrisori ar mai primi şi propunerile, ideile noi, înainte de a deveni hotărâri, eliberând pe autori de responsabilitate şi de o posibilă penibilă dezbatere publică insuficient pregătită.

Astfel deci, multă muncă şi lumină de furnizat, o sarcină importantă de urmărit *împreună.* Apăs pe acest cuvânt: „împreună[44]. Societate şi reuniune creştină, Înfiinţată şi consacrată de Biserică, grupul nostru participă la comuniunea Sfinților. De aici se ivesc neobişnuite, profunde şi serioase legături între noi. Din această comuniune a sufletelor, binele făcut de una dintre voi va fi în folosul tuturor, într-o manieră mai specială decât înainte de înfiinţarea asociației noastre. Răul făcut de una dintre voi este, fără să fi bănuit probabil, o atingere, un prejudiciu pentru toate, un fel de *furt de grații* săvârşit în dauna visteriei comune . . . Acestea pot fi pentru voi obiectul unor meditații profunde.

Am examinat şi disecat cu atenție, numele şi titlul Bethleemului nostru. înainte de a încheia acest studiu, o ultimă privire asupra lor.

Bethleem este oraşul invocat de Scriptură printr-o interpelare directă: „O, tu, Bethleem, nu eşti cea mai mică dintre cetățile lui Iuda ...“ Umila iesle a Mântuitorului este făcută pentru a numi umilul început al unui lucru grandios, al unei renaşteri creştine. Suntem aici la originea recentă a unui lucru voit de Dumnezeu, binecuvântat de Dumnezeu, îndreptat către Dumnezeu. Acest lucru poate şi trebuie să ajungă departe. Avem un program viu şi minunat avându-1, ea şi complice şi instigator, pe însuşi Dumnezeu. Avem încredere, ca oameni, într-un colaborator priceput. Ce siguranță şi elan trebuie să avem acum, alături de noi cu Cel care creează, păstrează şi călăuzeşte, Cel care şi încoronează!

Fiți de altfel convinse de importanţa celor mai mărunte lucruri într-o casă a Bunului Dumnezeu. Nu există întâmplare în lume; în ceea ce numim întâmplare •— şi care în definitiv nu sunt decât scadențele îndepărtate sau obscure ale Providenţei — există cu atât mai multe indicații providențiale în orice faptă, în orice eveniment, *cu cât avem de-a face cu lucruri închinate lui Dumnezeu.* Ele năzuiesc spre Ţelul veşnic, şi *nimic din ceea ce se face aici nu este lipsit de semnificații.* Totul se găseşte mai întâi în înțelesul planului lui Dumnezeu şi apoi multiplicat cu valoarea infinită a meritelor lui Cristos.

Colțul de lume de unde s-a ivit Mântuirea nu este decât un mic staul cu un copilaş. Dar acest copil este Mântuitorul lumii. Nimic nu s-a schimbat, decât o invizibilă prezență.

Să ştiți că lucruri măreţe se pot naşte şi ieşi de sub acest acoperiş. Pentru forța activă şi amplificarea expansiunii lumeşti este un hău, sau mai bine zis un întreg cer care desparte binefacerea, amuzament de economie politică; filantropia mărginită, simplă milă omenească; — de celălalt lucru venit dintr-o Altă Lume — iubirea eternă a lui Dumnezeu, iubirea eternă necreată, Spiritul Sfânt ascuns în sufletul oamenilor şi acționând prin mâinile lor umile, fragile, slabe, dar sfințite.

DIN DRUM

Câteva meditații, în drum spre casa săracului.

*

Nimic nu-l face pe Dumnezeu mai aproape de noi decât aproapele.

*

Pentru cine-l vede pe Dumnezeu departe de el, aproapele său nu va fi niciodată aproape; pentru cine nu-şi vede aproapele aproape de el, Dumnezeu va rămâne întotdeauna departe.

*

Nu uita că cele mai frumoase zile nu sunt niciodată frumoase pentru toți.

*

Ascunde-ți jertfele, asemenea învățătorului tău, într-o pâine de viață.

*

Mulțumesc este un cuvânt pe care trebuie să ştii să-l dovedeşti, nu ajunge să ştii să-l rosteşti.

f

Cel părăsit de toți este, de îndată ce-l vizitezi, cel mai apropiat dintre toți ai tăi. El nu te are decât pe tine. Tu ii aparții, deci, mai mult decât toți.

Dumnezeu dăruieşte celor care dăruiesc.

Dumnezeu se dăruieşte celor care se dăruiesc.

«6

Fie ca bucuriile mele să nu vină niciodată prin durerile altora! Fie ca toate suferinţele mele să servească la a aduce altora bucurie! Fie ca destinul meu să nu strivească nimic în drumul său,

❖

Nu trebuie nici să ne mirăm, nici să ne plângem de ingratitudine. Recunoştinţa este un lucru mai rar şi mai nobil decât fapta bună. Când ni se arată recunoştinţă, primim mai mult decât am dat noi.

Răzbună-te pe încercările al căror sens nu reuşeşti să-l înţelegi, mergând să duci tu fericire unor fiinţe necunoscute.

*

Când te simţi tu însuţi zdrobit de o grea suferinţă, atunci mai ales să mergi; să alini suferinţele fraţilor tăi. A te dărui în asemenea momente, când nu mai eşti nimic, când nu mai ai nimic în tine, înseamnă intr-adevăr a dărui din Dumnezeu... şi a-L găsi.

*

Pentru cine nu le-a văzut curgând pe obraji, lacrimile pot părea nişte picături de apă ca oricare altele.

îmi veţi fi mult mai recunoscători pentru că v-am făcut posibil un act generos decât pentru cel mai de preţ dar pe care vi l-aş putea face. Căci cel mai fericit cadou ce poate fi făcut unui suflet este de a-i da să îndeplinească o faptă bună. [30]

30

Dacă ştii să-l pui pe Dumnezeu III tot ce fad, o sa **1**
regăseşti în tot ce ți se-ntâmplă.

Decât să dea el însuşi celor săraci bunurile de care dispune, un tată preferă să se servească de mAna **copiilor** săi, sub privirile sale, iar inima i se umple de bucurie, de o fericire nouă văzându-i. Aşa îi place şi lui Diimne/oii, mai mult decât orice, să facă prin intermediul noslm toi binele ce-l face în această lume. Şi simțim, din partea a, un fel de fericire îndoită.

Dacă ştii să iei asupra ta durerea altuia, Domnul o va lua asupra Lui pe *a ta,* făcând-o a sa, adică aducătoare de Mântuire.

Dacă ştii să iei asupra ta durerea aproapelui, Dom nul va lua asupra Lui această durere *din tine,* făcând-o a Sa, adică făuritoare de Mântuire. O va lua cu atât mai multă ardoare, cu cât o va găsi deja dezrădăcinată şi transplantată în inima ta. Şi întrucât El a găsit-o cură țită de orice urmă de egoism, transfigurată prin evlavie, sfințită prin iubirea creştinească, mângâierea va fi mai mare în. celălalt, binecuvântarea mai vie în tine, fericirea de mâine mai mare în amândoi.

RUGĂCIUNI

PREFAȚĂ

Nesfârşit de variate pot fi textele d.e rugăciune ce urmează să fie înmânate săracului, pentru a-l ajuta să tragă mai multe învățăminte de pe urma suferințelor sale, oferindu-le lui Dumnezeu în modul cel mai conştient şi mai generos. Contează mult să fie bine adaptate la fiecare împrejurare particulară. Este atinsă aici porțiunea cea mai profund afectată, cea mai personală, intimă, a vieții aproapelui şi acolo poate mai mult decât în altă parte, trebuie să ai grijă ca vorbele să se potrivească cu starea sufletului în ajutorul căruia ai venit, vorbele ce pot fi oferite acestui suflet, pentru a-i fi apoi adresate lui Dumnezeu, pentru prea-binele său. Cea mai mică notă falsă ar încetini avântul rugăciunii şi ar risca să-i modifice într-o oarecare măsură valoarea ofrandei.

Dar cum poate ar fi util să oferim ceva care să depăşească o simplă indicație, şi cum poate fi înțelept să uşurăm o muncă uneori mai delicată decât se crede, dau aici, deja gata pregătite pentru eventuale modificări, câteva teme verificate corespunzător prin experiență, şi astfel concepute încât să poată fi adaptate la cazuri destul de diferite, **CIL** *numai câteva mici retuşuri.*

Ca atare transcriu, mai mult ca exemplu decât ca model — şi, mai ales, ca punct de plecare pentru adaptări noi, câteva din textele pe care am fost nevoit să le compun chiar eu, după nevoile misiunii mele. Practica le-a verificat. Ele m-au servit cu folos mai întâi în cazuri determinate şi apoi în alte cazuri mai mult sau mai puțin asemănătoare. Ele pot fi de folos cititorilor mei aşa cum sunt, fie „puse la punct", în funcție de persoanele şi de situațiile pentru care urmează să fie adaptate.

In aceeaşi ordine de idei, şi gândindu-mă la o aplicare practică, am adăugat la aceste texte alte câteva

texte de rugăciune de un caracter mai diferit, dar de aceeaşi natură şi de aceeaşi inspiraţie. Le-am compus odinioară în vederea acţiunilor în care am concentrat tot efortid şi toată grija sufletului meu. Viaţa unei asociaţii de caritate le-a dat naştere. Ele pot găsi o utilizare oriunde se lucrează în acelaşi mod şi în acelaşi scop.

RUGĂCIUNE DE SPUS ÎNAINTE DE CONSULTAȚIILE DINTR-UN DISPENSAR

Doamne, vom vedea în curând venind la noi bieți oameni care suferă şi care ne cer să le uşurăm durerile. Fă ca îngrijirile noastre, ajutorul şi rugăciunile noastre să poată înlătura sau face mai suportabile aceste suferințe, ca să fie binecuvântat numele Tău prin noi.

Fie să vedem cum apare vindecarea oriunde aceasta poate fi obținută pentru mai-binele sufletului lor şi o mai bună folosință a vieții lor. Dacă nu, fie cel puțin ca durerea de care au parte să se reducă la atât cât socoteşti Tu necesar pentru fericirea lor veşnică; şi dacă, în această privință, ar fi să le mai lipsească ceva, ia cât le lipseşte şi dă-le din suferințele noastre şi din meritele pe care le-am fi dobândit pe lângă Tine.

Doamne, învață-ne să Te cunoaştem prin milă, să Te slujim prin dăruire frățească, să-Ți urmăm exemplul prin jertfă.

Şi fie ca încercarea la care supui buna noastră voință, făcându-ne trimişii răspunzători de Providența Ta față de aceşti nefericiți care, după cum spui, îți țin locul, fie ca această încercare să se întoarcă în cinstea noastră comună, pentru fericirea noastră comună în ceruri.

Aşa să fie!

[Rugăciune compusă pentru Dispensarul din Bucureşti],

RUGĂCIUNE PENTRU BUNA FOLOSINȚĂ A SUFERINȚELOR

Sufăr, Doamne; iată suferințele mele, ia-le, ți le dăruiesc,

Tu, care nu refuzi nimic de la noi, primeşte-le.

Tu, care ai suferit mai mult ca oricine, vin •• ți l ofer.

Sufăr, Doamne; iată suferințele mele, ia le.

Ți le dăruiesc, ți le dăruiesc, ți le dăruiesc, jicnim ca, devenind ale Tale, să poată folosi la iertarea f.n ■ lilor celor dragi mie sau care mi-au făcut un bine, . ■ mi fie ,iertate greşelile mele şi să fiu adus mai aproai» de Tine. Fă din ele fericirea, şi pentru noi toți, şi in i ei ca pe pământ.

Doamne, ceasurile de suferință ocupă mult din viața mea. E poate lucrul în care sunt cel mai bogat; nu este deci o mică parte din mine, cea pe care ți-o ofer. Tu ştii prea bine şi, dacă ți-o spun, e ca să mă liniştesc pe mine în această clipă; căci dacă mi-e aproape milă de mine tot spunându-Ți-o, câtă milă trebuie să ai Tu, Dumnezeule, pentru mine, Tu care mă iubeşti mai mult decât Te iubesc eu.

Doamne, pot suferi mai îndelung decât pot, cu buzele sau cu inima, să mă rog la tine. Or iată că suferințele mele *se roagă singure de când ți le-am dat;* ele se vor ruga mai mult timp decât rugăciunile mele. Şi cu cât mă chinui mai mult, cu atât mai tare vor şti ele să se roage la tine.

Doamne, odinioară suferințele mele mă îndepărtau adesea de Tine, pentru că ele erau prea legate de sufletul meu şi mă aduceau înapoi mereu la mine însumi. Dar iată că ele nu mai sunt numai ale mele şi că în ele nu mai vreau să mă gândesc la nimic; ți le-am dăruit; acum ele sunt ale Tale, ale Tale pe veci. Ține-le strâns la Inima Ta şi fiindcă ele nu vor să mă mai părăsească, mă voi găsi şi eu în ele, fără voia lor, cu ele până în ziua în care prin bunăvoința Ta, mă voi găsi *fără ele,* în Cer, alături de această Inimă.

Amin.

*4c

Doamne, fă ca rugăciunile şi suferințele mele să aducă binecuvântarea asupra tuturor pentru care trebuie s;i intervin în această lume şi în cea de apoi.

[Rugăciune compusă pentru un tânăr incurabil].

RUGĂCIUNE DE SPUS DE CĂTRE COPIII BOLNAVI ÎN SPITAL

Tatăl Nostru, pe care îngerii noştri îl văd tot timpul, care vezi totul şi pe care te ştim foarte aproape de noi, chiar fără să te vedem, aşa cum o ştim pe mama aproape de noi într-o cameră neluminată -— Sora ne-a spus că Tu-i asculți, mai mult decât pe toți ceilalți, pe copilaşii care Ți se roagă, iar atunci când sunt bolnavi îi asculți şi mai mult. Căci Tu ne iubeşti fiindcă suntem copiii Tăi, noi toți — şi pentru Tine nu există, ca pentru noi, mai multe familii ce nu se cunosc între ele; — Tu ai milă de noi, şi Tu ții cont că noi suferim, — pentru că noi n-am apucat şi nici n-am vrut să fim prea răi, — şi atunci, dacă noi suferim, nu este ca să fim pedepsiți, ci pentru că tot ce suferim să poată servi să-i facă buni pe cei care sunt răi, mai buni pe cei buni, fericiți pe cei nefericiți. —• Şi când noi îți oferim durerea noastră —- care ne face să țipăm şi să plângem—..'.sau chiar numai supărarea care face ca nici cele mai frumoase jucării să nu ne placă, — când Îți dăm toate acestea pentru ca Tu să Je pui împreună cu tot ce a suferit bunulnostru Isus, rugându-te să faci ca şi cum erau chiar suferințele lui —J Țu le păstrezi în inima Ta pentru a ne binecuvânta, şi faci din ele o comoară din care Tu. ştii şa tot iei, fără să se poată termina, multe lucruri; bune pfentru noi şi' pentru toți ceilalți. — Sora ne-a Spus-o, şi noi credem lucrul acesta, pentru că Tu eşti Tatăl'nOstru şi pentru că pri tată nu vede cU plăcere cum suferă ifără motiv copilaşii săi' şi pentru că mai ştie şi Să facă multe lucruri' frumoase .din orice (asta, e adevărat'— am văzut-o lâ noi acasă . . . Tăticul chiar ne-a făcut yh joc de trenulețe din bucăți de fier pe care. noi voiam să le aruncăm la gunoi).

* %

Ascultă, deci, Dumnezeule, ruga copilaşilor tăi bolnavi, adunați în acest spital.

: Şi ce-ți vom cere mai întâi va fi în egală măsură pen
tru ceilalți ca şi pentru noi.

îți place să ne rugăm pentru ceilalți; îți face plăcere să vezi că ne iubim între noi, că nu ne gândim numai la

noi, că vrem să fim toți împreună cu Tine i că nimic, nici durerile mari, nu ne pot împiedica să fim din inima alături de ei şi alături de Tine.

* *

Mai întâi îți cerem ca toți bolnavii care sunt în acv:;l spital să fie într-o zi fericiți în cer alături de Tine.

îți cerem să-i ajuți ca ei să fie, din iubire pentru Tine, răbdători când îi doare tare, resemnați când nimic nu le face bine, tot timpul mulțumiți că Te ştiu aproape de ei — şi siguri că Tatăl lor din ceruri nu-i va părăsi niciodată — Şi pentru toate relele pe care le-au putut, face ei până acum, să-Ți ceară, iertare înainte de a muri, pentru că apoi e prea târziu.

Iți cerem să nu-i laşi să piardă nimic din ce pot merita ca răsplată în, fața Ta, pe pământ ca şi în Cer, suferindu-şi durerile aşa cum vrei Tu ca noi să le suferim.

îți cerem să-i vindeci de boală pe toți cei care pot fi vindecați, mai ales dacă, atunci, pentru ei şi pentru ceilalți, trebuie să fie mai buni în adâncul inimii lor.

îți cerem să ai grijă de familiile pe care le-au părăsit şi care sunt atât de triste. Nu uita de familiile unde sunt necazuri mari, din pricină că lipsesc cei care aduceau mâncarea pentru toți şi țineau toată casa. Dar amin- teşte-Ți mai ales de frățiorii noştri, copiii acestor domni care zac aici în pat, suferind atâta în acest spital, şi pe care-i vedem plângând pe ascuns, în loc să se bucure, atunci când li se aduc în vizită bebeluşii, duminica şi joia la ora patru (. . . micuții plâng şi ei atuncea. . .).

Şi Te mai rugăm, încă şi încă, pentru frățiorii noştri rămaşi singuri de tot, copiii celor ce mor în acest spital. Ai milă de cei care nu mai au cui să spună mamă sau tată. Aminteşte-Ți de casa goală şi de locul rămas liber la masă.

îți amintim din toată inima, în numele suferințelor pe care Ți le oferim, de sufletele celor ce-au murit în acest spital şi mai ales de sufletele celor care n-au pe nimeni să le păstreze amintirea.

Tatăl nostru care eşti în Ceruri, ascultă-i pe copilaşii Tăi bolnavi. Ei nu-Ți cer decât lucruri bune şi sfinte şi sunt foarte siguri că Tu n-o să le spui „nu“.

Copilaşii tăi ți-au dăruit tot ce au în inimă •— şi durerea şi necazurile. Ascultă-i ca şi cum ar fi însuşi copilul Tău Isus care-ți vorbeşte. Nu-i aşa că l-ai făcut fratele nostru? şi apoi el a voit să sufere atâta pentru toată lumea când s-a făcut mare! Vrem să-I semănăm în toate, chiar şi în aceasta.

Ascultă-i, Dumnezeule, pe copilaşii Tăi care suferă, care nu pot dormi şi care nu mai au pe mămica lor lângă ei. Rugăciunea lor, ei o trimit Preabunei Fecioare, care este Mama tuturor, ca şi a copilului Isus. Ea îți va spune toate acestea mai bine decât noi. — Şi va mai adăuga şi ea câte ceva.

Aşa să fie.

[Rugăciune compusă pentru pavilionul de copii al spitalului de tuberculoşi din Roma].

ÎN FAMILIE

Matei, cap. V, 45

x.

„Ut sitis filii Patris vestri qui in cocli
est...
„Ca să fiți fiii Părintelui vostru care este în ceruri . .
(In Spiritul unui Testament care, cu prețul sângelui, pentru o viață nouă şi pentru Viața Veşnică, ne-a dăruit un Tată în Ceruri şi frați pe pământ).
După ce-ați privit spre Ceruri şi-ați rostit un Tatăl Nostru Avându-l pe Dumnezeu în inimă priviți spre pământ.
Şi, tainic, spuneți în adâncul sufletului vostru31:
FIULUI CEL MAI IUBIT AL TATĂLUI COMUN, FRATELUI-SARAC CE ȚINE LOCUL LUI CRISTOS PE STRADA, IN MANSARDE ŞI SPITALE SUB PODURI, ÎN FATA MAGAZINELOR DE PÂINE ŞI ÎN GROAPA COMUNA
Fratele nostru care eşti pe pământ
Binecuvântat fie numele tău pentru noi,
Vie impărăția ta în noi înainte de moartea noastră
Să facem, noi doi, o singură voință, cea a lui Dumnezeu,
Şi ca în cer ne va fi pe pământ.
Binecuvântat fii pentru bucuria pe care avem să ți-o aducem, pâinea ta cea de toate zilele
Iartă-ne nouă că nu l-am cunoscut de-ndată pe Dumnezeu în mizeria ta, aşa cum şi noi îți vom ierta ție că nu l-ai cunoscut în ajutorul nostru.
Nu ne lăsa să ne depărtăm de sufletele tale.
Dar iubirea noastră comună de Dumnezeu,
şi iubirea noastră, în Dumnezeu, a unuia pentru celălalt
să ne mântuiască de cel rău.
„Aşa să fie! Şi oare de ce n-ar fi aşa?“
Poate că atunci, din umbră vi se va părea că auziți acest răspuns:

Frații noştri buni care sunteți pe pământ Numele vostru tot mai drag să ne fie.

Ajutorul vostru să ne ajungă înainte de a fi prea târziu.

Să nu facem, împreună, decât o singură voință, cea a lui
Dumnezeu,
iar pământul ne va părea mai puțin departe de Cer.

31 Cristos trebuie s-o audă, dar săracul nu trebuie să cunoască această rugăciune, [n. aut.]

Binecuvântați fiți pentru bucuria ce-o avem primind de la voi pâinea noastră cea de toate zilele. Iertați-ne reproşul nostru fără de voie al durerilor noastre Aşa cum şi noi vă iertăm batjocura bunăstării voastre.
Nu ne lăsați să vă invidiem niciodată.
Iar fapta voastră bună, ca şi rugăciunile noastre, Să alunge de la noi toate relele.
„Aşa să fie! Şi să ajute Dumnezeu altminteri să nu fie".
*
*
*
Şi dacă vi s-a răspuns astfel, va urma apoi, ca un murmur al sufletului, însoțit de îngerii voştri cu un nevăzut semn al crucii, semnul tainic al crucii ce însoțeşte trecerea oricărei încercări, săvârşirea oricărui act de reparație.

SĂR ACUL:

Mărire Tatălui care are grijă de toți! Mărire **Tatălui** ce se apleacă asupra noastră! Am văzut pe Fiul **Sau piva** iubit venind la mine prin darul fratelui meu **şi umplaii** du-mi spiritul cu Spiritul Său de Pace.

PRIETENUL CARE-I VINE IN **A.IUTOH**

Mărire Fiului care ne-a adus **la Tal al** Viiitlu Fiului care ne permite sa fim **I«>ţI li** ați **i i llm li i|u** Lui! Mărire Fiului a cărui lumina **u** vad **In <» IIII Ial .,1** al cărui Spirit m-a farul sa **simt dunnr In IIUIMMM IId**

AMÂNDOI ÎMPREUNA:

Mărire Spiritului Sfânt care, fără nici o vorbă, fără nici un gând ascuns, aruncă în Dumnezeu inimile noastre, frate al meu, una spre cealaltă. Căci este acelaşi Spirit care printr-un fel de suspin ce nu-l putem spune în cuvinte, strigă în fiecare dintre noi către Dumnezeu: „Tată!" şi de la unul la celălalt „Frate!", atunci când în sfârşit ne recunoaştem.

AMÂNDOI, TOT ÎMPREUNA, BĂTÂND CU PUMNUL ÎN PIEPT:

Aşa cum ar fi trebuit să fie de la începuturi, dar oricum, va fi de acum înainte pe veci şi în vecii vecilor.

O LUNĂ DIN VIATA MONSENIORULUI VLADIMIR I. GHIKA

— în mărturia unui coleg de celulă —

în toamna anului 1953, mai exact în luna octombrie, eram în celulele 9—12 din închisoarea Jilava. Aici erau deținuții în curs de judecare. Camerele 9—12 comunicau între ele. Capacitatea lor normală era de 10—12 oameni de cameră. Noi eram înghesuiți în cele două camere; cca. 242 de deținuți.

Deşi problema mea sufletească de atunci nu interesează în acest context şi nu este cazul să o analizez, o voi prezenta foarte pe scurt pentru că are o semnificație în ceea ce priveşte întâlnirea mea cu Monseniorul Vladi- mir Ghika. După o copilărie şi un început de adolescență în care am dus o viață sacramentală intensă şi am fost răsplătit cu numeroase haruri, Dumnezeu ascultându-mi uneori rugămințile într-un mod de-a dreptul miraculos, am trecut, spre ruşinea mea, prîntr-o perioadă de necredință, care dura şi în toamna anului 1953. Atribuiam atunci această necredință, convingerilor mele raționale, în realitate însă, mi-am dat seama ulterior, ea era determinată nu de rațiune, ci de voința slabă care se vroia eliberată de sacrificiile şi constrângerile morale consecutive actului de veritabilă credință.

într-o seară, cred că în jurul datei de 15 octombrie, s-a deschis uşa celulei şi a intrat, împins de un gardian, un bătrân slab cu o figură senină, cu o barbă albă, îmbrăcat numai în izmene de flanelă şi în maiou. A fost, ca de obicei, imediat întrebat cine este, de când e arestat şi ce noutăți ştie. Aproape instantaneu s-a transmis tuturor celor 242 de locuitori ai celulelor că noul intrat este Monseniorul Vladimir Ghika. Unii îl cunoşteau de afară, mulți îl ştiau din auzite. Eu nu l-am cunoscut înainte, dar sora mea, Elena, fratele meu, Ioan şi mulți dintre prietenii mei îl cunoşteau bine. Am aflat că a fost arestat în august, în sutană. Aceasta i-a fost luată, astfel încât a rămas numai în izmene şi maiou. Imediat i s-a făcut rost de o îmbrăcăminte completă. Unul a avut un pantalon de schimb, altul o haină, altul o cămaşă, altul ciorapi. Eu i-am oferit un pulover cu mâneci lungi din lână albă, foarte călduros, făcut de sora mea, Clara, pe care l-a primit cu mare greutate şi numai după ce i-am arătat că nu am nevoie de el întrucât mai aveam un cojoc de blană, o vestă de lână, un loden, cămăşi şi haină. Atunci când i-am spus cine sunt, cu memoria lui prodigioasă, şi-a amintit imediat de fratele meu, de sora mea, de toți prietenii mei pe care-i cunoştea şi, bucuros că m-a întâlnit, m-a binecuvântat. Eu, ca să nu fiu incorect, aşa gândeam atunci, i-am spus imediat că nu fac parte din cercul respectiv de credincioşi şi nici din Biserică, pentru că eu nu mai cred. S-a uitat la mine, a zâmbit şi mi-a spus: „Ba faci parte". Eu am protestat, dar el a insitat, spunându-mi: „Ştiu mai bine decât tine că faci parte din Biserica noastră'[1] şi m-a binecuvântat din nou. Țin minte ca şi acum că, deşi mă încăpățânam în, continuare pe poziția mea, am simțit în acel moment că orice aş face nu voi mai putea scăpa de actul de pocăință, de întoarcerea „acasă". Sentimentul acesta, început în momentul în care Monseniorul Ghika m-a binecuvântat, nu m-a mai părăsit, constituind un element esențial in procesul meu de convertire care s-a desăvârşit câteva luni mai târziu, în libertate. (Am fost eliberat la sfârşitul lunii noiembrie 1953, pentru a fi apoi din nou arestat, pentru aproape 9 ani, în 1.1.1956).

Monseniorul Ghika mi-a povestit arestarea lui şi încercarea pe care organele de securitate au făcut-o de a-l implica într-un aşa-zis act de înaltă trădare pentru Vatican, făcut, chipurile, de un grup de prelați şi preoți catolici. Pentru a-i smulge mărturisiri în acest sens au folosit împotriva lui o serie de acte de presiune fizidă şi morală (printre altele, a fost lovit şi pălmuit). îmi amintesc că Monseniorul Ghika făcea haz de lipsa totală de simț psihologic şi de înțelegere a organelor de securitate care, pentru a-l determina să mărturisească ceea ce nu era de mărturisit deoarece nu era adevărat, au folosit următorul mijloc de presiune morală: au înscenat un proces în care Monseniorul Ghika a fost condamnat! la moarte, ca apoi să fie scos din celulă, cu tot ceremonialul respectiv şi dus la locul de execuție. Aici se organiza o scenetă care se termina cu legarea la ochi şi cu comanda de împuşcare, urmată de detunăturile de armă provocate de gloanțe oarbe. „îți dai seama, spunea Monseniorul Ghika, cât de ridicoli şi de obtuzi erau aceşti oameni (arc nu amenințau tocmai cu ceea ce constituia cea mai fierbinte dorință a mea".

Am stat în aceeaşi celulă cu Monseniorul **Ghika timp** de o lună, după care a fost scos din camerele !)- IA a dus, probabil, la infirmerie, unde, conform unor **in for** mații primite ulterior de la alți deținuți, ar fi murit **III** luna mai 1954 după ce şi-a prezis ziua şi ora morții. Această ultimă informație o dau sub beneficiu de iiiveii tar deoarece, spre deosebire de celelalte informații **din** prezenta relatare, nu am cunoscut-o nemijlocit.

Monseniorul Ghika era foarte slăbit, abia dacă ii mai funcționa un plămân. Vorbea cu mare greutate, hrăniți- du-se cu şi mai mare greutate cu o mică parte din mâncarea mizerabilă pe care o primeam şi pe care noi, ceilalți, o devoram cu plăcere. Ne-am dat seama că mânca din obligație. Cu toată starea lui de înaintată slăbiciune fizică, rar mi-a fost dat să văd pe cineva mai integral dăruit celor din jur. Cu o răbdare şi dragoste îngerească se punea la dispoziția tuturor celor 242 de locuitori ai celulelor. Pe unii îi spovedea, altora le risipea o nedumerire sau îndoială, altora le explica un punct de doctrină creştină, unora le povestea din bogata sa viață sau le dădea cine ştie ce informație din vasta lui cultură. N-am cunoscut încă pe nimeni despre care să am în aşa măsură sentimentul neîndoios că este fericit cu adevărat atunci când se roagă sau

meditează. Şi totuşi, niciodată în decursul acelei luni în care am stat împreună nu l-am surprins refuzând o solicitare din partea cuiva pe motivul că are program de rugăciune sau meditație. Şi acolo, cu atâția oameni, majoritatea tineri avizi de cuvintele unui om de înțelepciunea şi experiența Monseniorului Ghika, nu era liber nici cinci minute din zi. Noi începeam să fim îngrijorați văzând cât este de slab, bolnav şi vlăguit, dar el nu se oprea din activitatea ce ținea toata ziua. O făcea cu dragoste şi bucurie pe care le simțeam ca pe o realitate fizică. Era atâta naturalețe în compor tamentul lui încât eram tentați să credem că îi făcea o adevărată plăcere să vorbească cu noi. Nu l-am surprins niciodată plângându-se de oboseală, de frig, de foame sau de mâncarea pe care abia o putea înghiți. Am întâlnit mulți oameni în închisoare care s-au resemnat suportând cu bărbăție şi curaj încercarea prin care treceau, dar

numai doi am întâlnit pentru care zidurile închisorii parcă nici nu existau: Monseniorul Ghika şi părintele Iovan de la Vladimireşti. Nu am avut niciodată nici cel mai mic semn că Monseniorul Ghika suferea din cauza închisorii: era fericit de apostolatul pe care îl făcea, de nenumăratele prilejuri ce i se ofereau de a-l vesti pe Christos şi sunt absolut sigur că nici o clipă nu a regretat situaţia în care se afla. Efectiv, pentru el nu exista închisoarea şi nici nu era preocupat în nici un fel de ziua eliberării. Nu participa la discuţiile cu caracter politic, nu din tactică sau prudenţă, ci pur şi simplu pentru că nu-l interesa modul în care se puneau acolo problemele. O singură dată ne-a spus: „Mi-e ruşine faţă de urmaşii noştri. Ce vor spune ei despre noi care am trăit într-un secol stăpânit de două cărţi sub nivelul semidoctismului: *Mein Kumpf* a lui Hitler şi *Capitalul* lui Marx?“

Câteva zile după ce Monseniorul Ghika a fost scos din camera noastră (pe la mijlocul lunii noiembrie 1953) eu am fost eliberat.

Redau mai jos, ca încheiere, discuţia pe care am avut-o cu fratele meu, imediat ce m-am întâlnit cu el după eliberare:

— „Ştii cu cine m-am întâlnit în închisoare?[11]

— „Ştiu, mi-a răspuns el, cu Monseniorul Ghika“.

— „De unde ştii?, doar n-a ieşit nimeni din celulele noastre după ce m-am întâlnit cu el, care să-ţi fi spus[11].

— „Ştiu, pentru că noi ne-am rugat intens să te întâlneşti cu Mgr. Ghika[11].

Rugăciunile lor nu au fost în zadar!

MATEI BOILA

CUPRINS

GÂNDURI PENTRU ZILELE CE VIN Cuvânt Înainte al autorului 7

Prefață la prima serie de *Gânduri pentru zilele ce i* >i (Francis Jamrnes) / 9

Prefață la a doua serie de *Gânduri pentru zilele ce cin* (Jacques Maritain) / 11 GÂNDURI PENTRU ZILELE CE VIN 13

CONVORBIRI SPIRITUALE / 101 Prezența lui Dumnezeu / 103 Liturghia aproapelui ' 135 Suferința / 143 Ora sfântă / 170 Vizitarea săracilor *j* 184 Din drum / 225 Rugăciuni / 228 în familie 235

O *LUNĂ DIN VIAŢA MONSENIORULUI VLADIMIR I. GHIKA* (în mărturia unui coleg de celulă — Matei Boilă) / 239

Născut la Constantinopol, la 25 decembrie 1873, ca descendent direct din familia domnitorilor Ghika, întrega viaţă a Monseniorului Vladimir Ghika este o uluitoare realizare spirituală, îmbinând armonios contemplarea cu acţiunea. După ce renunţă la o iniţială carieră diplomatică, îl regăsim, în 1902, la Roma, făcând studii filozofice şi teologice - catolice; în 1923 - Ia Paris, ordonat preot, cu drept biritual (catolic şi ortodox) ; între 1906 - 1914. îl întâlnim la Bucureşti, unde fondează primele instituţii de caritate (Asociaţia Doamnelor de Caritate, sanatoriu gratuit pentru cei lipsiţi, azil, orfelinat, dispensare, servicii de ambulanţă etc.) al căror suflet, alături de Monsenior, sunt Principesa Maria — viitoarea noastră Regină —. Doctorul Paulescu, Prinţesa Maria Ghika, mama Monseniorului, îngrijind totodată răniţii şi tifoizii din perioada Războiului Balcanic, 1913; începând cu 1914, îl reîntâlnim la Paris, ca frate al săracilor, al suferinzilor şi leproşilor din cartierul Villejuif , dar şi al intelectualilor
catolici, ca Jacques Maritain, _ meditând alături de ei la o renaştere spirituală a lumii. în tot acest răstimp, îl surprindem notând pe bucăţele de hârtie, disparate, frânturi de meditaţii personale care vor deveni succesivele sale culegeri de „Gânduri" - gânduri solid articulate în jurul unui punct central : iubirea de Dumnezeu. în această lumină, toate câte sunt capătă sens : universul şi catastrofele lui, binele şi răul, viaţa suferinţa şi moartea. în 1939, când vremurile se arată tot mai ameninţătoare pentru România, Monseniorul Ghika se întoarce în ţară, printre ai săi, pentru a le împărtăşi soarta. Autorităţile comuniste îl arestează în 1952. Epuizat fizic de foame şi de frig, moare în închisoare, în 1954, într-o aură de sfinţenie, aducând până şi în ultimele clipe mărturia dragostei sale de aproape şi de Dumnezeu.

fEDITURA^

Lei 4500 \DM.IAJ |SBN 973.35.0486-6

* * *